Paulo Coelho

Elif

ÇEVİRİ: SAADET ÖZEN

CAN

Can Yayınları 1961

1. basım: Mart 2011
Bu kitabın 1. baskısı 80000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Emrah İmre

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

CAN SANAT YAYINLARI

PAULO COELHO

Elif

ROMAN

Portekizce aslından çeviren
Saadet Özen

Bu nedenle İsa şöyle dedi: "Soylu bir adam, kral atanıp dönmek üzere uzak bir ülkeye gitti..."

Luka, 19:12

Yürümeye devam etmemi sağlayan J. için,
Beni korumaya devam eden S. J. için,
Novosibirsk'teki kilisede beni affeden Hilal için.

"Elif'in çapı, iki üç santimden fazla olmasa gerekti,
ama tüm Kâinat gerçek ve eksiksiz olarak içindeydi.
Her şey oradaydı... sonsuzdu, çünkü onu
Kâinat'ın neresinden baksam açıkça görebiliyordum."

JORGE LUIS BORGES, *Elif*

"Ben göremiyorum, sense her şeyi biliyorsun.
Yine de hayatımı boşa yaşamış olmayacağım
Çünkü yeniden buluşacağımızı biliyorum
İlahî bir ebediyette."

OSCAR WILDE

Krallığımın kralı

Olamaz!

Yine mi ayin yapacağız? Yine mi görünmez güçleri, görünen dünyaya çağıracağız? Yaşadığımız hayatla ne ilgisi var bunun? Ortalık, üniversite mezunu işsizlerle dolu. Emekliler meteliğe kurşun atıyor. Yetişkinlerin hayal kuracak bir dakikası bile yok - kısacası "hayatın katı gerçeklerine karşı, sabah dokuz akşam beş, günde tam sekiz saat ev geçindirmek için, çocuklarının okul parası için mücadele ediyorlar.

Dünya hiç şimdiki kadar kamplaşmamıştı. Din savaşları, soykırımlar, gezegeni hiçe saymalar, ekonomik krizler, buhranlar, yoksulluk kol geziyor. Herkes dünyadaki sorunların ya da kişisel dertlerinin hiç olmazsa bir kısmından kurtulmak için acil çözümler arıyor. Ne var ki, geleceğin daha fazla karanlıktan başka vaadi yok.

Bense kalkmış, kökleri bugünün tehditlerinden uzağa, çok eskilere uzanan ruhani bir geleneğin peşinden koşuyorum hâlâ, öyle mi?

* * *

Ustam addettiğim J. ile birlikte, içimde böyle şüpheler uyanmış olmasına rağmen kutsal meşeye doğru yürüyo-

rum. Kışın yapraklarını döküp baharda yeniden büyütmekten başka derdi olmayan bu meşe, beş yüz senedir aynı yerde sükûnetle insanoğlunun acılarını seyrediyor.

Bu ruhani gelenekte bana yol gösteren mürşidim J. ile ilişkim hakkında yazmaktan daha fazla kaçamam. Onunla konuşmalarımızdan defterler dolusu notlar biriktirmişimdir, her ne kadar bir kere bile açıp göz atmadıysam da. 1982'de Amsterdam'da tanıştığımızdan beri yaşamayı yüz kere öğrenip yüz kere unuttum. J. bana yeni bir şey öğrettiğinde, belki de dağın doruğuna ulaşmak için son adımdır bu, derim kendime, yüreğimdeki senfoniyi tamamlayacak son nota, kitabı özetleyecek tek bir harf. Önce bir fasıl müthiş bir coşkuyla kendimden geçerim, ama bu uzun sürmez. Bazı şeyler sabittir, ama çoğu egzersiz, pratik ya da öğreti, kara bir girdaba kapılıp yok olur. Ya da en azından öyle zannedilir.

* * *

Yerler ıslak, iki gün önce özene bezene temizlediğim ayakkabılarım ne kadar dikkat etsem de birkaç adımda çamur içinde kalacak. Bilgeliği, iç huzurunu aramak, görünen ve görünmeyen gerçeklerin bilincine varmaya çalışmak artık benim için su içmek gibi bir alışkanlık, ama hiçbir sonuç yok. 22 yaşımdayken büyücülüğe merak sardım; çok farklı yollardan geçtim, yıllar boyunca uçurumların kenarında yürüdüm, kayıp düştüm, kaçtım geri döndüm. 59 yaşıma geldiğimde cennete ve Budist rahiplerin tebessümlerinde gördüğümü sandığım mutlak huzura yaklaşmış olacağımı hayal ederdim hep.

Fakat anlaşılan tam tersine, şimdi her zamankinden daha uzağım bunlara. Huzurum yok; bazen kendi içimde büyük çatışmalar yaşıyorum ve bu aylar sürebiliyor. Büyülü gerçekliği algılayabildiğim anlar ise birkaç saniyeyi geçmiyor. Ama bir başka dünyanın gerçekten var olduğunu anlamama, öğrendiklerimi özümseyemediğimi acı acı

fark etmeme bu kadarı zaten yetiyor.

Ağacın yanına geldik.

Ayin bitince onunla ciddi bir konuşma yapacağım. İkimiz birlikte ellerimizi kutsal meşeye dayıyoruz.

* * *

J. bir sufi duası okuyor:

"Ya Rabbim, hayvanların seslerini, ağaçların hışırtısını, suların şırıltısını, kuşların cıvıltısını, rüzgârın fısıltısını ya da göklerin gürültüsünü duyduğumda hep Sen'in birliğini idrak ederim; Sen'in her yerde hazır ve nazır en yüce kuvvet, arif-i mutlak, hâkim-i mutlak olduğunu hissederim.

Ya Rabbim, Sen'i çektiğim çilelerden bilirim. İzin eyle ki, ey Rabbim, sana keyif vermek bana keyif versin. Bir oğul Babası'nın kalbini nasıl şen ederse ben de öyle gönlünün neşesi olayım. Seni seviyorum demek zor olduğunda bile Sen'i huzurla, azimle onayım."

Ekseri bu noktaya geldiğimde -sadece bir an için, ama bu kadarına bile razıyım- güneşi ve kara toprağı hareket ettiren, yıldızları oldukları yerde tutan o Benzersiz Varlığı iliklerimde hissederim. Fakat bugün Kâinatla söyleşmek gelmiyor içimden; yanımdaki adam muhtaç olduğum cevapları bana versin, yeter.

* * *

Ellerini meşenin gövdesinden çekti, ben de çektim. Gülümsedi, ben de ona gülümsedim. Sessizce, ağır ağır benim eve gittik, verandada oturup yine hiç konuşmadan birer kahve içtik.

Bahçemin ortasındaki dev ağacı seyrettik. Gövdesinde vaktiyle bir rüya üzerine bağlanmış bir kuşak vardı. Fransız Pireneleri'ndeki Saint Martin köyünde, satın aldığıma bin pişman olduğum bir evdeydim. Ev sonunda be-

ni ele geçirmiş, beni bırakmaz olmuştu, çünkü yaşam enerjisini tazeleyebilmesi için onunla ilgilenecek birine ihtiyacı vardı.

"Gelişmem durdu," dedim, her zamanki gibi faka basıp sessizliği bozarak. "Galiba benden bu kadar."

"Çok ilginç. Oldum olası sınırlarını keşfetmeye çalışmışındır, henüz becerebilmiş de değilim. Fakat benim dünyam işbirliğine pek yanaşmıyor, sürekli büyüyor, kendini bana tamamen açmıyor," dedi J. kışkırtıcı bir ifadeyle.

Hafif alaycı bir hali vardı. Aldırmayıp devam ettim.

"Peki bugün buraya niye geldin? Her zamanki gibi hatalı olduğuma beni inandırmak için. İçinden ne geliyorsa söyle, fakat konuşmak hiçbir şeyi değiştirmeyecek. İyi değilim."

"Ben de tam bunun için geldim bugün. Bir süredir neler olup bittiğini seziyordum. Fakat harekete geçmek için uygun anın gelmesi lazım," dedi J. masadan bir armut alıp elinde çevirerek. "Daha önce konuşmuş olsak henüz olgunlaşmamış olacaktın. Daha sonra konuşsak bu sefer de için geçmiş olacaktı." Armuttan bir ısırık alıp iştahla yemeye başladı. "Nefis. İyice olgunlaşmış."

"İçimde şüpheler var. Çoğu inançla ilgili," diye ısrar ettim.

"Ne güzel işte. İnsanı ileriye götüren de şüpheleridir."

Her zamanki gibi güzel cevaplar, güzel imgelerdi. Fakat bugün işe yaramıyorlardı.

"Ne hissettiğini söyleyeyim sana," diye devam etti J. "Öğrendiklerinin bir türlü kök salamadığını, büyülü evrenin kapısına varabilsen de içine gömülemediğini hissediyorsun. Belki de bütün bunların, insanoğlunun ölüm korkusuyla başa çıkabilmek için yarattığı koca bir hayal olduğunu düşünüyorsun."

Daha derin sorulardı benimkiler: İnançla ilgili şüphelerim vardı. Emin olduğum tek şey, yaşadığımız dünyayla iç içe geçen, ruhani bir paralel evrenin varlığıydı. Bundan başka geri kalan ne varsa -kutsal kitaplar, gönül gözüyle görülenler, rehberler, kılavuzlar, törenler- hepsi saçma, hatta

daha beteri kalıcı bir etkiden yoksun gibi geliyordu bana.

"Sana kendi hissetmiş olduklarımı söyleyeyim," diye devam etti J. "Gençken hayatın önümde açtığı onca kapı başımı döndürmüştü, hepsini birden elde edebilirim sanıyordum. Evlendikten sonraysa bu kapılardan birini seçmek zorunda kaldım, çünkü sevdiğim kadına ve çocuklarıma bakacaktım. 45 yaşıma geldiğimde, çok başarılı bir yöneticilik hayatından sonra çocuklarım da büyüyüp evden ayrılınca ömrümün geri kalanı, zaten tecrübe etmiş olduğum şeyleri tekrar tekrar yaşamakla geçecek, dedim kendi kendime.

Ruhani arayışım işte o zaman başladı. Disiplinli bir insan olarak bütün enerjimi bu işe verdim. Büyük coşkularla, büyük şüphelerle dolu dönemlerden geçtikten sonra senin şimdi bulunduğun noktaya vardım."

"Ne kadar uğraşsam da, artık Tanrı'ya ve kendi benliğime daha yakınım diyemiyorum bir türlü," dedim huzursuzluk içinde.

"Çünkü dünyadaki bütün insanlar gibi, sen de zaman sana Tanrı'ya nasıl yaklaşılacağını öğretir sandın. Ne var ki zaman öğretmez; zaman bize yalnızca yorgunluk ve yaşlanma hissi verir."

Meşe ağacı şimdi bana bakıyordu sanki. Dört asrı devirmiş olmalıydı ve bu kadar zamanda tek öğrendiği olduğu yerde durmaktı.

"Meşe ağacının etrafında ayin yapmanın anlamı ne? Daha iyi insanlar olmamızı mı sağlayacak?"

"Çünkü insanlar artık meşelerin etrafında ayin yapmıyor. Biraz saçma gelse de bu ayinle sen onun ruhunda, en eski yerinde, her şeyin kökenine en yakın noktada duran bir şeye dokunmuş oluyorsun."

Bu doğruydu. Zaten bildiğim bir konuyu sormuş, beklediğim cevabı almıştım. Onurla geçen dakikalardan daha iyi faydalanmalıydım.

"Gitme vakti," dedi J. aniden.

Saate baktım. "Havaaları yakın," dedim, "sohbete biraz daha devam edebiliriz."

"Ben bundan bahsetmiyorum. Şu anda yaşadıkların benim başıma geldiğinde, cevabı ben doğmadan olup bitmiş bir olayda bulmuştum. Sana tavsiyem de bu."

Reenkarnasyonu mu kastediyordu? Oysa geçmiş hayatlarımı ziyaret etmeme hep muhalefet ederdi.

"Geçmişe önceden de gittim ben. Seninle tanışmadan önce kendi kendime öğrenmiştim. Hatırlarsan bu konuda konuşmuştuk; iki kere dünyaya gelmişim: birinde XIX. yüzyılda yaşamış bir Fransız yazar olarak, ötekinde de..."

"Evet, hatırlıyorum."

"Artık telafisi imkânsız hatalar yapmıştım. Sen de bana, 'telafi etmeye hiç uğraşma, öyle yaparsan suçun ikiye katlanır,' demiştin. Geçmişteki hayatlara yolculuk etmeyi, yerde bir hava deliği açıp alt kattaki ateşin bugünü yakmasına göz yummaya benzetmiştin."

J. armudun çöpünü bahçedeki kuşlara attıktan sonra öfkeyle bana baktı:

"Saçmalama, lütfen. Sahiden haklı olduğuna ve birlikte geçen yirmi dört senemizde hiçbir şey öğrenmediğine inandırmaya çalışma beni."

Evet, neden bahsettiğini biliyordum. Büyüde -ve hayatta- sadece o an yaşanan zaman vardır, ya da ŞİMDİ. Zaman, iki nokta arasındaki mesafe gibi ölçülemez. Zaman geçmez. İnsanoğlu dikkatini şimdiki zamana vermekte müthiş zorlanır; hep, ne yaptım, daha iyisini nasıl yapabilirdim, diye düşünür, yaptıklarının sonuçlarına, niye yanlış davrandığına kafa yorar. Ya da gelecekle uğraşır; yarın ne yapacaktır, ne gibi tedbirler almalıdır, köşe başında onu nasıl bir tehlike beklemektedir, istemediklerini nasıl engeller, hayallerine nasıl ulaşabilir...

J. konuşmaya devam etti:

"Öyleyse şimdi, burada kendine sormaya başla: Ortada gerçekten bir kabahat var mı? Evet, var. Fakat şu an bir yandan da geçmişi bugüne taşıyarak geleceği şekillendirebileceğini anlıyorsun. Geçmiş ve gelecek sadece bizim belleğimizde mevcuttur.

Oysa şimdiki zaman, zamanın ötesindedir: Şimdi za-

man Sonsuzluk'tur. Hintliler daha iyi bir tarifi olmadığından *karma* kelimesiyle anlatır bunu. Fakat bu kavram yanlış anlatılıyor: Bugünü etkileyen, geçmiş hayatında yaptıkların değildir. Asıl bugün yaptıkların, geçmişte yapılanları telafi eder ve mantıken de geleceği değiştirir."

"Neyse işte..."

Bir an durdu, bana anlatmaya çalıştığı şeyi bir türlü anlayamadığımı gördükçe huzursuz oluyordu.

"İçi boş laflarla oyalanmanın bir anlamı yok. Bunu bizzat tecrübe etmek gerek. *Senin* buradan gitmenin zamanı geldi. Rutin hayatının çürüttüğü krallığını yeniden keşfetmenin vaktidir artık. Aynı dersi temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp tekrar önümüze sürdüğümüz yeter. Böyle devam ederek yeni bir şey öğrenemezsin."

"Mesele rutin hayat değil. Mesele mutsuzluğum."

"Rutin, mutsuzluğun bir başka ismi. Mutsuzum, öyleyse varım, diyorsun. Başka insanlar da varlıklarını dertleriyle tarif eder, hiç durmadan, saplantılı bir şekilde çocukları, eşleri, okulları, işleri, dostlarıyla olan sorunlarını anlatırlar. Bir an olsun durup, ben varım, diye düşünmezler. Olmuş ya da olacak olanların ürünüyüm, ama sonuçta varım. Bir kabahat işlediysem düzeltirim, en azından özür dilerim. Doğru bir şey yaptıysam, bu da mutluluğuma mutluluk katarak bugünle bağımı kuvvetlendirir."

J. derin bir nefes aldıktan sonra sözünü tamamladı:

"Sen artık yoksun. Yola çıkıp tekrar şimdiki zamana dönmenin vaktidir artık."

* * *

Korktuğum başıma geldi. J. bir süredir, kutsal yolda üçüncü kez yürüme vaktimin geldiğini ima etmekteydi. Ne var ki, Santiago de Compostela'ya hacca gidip de kendi kaderimle, ya da "Tanrı'nın arzusu" ile yüzleştiğim o uzak 1986 yılından bu yana hayatım çok değişmişti. Ondan üç yıl sonra şimdi bulunduğumuz bölgedeki Ro-

ma Yolu'nu yürümüş, gece rüyamda gördüğüm saçmalıklan ertesi gün yaparak tam yetmiş gün çile doldurmuştum (mesela önemli bir olay olacak diye bir otobüs durağında boşu boşuna tam dört saat beklediğimi hatırlanm).

O günden sonra büyük bir disiplinle kendimi işime vermiştim. Sonuçta bu, benim seçimim ve talihimdi. Başka bir deyişle deli gibi yollara düşmüştüm. Hayatta en büyük dersleri yollardan almışımdır.

Daha doğrusu, gençliğimden beri hep deli gibi gezmişimdir. Ne var ki bir süredir kendimi havaalanlannda, otellerde yaşar gibi hissediyordum, serüven hissiyse yerini derin bir sıkıntıya bırakmıştı. Aynı yerde uzun süre kalamamaktan şikâyet ettiğimde insanlar şaşınyordu: "Gezmek gibisi var mı! Keşke benim de param olsa da gezsem!

Oysa seyahat etmek para değil cesaret işidir. Hayatımın büyük bir kısmını hippiler gibi dünyayı dolaşarak geçirdim: Sanki o zaman param mı vardı? Tek kuruşum yoktu. Yol paramı zor denkleştirirdim. Yine de bence gençliğimin en güzel yıllanydı onlar - yan aç yan tok dolaştığım, tren istasyonlannda uyuduğum, dil bilmediğimden derdimi anlatamadığım, gece başımı sokacak bir yer bulmak için başkalannndan medet umduğum yıllar.

İnsan onca yol teptikten, anlamadığı dillere kulak verdikten, değerini kestiremediği paralan harcadıktan, ömründe hiç geçmediği sokaklarda yürüdükten sonra eski Ben'in ve bütün bildiklerinin bu yeni imtihanlan kesinlikle geçemeyeceğini görüyor. Bilinçaltının derinliklerinde dünyaya ve yeni tecrübelere açık, çok daha renkli, maceraperest, birinin gömülü olduğunu ancak o zaman anlamaya başlıyor.

Ne var ki bir gün geliyor, "Yeter!" diyor.

"Yeter! Benim için seyahat etmek sıradanlaştı artık."

"Hayır, yetmez. Hiçbir zaman yetmeyecek," diye diretti J. "Doğduğumuz andan ölene kadar hayatımız sürekli bir yolculuktur. Manzara değişir, insanlar değişir, ih-

tiyaçlar değişir, ama tren hep ileri gider. Hayat bir trendir, tren istasyonu değil. Seninkine yolculuk değil ülke değiştirmek denir, ki o da bambaşka bir şeydir."

Başını hayır anlamında salladım.

"Faydası yok. Başka bir hayatta işlediğim bir kabahati telafi etmem lazımsa ve o kabahatin farkındaysam, bu işi burada, Tann'nın niyetlerinden haberdar görünen birinden, yani senden başka kimseden emir almadığım bu zindanda da yapabilirim. Üstelik şimdiden dört kişiden af diledim bile."

"Ama sana nasıl bir beddua edildiğini öğrenemedin."

"Aynı dönemde birileri sana da beddua etmiş. Sen öğrenebildin mi?"

"Evet, öğrendim. Üstelik seni temin ederim benimki seninkinden çok daha çetrefilli bir meseleydi. Sen ömründe bir kez ödleklik etmişsin, bense kim bilir kaç kişinin hakkını yemişim. Ama sonunda selamete erdim."

"Madem zamanda yolculuk etmem lazım, mekânda yolculuk ne işe yarar?"

J. güldü.

"Affedilmeye hepimizin hakkı var, ama bunun için kötülük yaptığımız insanlarla görüşüp rızalarını almamız lazım."

"Peki nereye gideyim? Kudüs'e mi?"

"Bilmiyorum. Gönlün nereyi çekerse. Yarım kalmış işlerini keşfedip tamamla. Tann sana yol gösterecektir, çünkü yaşadıkların ve yaşayacakların şimdi, buradadır. Dünya aynı anda hem yaratılmakta hem yok olmaktadır. Bir vakitler karşılaşmış olduğun insanlar yeniden zuhur edecek, gitmesine göz yumduklarına geri dönecektir. Sana ihsan edilen lütuflar karşısında asla nankörlük etme. Kendine ne olduğunu anladığı anda, bütün dünyada ne olduğunu anlamış olursun.

Buraya sana barış getirmeye geldim sanmayasın. Ben kılıç getirdim."

Yağmur beni soğuktan titretirken aklımdan ilk geçen düşünce, grip olacağım oldu. O güne kadar karşıma çıkan bütün doktorların, "Gribe virüsler sebep olur, su damlaları değil," dediğini düşünerek avutmaya çalışım kendimi.

Burada duramazdım artık; kafamın içinde bir girdap dönüyordu: Nereye varmalıydım? Nereye gitmeliydim? Ya karşıma çıkacak insanları tanıyamazsam? Daha önce defalarca başıma gelmişti, herhalde yine olacak olan da buydu - aksi olursa ruhum huzura kavuşurdu.

59 yıldır yaşıyorum kendimle, bazı tepkilerimi bilirim. Dostluğumuzun başında J., kendisinden çok daha güçlü bir ışıktan ilham alarak konuşuyordu adeta. Bense soru bile sormadan ne söylese kabul ediyor, hiç korkmadan ilerliyordum, hiç de pişman olmadım. Fakat zamanla daha sık görüştükçe arkadaşlığımız alışkanlığa dönüştü. Hoş, hiçbir anlamda hüsrana uğramadım, ama yine de onu aynı gözle göremez oldum. Ağzından çıkan her söze mecburen itaat etsem de -ona itaat etmeyi 1992 Eylülü'nde, tanışmamızdan on yıl sonra kendi nzamla kabul etmiştim- bunu eskisi kadar inanarak yapmıyorum artık.

Hata etmiştim. O büyülü Geleneğe kendimi teslim ettiğime göre kafamda bugün, böyle sorular olmamalıydı. Geleneği istediğim zaman terk edebilirdim ama bir şey beni ileri doğru itiyordu. Hiç kuşkusuz J. haklıydı; fakat

benim de kurulu bir düzenim vardı, yeni mücadelelere ihtiyacım yoktu. Tek ihtiyacım huzurdu. Mutlu bir adam olmalıydım aslında: Dünyanın en zor işlerinden birinde gayet başarılıydım; yirmi yedi yaşımda sevdiğim kadınla evlenmiştim; sağlığım yerindeydi; etrafımda güvenebileceğim insanlar vardı; sokakta okurlarımdan hep sevgi görüyordum. Bir dönem bütün bunlar bana yetiyordu, fakat son iki yıldır hiçbir şey beni tatmin etmiyordu sanki.

Acaba sadece gelip geçici bir sıkıntı mıydı bu? Her zaman ettiğim dualar, tabiata Tanrı'nın sesiymiş gibi saygı göstermeler, etrafımdaki güzellikleri seyretmeler yetmez mi olmuştu? Sıfırı tükettiğime ikna olduysam neden hâlâ ilerlemeye hevesleniyordum acaba?

NEDEN ARKADAŞLARIM GİBİ OLAMIYORDUM?

Yağmur giderek hızlanıyor, suyun sesi diğer bütün sesleri bastırıyordu. İliklerime kadar ıslanmış, kıpırdayamaz haldeydim. Nereye gideceğimi bilmediğim için oradan ayrılmak istemiyordum, kaybolmuştum. J. haklıydı: Eğer gerçekten sınırlarımın sonuna varmış olsaydım, bu suçluluk ve hayal kırıklığı hissi çoktan geçmiş olurdu. Fakat devam ediyordu. Korkuyordum ve titriyordum! Tatminsizlik duygusundan bir türlü kurtulamıyorsam, Tanrı onu tek bir sebeple göndermiş olabilirdi: Her şeyi değiştirmek, ileri doğru yürümek lazımdı.

Bu daha önce de başıma gelmişti. Kaderimin peşinden gitmeyi reddettiğim bir anda, hayatımda katlanılması çok zor bir şey olmuştu. O an en büyük korkum da buydu: büyük bir felaketle karşı karşıya kalmak. Hayatımızda keskin bir dönüşüm yaratan felaketlerin temelinde hep aynı şey vardır: birini kaybetmek. Birini kaybettiğimizde eskiyi geri getirmeye çalışmak boşunadır, doğru olan açılan büyük boşluğu yeni bir şeyle doldurmaya çalışmaktır. Teorik olarak her kayıpta bir hayır vardır; pratikte ise kayıplar insana Tanrı'nın varlığını sorgulatır ve kafada bir soru doğurur: Bunu hak ettim mi?

Ya Rab, her ne takdir edersen kabulümdür, yeter ki beni felaketlerden koru.

Tam böyle düşünürken birden bir gök gürültüsü duyuldu, gökyüzü şimşeklerle aydınlandı. Yine korkuyor ve titriyordum. Bu bir işaretti. Kendimi daima elimden gelenin en iyisini yaptığıma inandırmıştım, şimdiyse tabiat bana tam tersini söylüyordu: Hayata gerçekten bağlı olan, yürümekten asla vazgeçmez. Şimdi yeri göğü birbirine katan bu kasırga, toprağı bereketli, havayı an kılacaktı, fakat bir yandan da evler yerle bir olacak, asırlık ağaçlar devrilecek, cennet gibi bahçeler, sel sularına kapılacaktı.

San bir gölge bana doğru geliyordu.

Kendimi yağmura bırakmıştım. Başka şimşekler çakarken çaresizlik duygusunun yerini daha olumlu bir şey alıyor, ruhum adeta mağfiret yağmuruyla yıkanıyordu.

Razı ol ki senden razı olunsun.

Bu kelimeler doğamın bir parçasıymış gibi içimden yükselmişti - farkında olmadan beslediğim, fakat bana ait olmadığını bildiğim, bazen kendiliğinden su yüzüne çıkıp bunca yıldır bütün öğrendiklerimden beni şüpheye düşüren bir hikmetti bu.

Sorunum buydu işte: Böyle anlar yaşamama rağmen şüphelerimden bir türlü kurtulamıyordum.

San gölge şimdi karşımdaydı. Meğer kanmmış, dağlarda, sarp yollarda dolaşırken kaybolursak yerimiz kolay bulunsun diye kullandığımız parlak renkli yağmurluklardan birini sırtına geçirmişti.

"Akşam yemeğe gideceğimizi unuttun galiba."

Hayır, hayır unutmadım. Gök gürültüsünün tanrıların sesi olduğu metafizik evrenden çıkıp bu taşra kasabasının gerçekliğine dönüyordum; güzel şaraplar, kızarmış etler, Harley-Davidsoncu arkadaşlarımızla son seyahatlerindeki maceralan üzerine keyifli sohbetler beni bekliyordu. Üstümü değiştirmek için eve döndüğümde öğleden sonra J. ile konuştuklarımızı üç beş cümleyle karıma özetledim.

"Peki nereye gitmen lazımmış, onu da söyledi mi?" diye sordu karım.

"Kendini yollara vur, dedi."

"Bu zor mu peki? Asma suratını, seni yaşlı gösteriyor."

Hervé ile Veronique'in iki misafiri daha vardı, orta yaşlı Fransız bir çiftti bu. Adamı Fas'ta tanıştıkları bir "medyum" olarak tanıttılar.

Adam ne çok soğuktu ne de çok cana yakın, hatta varlığı ile yokluğu adeta birdi. Ne var ki yemeğin ortasında sanki birden transa geçmiş gibi, "Arabada dikkatli olun," dedi Veronique'e. "Başınıza bir kaza gelecek."

Bence yaptığı münasebetsizlikti, çünkü Veronique bunu ciddiye alırsa korktukça negatif enerjiyi üzerine çekebilir, kehanet gerçek olabilirdi.

"Ne kadar ilginç!" dedim kimsenin konuşmasına fırsat vermeden. "Eminim zamanda yolculuk ederek geleceği ya da geçmişi görebiliyorsunuz. Bu akşamüstü bir arkadaşla biz de tam bunu konuşmuştuk."

"Görebiliyorum. Tanrı müsaade ettiğinde görebiliyorum. Bu masanın etrafındakilerden her birinin geçmişte ve şimdi kim olduğunu, gelecekte ne olacağını biliyorum. Yeteneğimi çözebilmiş değilim ama uzun zaman önce onu olduğu gibi kabul ettim."

Aslında klasik Harley-Davidson tutkunu arkadaşlarımızın Sicilya'ya kadar uzanan yolculuğu hakkında sohbet edecektik. Ne var ki kaza meselesi araya girince sofranın tadı kaçmıştı. Mükemmel zamanlama.

Söz sırası bana geçmişti:

"Şunu da bilirsiniz ki Tanrı gönül gözümüzü ancak bir şeylerin değişmesini arzu ettiği anda açar."

Sonra Veronique'e döndüm:

"Sen dikkatli ol yeter. Astral plandaki bir ayrıntı, açığa çıktığında güçten düşer. Ancak ben böyle bir şeyin söz konusu olmadığından hemen hemen eminim."

Veronique herkese biraz daha şarap ikram etti. Faslı medyumla birbirimize girmemiz an meselesi gibi gelmişti ona. Birbirimize girmeyecektik, ama adam gerçekten "görüyor", bu da beni korkutuyordu. Daha sonra Hervé'yle bu korku hakkında konuşacaktık.

Adam yüzüme şöyle bir baktı ve istemeden başka bir boyuta geçip, sonradan o hissi aktarmak zorunda olanlara özgü dalgınlıkla devam etti. Bana bir şey anlatmak istiyordu ama sonra karımla konuşmayı tercih etti:

"Türkiye'nin ruhu, bütün sevgisini kocanıza verecek. Fakat kocanız, kanı akmadan aradığını bulamayacak."

Şu anda yollara düşmemek için bir işaret daha, diye düşündüm, olayları olduğu gibi değil, işimize geldiği gibi yorumlamaya meyilli olduğumuzu bilerek.

Çin bambusu

Paris-Londra treninde olup son sürat Kitap Fuarı'na doğru gitmek benim için büyük bir mutluluktur. Ne zaman İngiltere'ye gitsem bir plak şirketindeki işimi bırakıp ekmeğimi yazarlıktan kazanmaya karar verdiğim 1977 senesi gelir aklıma. O yıl Bassett Caddesi'nde bir ev tutmuş, bir sürü arkadaş edinmiş, vampir inanışına merak sarmış, şehri yürüyerek baştan başa gezmiş, flört etmiş, sinemalardaki bütün filmleri seyretmiş ve bir yıl sonra tek bir satır bile yazamadan Rio de Janeiro'ya dönmüştüm.

Bu sefer şehirde sadece üç gün kalacaknm. Okurlarla bir söyleşi, Hint ve Lübnan lokantalarında akşam yemekleri, otelin lobisinde kitaplar, kitapçılar ve yazarlar üzerine sohbetler beni bekliyordu. Yılbaşına kadar Saint Martin' deki evime dönmeye niyetim yoktu. Londra'dan Rio de Janeiro'ya uçacak, sokaklarında anadilimi dinleyebildiğim, her gece yabanmersini suyu içebildiğim ve penceremden dünyanın en güzel manzarasını sunan Copacabana Plajını hiç bıkmadan seyredebildiğim şehirde olacaktım.

* * *

Tren, Londra'ya varmadan az önce bir delikanlı elinde bir buket gülle vagona girip etrafına bakındı. Bunu tuhaf

buldum, çünkü Eurostar treninde çiçek satıldığını hiç görmemiştim.

"On iki gönüllüye ihtiyacım var," dedi yüksek sesle. "Tren durunca hepsi eline bir gül alacak, ben de orada beni bekleyen hayatımın kadınına evlenme teklif edeceğim."

Pek çok kişiyle beraber ben de gönüllü oldum, ama seçilemedim. Yine de tren durunca kafileyi takip etmeye karar verdim. Delikanlı peronda bekleyen genç bir kadını işaret etti, yolcular da sırayla ona ellerindeki gülleri verdiler. En sonunda delikanlı aşkını ilan etti, herkes alkışladı, genç kız da mahcubiyetle yüzünü yere çevirdi. Nihayet birbirlerini öptükten sonra sarmaş dolaş uzaklaştılar.

"İşe başladığımdan beri bu istasyonda meydana gelen en romantik şey bu," dedi istasyondaki bir görevli.

* * *

Programdaki tek yazar-okur buluşması sadece beş saat sürmesine rağmen içimi pozitif enerjiyle doldurmuş ve kafamda bir soru uyandırmıştı: Son aylarda niye bu kadar aklım karışmıştı? Ruhani ilerleyişimin önüne aşılmaz bir engel çıktıysa bunun ilacı sabır değil miydi? Etrafımdaki insanlardan pek azına nasip olan şeyler yaşamıştım.

Yola çıkmadan önce Barbazan-Debat'da küçük bir şapele uğramış, Meryem'e bana sevgisiyle yol göstermesi, kendimi yeniden bulmama yarayacak işaretleri görebilmemi sağlaması için yakarmıştım. Ben, etrafımı saran insanlardaydım, onlar da bende, bunu biliyordum. Beraberce "Hayatın Kitabı"nı yazıyorduk, karşılaşmamız kaderde yazılıydı, inançla el ele verip dünyada bir fark yaratabilirdik. Her insan bir sözle, bir cümleyle, bir imgeyle katkıda bulunuyor ve sonunda hepsi bir anlam kazanıyor, bir kişinin mutluluğu herkes için sevinç kaynağı oluyordu.

Kendimize hep aynı soruları sorup duracağız. Kalbi-

miz niye var olduğumuzu bilir ve ancak tevazu sahibi olanlar bunu kabul edebilecektir. Evet, kalple söyleşmek zordur, ama şart mıdır? Mühim olan inanmak, işaretleri takip etmek, kendi menkıbemizi yaşamaktır. Er ya da geç bir şeylerin bir parçası olduğumuzu hissederiz, bunun ne olduğunu mantıkla *anlayamasak* bile. Geleneğin dediğine bakılırsa her birimiz var oluşumuzun gerçek sebebini ölmeden bir saniye önce anlarmışız, Cehennem ya da Cennet işte o an doğarmış.

Cehennem, o kısacık anda geriye bakıp hayat denen mucizeye anlam katma fırsatını kaçırmış olduğumuzu anlamakmış. Cennet ise o an, "Hatalarım oldu, fakat hiç korkaklık etmedim. Hayatımı yaşadım, ne yapmam gerekiyorsa yaptım," diyebilmekmiş.

Nitekim ben de kendi anlayışıma göre "tinsel arayışımı" yarıda bırakıp pişman olmak, vakitsiz cehenneme girmek istemiyorum. Pes etmemeliyim, zaten başka bir şeye gerek yok. Gücünün yettiği kadarını yapmayanlar bile sonradan affedilecek olabilir; ama bunlar yaşarken çile doldurur, huzur ve uyum içinde yaşayabilecekken mutsuz olurlar. Hepimiz selamete erebilir, bu ezelî ve edebî yolda özgürce yürüyebiliriz.

* * *

Yanımda kitap getirmemiştim. Rus yayıncılarımla yemeğe çıkmak için beklerken otel odalarında sehpaların üstüne bırakılan dergilerden birini karıştırmaya başladım. Çin bambusu hakkındaki bir yazıya pek de dikkatimi vermeden göz gezdirmeye koyuldum. Tohumlar atıldıktan sonra beş sene boyunca toprakta yalnızca ufacık bir sürgün uç verirmiş. Büyüme tamamen yeraltında olur, yatay ve dikey olarak ilerleyen karmaşık bir kök yapısı oluşurmuş. Beşinci yılın sonunda birden büyümeye başlayan Çin bambusunun boyu kısa sürede yirmi beş metreyi bulurmuş.

Vakit geçirmek için daha sıkıcı bir yazı arasam bulamazdım. En iyisi aşağı inip lobiyi kolaçan etmekti.

* * *

Akşam yemeği saatini beklerken bir kahve söyledim. Temsilcim ve en iyi arkadaşım Mônica da aşağı inip yanıma gelmişti. Havadan sudan konuştuk biraz. Sabahtan beri bir yandan yayıncılarla haşır neşir olup bir yandan da ingiliz yayıncımla beraber telefon üzerinden okurlarla söyleşimi takip etmekten bitap düştüğü belliydi.

Birlikte çalışmaya başladığımızda Mônica, Brezilyalı bir yazarın eserlerinin yabancı ülkelerde de çevrilip yayımlanabileceğine yürekten inanan, coşku dolu, henüz yirmi yaşında bir okurdu. Derken Rio de Janeiro'da okuduğu kimya mühendisliği bölümünü bırakıp sevgilisiyle birlikte İspanya'ya taşınmış ve yazdıklarıma dikkatlerini çekmek için yayınevlerinin kapılarını aşındırmaya başlamıştı.

Günün birinde Mônica'nın yerleştiği Katalan kasabasına gidip onu birer kahve içmeye davet ettim. "Yayıncıların kapılarını çalmayı bırak artık," dedim ona, "çabalar nafile, sen kendi hayatını, kendi geleceğini düşün." Mônica karşı çıktı, Brezilya'ya asla bozguna uğramış olarak dönemezmiş. Onu başarısız olmadığına ikna etmeye çalıştım, ayakta kalmayı becermiş (broşür dağıtıp garsonluk yaparak), yabancı bir ülkede yaşamak gibi benzersiz bir tecrübe edinmişti. Mônica hâlâ inatla, "Olmaz," diyordu. Kafeden çıkarken Mônica'nın kendi hayatını hiçe saydığını düşünüyordum, fakat o kadar inatçıydı ki ne desem boştu. Ne var ki altı ay sonra durum tamamen tersine dönecek, ondan bir altı ay sonraysa kendine ev almaya yetecek kadar para kazanmış olacaktı.

Mônica imkânsıza inanmış ve tam da bu sebeple, ben dahil herkesin kaybedilmiş gözüyle baktığı savaştan zaferle çıkmıştı. Savaşçıyı savaşçı yapan budur işte: İrade ve

cesaretin aynı şey olmadığını anlamak. Cesaret korku ve hayranlık uyandırır, irade gücüyse sabır ve azim demektir. İradeleri çok güçlü olan kadınlar ve erkekler genellikle yalnızdırlar, çünkü dışarıdan soğuk görünürler. Çoğu insan Mônica'yı biraz soğuk bulur ama bunun gerçekle hiçbir ilgisi yoktur: Onun kalbinde kafede buluştuğunuz günkü kadar harlı, gizli bir ateş yanar hep. Başına ne gelirse gelsin, Mônica şevkini asla kaybetmez.

Tam kafası biraz dağılsın diye Mônica'ya J. ile son sohbetimizi anlatacakken Bulgaristan'dan iki yayıncım içeri girdi. Kitap Fuarı'na katılanların çoğu aynı otelde kalıyordu. Biraz havadan sudan konuştuktan sonra Mônica sohbeti istediği gibi yönlendirmeye başladı. Derken yayıncılardan biri bana dönüp kaçınılmaz beylik soruyu sordu:

"Ülkemize tekrar ne zaman geleceksiniz?"

"Ayarlayabilirseniz önümüzdeki hafta. Ama imza gününden sonra sıkı bir ziyafet isterim."

İkisi de kulaklarına inanamadan yüzüme bakıyordu.

ÇİN BAMBUSU!

Mônica dehşet içindeydi:

"Ajandamıza bir bakalım da..."

"... ama önümüzdeki hafta Sofya'ya gitmeme bir engel yok," diye sözünü kestim Mônica'nın.

Sonra Portekizce, "Sana sonra anlatırım," dedim.

Mônica şaka yapmadığımı anlamıştı, ama yayıncılar şüphe içindeydiler. "Biraz bekleseniz daha iyi olmaz mı?" diyorlardı. "Biz de o arada ses getirecek bir tanıtım kampanyası yapsak?"

"Önümüzdeki hafta," dedim ısrarla. "Yoksa başka bir sefere artık."

Şaka yapmadığımı o zaman anladılar. Ayrıntıları konuşmak için Mônica'ya döndüler. Tam o anda İspanyol yayıncım yanımıza geldi. Masadaki konuşmalar kesildi, herkes birbiriyle tanıştırıldı ve nihayet o beylik soru geldi:

"Peki sizi tekrar ülkemizde görme zevkine ne zaman erişeceğiz?"

"Bulgaristan ziyaretimden sonra."

"Yani ne zaman?"

"İki hafta içinde. Bir Santiago de Compostela'da, bir de Bask Ülkesi'nde iki imza günü yapabiliriz. Bir araya gelmemizi kutlamak için birer parti yaparız, birkaç okuru da davet ederiz."

Bulgar yayıncıların içine yine kurt düşmüştü. Mônica da zoraki gülümsemeye çalışıyordu.

J. yanımda olsa, "Atıl maceraya!" derdi.

Bar yavaş yavaş doluyordu. Konu ister kitap, ister ağır makine olsun bütün büyük fuarlarda profesyonellerin müdavimi olduğu iki üç otel vardır. İş anlaşmaları çoğunlukla yemek salonlarında yapılır, tıpkı o akşam olacağı gibi. Bütün yayıncılarla selamlaştım, o kaçınılmaz "Ülkemizi ne zaman ziyaret edeceksiniz?" sorusunun sorulacağı davetleri kabul ettim. Mônica'nın sorularından kurtulmak için lafı uzattıkça uzatıyordum. Dolayısıyla benim ayarladığım randevuları ajandaya kaydetmekten başka çaresi kalmamıştı.

Bir ara Arap yayıncınla sohbete ara verip ajandaya kaç seyahat yazıldığını sordum.

"İki ayağımı bir pabuca soktun," diye karşılık verdi Mônica öfkeyle, Portekizce.

"Kaç oldu?"

"Beş haftada altı ülke. Bu fuar profesyoneller için, yazarlar için değil, bunu bilmiyor musun? Her daveti kabul etmek zorunda değilsin, ben hallederim o..."

Portekizli yayıncım yanımıza geldiği için gizli dilimizde konuşma imkânımız kalmamıştı. Mutat sorular ondan gelmeyince bu sefer ben kendim teklifte bulundum:

"Beni Portekiz'e davet etmeyi düşünmüyor musunuz?

Yayıncım biraz önce hemen arkamızda olduğu için Mônica'yla konuştuklarımıza kulak misafiri olmuştu:

"İtiraf etmeliyim, Guimarães'te ve Fátima'da birer imza günü yapmayı çok isterim."

"Son dakikada iptal etmek olmaz ama, biliyorsunuz..."

"İptal etmeyeceğim. Söz."

Yayıncı "tamam" dedi, Mônica da Portekiz'i ajandaya ekledi: Fazladan beş gün daha. Nihayet Rus yayıncılarım da -bir hanım ile bir bey- yanımıza gelip selam verdiler. Mônica rahat bir nefes aldı. Beni zorla lokantaya sürükleyebilirdi artık.

Taksi beklerken Mônica beni kenara çekti.

"Aklını mı kaçırdın?"

"Hem de yıllar önce. Çin bambusunun hikâyesini bilir misin? Tam beş yıl küçücük bir filiz olarak kalıp sırf köklere çalışır. Sonra göz açıp kapayıncaya kadar boyu yirmi beş metreyi buluverir."

"Peki bunun az önce tanık olduğum çılgınlıkla ne ilgisi var?"

"Bir ay önce J. ile konuştuklarımızı daha sonra anlatırım sana. Fakat şu an önemli olan bana neler olduğu: Onca emek, zaman, güç sarf ettim; aşkla, tutkuyla besleyerek bir şeyleri büyütmeye çalıştım, ama sonuç sıfır. Bunca yıldır yaprak bile kımıldamadı."

"Nasıl yaprak bile kımıldamadı? Kim olduğunun da mı farkında değilsin?"

Taksi gelmişti. Rus yayıncım, Mônica'nın kapısını açtı.

"Ben meselenin manevi yönünden bahsediyorum. Kendimi beşinci senesine girmiş bir Çin bambusu gibi görüyorum. Yeniden atağa kalkmanın vakti gelmiş. Bana, çıldırdın mı, diye sordun, ben de şakaya vurdum. Fakat işin doğrusu, gerçekten de çıldırmak üzereyim. Bütün öğrendiklerimin aslında temelsiz olduğuna inanmaya başladım."

Bulgar yayıncılar geldikten az sonra bir an için J.yi yanımda hissetmiş ve ne söylemek istediğini bir anda kavrayıvermiştim. Hoş, gönül gözümün açılması can sıkıntısından patlamış vaziyette bir bahçe dergisini karıştırdığım ana denk gelmişti, ama olsun. Kendi kendimi mahkûm ettiğim münzevi hayatın içinde bir taraftan benliğimdeki çok önemli şeyleri görebilmiştim, ama üzerimde çok ciddi bir etkisi daha olmuştu: Yalnızlık bağımlısı olup çık-

mıştım. Bütün dünyam dağlardaki birkaç dosttan, mektuplara, e-postalara cevap yazmaktan ve "kalan bütün zaman bana ait" yanılsamasından ibaretti. Kısacası başkalarıyla birlikte yaşamakla, insan sıcaklığıyla gelen doğal sorunların olmadığı bir hayattı bu.

Peki ama aradığım bu muydu? Sorunsuz bir hayat mı arıyordum? İnsanlardan uzakta Tanrı'yı aramanın ne manası vardı?

Bu yollardan geçmiş çok insan tanıdım. Bir keresinde Nepal'deki bir mağarada yirmi yıl tek başına yaşamış bir Budist rahibeyle yarı şaka yarı ciddi sohbet etmiştik. Sonunda eline ne geçtiğini sormuştum. "Tinsel bir orgazm," diye karşılık vermişti. "Orgazma ulaşmanın çok daha kolay yolları var," demiştim ben de.

Ben asla o yola girmezdim, ufkumda yoktu. Başka bir deyişle içimde yoktu; hayatımın geri kalanını tinsel orgazmlar peşinde koşarak ya da tefekkürle hidayete erme umuduyla bahçemdeki meşe ağacını seyrederek geçiremezdim. J. bunu biliyordu. Gideceğim yolun başkalarının bakışlarından okunduğunu, kendimi bulmak için o haritaya ihtiyacım olduğunu kavrayabilmem için bu seyahate teşvik etmişti beni.

Mônica'yla Portekizce bir şeyler konuşmamız gerektiğini söyleyerek Rus yayıncılarından izin istedim. Ardından bir hikâye anlatmaya koyuldum.

"Adamın biri ayağı kayıp bir çukura düşmüş. Tam o sırada oradan bir papaz geçiyormuş, adam çukurdan çıkmak için yardım istemiş. Papaz adamı takdis edip yoluna devam etmiş. Saatler sonra bir hekim görünmüş. Çukurdaki adam yardım isteyince hekim uzun uzun derisindeki çizikleri incelemekle yetinmiş, sonra bir reçete yazıp en yakın eczaneden ilaçları almasını söylemiş. Nihayet adamın daha önce hiç görmediği biri belirmiş. Bizimki yine yardım istemiş, öteki de çukurun içine atlayıvermiş. *Peki ya şimdi ne olacak? İkimiz birden sıkışıp kaldık şimdi!* Yabancı şöyle karşılık vermiş: *Yok, sıkışmış değiliz. Ben buranın yerlisiyim, yukarı nasıl çıkılacağını bilirim.*"

"Bu demek oluyor ki..." dedi Mônica.

"Böyle yabancılara ihtiyacımız var," diye açıkladım. "Köklerim hazır, fakat ileri gidebilmek için başkalarının yardımı lazım. Seni, J.yi ya da kanımı değil, hiç görmediğim insanları kastediyorum. Buna bütün kalbimle inanıyorum. İmza günlerinden sonra parti yapalım, dememin sebebi de bu."

"Sen hiçbir zaman tatmin olmazsın," diye yakındı Mônica.

"Tam da bu yüzden bana hayransın ya," dedim gülümseyerek.

Lokantada dereden tepeden konuştuk, birtakım başarılarımızı kutladık, bazı ayrıntıları netleştirmeye çalıştık. Ben fazla müdahale etmemeye dikkat ediyordum, zira yayın işinde bütün ipler Mônica'nın elindedir. Fakat eninde sonunda sadede gelindi ve bu sefer muhatap Mônica'ydı:

"Paulo'yu Rusya'da ne zaman görebileceğiz?"

Mônica ajandamın karman çorman olduğunu, önümüzdeki haftadan itibaren çok yoğun olacağımı anlatmaya koyuldu. Tam o anda araya girdim:

"Kendimi bildim bileli bir hayalim var. İki kere gerçekleştirmeye kalkıştım, ama olmadı. Bana yardım ederseniz ben de Rusya'ya gelirim."

"Nedir o hayal?"

"Rusya'yı trenle geçerek Büyük Okyanus'a ulaşmak. Bazı noktalarda durup imza günleri yapabiliriz. Böylece Moskova'ya gidemeyen okurların da gönlünü almış oluruz.

Yayıncının gözleri sevinçle parladı. O da tam yedi ayrı saat diliminin olduğu dev bir ülkede kitap dağıtmanın giderek zorlaştığından bahsediyordu.

"Çok romantik, Çin bambusu gibi bir fikir, gelgelelim pek pratik değil," diyerek güldü Mônica. "Seninle gelemeyeceğimi gayet iyi biliyorsun... Oğlum daha yeni doğdu..."

Ne var ki yayıncım heyecandan yerinde duramıyordu. O geceki beşinci kahvesini söyledi. Her şeyle o ilgilenecekmiş, Mônica'nın yerine bir yardımcısı gelebilirmiş, herhangi bir şeye kafa yormasına gerek yokmuş. Her şey tereyağından kıl çeker gibi hallolacakmış.

Böylece ajandanın iki ayını seyahatlerle doldurmuş oluyorduk. Geride son dakikaya sıkışacak işler yüzünden hem sevinç, hem sıkıntı içinde olan insanlar, bana sevgi ve saygıyla bakan temsilcim ve dostum, ve yanımızda olmadığı halde, anlamını kavrayamasam da tavsiyelerine uyduğumu bilen ustam kalmıştı. Soğuk bir geceydi. Canım otele yalnız başıma yürüyerek dönmek istedi. İçten içe korkuyordum ama keyfim yerindeydi, çünkü artık geri dönüş yoktu.

Benim istediğim de buydu işte. Zafere inanırsam zafer de bana inanırdı. İçinde bir tutam delilik olmayan hayat eksik bir hayattır. Ya da J.nin deyimiyle, kendi krallığımı yeniden fethetmeliydim. Dünyada ne olup bittiğini anlayabilirsem, bana neler olduğunu da çözebilirdim.

* * *

Otelde karımdan bir mesaj vardı, bana ulaşamamıştı ve ilk fırsatta onu aramamı istiyordu. Bir an yüreğim hopladı, çünkü seyahatteyken çok nadir ararlardı. Derhal telefona sarıldım. İki zil sesi arasındaki saniyeler bitmek bilmedi.

Nihayet telefonu açtı.

"Veronique ciddi bir araba kazası geçirdi, ama durumu iyi," dedi sinirli bir sesle.

"Ona şimdi telefon etsem olur mu?" diye sordumsa da, "Hayır," dedi. Veronique hastanedeymiş.

"Medyumu hatırlıyor musun?"

Evet, hatırlıyordum! Medyum benim için de bir kehanette bulunmuştu. Telefonu kapatır kapatmaz Mônica'nın odasını çaldırdım. Arada Türkiye'ye bir seyahat

sıkıştırıp sıkıştırmadığımızı sordum.

"Kabul ettiğin seyahatleri hatırlamıyor musun?"

Hayır, dedim. Önüme gelen her yayıncıya "evet" derken kendimde değildim.

"Fakat ne sözler verdiğinin farkındasın, değil mi? Gerekiyorsa hemen iptal edebiliriz."

Verdiğim sözlerden gayet memnun olduğumu söyledim, iptale gerek yoktu. Gecenin o vaktinde medyumu, kehanetini, Veronique'in başına gelen kazayı anlatmak uzun işti. Mônica'ya ısrarla ufukta Türkiye'de bir etkinlik görünüp görünmediğini sordum.

"Hayır," diye karşılık verdi. "Türk yayıncılar başka bir otelde kalıyor. Zaten öyle olmasaydı..."

Gülüştük.

Artık huzurla uyuyabilirdim.

Yabancının ışığı

Aşağı yukarı dört ay diyar diyar gezdikten sonra neşem yerine gelmişti, fakat her gece eve dönünce, *bu neşe sürecek mi,* diye düşünüyordum. Çin bambusunun büyümesi için gereken sahiden bu muydu? Altı ülke gezmiş, okurlarımla bir araya gelmiş, eğlenmiş, içimde giderek nasırlaşan bunalımı şimdilik savuşturmuştum, ama içimden bir ses krallığıma henüz kavuşamadığımı söylüyordu. Bu seyahatlerin daha öncekilerden pek farkı yoktu.

Şimdi geriye yalnız Rusya kalmıştı. Peki sonra ne yapacaktım? Yeni seyahatler ayarlayıp yürümeye devam mı etmeliydim, yoksa bekleyip bu yaptıklarımın sonuçlarını mı görmeliydim?

Henüz bir karara varabilmiş değildim. Tek bildiğim, meselesi olmayan bir hayatın faydasız bir hayat olduğuydu. Kendi adıma buna asla izin veremezdim, gerekirse yılın geri kalanını yollarda geçirmeye hazırdım.

O sırada Afrika'da, Tunus'un adaşı olan başkentindeydim. Söyleşim başlamak üzereydi ve -Tanrı'ya çok şükür- salon tıklım tıklımdı. Tunuslu iki entelektüel önce beni takdim edeceklerdi. Kendi aramızdaki kısa görüşmede biri hazırladığı iki dakikalık metni, ötekiyse eserlerim hakkında yazdığı yarım saatlik teorik değerlendirmeyi göstermişti.

Söyleşinin koordinatörü çok kibar bir dille yarım saat-

lik metnin okunamayacağını söyledi, zira söyleşinin azami elli dakikada bitmesi gerekiyordu. Yazarın metin için ne kadar ter döktüğünü tahmin edebiliyordum, fakat koordinatör haklıydı: Tunus'a okurlarımla bir arada olmak için gelmiştim. Kısa bir tartışmadan sonra metnin sahibi katılmaktan vazgeçtiğini söyleyip gitti.

Söyleşi başladı. Takdim ve teşekkür faslı toplam beş dakika sürdü, geri kalan bütün zaman okurlarımla bana kalmıştı. Oraya herhangi bir şey anlatmaya gelmediğimi söyledim, en doğrusu alışılmış tanıtım toplantılarının dışına çıkıp söyleşiyi sohbete dönüştürmekti.

İlk soru genç bir hanımdan geldi: Kitaplarımda sürekli bahsettiğim işaretler nelerdi? Bunun bir ömür boyu, ta ki bize Tanrı'nın yol gösterdiğini anlayıncaya kadar, doğrularımız ve hatalarımızla geliştirdiğimiz son derece kişisel bir dil olduğunu anlattım. Başka biri, bu uzak ülkeye özel bir işaretten dolayı mı geldiğimi sordu. "Evet," dedim, fakat ayrıntı vermedim.

Laf lafı açtı, vakit hızla geçti ve toplantıyı bitirme anı gelip çattı. Son soru için sözü karşımdaki altı yüz kişinin içinde rasgele orta yaşlı, pos bıyıklı bir adama verdim.

"Benim sorum yok," dedi. "Ben sadece bir isim vereceğim."

Sonra Barbazan-Debat'daki küçük bir kilisenin ismini söyledi. Bize binlerce kilometre uzakta, kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde bulunan, benim de bir zamanlar yaşadığım bir mucizeye karşılık bir teşekkür levhası sunduğum bu kilise, seyahate çıkmadan önce Meryem'e yolumu açık etmesi için dua ettiğim yerdi.

Söyleşiye nasıl devam edeceğimi bilemiyordum. Kürsüde beni takdim edenlerden biri sonradan şöyle yazacaktı:

Ve birden adeta salonda dünya durdu. Arkasından pek çok şey oldu. Ağladığınızı gördüm. İsimsiz okur dünyanın kayıp bir köşesindeki o kilisenin adını andığı anda tatlı kanızın gözlerinden akan yaşları gördüm.

Sizin bir anda diliniz tutuldu. Gülümseyen yüzünüz

ciddileşti. Gözlerinizde beliren ürkek yaşlar, adeta davetsiz geldiklerine utanmış gibi kirpiklerinizde titriyordu.

Ben de oradaydım, ve neden bilmem, benim de boğazım düğümlenmişti. Kalabalığın içinde karımla kızıma baktım, ne zaman bir bilinmezle karşı karşıya geldiğimi hissetsem gözlerim hemen onları arar. Evet, oradaydılar, fakat herkes gibi onlar da sessizce gözlerinizi size kenetlemiş, bir insana bakışlarla arka çıkmak mümkünmüş gibi size gözleriyle destek olmaya çalışıyorlardı.

Ardından gözlerimi Christina'ya dikerek yardım istedim, bir yandan da ne olup bittiğini, sonsuzmuş gibi görünen bu sessizliğe nasıl son vereceğimizi çözmeye çalışıyordum. Ve onun da için için ağladığını gördüm, adeta ikiniz aynı senfoninin iki notasıydınız ve aradaki mesafeye rağmen gözyaşlarınız birbirine karışıyordu.

O uzun dakikalarda salon, seyirciler, hepsi silinmişti adeta. Siz ve karınız yalnız size ait bir yere gitmiştiniz; orada her şey sessizlikle ve heyecanla dile gelen bir yaşama sevincinden ibaretti.

Sözler, kâğıda dökülmüş gözyaşlarıdır. Gözyaşları, akan sözlerdir. Onlar olmasa sevincin ışıltısı olmaz, hiçbir üzüntünün sonu gelmez. Bundan dolayı, gözyaşlarınız için sağ olun.

İşaretlerle ilgili ilk soruyu soran genç kıza orada, onlardan biri olduğumu söylemeliydim. Beni oralara neyin sürüklediğini tam bilemesem de doğru zamanda, olmam gereken yerdeydim.

Fakat sonra buna gerek kalmadığım düşündüm; o zaten bunu anlamış olmalıydı.*

* Söyleşiden sonra bıyıklı adamın yanına gittim. Adı Christian Dhellemmes'ti. Bu olaydan sonra birkaç kez e-postayla haberleştik, fakat bir daha hiç yüz yüze gelmedik. Dhellemmes 19 Temmuz 2009'da, Tarbes, Fransa'da öldü.

Karımla birlikte Tunus çarşısında el ele yürüyorduk. Vaktiyle Roma'ya kafa tutacak kadar güçlü bir şehir olan Kartaca'nın harabeleri 15 kilometre ötedeydi. Kartacalı savaşçılardan Hannibal'ın destanını hatırladık. İki şehir arasında denizden sadece birkaç yüz kilometrelik bir mesafe olduğu için Romalılar bir deniz savaşı için hazırlık yapmışlardı. Fakat Hannibal dev bir orduyla çöle göğüs germiş, Cebelitarık Boğazı'nı aşıp İspanya ve Fransa'yı geçmiş, askerler ve fillerle Alpler'i aşıp Roma İmparatorluğu'nu kuzeyden vurarak gelmiş geçmiş en büyük askerî destanlardan birine imza atmıştı.

Hannibal yoluna çıkan bütün düşmanlarını alt ettikten sonra tuhaftır, -bugün bile tam olarak anlaşılamayan bir sebeple- Roma'da durmuş ve doğru zamanda saldırıya geçmemişti. Bu kararsızlığın sonucunda da Kartaca, Romalı lejyonerler tarafından haritadan silinmişti.

"Hannibal yürümekten vazgeçince yenildi," diye düşündüm yüksek sesle. "Bense ilk başta zorlansam da devam ettiğime memnunum. Yolculuğa alışmaya başladım."

Karım duymazdan geldi, çünkü kendi kendimi bir şeye ikna etmeye çalıştığımı fark etmişti. Arkasından söyleşiden sonraki partide okurlar arasından kurayla seçilmiş bir delikanlı olan Şamille buluşmak üzere bir bara gittik. Ondan bütün turistik yerleri ve anıtları bir kenara

bırakıp bize şehrin gerçek hayatını göstermesini istedim.

Bizi 1754 yılında bir kardeş cinayetinin işlendiği güzeller güzeli bir binaya götürdü. Kardeşlerin babası, bu sarayı yaptırıp ölen oğlunun anısını yaşatacak bir okul kurmuş. Fakat bence bu sayede kardeşini katledenin de adı yaşatılmış oluyordu.

"Pek sayılmaz," dedi Şamil. "Bizim kültürümüzde cinayete yataklık eden herkes suça ortak olmuş sayılır. Adamın biri öldürüldüğü zaman, ona silahı satan da Allah katında hesap verir. Babanın kendince hatasının tamir etmesinin tek yolu, bu trajedinin içinde başkalarına yardım etmenin bir yolunu bulmasıydı."

Derken birden her şey yok oldu - evin cephesi, sokak, şehir, Afrika. Birdenbire karanlıkta dev bir sıçrayışla rutubetli bir mahzene bağlanan bir tünele girdim. Mahzende J. ile karşı karşıyaydım, evde işlenen cinayetten iki yüz sene evvel, yaşadığım sayısız hayatlardan birindeydim. J. sert bir ifadeyle, adeta azarlar gibi bana bakıyordu.

Birden yine şimşek hızıyla şimdiki zamana döndüm. Her şey saniyenin binde biri kadar bir zaman içinde olup bitmiş, ev, Şamil, karım, Tunus'taki o sokağın gürültüsü geri dönmüştü. Bunun anlamı neydi? Çin bambusunun kökleri niye gövdeye hâlâ inatla zehir taşıyordu? Yaşanacaklar çoktan yaşanmış, diyeti ödenmişti.

"Sen ömründe bir kez ödleklik etmişsin, bense kim bilir kaç kişinin hakkını yemişim. Ama sonunda selamete erdim," demişti J. Saint Martin'de. Hemen ardından da beni geçmişe dönmeye asla teşvik etmeyeceğinin ve geçmişe yolculukla ilgili bütün kitaplara, rehberlere ve egzersizlere kesinlikle karşı olduğunun altını çizmişti.

"İntikam uğruna suçluya ceza vermekle yetinileceğine, kurulan okul sayesinde eğitim ve bilgi, asırdan asra aktarılmış oldu," diye sözünü bitirdi Şamil.

Şamil'in ağzından çıkan tek kelimeyi bile kaçırmamış, ama bu sırada zamanda büyük bir sıçrama yapmıştım.

"Demek buymuş."

"Nasıl yani?" diye sordu karım.

"Hâlâ yürüyorum. Yavaş yavaş anlamaya başlıyorum. Şimdi her şey anlam kazanmaya başladı."

İçimde büyük bir sevinç vardı. Şamil tam anlayamamıştı.

"Reenkarnasyon hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordum.

Şamil şaşkınlıkla yüzüme baktı.

"En ufak bir fikrim yok. Ben erenlerden değilim."

Bu konuda bilgi toplamasını rica ettim. Şamil cep telefonundan birilerini aramaya koyuldu. O sırada biz de bir kafeye oturup iki koyu kahve söyledik. Akşama balık sofrası kurulacaktı, yorgunduk, bir şeyler atıştırmadan dayanmaya çalışıyorduk.

"Demin bir *dejavu* yaşadım," diye açıkladım.

"Herkese arada bir olur. Bu anı daha önce de yaşamıştım hissi. Bunun için büyücü olmaya gerek yok," diye takıldı Christina.

Elbette yoktu. Fakat *dejavu* çabucak aklımızdan silinen bir sürprizden çok ötedir, çünkü anlamsız olsa kafamızı meşgul etmez. *Dejavu* zamanın geçmediğinin bir kanıtı, daha önce gerçekten yaşanmış olup şimdi tekrarlanmakta olan bir şeye doğru bir sıçramadır.

Şamil gözden kaybolmuştu.

"Delikanlı evin hikâyesini anlatırken şimşek hızıyla geçmişe fırlatıldım. Şamil sadece katilin değil, cinayete yataklık eden herkesin suçta payının olduğunu anlatırken oldu, bundan kesinlikle eminim. 1982'de J. ile ilk tanıştığımda babası ile benim aramda bir bağ olduğuna dair bir şeyler söylemişti. Sonra bir daha hiç bu konuyu açmadı, benim de aklımdan çıkmış. Ama az önce onu gördüm. Ne kastettiğini artık biliyorum."

"Bana daha önce anlattığın şu hayat..."

"Evet. O hayat. İspanya'da Engizisyon devrinde..."

"Üzerinden çok zaman geçmiş. Bu kadar eskiye geri dönüp kendine eziyet ettiğine değmez."

"Kendime eziyet etmiyorum. Yaralarımın ancak cesa-

retle üzerlerine gidersem iyileşebileceğini uzun zaman önce öğrendim. Kendimi affetmeyi, hatalarımı düzeltmeyi de öğrendim. Fakat bu yolculuğa çıkalı sanki dev bir yapboz var karşımda; aşktan, nefretten, fedakârlıktan, affetmekten, sevinçten, mutsuzluktan yapılmış parçaları yavaş yavaş karşıma çıkıyor. İşte bunun için seninle buradayım. Öğrendiklerimi özümseyemediğim için şikâyet etmektense ruhumun, krallığının peşinde koşmak bana çok iyi geliyor.

Öğrendiklerimi özümseyememin sebebi, onları anlayamıyor olmam. Fakat anladığım zaman ruhum huzura kavuşacak."

* * *

O sırada Şamil, elinde Arapça bir kitapla geri dönmüştü. Yanımıza oturup, bir yandan kendi aldığı notlara bakıp Arapça kelimeler mırıldanarak büyük bir saygıyla kitabın sayfalarına göz gezdirdi.

"Bu işi iyi bilen üç kişiye danıştın," dedi sonunda. "İkisine göre namuslu insanlar öldükten sonra cennete gidermiş. Üçüncüsü ise Kuran'ın bazı ayetlerine bakmamı söyledi."

Çok heyecanlı görünüyordu.

"Birincisi burada, Bakara Suresi, 28. Ayet:"

"Allah sizi öldürecek, sonra diriltecek, sonra hepiniz O'na döneceksiniz."

Tam tercüme edememiş olabilirim, ama ana fikri bu. Kuran'ın sayfalarını büyük bir heyecanla çeviriyordu. Arkasından Bakara Suresi'nden 154. Ayeti tercüme etti:

"Ve Allah yolunda öldürülenlere 'ölüler' demeyin! hayır diridirler, lâkin siz sezmezsiniz."

"İşte bu!"

"Başka ayetler de var. Fakat doğrusunu isterseniz şimdi bunlan konuşurken içim çok rahat değil. Tunus'tan bahsetsek olmaz mı?"

"Bu kadan bana yeter," diye karşılık verdim, "İnsanlar hiçbir yere gitmez, geçmişteki hayatlarımızda da gelecekteki hayatlarımızda da hep ayru insanızdır. Esasen bu mesele İncil'de de vardır. Bir yerde İsa'nın Vaftizci Yahya'dan İlyas Peygamber'in reenkarnasyonu olarak bahsettiğini hanrlıyorum:"

"Vaftizci Yahya diyorlar. Ama kimi İlyas, kimi de eski peygamberlerden biri dirilmiş, diyor."

"Ama başka ayetler de var," dedim.

Şamil, şehrin kuruluşu hakkında efsaneler anlatmaya başlamıştı. Kalkıp gezintiye devam etme vakti gelmişti demek.

* * *

Antik surlardaki kapılardan birinin tepesinde bir fener asılıydı. Şamil onu bize şöyle anlattı:

"En ünlü Arap atasözlerinden biri bu fenerden türemiştir: *Işık sadece yabancıya vurur.*"

Ona kalırsa bu atasözü tam bizim o anki halimiz için söylenmişti. Yazar olmayı hayal eden Şamil kendi ülkesinde isim yapmak için mücadele ederken, ben bir Brezilyalı yazar olarak Tunus'ta çoktan kendime bir yer edinmiştim.

Bizde de benzer bir atasözü olduğunu söyledim ona: "Kimse kendi toprağında peygamber olmaz." Kimse yanı başındaki güzelliğin hakkını vermez, uzaktan gelen hep kıymete biner.

"Fakat," diye devam ettim, "bazen kendimize yabancılaşmaya ihtiyaç duyarız. İşte o zaman ruhumuzda sak-

lı olan ışık, görülmesi gereken neyse onun üzerine düşer."

Karım bizi dinlemiyor gibiydi. Sonra birden bana döndü:

"Şimdi tam anlatamıyorum ama bu fenerin seninle bir ilgisi var. Çözebildiğim zaman söylerim."

* * *

Biraz uyuduk, arkadaşlarımızla akşam yemeği yedik, sonra tekrar şehre döndük. Karım akşamüstü ne hissettiğini bana ancak o zaman söyleyebildi:

"Şimdi yollardasın, ama aynı zamanda evdesin. Birlikte olduğumuz sürece bu böyle devam edecek, çünkü yanında tanıdığın biri olduğu için her şey sana aşina geliyor. Tek başına yola devam etmenin vakti geldi. Yalnızlık çok ağır gelebilir, fakat insanlarla yakınlaştıkça geçecek."

Bir an durduktan sonra konuşmaya devam etti:

"Bir keresinde yüz bin ağaçlık bir ormanda birbirinin birebir eşi iki yaprak olmadığını okumuştum. Aynı yollarda yaptığın yolculuklar da birbirine benzemez. Birlikte devam edip her şeyi kendi dünya görüşümüze uydurmaya çalışırsak bunun ikimize de faydası olmaz. Tanrı'ya emanet ol. Almanya'da, Dünya Kupası'nın ilk maçında görüşürüz!"

Soğuk bir rüzgâr estiğinde

Moskova'da yayıncılarımla otele geldiğimde kapının önünde genç bir kız beni bekliyordu. Yanıma koşup ellerime sarıldı.

"Seninle konuşmam lazım. Sırf bunun için Yekaterinburg'dan geldim."

Yorgundum. Her zamankinden daha erken kalkmıştım, direkt uçuş olmadığı için Paris'te aktarma yapmak zorunda kalmıştım. Yolda uyumaya çalıştımsa da tam dalar gibi olduğumda hep aynı sinir bozucu rüyayla uyanmıştım.

Yayıncım ertesi gün öğleden sonra kitaplarımı imzalayacağımı, ayrıca üç gün sonra Yekaterinburg'da olacağımızı söyledi, trenle ilk durağımız orasıydı. Vedalaşmak için genç kızın elini sıktım, elleri buz gibiydi.

"Niye beni içeride beklemedin?"

Doğruyu söylemek gerekirse asıl merak ettiğim hangi otelde kaldığımı nereden öğrendiğiydi. Gerçi çok zor değildi, ayrıca bu ilk kez başıma gelmiyordu.

"Bloğunu okurken benim için yazdığını anladım."

Yolculuğun düşündürdüklerini bir bloğa not etmeye başlamıştım. Hâlâ deneme aşamasındaydı aslında, metinleri önceden gönderdiğim için hangi yazıdan bahsettiğini de çıkaramamıştım. Ama hepsi bir yana, ömrümde ilk kez birkaç dakika önce gördüğüm bu kızın adının blogda hiç geçmediği kesindi.

Kız yazılarımın çıktısını almıştı. Uzattığı kâğıttaki hikâyeyi kimden duyduğumu hatırlamasam da ezbere biliyordum: Para sıkıntısı çeken bir adam patronundan yardım ister. Patron ise onunla iddialaşır: Eğer bir dağ başında bütün bir gece tek başına kalabilirse büyük bir ikramiye alacaktır. Yok başaramazsa o zaman patrona bedava çalışacaktır.

Yazı şöyle devam ediyordu:

Dükkândan çıkarken dışarıda buz gibi bir rüzgâr estiğini gördü. İçine bir korku düştü ve iddiaya girmekle bir delilik yapmadığından emin olmak için en iyi arkadaşı Aydi'ye akıl danışmaya karar verdi.

Aydi biraz düşündükten sonra cevap verdi: "Sana yardım edeceğim. Yarın sabah dağın tepesine çıkınca hep ileriye bak. Ben komşu dağda senin için harlı bir ateş yakıp bütün gece bekleyeceğim. Ateşi seyret, arkadaşlığımızı düşün, için ısınsın. Sen istediğini elde edeceksin, sonra benim de senden bir isteğim olacak."

İşçi iddiayı kazandı, parasını aldı, sonra arkadaşının evine gitti: "Benden bir şey isteyecektin."

Aydi karşılık verdi: "Evet, ama derdim para değil. Söz vereceksin, eğer günün birinde hayatında buz gibi bir rüzgâr eserse sen de benim için dostluk ateşini yakacaksın."

Kıza ilgisinden dolayı teşekkür ettim. O an meşgul olduğumu, ama Moskova'daki tek imza günüme gelmek isterse büyük bir keyifle kitaplarını imzalayacağını söyledim.

"Ben bunun için gelmedim. Rusya'yı bir uçtan bir uca trenle gezeceğini biliyorum ve ben de seninle geleceğim. İlk kitabını okuduğumda içimden bir ses, benim için kutsal bir ateş yaktığını söyledi, günün birinde borcumu ödeyecektim. O ateş defalarca rüyama girdi. Seninle tanışmak için Brezilya'ya gitmeyi bile düşündüm. Yardıma ihtiyacın var, biliyorum, onun için geldim."

Yanımdakiler güldüler. Ben kibarlığı elden bırakmadan, "Yarın görüşmek üzere," dedim. Yayıncı beni bekleyenler olduğunu söyledi, ben de kusura bakmayın deyip uzaklaştım.

"Adım Hilal," dedi genç kız ayrılırken.

On dakika sonra odamdaydım. Dışarıda yanıma gelen kızı çoktan unutmuştum. Adı aklımda kalmamıştı, hatta şu an karşıma çıksa tanımayabilirdim bile. Ama bir şey beni biraz rahatsız etmişti. Gözlerinde hem sevgi okunuyordu hem de ölüm.

Çırılçıplak soyundum, duşu açıp suyun altına girdim - bu en sevdiğim ritüellerden biridir.

Kafamı duşun altına öyle bir sokmuştum ki kulaklarımda suyun sesi diğer bütün sesleri bastırmıştı. Her şey geride kalmıştı. Ses beni bambaşka bir dünyaya götürmüştü. Tıpkı orkestradaki her çalgıya ayrı ayrı dikkat eden bir orkestra şefi gibi bütün sesleri ayırt edebiliyordum artık ve bunlardan, anlamasam da varlığından şüphe etmediğim sözcükler doğuyordu.

Yorgunluk, sıkıntı, bir ülkeden diğerine sürüklenmenin sersemliği - hepsi geçmişti. Bu upuzun yolculuğun bana her geçen gün daha da iyi geldiğinin farkındaydım. J. haklıydı, monotonluğun yavaş yavaş beni zehirlemesine göz yummuştum. Sırf bedeni temizlensin diye yıkanan, karın doyurmak için yemek yiyen, kalbi ileride sorun çıkarmasın diye yürüyen biri olup çıkmıştım.

Şimdi işler değişiyordu; belli belirsiz de olsa değişiyordu. Yemekler artık arkadaşlarımla birlikte olmak, onlardan bir şeyler öğrenmek için bir fırsattı, yürüyüşler ise şimdiki zaman üzerine düşünme olanağı sunuyordu. Suyun kulaklarımdaki sesiyle zihnim yatışıyor, içime huzur doluyor, gündelik hayatta bizi Tanrı'ya yaklaştıran küçük şeyleri yeniden keşfediyordum, çünkü artık bu küçük şeylerin hakkını vermeyi biliyordum.

J. bana, "Konforlu hayatından çık ve kendi krallığını ara," dediğinde kendimi ihanete uğramış, boşlukta gibi hissetmiş, rahatsız olmuştum. Benim derdim içimi kemiren şüphelere bir çözüm ya da bir cevap, içimi rahatlatacak, ruhumu yeniden huzura kavuşturacak bir şey bulmaktı. Kendi krallığını bulmak için yola çıkan herkes böyle şeyler bulamayacağını bilir - varsa yoksa sınavlar, uzun bekleyişler, beklenmedik değişimler çıkar karşınıza, ya da daha beteri elleriniz bomboş kalır.

Abartıyorum. Biz bir şeyi arıyorsak, o şey de bizi arıyor demektir.

Buna rağmen insan her şeye hazırlıklı olmalıdır. Bir türlü veremediğim kararı o an verdim: Tren yolculuğunda bir gelişme olmasa da yolumdan dönmeyecektim. Londra'daki oteldeki o gün, köklerimin canlı olduğunu, ama ruhumun teşhis edilmesi, hele iyileştirilmesi çok zor bir hastalık yüzünden ağır ağır ölmekte olduğunu anlamıştım: Monotonluk.

Monotonluğun tekrarla tatbikatla hiçbir ilgisi yoktur. Hayatta her ne konuda olursa olsun başarının yolu tekrardan ve çok çalışmaktan geçer.

İnsan tekrar tekrar alıştırma yaptıkça bir işin tekniğini içselleştirmiş olur. Bunu daha çocukken, Brezilya'da ailemle yaz tatiline gittiğimiz bir taşra kasabasında öğrenmiştim. Oradaki bir demircinin çalışma biçimi beni büyülemişti: Karşısına otturur, çekicin etrafa havai fişekler gibi kıvılcımlar saçarak sıcak çeliğin üzerine inmesini saatlerce seyrederdim. Bir keresinde sordu bana:

"Sence hep aynı şeyi mi yapıyorum?"

Evet, dedim.

"Hayır, öyle değil. Çekiç her seferinde farklı iner, bazen daha sert, bazen daha yumuşak. Fakat bunu yıllarca aynı hareketi tekrar ederek öğrenebildim. Ta ki düşünmeden, el yordamıyla yapabilir hale gelinceye dek."

Bu söz aklımdan hiç çıkmadı.

Parçalanmış ruhlar

Okurlarımın tek tek gözlerinin içine baktım, ellerini sıktım, imza günüme geldikleri için teşekkür ettim. Bedenim yollara düşse de ruhum bir yerden bir yere göç ederken asla yalnız kalmam, yolumuzun kesiştiği, ruhumu kitaplarımdan bilen yığınla insan benimle gelir. Moskova'da bir yabancı değildim, tıpkı Londra'da, Sofya'da, Tunus'ta, Kiev'de, Santiago de Compostela'da, Guimarâes'te ve son bir buçuk ayda gittiğim bütün şehirlerde olmadığım gibi.

Arkamda birileri ısrarla tartışıyor, bense kafamı işime vermeye çalışıyordum. Ne var ki tartışma yatışacak gibi değildi. Sonunda arkama dönüp yayıncıma ne olduğunu sordum.

"Dünkü kız. İlla ki burada duracakmış."

Dünkü kızı hatırlayamamıştım, ama bir çaresini bulup tartışmayı bitirmelerini söyleyip kitapları imzalamaya devam ettim.

Derken yanına birisi oturdu, fakat kitapçıdaki güvenlik görevlilerinden biri oturanı kaldırmaya çalışınca yine bir ağız dalaşı başladı. Elimdeki kitabı bırakıp döndüm.

Karşımdaki gözlerinden sevgi ve ölüm okunan o kızdı. Ona ilk defa alıcı gözle bakıyordum: Siyah saçlı, yaşı yirmi iki ile yirmi dokuz arasında (yaş tahmin etmekte berbatımdır), yıpranmış deri ceketli, blucinli, spor ayakkabılı bir kızdı.

"Sırt çantasına baktık," dedi güvenlik görevlisi. "Sorun yok. Ama burada kalamaz."

Kız gülümsemekle yetindi. Karşımda kitaplarını imzalatmak için konuşmanın bitmesini bekleyen bir okur vardı. Kızın iki dünya bir araya gelse oradan bir yere ayrılmayacağına kanaat getirmiştim.

"Hilal ben, hatırladın mı? Kutsal ateşi yakmaya geldim."

Hatırlıyorum, diye yalan söyledim. Sırada bekleyenler sabırsızlanmaya başlamıştı. Tam karşımdaki okur, kıza Rusça bir şey söyledi, sesinin tonundan hiç hoş konuşmadığı hissediliyordu.

Portekizcede meşhur bir atasözü vardır: *Devasız derdi çekmesini bileceksin,* başka bir deyişle *"Başa gelen çekilir"*. O an tartışacak vaktim olmadığından ve acilen bir karar vermek gerektiğinden, karşımdaki insanlarla rahat konuşabilmek için kızdan birazcık kenara çekilmesini rica ettim. Kız uysalca kalkıp kenara çekildi ve aramızda makul bir mesafe kalacak şekilde ses çıkarmadan beklemeye koyuldu.

Az sonra onu çoktan unutmuş, kendimi işime vermiştim. Herkes bana, ben herkese teşekkürler ediyordum. Koca dört saat rüya gibi geçti. Her saat başı çıkıp bir sigara yakıyor, ama zerre kadar yorgunluk hissetmiyordum. Her imza gününden adeta şarj olmuş gibi, enerjim doruğa tırmanmış olarak çıkarım.

İmza günü biterken bu müthiş organizasyon için kuvvetli bir alkış istedim. Bir sonraki randevuya yetişmek için yola çıkma vakti gelmişti. Varlığını çoktan unuttuğum genç kız tekrar yanıma geldi.

"Sana göstereceğim çok önemli bir şey var."

"İmkânsız," diye karşılık verdim. "Bir akşam yemeğine davetliyim."

"İmkânsız değil," dedi o da. "Ben Hilal'im, seni otelin kapısında bekleyen kız. Bahsettiğim şeyi sen eşyalarını toplarken hemen şimdi, burada gösterebilirim."

Ağzımı açmama fırsat vermeden sırt çantasından bir keman çıkarıp çalmaya koyuldu.

Yavaş yavaş salonu boşaltmakta olan okurlar, bu beklenmedik konserle geri dönmüştü. Hilal adeta transa geçmiş gibi gözlerini kapatmış çalıyordu. Tellere şöyle bir değip geçerek bir o yana, bir bu yana hareket eden yayı gözlerimle takip ediyordum. Notalar bana daha önce hiç duymadığım, ama oradaki herkesin dinlemeye can attığı bir şey anlatıyordu sanki. Müzik kâh duruyor, kâh vecde geliyor, kâh Hilal'in bedeni çalgıyla beraber dans ediyordu, fakat çoğunlukla sadece gövdesi ve elleri hareket ediyordu.

Her nota, her birimizde ayrı bir hatırayı uyandırıyordu, fakat asıl hikâye ezginin bütünündeydi. Biriyle yakınlaşmak isteyen ve defalarca geri çevrilmesine rağmen inadından vazgeçmeyen bir insanın hikayesiydi bu. Hilal kemanını çalarken kim bilir kaç kez hayatıma herhangi bir katkısı olacağını tahmin etmediğim insanlardan yardım gördüğüm aklıma geldi.

Hilal çalınayı bitirdiğinde kimse alkışlamadı, çıt çıkmadı, sadece elle tutulabilecek kadar yoğun bir sessizlik oldu.

"Teşekkür ederim," dedim.

"Seninle ruhumun bir parçasını paylaştım, ama görevimi yerine getirmek için daha çok yolum var. Seninle gelebilir miyim?"

Aşırı ısrarcı insanlara karşı genellikle iki taktik uygularım. Ya hemen kaçarım, ya da kayıtsız şartsız teslim olurum. Hiç kimseye hayallerinin gerçek olamayacağını söyleyemem. Herkeste Katalunya'daki barda buluştuğum Mônica'nın gücü yok, ve bir insanı gerçekten değecek bir şey için savaşmaktan vazgeçirebilirsem günün birinde kendimi de buna ikna edebilirim. O zaman bütün hayatım elden gider.

Her bakımdan keyifli bir gün olmuştu. Büyükelçiye telefon edip yemekte fazladan bir kişilik yerleri olup olmadığını sordum. Kibarca, "Okurlarınız demek, siz demektir," dedi büyükelçi.

* * *

Ortam gayet resmî olmasına rağmen Brezilya'nın Rusya Büyükelçisi, konukları rahat ettirmesini bilmişti. Hilal bana bir zevksizlik örneği gibi gelen alacalı bulacalı elbisesiyle ciddi giyimli diğer konukların arasında hemen göze çarpıyordu. Organizasyonu yapanlar son dakikada eklenen bu misafiri nereye oturtacaklarına karar verememiş, nihayet ev sahibinin yanını uygun görmüşlerdi.

Masaya gitmeden önce Ruslar arasındaki en yakın arkadaşın olan işadamı, Rusya'daki temsilcimle ilgili bir sorun olduğunu söyledi. Yemek öncesi verilen kokteyl boyunca kocasıyla telefonda kavga etmiş.

"Konu neymiş tam olarak?"

"Anlaşılan kocasının başkanlığını yaptığı bir kulübe gidecekmişsin, ama sonra iptal etmişsin."

Gerçekten de ajandamda "Sibirya yolculuğunun yemek listesi hakkında konuşulacak" diye bir not vardı, fakat bu akşam pozitif enerjilerle dolarken bu küçük ve son derece manasız meseleye kafa yoramazdım. Dolayısıyla benim için bir formaliteden ibaret olan bu randevuyu iptal ettim. Hayatımda hiç kimseyle yemek listesi tartıştığımı hatırlamıyordum. Canım, otele dönüp duşun altına girmek, suyun sesiyle kendime bile açıklayamadığım yerlere yeniden gitmek istiyordu.

Yemekler masaya gelmiş, sohbetler haliyle koyulaşmıştı. Sefire hanım bir ara nazikçe Hilal'e kim olduğunu sordu.

"Türkiye'de doğdum. On iki yaşımda Yekaterinburg'a keman öğrenmeye geldim. Müzisyenlerin nasıl seçildiğini bilir misiniz?"

Sefire hanım cevabı bilmiyordu. İkili sohbetler azalmıştı galiba, belki de korkunç kıyafetiyle masada göze batan bu genç hanım herkesin ilgisini çekmişti.

"Herhangi bir müzik aletini çalmaya başlayan çocuklar, her hafta belli bir süre pratik yapar. Bu aşamada hepsi günün birinde bir orkestrada çalabilecek durumdadır.

Fakat zaman geçip büyüdükçe içlerinden bazıları işine daha çok asılır. Nihayet haftada kırk saat çalan küçük bir grup öne çıkar. Büyük orkestraların temsilcileri yeni yetenekler keşfetmek için sürekli müzik okullarını dolaşır, onlara profesyonel müzisyenlik teklif ederler. Bana da böyle oldu."

"Demek ki hayattaki amacınıza ulaşmışsınız," dedi sefire. "Herkes bu fırsatı bulamıyor."

"Benim için hayatımın amacı değildi. Her hafta saatlerce keman çalmamın sebebi, on yaşındayken tacize uğramış olmamdı."

Sofradaki bütün konuşmalar bıçak gibi kesiliverdi. Büyükelçi konuyu değiştirmek için Brezilya ile Rusya arasındaki ağır makine alımsatımı hakkında bir şeyler söyledi. Fakat ülkemin ekonomik dengelerini kimsenin umursadığı yoktu. Hikâyenin devamını sormak ister istemez bana düştü.

"Hilal, anlatmaktan rahatsız olmazsan, tacize uğramış küçük bir kızdan bir keman virtüözünün nasıl doğduğunu duymayı hepimiz çok isteriz."

Büyükelçinin karısı konuyu kapatmak için umutsuz bir hamle daha yaparak Hilal'e isminin anlamını sordu.

"Türkçede, ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi demektir. Ülkemin bayrağında da vardır hilal. Babam milliyetçi bir insandı. Aslında böyle bir isim, kızlardan çok erkeklere yakışır. Galiba Arapçada başka bir anlamı varmış, ama ben bilmiyorum."

Fakat inadım tutmuştu bir kere:

"Deminki konuya dönecek olursak, bize anlatmaktan rahatsız olur muydun acaba? Aramızda yabancı yok."

Yabancı yok mu? Sofra başındakilerin çoğu birbirini ömründe ilk kez görüyordu.

Herkes gözünü çatalına bıçağına dikmiş, yemeğe dalmış gibi yapsa da aslında kulaklarını dört açmış hikâyenin geri kalanını bekliyordu. Hilal "az önce su içtim" dercesine rahat bir tavırla anlatmaya koyuldu:

"Tacizcim nazik, yardımsever, kara gün dostu diye bi-

linen bir komşu amcaydı. Evliydi, benim yaşımda iki kızı vardı. Ne zaman kızlarıyla oynamak için evlerine gitsem beni dizlerine oturtup güzel masallar anlatırdı. Fakat bir yandan da eli vücudumda gezinirdi, ki ilk başta kötüye yormadım. Zaman geçtikçe başka yerlerime de dokunmaya, aynısını benden istemeye başladı, bilirsiniz işte."

Masadaki diğer beş kadına gözlerini dikti:

"Bu olay maalesef bir istisna olmasa gerek. Siz ne dersiniz:

Kimseden ses çıkmadı. İçimden bir ses, oradaki kadınların en az bir ya da ikisinin başından aynı şeylerin geçtiğini söylüyordu.

"Fakat tek sorun bu değildi. En beteri, yanlış olduğunu bile bile bundan zevk almaya başlamış olmamdı. Nihayet günün birinde bir daha asla oraya adım atmamaya karar verdim, üstelik annem ile babam komşu kızlarla arkadaşlık etmem için ısrar ettiği halde. O sıralar keman çalmayı öğreniyordum. Derslerim iyi değil, daha fazla keman çalışmam lazım, dedim. Umutsuzluk içinde, deli gibi çalmaya başladım."

Masa başındakiler, kelimeler boğazlarında düğümlenerek donup kalmışlardı.

"Kurbanlar sonunda hep suçu kendilerinde ararlar. Bu suçluluk duygusu yüzünden bugüne kadar hep kendi kendimi cezalandırdım. Kendimi bir kadın olarak hissettiğimden beri erkeklerle ilişkilerimde hep ıstırabın, çatışmanın, hayal kırıklığının peşinden koştum."

Gözlerini bana kenetlemişti. Bütün masa görmüştü bunu.

"Fakat bu artık değişecek, öyle değil mi?"

O ana kadar durumu gayet güzel idare ederken birden kontrolü kaybetmiştim. Sadece, "Umarım öyle olur," deyip lafı aniden elçilik binasının ne kadar güzel olduğuna çevirdim.

* * *

Yemekten çıkışta Hilal'e nerede kaldığını sordum, sonra Rus işadamı arkadaşımdan beni otele götürürken zahmet olmazsa onu da kaldığı yere bırakmasını rica ettim. Arkadaşım, "tamam," dedi.

"Keman konseri için teşekkürler. Hikâyeni ömründe ilk kez gördüğün insanlarla paylaştığın için de teşekkürler. Her sabah zihnin henüz boşken Kutsal Güçler'i düşünmeye biraz zaman ayır. Havada her kültürün farklı bir isim verdiği kozmik bir güç vardır, ama isminin hiçbir önemi yok. Önemli olan şimdi söylediğimi yapman. Havadaki bütün iyi dilekleri derin derin içine çek ki bütün hücrelerine yayılsınlar. Ciğerlerini yavaş yavaş, etrafına bol neşe ve huzur saçarak boşalt. Bunu on kere yap. Hem kendi yaralarını saracak, hem dünyanın yaralarını sarmasına yardım etmiş olacaksın."

"Ne demek istiyorsun?"

"Hiçbir şey. Bu egzersizi yap. Aşk hakkındaki olumsuz düşüncelerin yavaş yavaş silinecek. Her şey daha iyi olsun diye yüreklerimize konulmuş olan bu gücü yanlış kullanarak seni mahvetmesine izin verme. Gökte ve yerde ne varsa hepsini özümsemek için soluk al. Soluk verirken etrafına güzellik ve bereket saç. Güven bana, işe yarayacak."

"İyi ama sıradan yoga kitaplarında bulabileceğim bir egzersizi öğrenmek için gelmedim buralara kadar," dedi Hilal öfkeyle.

Moskova ışıl ışıldı. Aslında benim de canım sokaklarda yürümek, bir kahve içmek istiyordu, fakat çok yoğun bir gün olmuştu, ayrıca ertesi gün arka arkaya randevulara yetişmek için erken kalkmak zorundaydım.

"Öyleyse seninle geliyorum, değil mi?"

Bu mümkün değildi! Acaba bunu saplantı mı edinmişti? Tanışalı daha yirmi dört saat olmamıştı, tabii bunun gibi sıra dışı bir karşılaşmaya "tanışmak" diyebilirsek. Rus arkadaşım güldü. Ben ciddileştim.

"Lütfen ama, seni elçilik yemeğine getirdim zaten. Bu yolculuğun amacı kitaplarımı tanıtmak değil..."

Bir an tereddüt ettim.

"Kişisel bir mesele."

"Biliyorum."

Konuşmasından gerçekten derdimi bildiği hissine kapıldım bir an. Fakat içgüdülerimi bir kenara bırakmayı tercih ettim.

"Çok erkeğe acı çektirdim, kendim de çok çektim," diye devam etti Hilal. "Aşkın ışığı ruhumdan çıkmış, yoluna nasıl devam edeceğini bilemiyordu, acıdan felç olmuştu. Ölene kadar her sabah nefes egzersizi yapsam bile çare olmaz. Aşkı kemanla dile getirmeye çalıştım, ama onun da miadı doldu. Sen benim, ben senin hislerine merhem olabiliriz, biliyorum. Ben dağda, yanı başında ateşi yaktım, bana güvenebilirsin."

Niye böyle söylüyordu?

"Şifayı bizi yaralayan neyse onda bulacağız," diye devam etti. "Çok zor bir hayat yaşadım, fakat aynı zamanda bu hayattan çok şey öğrendim. Sen göremesen de vücudum yara bere içinde, açık yaralarından durmadan kan sızıyor. Her güne akşam olmadan ölsem diyerek başlıyorum, ama yaşıyorum yine de, çile çekip savaşarak, savaşıp çile çekerek, günün birinde bütün bunların biteceğine olan inancına dört elle sarılarak... Yalvarırım, beni burada bir başıma bırakma. Kurtuluşum bu yolculuğa bağlı."

Arkadaşım arabayı kenara çekti, sonra elini cebine daldırıp bütün parasını Hilal'e verdi.

"Tren onun malı değil," dedi. "Al bu parayı, ikinci mevki bir bilet alıp günde üç vakit karın doyurmaya fazla fazla yeter."

Sonra bana döndü:

"Nasıl bir dönemden geçtiğimi biliyorsun. Sevdiğim kadın öldü ve artık ne yaparsam yapayım ömür boyu mutlu olamayacağını biliyorum. Yaralarım kapanmadı, içim kan ağlıyor. Bu kızı öyle iyi anlıyorum ki... Bilmediğim bir sebeple bu yolculuğa çıktın, fakat onu böyle yüz

üstü bırakma. Eğer kendi yazdığın sözlere inanıyorsan bırak insanlar da seninle birlikte büyüsün."

"Pekâlâ, tren benim malım değil. Fakat etrafımda hep bir sürü insanın olacağını, ve konuşmaya pek fırsatım olmayacağını bilmelisin."

Arkadaşım arabayı yeniden çalıştırıp on beş dakika kadar hiç konuşmadan yola devam etti. Ağaçlıklı bir meydana açılan bir sokağa gelmiştik. Hilal nerede duracağını gösterip indi, arkadaşımla vedalaştı. Ben de arabadan inip misafir kaldığı evin kapısına kadar götürdüm onu.

Hilal dudaklarıma hızlı bir öpücük kondurdu.

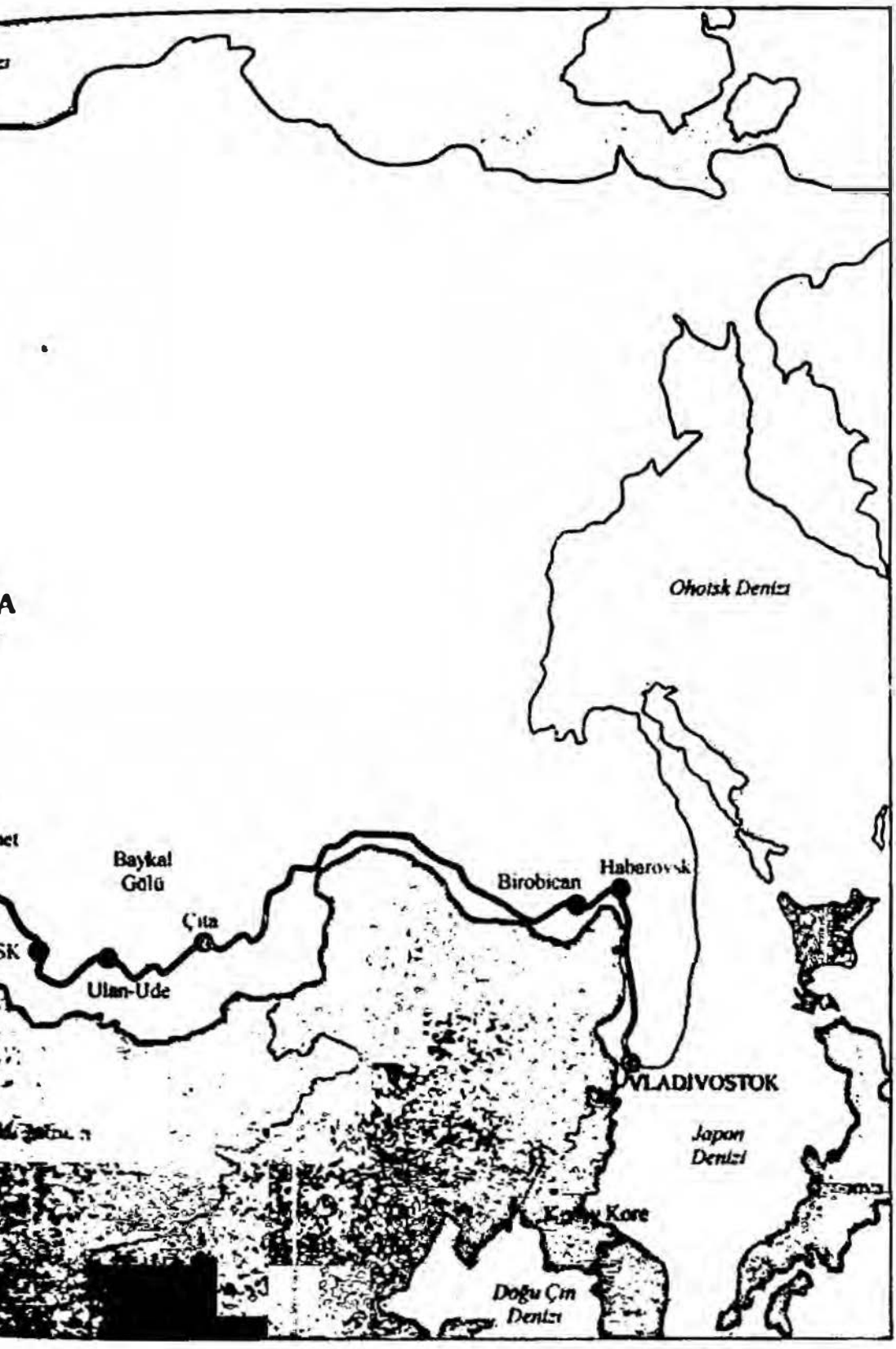
"Arkadaşın yanlış biliyor, fakat sevincimi belli etseydim parasını geri isteyebilirdi," dedi gülümseyerek. "Ben hiçbir zaman onun kadar acı çekmedim. Tam aksine, hiç şimdiki kadar mutlu olmadım, çünkü işaretleri takip ettim, sabrettim, ve böyle yaparsam her şeyin değişeceğini biliyordum."

Arkasını dönüp içeri girdi.

İşte o an, öpücüğü gördüğü için gülümseyerek purosunu tüttüren arkadaşıma bakarak arabaya doğru yürürken, ilkbaharın kudretiyle tazelenmiş ağaçların arasında esen rüzgâr dinlerken, pek tanımadığım halde sevdiğim bir şehirde olduğumu iliklerime kadar hissederken, ertesi sabah nicedir hayalini kurduğum bir maceranın başlayacağını düşünürken, işte o an...

... işte o an birdenbire Veronique'in evinde rastladığım medyumun kehaneti aklıma geldi. Türkiye'yle ilgili bir şey söylemişti, fakat tam olarak hatırlayamıyordum.

Barents Denizi
Belarus
MOSKOVA
Vladimir
Kirov
Nijni
Novgorod
Perm
Tyumen
Omsk
Kazakhstan
0 250 500 750 1000 km
0 200 400 600 mil

Rusya haritası

9288

Transsibirya demiryolu dünyanın en büyük üç demiryolundan biridir. Avrupa'da bir istasyonda başlar. Rusya'daki 9288 kilometrelik güzergâhında irili ufaklı yüzlerce şehri birbirine bağlarken ülkenin yüzde yetmiş altısını ve yedi farklı saat dilimini kat eder. Moskova'daki tren istasyonuna gece saat on birde adım attığında demiryolunun son durağı olan Vladivostok'ta güneş doğmuştu bile.

XIX. yüzyılın sonuna kadar Sibirya'da seyahat etmeye cüret edenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Dünyanın en düşük sıcaklığı burada, Oymyakon şehrinde ölçülmüştü: -71,2°C. Ulaşım temel olarak bölgeyi dünyaya bağlayan nehirlerden yapılıyor, fakat bunlar da yılın sekiz ayı donuyordu. Rus İmparatorluğu'nun doğal güzelliğinin büyük kısmını barındırmasına rağmen Orta Asya'nın halkı dünyanın kalanından neredeyse tamamen kopuk bir hayat sürüyordu. Çar II. Aleksandr'ın stratejik ve politik sebeplerden dolayı yapımına izin verdiği demiryolunun inşaatından daha pahalıya patlayan tek şey, Rus İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndaki toplam askerî harcamalarıdır.

1917'deki Komünist Devrim'den hemen sonra demiryolu, patlayan iç savaşta büyük çatışmaların merkezi haline geldi. Başta Çekoslovak Lejyonu olmak üzere devrik çara bağlı kalan birlikler zırhlı vagonları rayların üstünde

tank gibi kullanarak büyük bir sorunla karşılaşmadan Kızıl Ordu'nun hamlelerini savuşturabiliyor, bir yandan da Doğu'dan cephane ve erzak ikmali yapabiliyorlardı. Bu noktada köprüleri havaya uçuran, iletişim yollarını kesen sabotajcılar devreye girdi. Böylece Asya kıtasının en uç noktasına doğru çekilmeye başlayan Çarlık ordusunun büyük bir kısmı Kanada'ya geçip bir süre sonra da dünyanın dört bir yanına dağıldı.

Moskova İstasyonu'na adım attığım sırada Avrupa'dan Büyük Okyanus'a dört kişilik kompartımanlarda kişi başı bilet ücreti 30 ile 60 avro arasındaydı.

* * *

Tren saatlerinin yazılı olduğu panonun önüne gitmemle, 23.15'te hareket için ilk ışığın yanması bir oldu. Kalbim yerinden çıkacak gibi atıyordu. Sanki yeniden çocukluğumdaki eve dönmüştüm; elektrikli tren odanın içinde dört dönüyor, aklım şimdi bulunduğum yer kadar uzaklara seyahat ediyordu.

Topu topu üç ay önceki J. ile Saint Martin'deki konuşmalarımız adeta geçmiş bir hayatta kalmış gibiydi. Ne aptalca sorular sormuşum meğer! Hayatın anlamı nedir? Neden ilerleyemiyorum? Ruhani âlem niye benden giderek uzaklaşıyor? Cevap gayet basitti: Çünkü artık yaşamıyordum!

Yeniden çocuk olabilmek ne güzeldi; ne güzeldi gözlerim pırıl pırıl parlarken kanın damarlarımda hızla aktığını hissedebilmek, yağ ve yemek kokularını içime çekerek, yeni gelen trenlerin fren seslerini, yük vagonlarının, sirenlerin acı çığlıklarını dinleyerek kalabalık peronun karşısında heyecandan yerimde duramamak.

İnsan yaşamalı, tecrübe etmeli ve hayatın anlamına kafa yormamalı. Herkesin Asya'yı bir uçtan bir uca aşması ya da Santiago de Compostela'ya yürümesi şart değil elbette. Bir keresinde Avusturya'da bir rahiple tanışmış-

um. Yaşadığı Melk şehrinin manastırından dışarı adım atmamasına rağmen, dünyayı karşıma çıkan nice seyyahtan çok daha iyi anlamıştı. Bir arkadaşımsa uyuyan oğlunu seyrederken gönül gözü açılarak büyük sırlara ermişti. Karım yeni bir tablo yapmaya başladığında adeta transa geçerek koruyucu meleğiyle konuşur.

Ne var ki ben doğuştan seyyahım. Yola çıkmaya müthiş üşendiğimde ya da sıla hasreti çektiğimde bile, ilk adımı attığım anda yollarda olma hissi beni ele geçirir. Yaroslavl İstasyonu'nda 5 numaralı perona doğru yürürken olduğum yerde saydığım müddetçe istediğim yere asla varamayacağımı kavramıştım. Ruhumla ancak çöllerde, şehirlerde, dağlarda, yollardayken konuşabilirdim.

Katarın en sonuna bağlanmış olan bizim vagon yol üstündeki bazı şehirlerde çözülüp trenden ayrılacaktı. Durduğum yerden lokomotifi seçemiyordum, tek görebildiğim çelikten dev bir yılan ve kimileri devasa yüklerinin üzerine oturmuş kapıların açılmasını bekleyen Moğollar, Tatarlar, Ruslar, Çinlilerdi. Hepimiz trenin kapılarının açılmasını bekliyorduk. Gelip konuşmak isteyenler olduysa da geri çekildim, o an orada, yeni bir müsabakaya, yeni bir iddiaya hazır olduğumdan başka bir şey düşünmek istemiyordum.

* * *

Çocuksu bir coşkuyla kendimden geçtiğim o an topu topu beş dakika sürmüş olmalıydı, fakat bütün ayrıntıları, bütün sesleri, bütün kokuları özümsemiştim. Sonradan hiçbirini hatırlayamayacaktım, fakat bu o kadar önemli değildi. Neticede zaman ileri ya da geri sarabileceğimiz bir kaset değildir.

Bunu başkalarına anlatacağını aklından çıkar. Zaman, şu anda. Tadını çıkar.

Grubun yanına yaklaştığımda heyecanın onları da sardığını gördüm. Yol boyunca bana arkadaşlık edecek olan

tercümanımla tanıştırıldım: Adı Yao'ydu, Çin'de doğmuş, ülkesindeki iç savaş sırasında, çocukken Brezilya'ya sığınmıştı. Üniversiteyi Japonya'da okumuş, Moskova Üniversitesinden dil hocası olarak emekli olmuştu. 70 yaşlarında gösteriyordu. Uzun boyluydu ve grubun içinde takım elbisesi ve kravatıyla jilet gibi giyinmiş olan bir o vardı.

"Adımın anlamı, *çok uzak*," diyerek ilk adımı attı Yao.

"Benim adımın anlamı da *küçük taş*" diye karşılık verdim gülümseyerek. Doğruyu söylemek gerekirse bu tebessüm yüzümde geceden kalmaydı; yatağa yatmış, ama bir sonraki gün başlayacak macerayı düşünmekten doğru dürüst uyuyamamıştım. Kısacası keyfim gayet yerindeydi.

Her an her yerde karşıma çıkan Hilal kendi kompartımanı epey ileride olmasına rağmen bizim vagona yakın bir yerde bekliyordu. Onu görünce hiç şaşırmadım, bekliyordum zaten. Uzaktan bir öpücük gönderdim, o da bir gülümsemeyle karşılık verdi. Yolculuk sırasında biraz konuşma fırsatı bulabilirsek çok keyifli olacağından hiç şüphem yoktu.

Huzurum yerindeydi. Gizemli denizleri keşfetme hevesiyle denizlere açılmış bir denizci gibi etrafımdaki hiçbir ayrıntıyı kaçırmıyordum. Tercümanım da sessizliği bozmuyordu. Fakat belli ki bir şey olmuştu, yayıncılarım telaşlı görünüyordu, merak edip meseleyi tercümanıma sordum.

Yao Rusya'daki temsilcimin henüz gelmediğini söyledi. Geçen gece arkadaşımla konuştuklarımız geldi aklıma, fakat ne önemi vardı? Gelmediyse bu onun sorunuydu.

Hilal'in yayınevinden birine bir şey söylediğini gördüm, cevabını da çok sert aldı. Fakat tıpkı daha önce ona görüşemeyiz dediğimde olduğu gibi hiç istifini bozmadı. Hilal'in varlığı, kararlılığı, duruşu giderek daha çok hoşuma gidiyordu. Derken iki kadının sesleri yükselmeye başladı.

Tercümanıma tekrar vaziyeti sorunca yayıncımın Hilal'i kendi vagonuna göndermeye kalkıştığını söyledi. Boşa kürek çekiyorsun, dedim içimden, bu kız aklına koy-

duğunu yapar. Ses tonlarından ve hareketlerinden bir şeyler anlamaya çalışarak kendime eğlence çıkarmıştım. Sonra meseleyi tadında bırakmak için yüzümde aynı gülümsemeyle yanlarına gittim.

"Bugün etrafa olumsuz titreşimler yaymayalım. Hepimiz mutlu ve heyecanlıyız, öyle değil mi? İçinizde daha önce bu seyahati yapmış kimse yok."

"Ama istiyor ki..."

"Bırakın, boş verin. Daha sonra kendi vagonuna döner."

Yayıncım daha fazla ısrar etmedi.

Kapılar bütün peronda yankılanan bir sesle açılmış, bekleyenler hareketlenmişti. Şu anda vagonlara doluşanlar kimlerdi? Her bir yolcu için bu seyahatin anlamı neydi? Sevdiklerine kavuşmak, aile ziyaretleri, zengin olma hayalleri, doğduklan yere zaferle ya da başı eğik dönmek, bir keşif, bir macera, bir kaçış ya da bir şeyi bulma ihtiyacı... Tren fırsatlarla ve ihtimallerle yüklenmekteydi.

Hilal valizlerini -daha doğrusu sırt çantası ile alacalı bulacalı kol çantasını- kapıp peşimizden gelmeye hazırlandı. Yayıncım tartışmanın ardından yelkenleri suya indirdiğini belli edercesine gülümsedi, fakat ilk fırsatta intikamını alacağını biliyordum. İntikamla elimize tek geçenin düşmanımızla aynı seviyeye inmek olduğunu, buna karşılık affetmenin büyüklük olduğunu zahmet edip anlatmaya değmezdi. Himalayalar'daki keşişlerle çöllerdeki azizler bir yana bırakılırsa, bence hepimizin içinde böyle duygular mevcuttur, çünkü bu insanlığın özünde vardır. Bunun için kimse kimseyi yargılamamalıdır.

* * *

Bizim vagon dört kompartımandan, banyolardan, vaktimizin büyük kısmını geçireceğimizi tahmin ettiğim küçük bir salondan, bir de mutfaktan ibaretti.

Kendi kompartımanıma bir göz attım: Çift kişilik bir

yatak, bir dolap, pencerenin önünde bir masayla sandalye, biraz ötedeyse banyolardan birine açılan bir kapı vardı. Banyonun diğer ucunda bir kapı daha olduğunu fark ettim ve bu kapının arkasında boş bir oda keşfettim. Anladığım kadarıyla iki oda aynı banyoyu kullanıyordu.

Doğru ya, orası gelmeyen temsilcimin odasıydı. Sahi, bu niye bu kadar önemliydi?

Derken düdük çaldı. Tren yavaş yavaş hareketleniyordu. Hepimiz küçük salonun penceresine koşup ömrümüzde ilk kez gördüğümüz insanlara el sallamaya koyulduk. Geride kalan perona, gitgide hızlanarak sıra sıra geçen ışıklara, açığa çıkan tren raylarına, karanlıkta zor seçilen elektrik kablolarına bakıyorduk. Yolcuların kesif sessizliği beni etkilemişti; kimsenin canı konuşmak istemiyor, herkes neler olabileceğini düşünüyordu. Geride bıraktıklarımızı düşünen tek bir kişi bile olmadığına emindim, hepimizin aklı ileride bizi nelerin beklediğindeydi.

Tren rayları, zifirî karanlık gecede gözden kaybolunca masaya geçtik. Masanın üstünde bir sepet meyve vardı, fakat Moskova'da akşam yemeği yemiştik. Doğrusu herkesin aklı pırıl pırıl parlayan votka şişesinde olduğundan şişe saniyesinde açıldı. Havadan sudan sohbet ederek içmeye başladık. Yolculuk hakkında pek konuşmuyorduk, çünkü o geçmişe ait bir hatıra değildi, şimdiki zamana aitti. Biraz daha içtikten sonra konu ileriki günlerde bizleri nelerin beklediğine geldi. Kadehleri tekrar doldurduğumuzda neşemiz iyice yerine gelmişti. Sanki birbirimizi çocukluğumuzdan beri tanıyor gibiydik.

Tercümanım bana biraz kendi hayatından ve tutkularından bahsetti; edebiyata, seyahate ve dövüş sanatlarına meraklıydı. Aslında ben de gençliğimde aikido yapmıştım. Tercümanım, bir ara canımız sıkılır da konuşacak konu bulamazsak kompartımanların önündeki dar koridorda biraz antrenman yapmayı teklif etti.

Hilal, onu içeri almak istemeyen yayıncımla sohbet ediyordu. Her ikisinin de buzları eritmek için çaba harcadığını biliyordum, ama bir taraftan da yarın başka bir

gündü. Aynı yerde kapalı kalınca çatışmalar kaçınılmaz olarak derinleşecek, çok geçmeden kendimizi yeni bir tartışmanın içinde bulacaktık. Umarım hemen olmaz, dedim içimden.

Tercümanım adeta düşüncelerimi okumuş gibiydi. Bardaklara tekrar votka doldururken çatışmaların aikido-da nasıl algılandığını anlatmaya başlamıştı:

"Bizimki tam olarak dövüş sayılmaz. Sürekli zihnimi-zi yatıştırmaya çalışırız. Kötülük ya da bencilliğin kalıntı-ları varsa onlardan kurtularak her şeyin kaynağına gitme-ye gayret ederiz. Etrafınızda neyin iyi, neyin kötü oldu-ğuna fazla kafa yorarsanız kendi ruhunuzu ihmal edersi-niz, başkalarını yargılamak için harcadığınız enerji sizi tüketip yere serer."

Yetmiş yaşındaki bir adamın anlattıkları kimseye pek ilginç gelmemişti anlaşılan. Votkanın ilk anda verdiği ne-şenin yerini genel bir yorgunluk almıştı. Bir ara kalkıp tuvalete gittim. Geri döndüğümde salonda kimse kalma-mıştı.

Tabii Hilal hariç.

"Herkes nereye kayboldu?" diye sordum.

"Terbiye icabı senin kalkmanı bekliyorlardı. Uyumaya gittiler."

"O zaman sen de git yat."

"Ama duyduğuma göre boş bir kompartıman var-mış..."

Sırt çantası ile kol çantasını alıp usulca koluna girdim ve onu vagonun kapısına kadar geçirdim.

"Şansını zorlama. İyi geceler."

Hilal yüzüme baktı, sonra tek kelime etmeden yeri hakkında en ufak bir fikrimin olmadığı kompartımanının yolunu tuttu.

Odama girdikten sonra heyecanının yerini müthiş bir yorgunluk aldı. Bilgisayarımı masaya, her yere benimle gelen azizlerimi yatağın yanına koyup dişlerimi fırçala-maya gittim. Bunun beklediğimden çok daha zor bir iş olduğunu hemen anladım: Tren sallandığı için temiz su

dolu bardağım bir türlü yerinde durmuyordu. Fakat epeyce uğraştıktan sonra emelime ulaşmayı başardım.

Pijamamı giydim, bir sigara tüttürdüm, ışığı söndürdüm, gözlerimi kapadım, ana rahminde de herhalde böyle sallanıyorduk, diye düşündüm, bu gece melekler bizi koruyacak.

Ne tatlı bir hayalmiş meğer.

Hilal'in gözleri

Güneş nihayet doğunca kalktım, üstümü değiştirip salona gittim. Herkes çoktan salona doluşmuştu bile, Hilal dahil.

"Buraya gelebilmem için bana bir izin kâğıdı yazman lazım," diye atıldı bir günaydın bile demeden. "Bugün gelene kadar neler çektim. Her vagonda kondüktörler, geçebilirsin, dediler, ama bir şartla..."

Onu duymazdan gelip ötekileri selamladım. Gece iyi uyuyabilmişler miydi?

"Hayır," dediler hep bir ağızdan.

Anlaşılan yalnız değildim.

"Ben mışıl mışıl uyudum," diye devam etti Hilal, şimşekleri üzerine çektiğini fark etmeden. "Benim vagon trenin ortasında olduğundan bu vagona göre daha az sallanıyor. Seyahat için buradan berbatını arasanız da bulamazdınız."

Yayıncım bayramlık ağzını açmak üzereydi, ama bakışlarımla onu durdurdum. Karısı, pencereden dışarı bakarak öfkesini yatıştırmak için bir sigara yaktı. Öbür yayıncının suratındaki ifade çok açıktı: *Ben size bu kız münasebetsizin teki demedim mi?*

"Her gün aynaya bir söz yazacağım," dedi Yao, görünüşe bakılırsa o da mışıl mışıl uyuyanlardandı.

Ayağa kalkıp elindeki kâğıdı duvardaki aynaya tuttur-

du. Şöyle yazıyordu kâğıtta:

Gülü seven dikenine katlanır.

Bu iyimser cümle anlaşılan kimseyi heyecanlandırmamıştı. Herkesin kafasından neler geçtiğini anlamak için telepati yeteneğine de gerek yoktu: *Aman Tanrım, tam 9000 kilometre böyle mi devam edecek?*

"Cep telefonumda sana göstermek istediğim bir fotoğraf var," diye devam etti Hilal. "Hem belki müzik dinlemek isteyen olur diye kemanımı da getirdim."

Mutfaktaki radyodan müzik sesi geliyordu zaten. Kompartımandakiler gerilmeye başlamıştı; birilerinin patlaması an meselesiydi, bense durumu nasıl kontrol edeceğimi bilemez haldeydim.

"Rica ediyorum, şu kahvaltımızı huzurla edelim. Dilersen sen de davetlimiz ol. Sonra yatağıma dönüp biraz kestirmeye çalışacağım. Fotoğrafına başka bir zaman bakarız."

Derken aniden gök gürültüsü gibi bir ses duyuldu; yanımızdan aksi yönde bir tren geçmişti, insanın sinirini bozacak kadar düzenli aralıklarla bütün gece dinlemiştik aynı sesi. Vagonun sallantısı da bebeğinin beşiğini tatlı tatlı sallayan bir anne elinden ziyade *martini* hazırlayan bir barmenin el hareketlerini aklıma getirmişti. Bedenen çökmüş durumdaydım, ayrıca bu kadar insanı kendimle beraber maceraya sürüklediğim için vicdan azabı duyuyordum. Portekizcede lunaparklardaki hız trenlerine *Rus Dağı* denmesinin nedenini şimdi anlıyordum.

Hilal ile tercüman birkaç kez sohbet başlatmaya çalıştılarsa da masadakilerden -iki yayıncı, yayıncının karısı ve bendeniz cin fikirli yazar- yüz veren olmadı. Sessizce kahvaltımızı ettik; pencerenin öbür tarafında aynı manzara tekrar tekrar geçmekteydi - küçük şehirler, ormanlar, küçük şehirler, ormanlar.

"Yekaterinburg'a ne kadar kaldı?" diye sordu yayıncım Yao'ya.

"Sabaha karşı varmış oluruz."

Topluca rahat bir nefes aldık. Belki de fikir değiştirip

"Bu kadar tecrübe bize yeter," diyecektik. Dağın yüksek olduğunu anlamak için dağa tırmanmaya gerek yoktur; Transsibirya treniyle seyahat ettim demek için de Vladivostok'a kadar gitmek şart değildi.

"Güzel, ben tekrar uyumaya çalışacağım."

Ayağa kalktım, Hilal de benimle birlikte ayaklandı.

"Ya kâğıt? Ya telefonumdaki fotoğraf?"

Kâğıt mı, ne kâğıdı? Ah, evet, bizim vagona giriş izni. Ağzımı açmama fırsat kalmadan Yao bir kâğıda Rusça bir şeyler karalayıp imzalamam için önüme koydu. Bütün vagon -ben de dahil- Yao'ya öfkeyle bakıyorduk.

"Şunu ekle, lütfen: Günde yalnız bir kez."

Yao söylediğimi yazdıktan sonra kondüktörlerin birinden kâğıdı asmak için izin isteyeceğini söyleyerek kalktı.

"Telefonumdaki fotoğraf ne olacak?"

O an odama dönebilmek için her şeye razıydım. Fakat beni bu seyahate davet edenlere daha fazla sıkıntı vermek de istemiyordum. Hilal'i vagonun ucuna çağırdım. Önümüze çıkan ilk kapıyı açınca kare biçiminde bir bölmeye çıktık, buradaki kapılardan biri trenin dışına, üçüncü bir kapıysa öndeki vagona açılıyordu. Gürültü dayanılır gibi değildi, tekerleklerin raylardaki sesine vagonlararası bağlantıyı sağlayan platformlann gıcırtısı da ekleniyordu.

Hilal muhtemelen güneş doğduktan hemen sonra çekilmiş bir fotoğraf gösterdi. Gökyüzünde upuzun bir bulut vardı.

"Eee? Gördün mü?"

Evet, görüyordum, fotoğrafta bir bulut vardı.

"Biri bizi seyrediyor."

O saate kadar herhalde izi bile kalmamış olan bir bulut bizi seyrediyormuş. Ne söylerse kafa sallamaya hazırdım, yeter ki sohbet çabuk bitsin.

"Haklısın. Bunu daha sonra konuşalım. Şimdi odana dön."

"Dönemem. Buraya günde sadece bir kez gelmeme izin verdin."

Yorgunluktan aklımı toplayamadığım için bir canavar

yaratığımı fark edememiştim. Hilal günde bir kez gelirse sabah yanımıza oturacak, gece yansına kadar da gitmeyecekti. Daha sonra bu hatanın çaresine bakacaktım.

"Beni iyi dinle: Ben de bu yolculuğa başkaları tarafından davet edildim. Keşke hep bizimle olabilseydin, müthiş bir enerjin var, sana hayır demek mümkün değil, fakat şöyle ki..."

Gözler. Yemyeşil, üstelik sıfır makyajlı gözler.

"... şöyle ki..."

Belki de yorgunluktandı. Yirmi dört saati aşkın bir zamandır gözünü kırpmayınca insanın bütün savunma sistemi iflas eder ya; işte ben de bu durumdaydım. Camdan ve çelikten ibaret bomboş bölme bulanıklaşmaya başlamıştı. Gürültü azalmış, dikkatim dağılmış, kim olduğumu, nerede olduğumu tam bilemez olmuştum. Kendimi zorlasam da düşüncelerimi toparlayamıyordum. Ona, "Anlayışlı ol, geldiğin yere dön," dediğimi biliyordum, fakat ağzımdan çıkan sözlerin o an gördüklerimle hiçbir ilgisi yoktu.

O an kutsal bir yerde bir ışığa bakıyordum, bir dalga üzerime geliyor, içimi huzur ve aşkla dolduruyordu, oysa bu ikisi çok nadir yan yana gelirdi. Sonra kendimi gördüm, ama hortumlarını havaya kaldırmış Afrika filleri, çölleri aşan develer, Buenos Aires'te bir barda çene çalan insanlar, karşıdan karşıya geçen bir köpek, bir gül resmini bitirmek üzere olan bir kadının elinde hareket ettirilen fırça, İsviçre'de bir dağın tepesinde eriyen karlar, egzotik ilahiler söyleyen keşişler, Santiago Kilisesi'nin önüne yeni varmış bir hacı, bir çoban ile koyunları, sabah yeni uyanmış, savaşa gitmeye hazırlanan askerler, okyanustaki balıklar, dünyadaki şehirler ve ormanlar da vardı orada - hepsi alabildiğine berrak, alabildiğine devasa, alabildiğine küçük ve alabildiğine narindi.

Elifteydim, her şeyin aynı yerde, aynı anda bulunduğu noktada.

Bir pencereden dünyayı ve gizli yerlerini, zamanda kaybolmuş şiirleri ve boşlukta saklanan sözleri seyredi-

yordum. O gözler bana varlığından hiç haberdar olmadığımız şeyleri söylüyordu; ama vardılar işte, ve bedenle değil, ruhla keşfedilmeye, tanınmaya hazır bekliyorlardı. Hiç telaffuz edilmeseler de kelimesi kelimesine anlaşılan cümleler... Aynı anda insanı hem coşturan hem de boğan duygular...

Karşıma kapılar çıkıyordu; şimşek hızıyla açılıp kapansalar da arkalarında saklananları keşfedebiliyordum - hazineler, tuzaklar, hiç yürünmemiş yollar, asla hayal edilmemiş yolculuklar.

"Bana niye öyle bakıyorsun? Gözlerin bana bunları niye gösteriyor?"

Konuşan ben değil, karşımdaki kız ya da kadındı. Gözlerimiz ruhumuzun aynasına dönüşmüştü, belki de sadece bizim ruhumuzun değil, o an gezegenimizde yürüyen, seven, doğan ve ölen, acı çeken ve hayal kuran bütün varlıkların ruhlarının aynasına.

"Ben değilim... şöyle ki..."

Cümlemi bitiremedim, çünkü kapılar açılarak önüme yeni sırlar seriliyordu. Yalanları ve gerçekleri gördüm, tanrıçaları andıran bir resmin önünde egzotik dansları, azgın denizle boğuşan denizcileri, kıyıda oturmuş, bu kez sakin ve davetkâr görünen denizi seyreden bir çifti gördüm. Kapılar, Hilal'in gözlerinin kapıları açılıyordu hâlâ, derken kendimi görmeye başladım, sanki birbirimizi çok, çok uzun zamandır tanıyormuş gibiydik.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu bana.

"Elif..."

Karşımdaki kızın ya da kadının gözyaşları o kapılardan birinden fışkırıyordu adeta. *Gözyaşları ruhun kanıdır*, demiş biri, şimdi gördüğüm de buydu, çünkü bir tünele girmiş geçmişe gidiyordum, o da Tanrı'nın insanlara bahşettiği en kutsal duayı okur gibi ellerini kavuşturmuş orada beni bekliyordu. Evet, oradaydı, karşımda, dizüstü çökmüş gülümsüyor, aşk her şeyi kurtarabilir, diyordu, fakat ben kendi giysilerime, kendi ellerime bakıyordum, bir elimde bir tüy kalem vardı...

"Yeter!" diye haykırdım.

Hilal gözlerini kapadı.

Yeniden Sibirya'ya doğru ilerleyen, oradan da Büyük Okyanus'a gidecek olan trendeydim. Kendimi eskisinden de yorgun hissediyor, ne yaşadığımı gayet iyi anlıyor, fakat anlatamıyordum.

Hilal bana sarıldı. Ben de ona sarılıp hafifçe saçlarını okşadım.

"Biliyordum," dedi. "Seni tanıdığımı biliyordum. Fotoğrafını ilk gördüğümden beri biliyordum bunu... günün birinde yeniden karşılaşacağımızı da. Arkadaşlarıma anlattığımda hepsi bana deli gözüyle baktılar, her gün binlerce insan aynı şeyleri binlerce başka insan için söylüyordur, dediler. Doğru, dedim, ama hayat... hayat seni bana kadar getirdi. Beni bulmak için geldin, yanılıyor muyum?"

Yaşadığım tecrübeden yavaş yavaş ayılıyordum. Doğru, anlattığı şeyi görmüştüm, şu an onun gözlerinde görebildiğim kapılardan birinden yüzlerce yıl önce geçmiştim. Hilal oradaydı, tıpkı diğer insanlar gibi. Kelimeleri özenle seçerek ona ne gördüğünü sordum.

"Her şeyi gördüm. Herhalde bunu ömür boyu açıklamayı beceremem. Fakat gözlerimi kapattığımda rahat, güvenli bir yerdeydim, sanki... evimde gibi."

Hayır, ne söylediğini bilmiyordu. Hilal hâlâ bilmiyordu. Ama ben biliyordum. Çantalarını alıp onu tekrar salona götürdüm.

"Şu an ne düşünecek ne de konuşacak halim var. Otur burada, bir şeyler oku, ben de biraz dinlenip döneyim. Biri bir şey söyleyecek olursa benim iznimle kaldığını söyle."

Hilal söylediğimi yaptı. Ben de odama dönüp üstümü çıkarmadan kendimi yatağa attım ve derin bir uykuya daldım.

Biri kapıya vuruyordu.

"On dakika sonra istasyona varıyoruz."

Gözlerimi açtım. Gece olmuştu. Daha doğrusu muhtemelen şafak sökmek üzereydi. Bütün gün uyuduğuma göre artık uyku tutmazdı.

"Vagonu söküp istasyonda bırakacaklar. Yanınıza şehirde iki gün yetecek kadar eşya alın," dedi dışarıdaki ses.

Panjurları açtım. Uzakta ışıklar belirmeye başlamış, tren yavaşlamıştı, sahiden varmak üzereydik. Elimi yüzümü yıkayıp Yekaterinburg'da iki gün idare edecek kadar eşyayı çabucak sırt çantama koydum. Sabah başıma gelenler yavaş yavaş zihnimde canlanmaya başlamıştı.

Odadan çıktığımda herkes çoktan koridora doluşmuştu, Hilal hariç. Hilal bıraktığım yerde oturuyordu hâlâ. Gülümsemeksizin bana bir kâğıt uzatmakla yetindi.

"Yao izin verdi."

Yao yüzüme bakarak mırıldandı:

"Tao'yu okumuş muydun?"

"Evet," dedim. *Tao-Te Chingi* elbette okumuştum, bizim bütün kuşak okumuştu.

"O zaman bilirsin: *Enerjilerini harca ki dinç kalasın.*"

Başıyla belli belirsiz hâlâ yerinden kalkmamış olan genç kızı işaret etti. Bu akıl hiç hoşuma gitmemişti.

"Eğer ima ettiğin şey..."

"Hiçbir şey ima ettiğim yok. Yanlış anladıysan demek ki niyetin öyle. Madem Tao-Te Ching'nin ne söylediğini anlamadın, o zaman söylemek istediğim şudur: *Öfkeni düşman atabilirsen tazelenirsin.* Gördüğüm kadarıyla sana yardım edebilecek kişi Hilal'dir."

Acaba bu ikisi kendi aralarında konuşmuşlar mıydı? Yoksa biz Elif'e girerken Yao oradan geçiyordu da olup bitenleri mi görmüştü?

"Ruhani âleme inanır mısın?" diye sordum ona. "Zamanla uzayın sonsuz olduğu, hep şimdiki zamanda olduğu paralel bir evren var mıdır sence?"

Frenler gıcırdamaya başlamıştı. Yao başını evet anlamında salladı, fakat aslında sözlerini toparlamaya çalışıyordu. Nihayet cevap verdi:

"Senin hayalindeki gibi bir Tanrı'ya inanmıyorum. Fakat rüyanda bile görmeyeceğin pek çok şeye inanıyorum. Yarın akşam boşsan beraber çıkabiliriz."

Tren durdu. Hilal nihayet yerinden kalkıp yanımıza gelmişti, Yao gülümseyerek ona sarıldı. Hepimiz paltolarımızı giyip sabaha karşı 01.04'te Yekaterinburg'a indik.

İpatyev'in evi

O ana kadar her an her yerde karşımıza çıkan Hilal ortadan kaybolmuştu.

Odamdan inerken otelin lobisinde karşılaşırız diye düşünmüştüm, fakat ortalarda yoktu. Önceki günün neredeyse tamamını uyuyarak geçirmiş olmama rağmen "karada" da sağlam bir uyku çekebilmiştim. Yao'nun odasına telefon ettim ve beraber şehirde bir tur atmaya çıktık. O an ihtiyacım olan tek şey buydu - yürümek, yürümek ve yürümek, temiz havayı ciğerlerime çekmek, tanımadığım bu şehri seyrederek içselleştirmek.

Yao yürürken bir yandan da birtakım tarihi bilgiler veriyordu - burası Rusya'nın üçüncü büyük şehriydi, maden yataklarına sahipti, kısacası herhangi bir turistik broşürden öğrenilebilecek özelliklere sahipti. Ne var ki anlattıkları hiç ilgimi çekmemişti. Derken devasa bir Ortodoks kilisesine benzeyen bir yapının önünde durduk.

"Burası Kanlı Kilise. Eskiden burada Nikolay İpatyev diye bir adamın evi varmış, içerde dolaşalım biraz."

Soğuk iliklerime işlediği için, "Tamam," dedim, içerde küçük bir müzeye benzeyen bir bölüm vardı, ama tabelaların ve açıklamaların hepsi Rusça yazılmıştı. Yao her şeyi çoktan anlamış olmalıyımışım gibi yüzüme bakıyordu, fakat anlamamıştım.

"Hiçbir şey hissetmedin mi?"

"Hayır," dedim. Yao beklediğini bulamamış olacaktı ki ısrar etti:

"Sen ki paralel dünyalara, şimdiki zamanın sonsuzluğuna inanıyorsun, sahi hiçbir titreşim almadın mı?"

Beni buralara kadar getiren zaten buydu; ona ruhani taraflarla bağlantı kurmakla ilgili yaşadığım sorunlar hakkında J. ile konuştuklarımızı anlatmayı aklımdan geçirsem de anlatmadım. Zira gerçek artıkbaşkaydı. Londra'dan ayrıldığımdan beri kendi krallığına, kendi ruhuna doğru yürüyen bambaşka bir insan olmuştum, bu da bana huzur ve mutluluk veriyordu. Bir an için trendeki olayı, Hilal'in bakışlarını hatırladımsa da bunu derhal kafamdan silmeye çalıştım.

"Hiçbir şey hissetmemiş olmam burayla bir bağım olmadığı anlamına gelmez. Belki enerjim şu an başka keşifler için kol geziyordur. Kilise çok eski görünmüyor. Burada ne olmuş olabilir ki?"

"İpatyev'in evi çarlığın çöktüğü yerdir. 1918 senesinde, 16 Temmuz'u 17 Temmuz'a bağlayan gece Rusya'nın son Çarı II. Nikolay'ın ailesi, doktorları ve üç hizmetkârıyla birlikte burada idam edilmiş. İşe Çar'dan başlanmış, başına ve göğsüne defalarca ateş etmişler. En son Anastasia, Tatyana, Olga ve Marya süngülenerek öldürülmüş. Rivayete göre ruhları hâlâ burada dolaşır, geride kalan mücevherlerini ararmış. Yine rivayete göre Boris Yeksin devlet başkanlığı sırasında ruhlar uzaklara gitsin ve Rusya eski ihtişamlı günlerine dönebilsin diye evi yıktırıp yerine bir kilise yaptırmaya karar vermiş."

"Beni buraya neden getirdin?"

Moskova'da tanıştığımızdan beri Yao ilk kez sıkıntılı görünüyordu.

"Çünkü dün bana Tanrı'ya inanıp inanmadığımı sormuştun. Tanrı'ya inanıyordum, ta ki dünyada en sevdiğim varlığı, karımı elimden alana kadar. Oldum olası ondan önce öleceğimi düşünmüştüm, ama öyle olmadı. Daha ilk görüşte onu doğduğu günden beri tanıdığımı hissetmiştim. Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Bir yere

gidip çay içme teklifimi kabul etmemişti, fakat gökyüzünde kümelenen, nerede başladığı, nerede bittiği belli olmayan bulutlar gibiydik, biliyordum. Bir sene sonra dünyanın en doğal, en beklenen şeyiymiş gibi evlenmiştik bile. Çocuklarımız olmuştu, Tanrı'ya ve ailemize minnet duyuyorduk... ta ki bir rüzgâr bulutları ayırana dek."

İçini iyice boşaltmasını bekliyordum.

"Bu haksızlıktı; düpedüz haksızlık. Sana saçma gelebilir, fakat ben öbür dünyaya onunla birlikte gidebilmeyi tercih ederdim, tıpkı Çar ve ailesi gibi."

Hayır, aklından geçeni hâlâ söylememişti. Karşılık beklercesine yüzüme baktı, ama ağzımı açmadım. Ölülerin hayaletleri gerçekten de yanımızdaydı sanki.

"Seni o kızla trende, kapı boşluğunda bakışırken görünce kanının o ilk bakışını hatırladın, daha tek kelime etmemişken bana, yeniden beraberiz, demişti sanki. İşte bundan dolayı seni buralara sürükledim. Bizim göremediklerimizi görebiliyor musun, kanının şu an nerede olduğunu biliyor musun diye sormak için."

Demek Hilalle Elif'e girdiğimiz ana tanık olmuştu.

Kiliseye tekrar göz attıktan sonra beni buraya getirdiği için teşekkür ettim. Yürümeye devam edebilirdik.

"Kızın canını yakma. Hilal'in sana bakışını her gördüğümde birbirinizi çok uzun zamandır tanıdığınızı hissediyorum."

Böyle bir kaygıya kapılmasının yersiz olduğunu düşündüm

"Trendeyken, bu akşam birlikte bir yere gider miyiz, diye sormuştun. Davetin hâlâ geçerli mi? Bu meseleleri daha sonra konuşunuz. Beni, kanını uykusunda seyrederken görmedin ne yazık ki. Görsen, dile kolay, yaklaşık otuz yıldır niye evli kaldığımızı gözlerim anlatırdı sana."

* * *

Yürümek bedenime ve ruhuma inanılmaz iyi geliyor-

du. Bütün dikkatimi şimdiki zamana vermiştim: İşaretler, paralel dünyalar, mucizeler hep buradaydı. Zaman aslında yoktu. Yao, Çar'ın ölümünden sanki daha dünmüş gibi bahsedebiliyor, gönül yaralarını birkaç dakika önce açılmış gibi anlatabiliyor, bense Moskova İstasyonu'ndaki peronu çok eskilerde kalmış gibi hatırlıyordum.

Bir parkta mola verip insanları seyretmeye koyulduk. Çocuklu kadınlar, bir yerlere yetişmek için koşuşturan erkekler, bir köşede, bangır bangır müzik çalan bir radyonun başında münakaşa eden oğlanlar. Tam karşı köşede, büyük ihtimalle incir çekirdeğini doldurmayacak bir konu hakkında hararetle tartışan kızlar. Mevsimlerden ilkbahar olmasına rağmen kışlık paltolanyla dolaşan yaşlılar. Yao, iki sosisli sandviç alıp yarıma döndü.

"Yazmak zor bir iş mi?" diye sordu.

"Hayır. Bir sürü yabancı dil öğrenmek zor mu?"

"O da zor değil. Biraz emek verince oluyor."

"Ben ömür boyu emek verdim, ama gençken öğrendiklerimden bir adım ileri gidemedim."

"Ben de yazmaya hiç heves etmedim, çünkü küçüklüğümden beri yazar olmak için okula gitmek, sıkıcı kitaplar okumak, entelektüellerle arkadaş olmak lazım, diye öğrettiler. Entelektüellerden nefret ederim."

Bana mı taş atıyordu anlayamamıştım. Karşılık vermeden sandviçimi ısırdım. Aklım yine Hilal'e ve Elif'e gitmişti. Yoksa Hilal korkup seyahatten vazgeçmiş ve evine mi dönmüştü? Bundan birkaç ay önce olsa, ucu bana dokunan bir olay böyle yarım kalsa deliye döner, bu bitmeden bir adım öteye gidemem sanırdım. Ama artık güneş doğmuştu, ve dünya huzur içindeyse sebebi buydu.

"Yazmak için ne gerekir?" diye üsteledi Yao.

"Sevmek gerekir. Karını nasıl sevdiysen öyle bir sevgi gerekir. Daha doğrusu nasıl seviyorsan."

"Hepsi bu mu?"

"Şu parkı görüyor musun? Defalarca anlatılmış bile olsalar yine de tekrar etmeye değer nice hikâyeler var burada. Yazar, şarkıcı, bahçıvan ya da tercüman, hepimiz

kendi devrimizin aynasıyız. Sevgimizi ortaya koyar, işimizi yapanız. Benim durumumda okumak tabii elzem, fakat akademik kitaplara ve yaratıcı yazarlık kurslarına kendini fazla kaptıranlar meselenin özünü kaçırabilir; yani sözlerin kâğıda dökülen koca bir hayat olduğunu anlamayabilir. O yüzden insanlarla kaynaşmak gerekir."

"Ders verdiğim üniversitedeki edebiyat dersleri bana hep..."

"Suni gelirdi diyecektin herhalde," diye tamamladım cümlesini. "Sevmek rehber kitaplarla, yazmak kurslarla öğrenilmez. Gidip başka yazarlarla tanış demiyorum, farklı yetenekleri olan insanları bulsan yeter. Yazmak, neşe ve coşkuyla yapılan herhangi bir işten hiç farklı değildir."

"II. Nikolay'ın son günleri hakkında bir kitap yazmayı düşünür müydün?"

"Bu fikri pek cazip bulduğumu söyleyemem. Tarih çok ilgi çekici tabii, fakat yazmak benim için öncelikle kendimi keşfetmemin bir yolu. Sana tek bir tavsiyem var: Başkalarının ne düşündüğü sakın gözünü korkutmasın. Sadece sıradan insanlar tehlikeden uzaktır, dolayısıyla risk al, hayallerinle yüzleş.

Hata yapmaktan korkmayan, hata yapan insanları arayıp bul. Onların hataları, yaptıklarını gölgede bırakmış olabilir. Fakat dünyayı ancak böyle insanlar değiştirir, defalarca hata yaptıktan sonra gerçekten fark yaratmayı ancak onlar başarırlar."

"Tıpkı Hilal gibi."

"Evet, tıpkı onun gibi. Ama sana bir şey söyleyeyim: Sen karın için ne hissediyorsan ben de aynısını kendi karım için hissediyorum. Aziz falan değilim, olmaya da zerre kadar hevesim yok, fakat senin deyiminle vaktiyle iki bulutken şimdi bir bütünüz. İki buz küpüyken güneş bizi eritti, ikimiz tek bir akarsu olduk."

"Güzel ama, Hilal'le nasıl bakıştığını görünce..."

Ben çanak tutmayınca üstelemedi.

Parktaki oğlanlar birkaç metre ötedeki kızlara yan gözle bile bakmıyordu, oysa her iki tarafın da aklı birbi-

rindeydi. Yaşlılar birbirlerine çocukluk anılarını anlatmaya dalmışlardı. Annelerse çocuklarını sanki geleceğin sanatçıları, milyonerleri ya da cumhurbaşkanlarıymış gibi hayranlıkla izliyorlardı. Gözlerimizin önündeki tablo, insan mizacının bir özetiydi.

"Çok ülke değiştirdim," dedi Yao. "Haliyle çok sıkıntılı zamanlardan geçtim, haksızlığa uğradım, bazen işleri elime yüzüme bulaştırdım. Fakat bu anıların hayatımda en ufak bir ağırlığı yok. Mühim olan şarkı söyleyen, hikâyeler anlatan, hayatın tadını çıkaran insanları dinlediğim anlar. Karımı kaybedeli yirmi sene oldu, ama bana daha dün gibi geliyor. O hâlâ burada, bizimle bankta oturmuş, birlikte yaşadığımız güzel günleri yâd ediyor."

Evet, o hâlâ buradaydı. Doğru kelimeleri bulabilirsem Yao'ya anlatacaktım.

Elif'i gördüğümden ve J.nin söylediklerini anlayabildiğimden beri algılarım alabildiğine açılmıştı. Bu işin altından kalkıp kalkamayacağımı bilemiyordum, ama en azından sorunun farkındaydım.

"Sırf aile içinde bile olsa hikâyeler anlatmak her zaman iyidir. Kaç çocuğun var?"

"İki oğlum iki de kızım var. Ama hikâyelerimi artık beğenmiyorlar, hepsini defalarca dinlediler zaten. Transsibirya seyahatin hakkında kitap yazacak mısın?"

"Hayır."

İstesem bile Elif'i nasıl tarif edebilirdim?

Elif

Baştan beri nereye gitsek karşımıza çıkan Hilal hâlâ ortalarda yoktu.

Akşam yemeğinde uzun zaman bilerek konuyu açmadım. Fakat en sonunda, imza gününün organizasyonu ve devamındaki partideki müziklerle Rus dansları için (gerek Moskova'da, gerek başka ülkelerdeki bu tür orkestralar genellikle uluslararası bir repertuvar icra ederler) teşekkür ettikten sonra Hilal'e lokantanın adresini bırakmayı kimsenin akıl edip etmediğini sordum.

Herkes şaşkınlıkla yüzüme baktı: Tabii ki hayır! Onlara kalırsa o kız beni rahatsız ediyordu. Hatta söyleşi sırasında ayak altında dolaşmadığı iyi olmuştu.

"Rol çalmak için yine keman konseri vermeye kalkışabilirdi," dedi yayıncım.

Yao masanın öbür ucundan yüzüme bakıyor, içimden tam aksinin geçtiğini anlıyordu: *Yanımızda olması için neler vermezdim.* İyi ama niçin? Yine Elif'e gidip bende güzel anılar uyandırmayan o kapıdan geçmek için mi? Kapının nereye açıldığını biliyordum; oraya daha önce de dört kez gitmiş, ama ihtiyacım olan cevabı bir türlü bulamamıştım. Kendi krallığıma dönmek için bu uzun yolculuğa çıkarken aradığım bu değildi.

Yemek bitmişti. Okurlar arasından rasgele seçilmiş iki misafir fotoğraf çektirmek için izin istediler, sonra da

bana şehri gezdirmeyi teklif ettiler. Evet, iyi olurdu.

"Zaten plan yapmıştık," dedi Yao.

Yayınevindekiler dibimizden ayrılmayan kızı unutmuş, şimdi kendi ayarladıkları tercümana diş bilemeye başlamışlardı. Yao tam tersini söylemesi gerekirken, onlarla gitmemi istiyordu.

"Bence yoruldu artık," dedi yayıncım olan hanım. "Uzun bir gün oldu."

"Hiç yorgun değil. Öğleden sonra aldığı sevgi titreşimlerinden dolayı enerjisi müthiş."

Yayıncılarının hakkı vardı. Yao yaşına başına bakmadan *benim krallığımda* ayrıcalıklı bir yerinin olduğunu herkese göstermeye çalışıyor gibiydi. Sevdiği kadının bu dünyadan gitmesine ne kadar üzüldüğünü anlıyordum ve vakti gelince bir yolunu bulup onunla konuşacaktım. Ne var ki o an niyeti sanırım bana "kitaplara konu olacak kadar harika bir hikâye" anlatmaktı. Sevdiklerini kaybetmiş insanlardan kim bilir böyle kaç hikâye dinlemişimdir.

Sonunda herkesin gönlünü hoş tutmak istedim:

"Yao'yla otele yürüyeceğim. Fakat biraz yalnız kalmaya da ihtiyacım var."

Yola çıktığımızdan beri ilk kez geceyi yalnız geçirecektim.

* * *

Hava beklediğimizden de fazla soğumuş, rüzgâr çıkmış, ayaz insanı ısırmaya başlamıştı. Hareketli bir sokaktan geçerken gördüğüm kadarıyla dosdoğru eve gitmeye can atan bir tek ben değildim. Dükkânlar kapatıyor, sandalyeler ters çevrilip masaların üstüne konuyor, ışıklı harfler bir bir söndürülüyordu. Yine de tam bir buçuk gün trende hapis kaldıktan sonra, önümüzde daha binlerce kilometre olduğunu da düşünerek vücudumu biraz hareket ettirmek için her fırsatı değerlendirmek yaranmaydı.

Yao, içecek satılan bir arabanın önünde durup iki portakal suyu söyledi. Canım hiçbir şey içmek istemiyordu aslında, ama o soğukta biraz C vitamini fena olmazdı.

"Bardağı atma."

Bir anlam veremesem de bardağı atmadım. Yekaterinburg'un ana caddesi olduğunu düşündüğüm yola kadar yürümeye devam ettik. Neden sonra bir sinemanın önünde durduk.

"Mükemmel. Paltonun kapüşonunu başına geçirip atkını taktın mı kimse seni tanıyamaz. Şimdi burada durup dileneceğiz."

"Dilenecek miyiz? Hippi zamanlarımdan beri hiç dilenmedim. Daha da önemlisi, gerçekten ihtiyacı olup da dilenenlere ayıptır bu."

"Senin bunu yapmaya ihtiyacın var. Birlikte İpatyev'in Evi'nde dolaşırken aklın başka yerlerde gezindi durdu. Dalgındın, geçmişe, geçmişte yaşadığın ve her ne pahasına olursa olsun elinde tutmaya çalıştığın şeylere tutsak olmuş gibiydin. Ben Hilal için kaygılanıyorum. Eğer sahiden biraz değişmeye niyetin varsa, başkalarına avuç açtıkça daha masum, daha dışadönük, bambaşka bir insan olacaksın."

Benim de aklım Hilal'deydi. Fakat Yao'ya, demek istediğini kesinlikle anladığımı söyledim. Öte yandan bu yolculuğun amaçlarından biri de geçmişe, toprağın altında yatanlara, köklerime dönmekti.

Bir an Çin bambusunun hikâyesini anlatmak aklımdan geçtiyse de vazgeçtim.

"Zamanla derdi olan sensin. Karının ölümünü kabullenemiyorsun. Bu yüzden de karın buradan bir türlü gidemiyor, yanı başında seni teselli etmeye çalışıyor. Oysa o boyutta şimdi İlahî Işık'la buluşmak üzere yürüyor olmalıydı."

Ardından, "Kimse kimseyi kaybetmez," diye tamamladım sözlerimi. "Hepimiz tek bir ruhun parçalarıyız. Bu ruh geliştikçe dünya da ilerleyecek ve sonunda birbirimize kavuşacağız. Üzülmenin hiçbir faydası yok."

Yao, söylediklerimi kafasında evirip çevirdikten sonra, "Ama hepsi bu kadar değil," dedi.

"Doğru, hepsi bu kadar değil," diye onayladım. "Zamanı gelince daha net açıklarım. Artık otele gidelim."

O sırada Yao bardağını uzatmış, gelip geçenlerden para dilenmeye koyulmuştu. Benden de aynısını bekliyordu.

"Japonya'da, Zen-Budist rahiplerden *Takuhatsu* öğretisini, yani dilenerek yapılan kutsal yolculuğu öğrenmiştim. Bu âdetin, bağışlarla ayakta kalan manastırlara destek olmak, müritlere tevazuu öğretmek gibi faydalardan başka bir anlamı daha vardır: Müritlerin geçtiği şehirler arınmış sayılır, çünkü parayı veren, dilenen ve sadakanın kendisi aynı büyük denge zincirinin birer halkasıdır.

Dilenci nasıl ihtiyaçtan dilenirse, sadaka veren de ihtiyaçtan verir. Sadaka, iki ihtiyacın arasındaki bağdır. Herkes içinden geleni yaptıkça şehirlerin de havası değişir. Madem sen de kutsal bir yolculuktasın, gezip gördüğün şehirlere bir hayrın dokunsun artık."

O kadar şaşırmışım ki tek kelime edemedim. Yao bunun üzerine belki biraz çizmeyi aştığını fark ederek bardağı cebine sokmaya yeltendi.

"Dur! Bu gerçekten müthiş bir fikir!"

Nitekim tam on dakika bardaklarımızı gelip geçenlere uzatarak, soğuktan olduğumuz yerde zıplayarak ayrı kaldırımlarda dikildik. İlk başta bardağı gelip geçene uzatmakla yetinmiştim, ama yavaş yavaş çekingenliği bir kenara bırakarak kaybolmuş bir yabancı gibi açıkça yardım istemeye başladım.

Birinden bir şey istemek hiçbir zaman zoruma gitmemiştir. Hayatta birileri tavsiye ya da destek için kapılarını çaldığında müthiş sevinen, inanılmaz cömert, inanılmaz yardımsever pek çok insan tanıdım. Buraya kadar bir sorun yok; neticede yanındakine iyilik yapmaktan daha güzel ne olabilir?

Ne var ki büyük bir cömertlik ve sevgiyle sunulsa bile yardım kabul etmeyi kendine yedirememiş birçok insan

tanırım. Anlaşılan pek çokları, sanki başka birine bağlı olmak ayıpmış gibi, yardım görmeyi küçük düşmek addediyor. Böyleleri, "Başkalarına muhtaç olursam işimi bileğimin hakkıyla beceremediğim düşünülür," diyorlar içlerinden. Ya da, "Bugün kepçeyle verirse yarın saptıyla gözümü çıkarır." Ve hatta en beteri: "Ben bu iyiliği hak etmedim."

O kaldırımda geçen on dakika, bana bir zamanlar kim olduğumu hatırlatmış, beni terbiye etmiş, özgür kılmıştı. Sonunda caddenin karşı tarafına geçtiğimde portakal suyu bardağımda tam on bir dolar karşılığı para birikmişti. Yao da aşağı yukarı aynı durumdaydı. Dediğinin aksine, geçmişe güzel bir yolculuk olmuştu bu; uzun zamandır yapmadığım bir şeyi tekrar yaşamıştım. Bu sayede sadece şehir değil ben de tazelenmiştim.

"Parayı ne yapacağız," diye sordum.

Yao hakkındaki görüşlerim tekrar değişmeye başlamıştı. Bildiği birtakım şeyler olmalıydı, benim de bildiklerim aynıydı, karşılıklı birbirimizi eğitmeye devam edebilirdik.

"Para bizim sayılır, çünkü bize verildi. Onun için bu parayı ayrı bir yerde tut ve önemli saydığın yerlere harca."

Bozuklukları sol cebime koydum, tavsiyesine de harfiyen uyacaktım. Hızlı adımlarla otele yöneldik, zira akşam yemeğinde aldığımız bütün kalorileri açık havada çoktan yakmıştık.

* * *

Lobiye girdiğimde, her taşın altından çıkan Hilal bizi bekliyordu. Yanında çok güzel bir kadın ve takım elbiseli kravatlı bir adam vardı.

"Selam," dedim. "Bakıyorum evine dönmüşsün. Yine de yolculuğun bir bölümünde benimle olman büyük keyifti. Hanımefendi ile beyefendi, annen ile baban mı?"

Adam tepki vermedi, kadınsa bir kahkaha attı.

"Keşke öyle olsaydık! Bu çocuk gerçek bir dâhi. Kendini tamamen yeteneğine vakfetmiyor ne yazık ki. Dünya büyük bir sanatçıdan mahrum kalıyor!"

Hilal söylenenleri dinlemiyor gibiydi. Derken bana döndü:

"Selam mı? Trende olanlardan sonra içinden gelen bu mu?"

Kadın şaşınp kalmıştı. Aklından geçeni tahmin edebiliyordum: *Trende ne oldu? Kızın babası yaşındasın, farkında değil misin yoksa?*

Yao odaya çıkma vaktinin geldiğini söyledi. Takım elbiseli adam, muhtemelen ingilizce bilmediği için, karşı çıkmadı.

"Trende hiçbir şey olmadı. Aklınızdan geçenlerle en ufak bir ilgisi yok! Sana gelince küçük hanım, ne dememi bekliyordun? Seni çok özlediğimi mi? Bütün gün başımı kaşıyacak vaktim yoktu."

Kadın, söylediklerimi kravatlı adama tercüme edince Hilal dahil herkes gülümsedi. O sormadığı halde ağzımdan bir anda özlemek lafı çıkıverince eksikliğini hissettiğimi anlamıştı.

Yao'dan biraz daha kalmasını rica ettim, zira konuşmanın nereye gideceği belli değildi. Oturup birer çay ısmarladık. Güzel kadın keman hocası, yanındaki adamsa şehir konservatuvarının müdürüymüş.

"Bence Hilal, harcanmış büyük yeteneklerden," dedi kadın. "İnanılmaz bir güvensizliği var. Bunu ona kaç kere söyledim, şimdi bir daha söylüyorum. Yaptığına güvenmiyor, beğenilmediğini, insanların repertuvarından nefret ettiğini sanıyor. Oysa bu hiç doğru değil."

Hilal mi kendine güvenmiyormuş? Oysa onun kadar kararlı pek az insan tanımıştım.

"Ve fazlasıyla hassas olan herkes gibi o da," diye devam etti güzel gözlü öğretmen hanım, "o da biraz... nasıl desem... dengesiz."

"Dengesiz ha," diye yüksek sesle tekrar etti Hilal. "Yani DELİ'nin kibarcası."

Hocası sevgi dolu gözleriyle ona bir an baktıktan sonra tekrar bana döndü. Hiç sesimi çıkarmadım.

"Ona yardım edebileceğinizi biliyorum. Nasıl keman çaldığını görmüşsünüz. Büyük alkış aldığını da biliyorum. Bu bile yeteneği hakkında fikir verir, çünkü Moskovalılar müzik konusunda çok müşkülpesenttir. Hilal disiplinlidir, çoğu öğrenciden daha çalışkandır. Rusya'nın önemli orkestralarında çaldı, hatta bazılarıyla yurtdışına da gitti. Fakat birden bir şeyler oldu. Bir adım ileri gitmez oldu."

Kadının iyi niyetine inanıyordum. Samimiyetle Hilal'e, hepimize yardım etmeye çalışıyordu. Ne var ki "Birden bir şeyler oldu. Bir adım ileri gitmez oldu" cümlesini duyunca içim cız etmişti. Ben de birebir aynı sebeple oradaydım.

Kravatlı adam sohbete katılamıyordu, anlaşılan tatlı bakışlı güzel hanımefendiyle yetenekli kemancıya destek olmak için gelmişti. Yao gözünü çayından ayırmıyordu.

"İyi ama ne yapabilirim?"

"Ne yapabileceğinizi gayet iyi biliyorsunuz. Hilal bir çocuk olmayabilir, ama annesiyle babası yine de endişe içinde. Tam provaların ortasında kariyerini yarım bırakıp bir hayalin peşinden gidemez."

Güzel gözlü kadın bir an durdu. Söylemek istediğinin tam olarak bu olmadığı belliydi.

"Demek istediğim, Büyük Okyanus'a ne zaman isterse gitsin tabii, ama şimdi, önümüzde yeni bir konserin provaları varken olmaz."

Aynı fikirdeydim. Fakat ben ne dersem diyeyim Hilal burnunun dikine gidecekti, içimden bir ses Hilal'in bu ikisini buraya beni sınamak için getirdiğini söylüyordu, gerçekten hoş karşılanacak mıydı, yoksa bu işi burada kesip atmalı mıydı, onu anlamaya çalışıyordu. Ayağa kalktım:

"Geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Özeninize, çalışma azminize saygım var. Fakat Hilal'in aklını çelen ben değilim. Seyahatinin parasını da ben ödemedim. Böyle bir hakkım yok."

Hilal'in gözleri, "Yalancı!" diye haykırıyordu. Aldırmadan devam ettim:

"Dolayısıyla yarın sabah trenle Novosibirsk'e hareket etmiş olursa bunun sorumlusu kesinlikle ben olmayacağım. Bana sorarsanız burada kalmalı. Onu buna ikna edebilirseniz sadece ben değil, trendeki pek çok insan size minnettar kalacak."

Yao ile Hilal kahkahayı bastılar.

Kadın bana teşekkür etti. Durumumu kesinlikle anladığını söylüyordu, Hilal'le konuşup hayatın gerçeklerini biraz daha anlatmaya çalışacaktı. Vedalaşma faslında kravatlı adam gülümseyerek elimi sıktı. Neden bilmem, Hilal'in yolculuğa devam etmesi için dua ediyor gibi geldi bana. Hilal muhtemelen bütün orkestranın başının belasıydı.

Yao bu özel gece için teşekkür edip odasına çıktı. Hilal'inse gitmeye niyeti yoktu.

"Gidip yatacağım. Konuştuklarımızı sen de duydun. Doğrusunu istersen konservatuvarda ne işin vardı anlayamadım: Yola devam etmek için izin istemeye mi gittin? Yoksa bizimle seyahate çıktığını söyleyip arkadaşlarını kıskandırmaya mı?"

"Var olduğumdan emin olmak için gittim. Trende olanlardan sonra hiçbir şeye güvenim kalmadı. Neydi yaşadığımız?"

Neyi kastettiğini anlıyordum. 1982'de, Almanya'da, Dachau Toplama Kampı'nda tamamen tesadüfen yaşadığım, Elifle ilk tecrübem aklıma geldi. Günlerce kendime gelememiştim. Eğer kanım olmasa beyin kanaması geçirmem işten değildi.

"Ne oldu ki?" diye üstüne gittim Hilal'in.

"Kalbim yok olmuştu sanki, artık bu dünyada değildim, müthiş bir panik içinde ölümü yakından gördüm. Etrafımdaki her şey tuhaflaşmıştı, kolumdan tutmamış olsan hareket edemeyecek haldeydim. Gözlerimin önünde müthiş önemli şeylerin zuhur ettiğini hissediyor, ama hiçbirini anlayamıyordum."

İçimden, "Alış buna," demek geliyordu.

"Elif," dedim.

"Hiç bilmediğim bir şekilde kendimden geçtiğim o sonsuz anda bu kelimeyi söylediğini duydum."

Olanları hatırlamak bile Hilal'de yine aynı korkuları uyandırmışın. Ben de bunu fırsat bildim:

"Bizimle yola devam etmeye hâlâ kararlı mısın?"

"Her zamankinden de kararlıyım. Korku beni hep büyülemiştir. Elçilikte anlattığım hikâyeyi hatırlıyor olmalısın..."

Gidip bardan bize kahve getirmesini istedim, yoksa kahvesiz kalabilirdik, çünkü bizden başka müşteri kalmamıştı, barmen de ışıkları söndürüp gitmeye can atıyordu. Hilal bara gidip barmenle konuştuktan sonra bol köpüklü iki Türk kahvesiyle geri döndü. Bir Brezilyalı olarak geceleyin koyu kahve içmekten çekinmem. Uykularımın kaçıp kaçmaması başka sebeplere bağlıdır.

"Senin de bizzat gördüğün gibi Elif anlatılamaz. Fakat büyü geleneğinde Elif iki şekilde tarif edilir. Birinci tarife göre geçmişe ve bugüne ait küçüklü büyüklü bütün noktaları içine alan Kâinat'ta bir noktadır. Trende de olduğu gibi bu Elif'i ekseriyetle tesadüfen keşfederiz. Bu olayın gerçekleşmesi için kişinin -ya da kişilerin- o noktayla aynı yerde bulunması gerekir. Bu yere Küçük Elif diyo-

TUZ.

"O vagona girip o bölmeye giden herkes bizim gibi mi hisseder yani?"

"Sözümü kesmezsen belki anlarsın. Evet, hisseder, ama bizim gibi değil. Mutlaka başına gelmiştir, bir partiye gittiğinde salonun bazı yerlerinde kendini daha rahat, daha güvende hissedersin. Bu örnek Elif'i açıklamak için biraz zayıf kalıyor, ama ilahî enerjinin akışı herkes için farklıdır. Eğer partide doğru yeri bulabilirsen enerji sana canlılık ve güven verir. Vagonda o noktadan geçen biri, orayı gayet iyi tanıyormuş gibi tuhaf bir hisse kapılır. Fakat durup uzun boylu düşünmeyeceği için bu his çok geçmeden yok olur."

"Bu noktalardan dünyada kaç tane var?"

"Tam bilmiyorum ama milyonlarca olmalı."

"İkinci tarif nedir?"

"Önce bu konuyu kapatalım: Parti örneği sadece kıyaslama yapmak içindi. Küçük Elif daima beklenmedik bir anda zuhur eyler. Sokakta yürürken, bir yerde otururken koca Kâinat birdenbire karşına seriliverir. İnsana ilk anda müthiş bir ağlama isteği gelir, üzüntüden ya da sevinçten değil heyecandan. Kendine bile açıklayamasan da bir şeyleri *anlamakta olduğunu* bilirsin."

O sırada yanımıza gelen barmen, Rusça bir şeyler söyleyip imzalamam için hesabı uzattı. Hilal çıkmamız gerektiğini söyledi. Kapıya yürüdük.

Hakemin düdüğü beni bu dertten kurtarmıştı!

"Devam et: İkinci tarif nedir?"

Anlaşılan maç henüz bitmemişti.

"İkincisi Büyük Elif'tir."

Halen konservatuvara dönüp olanları unutmaya fırsatı varken her şeyi bir lahzada anlatıp kurtulmak en iyisi olacaktı.

"Büyük Elif, aralarında çok güçlü bir bağ bulunan sahip iki veya daha fazla kişinin tesadüfen Küçük Elif'te bir araya gelmesiyle zuhur eder. İki farklı enerji birbirini tamamlayarak zincirleme bir tepkimeye yol açar. Bu iki enerji..."

Devam edip etmemekte kararsızdım, ama nafileydi. Hilal cümlemi tamamladı:

"... fener lambalarını yakan, pillerin içindeki zıt kutuplardır ve ışığın yanmasını sağlarlar. Çekim gücüyle yakınlaşarak çarpışan iki gezegendir onlar. Eski, çok eski zamanlardan beri tanışan iki âşıktır. İkinci âlem, Kader tarafından özel bir görev için seçilen iki kişinin doğru yerde karşılaşmasıyla tesadüfen ortaya çıkabilir."

Kesinlikle. Yine de duyduklarımdan emin olmalıydım.

"*Doğru yer* derken neyi kastediyorsun," diye sordum.

"Demek istiyorum ki, iki insan bir ömür boyu birlikte yaşayabilir, çalışabilir, ya da hayatlarında tek bir kez karşılaşıp ebediyen ayrılabilirler, çünkü onları bu dünyada

bir araya getirecek olan şeyin doludizgin gittiği fiziksel mekâna yollan düşmemiştir. Bazen de onlan neyin yaklaştırdığını anlamadan kendi yollarına giderler. Fakat, Tann isterse, aşkı bir kere tatmış olanlar tekrar bir araya gelebilirler."

"Gelmeyebilirler de. Oysa mesela ustam ile benim gibi aralarında kopmaz bir bağ olanlar..."

"... daha önce, geçmiş hayatlarda," diye sözümü kesti Hilal. "Senin parti örneğindeki insanlar, Küçük Elifte buluşur buluşmaz birbirlerine vurulurlar. Şu meşhur ilk bakışta aşk hikâyesi."

Hilal'in kullandığı örnekten gitmek daha iyi olacaktı.

"Aslında pek *ilk bakışta* denemez, arkasında geçmişte kalmış nice yaşanmışlıklar vardır. Öte yandan HER karşılaşmanın altında romantik bir aşk aramamak lazım. Bazen hâlâ çözülmemiş şeyler olduğu için karşılaşır insanlar, yarım kalanlann hakkını verebilmek için yeniden hayata gelmemiz gerekebilir. Senin okuduklann gerçeği yansıtmıyor demek ki."

"Ben seni seviyorum."

"Hayır, kastettiğim bu değil," dedim öfkeyle. "Hayata bu gelişimde bulmam gereken kadını çoktan buldum. Başından üç evlilik geçti, ama şimdi dünyada kimse için onu bırakmam. Birbirimizi asırlardır tanıyoruz, daha nice yüzyılları da birlikte geçireceğiz."

Fakat Hilal ötesini dinlemek istemiyordu. Moskova'daki gibi dudaklarıma hızlı bir öpücük kondurup Yekaterinburg'un buz gibi gecesine karıştı.

Rüyaperestlere boyunduruk vurulamaz

Hayat bir istasyon değil, bir trendir. İki günü yollarda geçirdikten sonraysa hayat yorgunluk, sersemlik, bir avuç insanın bir kutuya hapsolmasıyla büyüyen bir gerilim ve Yekaterinburg'daki günlerin insanın burnunda tütmesi demektir.

Yola çıkacağımız gün Yao, otelin resepsiyonuna birlikte aikido çalışmayı teklif eden bir not bırakmıştı, fakat notuna karşılık vermedim. Birkaç saat yalnız kalmaya ihtiyacım vardı.

Bütün bir sabah, vücudumu mümkün olduğu kadar çalıştırmaya gayret ettim, bu da benim lügatimde yürümek ve koşmak demektir. İyice yorulursam trende hemen devrilip uyuyabilirdim. Cep telefonum trende çekmediği için yola çıkmadan karıma da telefon açtım. "Transsibirya treni pek parlak bir fikir değildi galiba," dedim ona, "sonunda ne olacak hâlâ bilemiyorum ama öyle ya da böyle sıkı bir tecrübe olacağı kesin."

Karım, "Kararlarına saygım var," dedi, "sen beni kafana takma, resimlerle işim başımdan aşkın zaten." Karım ayrıca anlam veremediği bir rüya görmüştü: Rüyasında ben bir sahildeymişim. Denizden biri geliyor, bana, 'Nihayet görevini yerine getirdin," deyip gözden kayboluyormuş.

"Kadın mıydı, erkek miydi?" diye sordum. Yüzü örtülü olduğu için anlaşılmıyormuş. Karım bana iyi şanslar

dileyip, "İçini ferah tut," dedi tekrar. Mevsim sonbahar olmasına rağmen Rio de Janeiro sıcaktan kavruluyormuş. Ama ben insanların dediklerine kulak asmadan içimden gelen sesi takip etmeliymişim.

"Aynı rüyada, sahilde yanında bir genç kız ya da kadın vardı, yaşını tam çıkaramadın."

"Burada bir genç kız var. Yaşını bilmiyorum, ama otuzundan genç olmalı."

"Ona güven."

* * *

Akşamüstü yayıncılarımla buluştuk, birkaç röportaj verdim, lokantada enfes bir akşam yemeği yedikten sonra gece saat on bir civarında istasyona vardık. Ardından Asya ile Avrupa'yı birbirinden ayıran heybetli Ural Dağları'nı zifirî karanlıkta aştık, haliyle kimse bir şey göremedi.

O andan itibaren seyahat monotonlaşmaya başladı. Gün doğarken adeta gizli bir işaret almış gibi hepimiz kahvaltı için masanın başına koşuyor ve her seferinde bütün gece gözümüzü kırpmamış oluyorduk. Böyle seyahatlere alışık görünen Yao'ya bile giderek bir yorgunluk, bir hüzün çöküyordu.

Hilal her seferinde bizden önce kalkmış, herkesten iyi uyumuş oluyordu. Vagonun sallantısından şikâyet ederek sohbete başlıyor, bir şeyler atıştırıyorduk. Sonra ben kompartımanıma dönüp kestirmeye çalışıyor, birkaç saat sonra kalkıp salona gidiyor, yine aynı insanları görüyordum. Aşacağımız binlerce kilometre hakkında yorumlarda bulunuyor, pencereden dışarıyı seyrediyor, sigara içiyor, trenin hoparlörlerinden gelen hafif müziği dinliyorduk.

Hilal'in ağzından neredeyse tek kelime çıkmaz olmuştu. Hep aynı köşeye oturup kitabını okuyor, grubun içindeki varlığı giderek siliniyordu. Benim dışımda kimsenin bunu dert ettiği yoktu, fakat bence bu yaptığı herkese saygısızlıktı. Ne var ki diğer ihtimali düşününce -ne ka-

dar yersiz konuşabildiğini- dilimi tutuyor, müdahale etmemeyi tercih ediyordum.

Kahvaltıdan sonra komparomanıma dönüp biraz yazıyor, gözümü kapatıp birkaç saat kestiriyordum. Zaman kavramını hızla yitirdiğimiz konusunda herkes hemfikirdi. Gündüz olmuş, gece olmuş, kimsenin umurunda değildi. Artık yegâne nirengi noktamız, tıpkı hapishanedeki mahkûmlar gibi, yemek saatleriydi.

Akşam yemeği vaktinin geldiğini hissedince hep birlikte salona doluşuyorduk. Sudan çok votka, sohbetten çok sessizlik eşliğinde yemeklerimizi yiyorduk. Yayıncım ben yokken Hilal'in hayali bir kemanla pratik yaptığını anlatmıştı. Bildiğim kadarıyla satranç oyuncuları da öyle yapar; önlerinde satranç tahtası olmadan koca bir oyunu akıldan körleme çalışabilirlerdi.

"Evet, gözle görülmez varlıklar için çalıyor. Belki buna ihtiyaçları vardır."

* * *

Yine bir kahvaltı faslındaydık. Fakat bugün işler değişmişti - hayatta hep olduğu gibi alışmaya başlamıştık. Yayıncım cep telefonunun iyi çekmediğinden yakınıyordu (benimkiyse hiç çekmiyordu). Karısı odalıklar gibi giyinmişti, bu hali bana hem komik hem saçma geliyordu. Kadın İngilizce bilmiyordu, ama el kol hareketleri ve bakışlarla gayet güzel anlaşabiliyorduk. Hilal sohbete katılmaya karar vermişti ve müzisyenlerin yaptıkları işle karınlarını doyurmalarının ne kadar zor olduğunu anlatıyordu. Ne kadar itibarlı olursa olsun profesyonel bir müzisyenin bir taksi şoförü kadar para kazanamadığından bahsediyordu.

"Kaç yaşındasın?" diye sordu yayıncım.

"Yirmi bir."

"Hiç göstermiyorsun."

Hiç göstermiyorsun, genellikle, *Daha yaşlı duruyorsun*,

anlamına gelir. Gerçekten de öyleydi. Hilal'in bu kadar genç olduğu dünyada aklıma gelmezdi.

"Konservatuvarın müdürü Yekaterinburg'daki otelde beni aradı," dedi yayıncım. "Ömründe gördüğü en yetenekli kemancılardan biriymişsin. Fakat birdenbire müzikle bağını tamamen koparmışsın."

"Elif yüzünden," diye karşılık verdi Hilal gözlerini benden kaçırarak.

"Elif mi?"

Herkes şaşırmıştı. Ben duymazdan geldim.

"Evet. Elif. Onu bir türlü bulamıyordum, enerji bir türlü istediğim gibi akmıyordu. Geçmişimde bir tıkanıklık vardı."

Sohbet artık tamamen gerçeküstü bir boyuta kaymıştı. Ben hâlâ sesimi çıkarmıyordum, fakat yayıncım durumu kurtarmak için bir hamle yaptı:

"Matematik hakkında bu isimde bir kitap yayımlamıştık. Matematik dilinde *bütün sayıları içeren sayı* anlamına geliyormuş. Kitap, Kabala ve matematik hakkındaydı. Matematikçiler sonsuz kardinalleri açıklamak için Elif'i kullanırlar..."

Görünüşe bakılırsa açıklamayı takip edebilen olmamıştı. Yayıncım sözünü yarım bıraktı.

"Elif'in Vahiy'de de bahsi geçer," dedim sanki konuya o an kulak vermişim gibi. "İsa başlangıcı ve sonu tarif ettiğinde, Elif zamanın dışında kalandır. Elif ya da Alef aynı zamanda Arap, İbrani ve Arami alfabelerinin de ilk harfidir.

Yayıncım birden bütün dikkatleri Hilal'in üzerine çektiği için bin pişmandı. Biraz daha damarına basmadan olmazdı.

"Müzik okuluyla başı hoş olmayan, önünde parlak bir kariyer uzanan yirmi bir yaşındaki bir genç kız için Moskova'dan kalkıp Yekaterinburg' a kadar gelebilmek de büyük başan sayılır."

"Hele de bu kız bir *spalla* ise."

Hilal az önce kullandığı kelimenin kafaları nasıl karış-

ardığını görmüş, şimdi yeni bir gizemli kelimeyle yayıncının sinirini bozarak eğleniyordu.

Ortam giderek geriliyordu. Sonunda Yao araya girdi:

"Seni şimdiden *spalla* mı yaptılar? Tebrikler!"

Sonra ötekilere döndü:

"Bildiğiniz gibi *spalla* orkestradaki baş kemandır. Şeften önce salona en son o girer ve daima soldaki sıranın başında oturur. Orkestradaki bütün çalgıların akordundan o sorumludur. Bununla ilgili ilginç bir hikâye biliyorum, üstelik bir sonraki durağımız olan Novosibirsk'te cereyan etmişti. Anlatmamı ister misiniz?

Kimseden itiraz gelmedi. Gören de içlerinde *spalla*'nın anlamını bilmeyen yok sanırdı.

Yao'nun hikâyesi o kadar ilgi çekici değildi, ama Hilal ile yayıncının kavgasına o an için engel olmuştu. Novosibirsk'in turistik güzellikleri üzerine inanılmaz sıkıcı bir sohbetten sonra zihinler yatışmış, herkes yine kompartımanına dönüp biraz dinlenmeyi hayal etmeye başlamıştı. Bense koca bir kıtayı trenle geçmek gibi bir fikre kapıldığıma bir kere daha pişman olmuştum.

"Günün sözünü asmayı unuttum."

Yao san bir kâğıda, *Rüyaperestlere boyunduruk vurulamaz*, yazıp aynaya, önceki günkü sözün yanına astı.

"Önümüzdeki istasyonlardan birinde bir televizyon muhabiri bizi bekliyor. Sizinle röportaj yapmak istiyormuş," dedi yayıncım.

Elbette yapardım. Aklımı dağıtmak ve vaktin geçmesini sağlamak uğruna ne istenirse yapmaya hazırdım.

"Uykusuzluk hakkında yazın," diye bir öneri ortaya attı yayıncım. "Kim bilir, belki uykunuzu getirir."

Tam o anda Hilal araya girdi:

"Ben de bir röportaj yapmak istiyorum."

Gördüğüm kadarıyla dünkü uyuşukluğundan eser kalmamıştı.

"Yayıncımdan randevu al."

Kalkıp kompartımanıma döndüm, gözlerimi kapadım ve iki saat boyunca her zamanki gibi bir sağa, bir sola

dönüp durdum. Artık biyolojik dengem tamamen altüst olmuştu. Bunun üzerine uyku tutmayan herkes gibi ben de ilginç şeyler düşünerek vaktimi değerlendirmeye çalışsamsa da bu kesinlikle mümkün değildi.

Derken kulağıma bir müzik sesi geldi. İlk başta özel bir çaba göstermeme gerek kalmadan ruhsal âlemi algılamaya başladım sandım. Fakat az sonra müzikten başka odamda sallanan nesnelerin seslerini ve trenin raylardaki gürültüsünü de duyabildiğimi fark ettim.

Müzik gerçekti. Üstelik banyodan geliyordu. Kalkıp baktım.

Hilal bir ayağını küvetin içine, ötekiniyse dışına koymuş, zar zor dengede durarak keman çalıyordu. Beni görünce gülümsedi, çünkü üzerimde sadece şortum vardı. Fakat bu durum bana gayet doğal geldiği için dönüp pantolon giymeye yeltenmedim bile.

"İçeri nasıl girdin?"

Hilal çalmayı bırakmadan başıyla yandaki odanın kapısını işaret etti. O odayla banyomuz ortaktı. Başımla tamam deyip küvetin öbür ucuna oturdum.

"Bu sabah uyandığımda Kâinat'ın enerjisiyle tekrar bağlantı kurmana yardım etmeye mecbur olduğumu biliyordum. Tanrı ruhumdan geçerek, bunun sana olursa bana da olabileceğini söyledi. Uykuya dalmanı sağlamak için beni buraya gönderdi."

Bir noktada o bağlantının koptuğunu hissettiğimden Hilal'e hiç bahsetmemiştim. Bu yaptığı beni etkilemişti. İkimiz bir o yana bir bu yana sallanan bir vagonda dengemizi bulmaya çalışırken yay tellere dokunuyor, telden bir ses yükseliyor, ses boşluğu kaplıyor, boşluk müziğin ritmine dönüşüyor, alelade görünen bir çalgıdan etrafa huzur yayılıyordu. Canlı ve hareketli olan her şeyin yaydığı ilahî bir ışıktı bu.

Hilal'in ruhu her notada, her akordaydı. Elif karşımdaki kadını kısmen bana göstermişti, bütün ayrıntıları hatırlamasam da bir vakitler yollarımızın kesiştiğini biliyordum. Hangi koşullarda karşılaştığımızı ise umarım hiç

hatırlamazdı. O an, herhalde evvelce de olduğu gibi beni Sevgi'nin enerjisiyle sarınalamıştı. Hep böyle devam etmeliydi, çünkü ne kabahat işlemiş olursak olalım bizi kurtaracak olan tek şey budur. Sevgi her şeyden güçlüdür.

Öteki erkekler şehre gelip kaderimizi altüst etmeden önce, onunla son kez baş başa konuştuğumuzda üzerinde olan kıyafetleri tekrar üzerine giydirmeye koyuldum: İşlemeli bir yelek, dantelli beyaz bir gömlek, topuklarına kadar inen sırmalı siyah kadife bir etek. Kuşlarla ne konuştuğunu, insanlar doğru dürüst dinlemese de kuşların insanlar hakkında neler söylediğini anlatıyordu. O an ben onun dostu, sırdaşı ve...

Yeter. Eğer şart değilse o kapıyı açmak gelmiyordu içimden. Daha önce dört beş kez o yoldan geçmiş ve hiçbir yere varamamıştım. Doğru, oradaki sekiz kadını da hatırlıyordum, eksik cevabı günün birinde bulacağını biliyordum, ama bunun uğruna bugünkü hayatımı yaşamaktan asla geri kalmamıştım. İlk seferinde deli gibi korkmuştum, ama kısa süre sonra ancak affedilmeye razı olanların affedilebileceğini anlamıştım.

Affedilmeyi kabul etmiştim.

İncil'in bir yerinde Son Yemek'te İsa, "Sizden biri bana ihanet edecek," der. Sonra Petrus'a "Bu gece horoz ötmeden beni üç kez inkâr edeceksin," der. İkisi de aynı derecede ağır suçtur ona göre. Yahuda ihanet eder, arkasından da vicdan azabına dayanamayıp kendini asar. Petrus İsa'yı inkâr eder; bir değil, iki değil, tam üç kez. Düşünecek fırsatı olmasına rağmen hatasında ısrar eder. Ne var ki bunun için kendini cezalandırmak yerine zayıflığını güce çevirir; kendisine en çok ihtiyacı olduğu anda terk ettiği İsa'nın çağrısını dünyaya yayan ilk büyük havari o olur.

Başka bir deyişle, sevginin çağrısı hatadan üstündü. Yahuda bunu anlamamış, Petrus ise kendine düstur edinmişti.

O kapıyı açmak istemiyorum, çünkü okyanusu zapteden bir sete benziyordu. Ufacık bir delik açılsa suyun ba-

sıncı, önüne ne çıkarsa devirerek olmadık yerleri sular seller altında bırakacaktı. Bir trendeydim, Türkiye'den gelme Hilal diye bir kadın vardı, bir orkestrada başkemancı olan Hilal, banyoda keman çalıyordu. Uykum gelmeye başlamıştı, tedavi iyi gelmişti. Başım önüme düşüyor, gözlerim kapanıyordu. Hilal çalmayı bırakıp yatağa yatmamı söyledi. Sözünü dinledim.

Hilal koltuğa oturup çalmaya devam etti. Az sonra trenden çıkmıştım, ama onu beyaz gömlekle gördüğüm bahçede de değildim. Beni hiçliğe, rüyasız kopkoyu bir uykuya götüren derin bir tüneldeydim. Uykuya dalmadan önce son hatırladığım şey Yao'nun o sabah aynaya astığı cümle oldu.

Yao bana sesleniyordu.

"Muhabir geldi."

Hava hâlâ aydınlıktı. Tren bir istasyonda durmuştu. Başım dönerek kalkıp kapıyı araladım. Yayıncım dışarıda bekliyordu.

"Ne kadar uyudum?"

"Sanırım bütün gün. Saat akşamın beşi oldu."

"Biraz zaman verin," dedim. Yıkanıp kendime gelmem gerekiyordu, yoksa sonradan pişman olacağım şeyler söyleyebilirdim.

"Rahatınıza bakın. Tren burada aşağı yukarı bir saat duracak."

İyi ki durmuştuk, sallanan bir vagonda yıkanmak hem zor hem tehlikeliydi. Ayağım kayabilir, seyahati akla gelebilecek en aptal şekilde, bacağımda alçıyla tamamlayabilirdim. Ne zaman banyoya girsem sörf yapıyormuş gibi oluyordum. Ama o gün hiç zorlanmadım.

On beş dakika sonra dışarı çıkıp ötekilerle bir kahve içtim, o sırada muhabirle de tanıştırıldım. Söyleşinin ne kadar süreceğini sordum.

"Randevuyu alırken bir saat diye kararlaştırmıştık. Bir sonraki istasyona kadar size eşlik edip..."

"On dakika diyelim. Röportaj bitince burada inebilirsiniz, böylece size de zahmet vermemiş oluruz."

"Ama bu..."

"Size zahmet vermek istemem," diye karşılık verdim. Aslında bu söyleşiyi hiç kabul etmemeliydim ama boşluğuma gelmişti. Bu seyahatteki amacım başkaydı.

Muhabir yayıncıma baktı, o da yüzünü pencereye çevirdi. Yao, masanın çekim için uygun olup olmadığını sordu.

"Vagonların arasındaki bölme daha iyi olur."

Hilal gözlerini bana çevirdi; orası Elif'in olduğu yerdi.

Bütün gün vagondaki masanın başında beklemekten yorulmuyor muydu acaba? Keman çalıp beni zamansız ve mekansız bir yere gönderdikten sonra uyurken beni seyretmiş olabilir miydi? Daha sonra bunları konuşmaya bol bol vaktimiz olacaktı.

"Mükemmel," dedim. "Siz kamerayı hazırlayın. Ama sırf meraktan bir sorum olacak: Niye burayı değil de o küçücük bölmeyi seçtiniz?"

Muhabir ile kameraman o tarafa yollanmıştı bile, biz de peşlerindeydik.

Yine de onlar hazırlıklarını yaparken ısrarla sordum:

"Niye bu küçücük yerdeyiz?"

"Televizyon seyircisine gerçeklik hissi vermek için. Yolculukta bütün hikâyeler burada yaşanır, insanlar kompartımanlarından çıkar, koridor çok dar olduğu için burada sohbet ederler. Sigara içenler birbirini burada bulurlar. Gizli gizli buluşanlar... Bütün vagonların başında ve sonunda böyle bölmeler vardır."

Küp şeklindeki bölmenin içi şimdi muhabir, yayıncım, tercümanım, Hilal, bendeniz ve sohbeti dinlemeye gelen bir aşçının işgali altındaydı.

"Yalnız biz kalsak daha iyi olur."

İnsanın yalnız kalamayacağı bir ortam varsa o da televizyon programlarıdır, ama yayıncım ile aşçı yine de dışarı çıktı. Hilal ve tercümanımsa yerlerinden bile kıpırdamadılar.

"Biraz sola kayabilir misiniz?"

Hayır, kayamazdım. Buraya ayağı değmiş pek çok insanın yarattığı Elif oradaydı. Gerçi Hilal güvenli bir me-

safedeydi, ayrıca oraya ancak ikimiz bir araya gelirsek girebileceğimizi bilsem de tedbirli olmakta fayda vardı.

Kamera hazırdı.

"Başlamadan önce, seyahate çıkmaktaki amacınızın kitaplarınızı tanıtmak ya da söyleşi yapmak olmadığını söylemiştiniz. Transsibirya yolculuğuna nasıl karar verdiğinizi bize anlatır mısınız?"

"Çünkü bunu çok istiyordum. Bir gençlik rüyasıydı. Karmaşık bir açıklaması yok."

"Gördüğüm kadarıyla trenler pek konforlu değil."

Otomatik pilotu devreye sokup düşünmeden cevap vermeye başladım. Tecrübelerim, beklentilerim, okurlarımla buluşmalarım hakkında sorular arka arkaya geliyordu. Sabırla, saygıyla cevap veriyor, ama biteceği anı iple çekiyordum. Aklımdan on dakikanın çoktan dolduğunu hesapladım, ama muhabir sorularına devam ediyordu. Kameranın görmeyeceği şekilde bitirelim anlamında işaret ettim. Muhabir biraz bozulduysa da istifini bozmadı.

"Yalnız mı seyahat ediyorsunuz?"

İçimde bir *Dikkat!* lambası yandı. Demek dedikodular almış yürümüştü bile. Bu sürpriz söyleşinin YEGANE amacının bu olduğunu derhal kavramıştım.

"Kesinlikle hayır. Masanın etrafında kaç kişi vardı, görmediniz mi?"

"Ama anlaşıldığı kadarıyla Yekaterinburg Konservatuvarı'nın başkemancısı..."

Uyanık muhabirmiş; en nazik soruyu en sona saklamıştı. Ne var ki ben de bu saçı değirmende ağartmamıştım. Hemen araya girdim:

"... evet, o da trendeymiş."

Ardından muhabire fırsat vermeden devam ettim.

"Bunu öğrenince istediği zaman bizim vagona gelebileceğini kendisine ilettik. Müziğe bayılırım."

Hilal'i işaret ettim.

"Son derece yetenekli bir genç hanım, zaman zaman bizi kemanıyla mest ediyor. Onunla söyleşi yapmak iste-

mez misiniz? Eminim sorularınızı büyük bir keyifle yanıtlayacaktır."

"Vaktimiz kalırsa olabilir."

Hayır, muhabir buraya müzik konuşmaya gelmemişti. Ama fazla üstelemeyip başka konuya geçti.

"Size göre Tanrı nedir?"

"Tanrı'yı bilen tarif etmeye yeltenmez, tarif eden Tanrı'yı bilmez."

Buyurun bakalım!

Kendi söylediğime şaşırmıştım. O güne kadar binlerce kez aynı soru sorulmuş, otomatik pilotum her seferinde şu cevabı vermişti: "Tanrı Musa'ya kendini şöyle tarif etmiş: *Ben, Ben'im! Yani* o ne öznedir ne nesnedir; o fiildir, eylemdir."

Yao yanımıza geldi.

"Pekâlâ, söyleşiyi bitirebiliriz. Vakit ayırdığınız için çok teşekkürler."

Yağmurdaki gözyaşları gibi

Kompartımanıma dönüp biraz önce konuştuklarımı hararetle kâğıda dökmeye koyuldum. Novosibirsk'e az kalmıştı. Hiçbir şeyi, hiçbir ayrıntıyı unutmamalıydım. Kimin ne sorduğu önemli değildi. Kendi cevaplarımı not edebilirsem üzerine düşünecek muazzam bir malzeme çıkarmış olacaktım.

* * *

Muhabirin söyleşi bittikten sonra da bir süre daha bizimle kalacağına emin olduğumdan Hilal'den kendi vagonuna gidip kemanını getirmesini istemiştim. Böylece onu kameraya çekip yeteneğini halka tanıtabilirlerdi. Fakat muhabir malzemeyi montaja göndermesi gerektiğini söyleyip hemen trenden indi.

O arada Hilal de yandaki boş odada duran kemanını alıp gelmişti.

Yayıncım hemen müdahale etti.

"Burada kalmak istiyorsan vagon kirasına katılman lazım. Yerimiz zaten dar, bir de sen ortak oluyorsun."

Bakışlarımdan mesajı almış olmalıydı ki daha fazla ısrar etmedi.

"Madem konsere hazırlanmışsın, niye bize bir şeyler

çalmıyorsun?" diye sordu Yao.

Vagondaki hoparlörleri kapatmalarını istedim. Hilal'e de kısa, çok kısa bir şey çalmasını söyledim. O da öyle yaptı.

Ortam adamakıllı anlıverinişti. Herkes bunu hissetmiş olmalıydı, çünkü bir türlü geçmeyen yorgunluk hissi nihayet kaybolmuştu. Birkaç saat önce odamda hissettiğimden daha büyük ve derin bir huzurla dolmuştum.

Birkaç ay önce İlahî Enerji'yle bağlantım koptu diye niye şikâyet etmiştim acaba? Ne saçmalık! Bağlantımız asla kopmaz, ama monotonluk yüzünden o bağı görmez oluruz.

"Konuşmak istiyorum. Ama ne konuşacağımı tam bilemiyorum, iyisi mi sorusu olan varsa sorsun," dedim.

Çünkü konuşan ben olmayacaktım. Ama bunu anlatmaya çalışmak faydasızdı.

"Geçmişte bir yerlerde bana rastladın mı?" diye sordu Hilal.

Gerçekten burada, herkesin gözü önünde buna cevap vermemi mi istiyordu?

"Bunun bir önemi yok. Sen asıl şu an hep birlikte nerede olduğumuzu düşün. Şimdiki zamanı düşün. Moskova ile Vladivostok arasındaki mesafeyi ölçer gibi zamanı ölçme alışkanlığımız var. Ama doğrusu bu değil. Zaman ne hareket eder ne de durur. Zaman değişir. Bu daimi değişimin içinde her birimiz bir noktada, kendi Elif'imizde dururuz. Zamanın akıp giden bir şey olduğu fikri trenin saat kaçta kalkacağını öğrenmeye yarar, ama bunun dışında pek bir yararı yoktur. Mutfakta bile işe yaramaz. Aynı tariften her seferinde başka yemek çıkar. Anlatabildim mi?"

Hilal ilk adımı atınca sorular yağmaya başlamıştı.

"Bizi biz yapan öğrendiklerimiz değil midir?"

"Geçmiş zamanda bir şeyler öğreniriz, ama bizi biz yapan bu öğrendiklerimiz değildir. Geçmiş zamanda acı çeker, geçmiş zamanda sever, geçmiş zamanda ağlar ve güleriz. Fakat şimdiki zamanda bu bir işe yaramaz. Şim-

diki zamanın kendi zorlukları, kendi iyileri ve kötüleri vardır. Bugün olanlar için geçmişe lanet etmek de, minnet duymak da olmaz. Yeni aşkların eski tecrübelerle kesinlikle hiçbir ilgisi yoktur. Aşk her seferinde yepyenidir."

Onlarla konuşurken bir taraftan da kendimle konuşuyordum sanki.

"Aranızda aşkı zamanda durdurabilecek olan var mı?" diye sordum. "Bunu deneyebiliriz tabii, ama o zaman hayatımızı cehenneme çeviririz. Yirmi yılı aşkın bir zamandır evli olduğum insan yirmi yıl öncekiyle aynı kişi değil. Öyle olduğunu söylersem yalan olur. Ne o aynı insan ne de ben, bunun için de ilişkimiz hiç olmadığı kadar harlı devam ediyor. Ondan ilk tanıştığımız zamanki gibi davranmasını bekleyemem. O da onunla yolumuzun kesiştiği andaki insan olmamı istemez. Aşk zamanın ötesindedir. Daha doğrusu aşk zaman ve mekânın tek bir noktada buluşmasıdır, aşk Eliftir, ve aşk sürekli değişir."

"İnsanlar böyle alışmamış. Her şeyin olduğu gibi devam etmesini isterler..."

"... işte bu yüzden ellerine ıstıraptan başka bir şey geçmez," diye atıldım. "İnsanların olmamızı istediği kişi değiliz. Olmaya karar verdiğimiz kişiyiz. Suçu başkalarına atmak çok kolaydır. Ömrünü başkalarını suçlayarak geçirebilirsin, ama başarılarının da tökezlemelerinin de tek sorumlusu sensin. Zamanı durdurmaya uğraşsan da boşa kürek çekmiş olursun."

Tren aniden sert bir fren yapınca herkesin yüreği hopladı. Masadakilerin takip ettiğinden emin olmasam da kendi söylediklerimi sindire sindire devam ettim.

"Bir an trenin fren yapmadığını hayal edelim, farz edelim ki bir kaza olmuş, her şey bitmiş, *Bıçak Sırtı*'ndaki androidin söylediği gibi, bütün anılar yağmurdaki gözyaşları gibi silinip gitmiş olsun. Sahiden böyle mi olur? Hiçbir şey yok olmaz, her şey zamana kaydolur. İlk öpücüğüm nerede şimdi? Beynimin gizli bir köşesinde mi? Çoktan devreden çıkmış bir dizi elektrik akımında mı? İlk öpüşmem hâlâ capcanlı duruyor, asla unutamam onu.

O burada, yanı başımda. Kendi Elif'imi kurmama yardım ediyor."

"Ama şu an çözmek istediğim bir yığın şey var."

"O şeyler senin deyiminle *geçmişte* ve yine senin deyiminle *gelecek* için bir karar almanı bekliyor. Durdukları yerde büyüyor, kirleniyor, şimdiki zamanı anlamana mâni oluyorlar. Sırf tecrübelere dayanarak ilerlediğinde yeni sorunlara karşı eski çözümleri ısıtıp getirmiş olursun. Sadece sorunlarını anlatırken özgün bir kimliğe kavuşabilen nice insanlar tanırım. Böyleleri varlıklarını *kendi hikâyeleri* addettikleri kavramlarla ilişkili sorunlara borçludurlar."

Kimseden bir yorum gelmeyince anlatmaya devam ettim:

"İnsanın belleğinden yakasını kurtarması büyük emek ister, ama bunu başardığında sınırlarının zannettiğinden çok daha geniş olduğunu görürsün. Adına Kâinat denen, bütün sorunları ve bütün çözümleri barındıran bu devasa bütünün içindesin. Geçmişine değil, ruhuna git. Kâinat pek çok değişimden geçerek tazelenir. Bu değişimlerin her birine *hayat* deriz. Fakat nasıl hücrelerin değiştiği halde sen aynı kalıyorsan zaman da geçip gitmez, sadece değişir. Yekaterinburg'da bir şeylerle uğraşan kişiyle aynı insan olduğunu sanıyorsun. Oysa öyle değilsin. Konuşmaya başladığımda farklı biriydim. Tren de Hilal'in keman çaldığı yerde değil. Her şey değişti ve bunu tam olarak kavrayamıyoruz."

"Ama günün birinde bu hayatın miadı dolar," diye araya girdi Yao.

"Miadı mı dolar? Ölüm, başka bir boyuta açılan kapıdır."

"Gelgelelim ne söylersen söyle, sevdiklerimiz de, bizler de günün birinde gideceğiz."

"Sevdiklerimizi asla, asla kaybetmeyiz," dedim ısrarla. "Onlar bizimledir, hep hayatımızdadırlar, sadece başka odalardayız. Öndeki vagonda kimler var göremiyorum, ama bizimle, sizinle, herkesle aynı anda seyahat eden insanlar var. Belki konuşamıyoruz, vagonda ne olup bittiği-

ni göremiyoruz, ama ne önemi var; sonuçta onlar oradalar. *Hayat* dediğimiz aslında bir tren katarıdır. Bazen şu, bazen bu vagondayızdır. Kimi zaman, rüyalarımızda ya da olağanın ötesindeki hayata teslim olduğumuzda vagondan vagona da geçebiliriz."

"Ama onları ne görebiliyoruz ne de irtibat kurabiliyoruz."

"Tam tersine. Her gece uyurken başka bir düzleme geçeriz. Dirilerle, ölü diye yaftaladıklarımızla, başka boyutlarda olanlarla, kendi kendimizle -yani bir zamanlar olduğumuz ve ileride olacağımız kişilerle- konuşuruz."

Enerji akışı giderek hızlanıyordu, aramızdaki bağın her an kopabileceğini fark etmiştim.

"Sevgi ölüm dediğimiz şeyi her daim alt eder. Sevdiklerimize niye ağlayalım, onlar hâlâ sevdiklerimizdir, hep yanı başımızdadırlar. Bunu kabul etmekte çok zorlanırız. Şayet bu söylediğime inanmıyorsanız daha fazla konuşmak faydasız."

Yao'nun başını öne eğdiğini fark etmiştim. Geçen gün sorduğu sorunun cevabını şimdi almıştı.

"Ya nefret ettiklerimiz?"

"Öbür tarafa geçen düşmanlarımızı küçük görmemeliyiz," diye karşılık verdim. "Büyü geleneğinde düşmanlar *yolcu* gibi ilginç bir isimle anılır. Bize burada bir kötülük yapabilirler demiyorum. Siz müsaade etmedikçe yapamazlar. Aslında burada biz onlarla beraberiz, onlar da öbür tarafta insanlarla beraberdir. Aynı trendeyiz. Sorunu ortadan kaldırmanın tek yolu hataları düzeltmek, çatışmaların ötesine geçmektir. Bu her an gerçekleşebilir, fakat bazen bu noktaya gelmek için pek çok *hayat* yaşamak gerekir. Birlikteliklerimiz de, ayrılıklarımız da ebediyete kadardır. Her gidişin bir dönüşü, her dönüşün de mutlaka bir gidişi vardır."

"Ama bütünün bir parçası olduğumuzu söyledin. Öyleyse yokuz."

"Varlığımız bir hücreninkine benzer. Hücre insanı yiyip bitiren bir kansere yol açabilir, organizmanın büyük

bir kısmına zarar verebilir. Ya da neşe ve ferahlık veren kimyasalları salabilir. Ama hücre bir insan değildir."

"Öyleyse niye bu kadar çok çatışma var?"

"Kâinat'ın yürümesi için. Bedenin hareket edebilmesi için. Bunun için hiçbir kişisel sebep yok. Dinleyin."

Kulak kabartmalarsa da hiçbir şey duyamadılar. En iyisi daha açık konuşmaktı.

"Şu an raylarla tekerlekler çatışıyor, metallerin birbirine sürtündüğünü duyuyoruz. Ne var ki tekerleğin varlık sebebi raylar, rayların varlık sebebi de tekerleklerdir. Metallerin gürültüsü manasızdır. Duyduğumuz bir kavga çığlığı değil, sadece çatışmanın bir tezahürüdür."

Enerji tamamen dağılmıştı. Sorular devam ediyordu, fakat artık düzgün cevap veremez olmuştum. Herkes artık konuşmayı bitirmek gerektiğini anlamıştı.

"Teşekkürler," dedi Yao.

"Bana teşekkür etme. Sen de kulak kabartın."

"Şeyden mi bahsediyorsun..."

"Hem belli bir şeyden bahsetmiyorum, hem de her şeyden bahsediyorum. Hilal'e karşı tavrımın değiştiğini hepiniz gördünüz. Aslında bunu burada telaffuz etmemeliyim, çünkü ona hiçbir faydası olmaz; tam tersine, zayıf bir ruh, adına kıskançlık denen ve insanoğlunun değerini azaltmaktan başka bir işe yaramayan o duyguya esir düşebilir. Fakat Hilalle karşılaşınca önümde bir kapı açıldı; istediğim kapı değil de bir başka kapıydı bu. Hayatımın başka bir boyutuna geçtim. Çözülmemiş yığınla çatışmanın olduğu başka bir vagona. Beni bekleyenler var, gitmek zorundayım oraya."

"Başka bir düzleme, başka bir vagona..."

"Evet. Ebediyen aynı trendeyiz, ta ki Tann sırf kendi bildiği bir sebepten ötürü treni durduruncaya kadar. Ne var ki mütemadiyen kendi kompartımanımızda kalamayacağımız için bir o tarafa bir bu tarafa, bir hayattan başka bir hayata geçer, hayatları sanki arka arkaya yaşamış gibi oluruz. Aslında durum öyle değil; ben vaktiyle 'olduğum', ileride 'olacağım' kişiyim. Moskova'daki otelin önünde

Hilal'le karşılaştığımda bana bir dağın üzerinde ateş yakmakla ilgili bir hikâyemden bahsetmişti. Şimdi sizlere kutsal ateş hakkında başka bir hikâye anlatacağım:

Büyük Haham İsrail Şem Tov, halkına zulmedildiği zaman ormana gidip kutsal bir ateş yakar, halkını kurtarsın diye Rab'be özel bir dua okurmuş. Rab de bir mucize bahşedermiş.

Yıllar sonra İsrail Şem Tov'un şakirdi Mezriçli Magid de mürşidinin izinden aynı ormana gider ve şöyle dermiş: 'Ey Kâinat'in Efendisi, kutsal ateşi yakmayı bilmiyorum, ama duayı biliyorum. Yalvarırım, duy sesimi!' Böylece mucize gerçekleşirmiş.

Bir kuşak daha geçmiş. Haham Sasovlu Moşe-leib, halkına zulmedildiğini her gördüğünde ormana gidip şöyle dermiş: 'Ne kutsal ateşi yakmayı biliyorum, ne de duayı. Ama ormandaki yeri hatırlıyorum. Ya Rab, yardımını esirgeme bizden!' Ve Rab yardım edermiş.

Elli sene sonra haham Rizhinli İsrael tekerlekli sandalyesinde Tanrı'yla şöyle konuşmuş: Ne kutsal ateşi yakmayı bilirim, ne duayı, ne de ormandaki yeri. Elimden tek gelen, Rab'bin dinleyeceği umuduyla bu hikâyeyi anlatmak.'"

O an söylediklerim yalnızca kendi ağzımdan çıkıyordu. Konuşan artık İlahî Enerji değildi. Fakat ateşin neden ve nasıl yakılacağını bilmesem de en azından bir hikâye anlatabilirdim.

"Hilal'e iyi davranın."

Hilal duymazdan geldi. Zaten herkes duymazdan gelmişti.

Sibirya'nın Chicagosu

Hepimiz kozmosun içinde başıboş dolaşan ruhlarız. Hayatlarımızın hepsini aynı anda yaşadığımız halde birini bitirip diğerine başladığımızı sanırız. Ruhumuzun özüne dokunan hiçbir şey unutulmaz, dolayısıyla geri kalanı etkiler.

Hilal'e aşkla; zamanın ya da zaman sandığımız şeyin ötesindeki bir aynadan akseden bir aşkla bakıyordum. Hilal benim değildi, asla da olmayacaktı, çünkü alnımıza böyle yazılmıştı. Bizler yaratılmış varlıklar olsak da aynı zamanda Tann'nın elinde birer kuklaydık ve bilemediğimiz sebeplerle çizilmiş, aşamayacağınız bir sınırla çevrilmiştik. Nehre iyice sokulup ayaklarımızı suya değdirebilirdik, ama suya dalıp akıntıya kendimizi bırakmamıza izin yoktu.

İhtiyacım olduğu anda Hilal'i karşıma çıkardığı için hayata teşekkür ediyordum. Nihayet, yine cevapsız kalacak da olsam o kapıdan beşinci kez geçme fikrini kabullenmeye başlamıştım. İkinci kez hayata teşekkür ediyordum, çünkü eskiden korkardım, şimdiyse korkum geçmişti. Üçüncü teşekkürüyse bu seyahati yaptığım için borçluydum.

O gece Hilal'in kıskançlık yapması hoşuma gitmişti. Müthiş yetenekli bir kemancı, tuttuğunu koparan bir savaşçı olabilirdi, ama o hep bir çocuk olmuştu, ebediyen

de öyle kalacaktı, tıpkı benim gibi, tıpkı hayattan en iyisini bekleyen herkes gibi. Sadece bir çocuk bu hedefe varabilirdi.

Başkaları onu kıskandığında nasıl başa çıkacağını öğrensin diye kıskançlığına çanak tutacaktım. Kayıtsız şartsız aşkını da kabul edecektim, böylece ileride yeniden kayıtsız şartsız âşık olduğunda bastığı toprağı bilecekti.

* * *

"Buraya *Sibirya'nın Chicagosu* da derler."

Sibirya'nın Chicagosu. Böyle kıyaslamalar normalde kulağıma çok tuhaf gelirdi. Transsibirya demiryolunun yapılmasından önce Novosibirsk'te yaşayanların sayısı sekiz binin altındaymış. Kömürle işleyen çelik trenin Büyük Okyanus'a doğru yürüyüşüne kesintisiz devam etmesini sağlayan demiryolu köprülerinden birinin burada yapılmış olmasından dolayı bugün nüfusu 1,4 milyonu geçmiş durumdaymış.

Rivayete göre Rusya'nın en güzel kadınları Sibirya'da yaşarmış. Her ne kadar başka yerlerle kıyaslama imkânım olmadıysa da görebildiğim kadanyla boşuna ateş olmayan yerden duman tütmez diye dememişler. O sırada Hilal, ben ve Novosibirskli güzeller güzeli ilahelerden biri gerçekdışı bir sahneyle karşı karşıyaydık: Tam önümüzde komünizmin fikirlerini gerçeğe dönüştüren kişi olan Lenin'in dev bir heykeli duruyordu. Parmağıyla geleceği gösteren, fakat heykelin içinden çıkıp dünyayı değiştirme ihtimali olmayan bu keçi sakallı adamı seyretmek kadar romantizmden uzak bir şey olamazdı.

Chicago benzetmesi bizzat bizim ilaheden gelmişti. Otuzlu yaşlarında (hiç emin değildim, fakat benim dünyam zaten varsayımlar üzerine kuruludur) bir mühendis olan Tatyana, partiden ve akşam yemeğinden sonra bizimle dolaşmaya gelmişti. "Karada yürürken" kendimi başka bir gezegende gibi hissediyordum, hatta beşik gibi

kullanmayan bir zemine alışmak zor bile geliyordu.

"Bir bara gidip bir şeyler içelim, sonra da dans edelim. Ne kadar hareket edersek o kadar iyidir."

"Ama yorgunuz," dedi Hilal.

Böyle zamanlarda vaktiyle öğrendiğim gibi içimde bir kadına dönüşüp söylenenlerin satır aralarını okurum: "Senin niyetin onunla takılmak," demek istiyordu.

"Sen yorgunsan otele dön. Ben Tatyana'yla kalacağım."

Hilal konuyu değiştirdi:

"Sana bir şey gösterecektim."

"Göster öyleyse. Yalnız olmamız şart mı? Birbirimizi tanıyalı daha on gün bile olmadı, öyle değil mi?"

Böylece "biz beraberiz" havasını bozmuş oluyordum. Tatyana şöyle bir dikildi -neden bilmem, kadın kadının doğal düşmanıdır- ve *Sibirya'nın Chicagosu'nun* gece hayatını bana tanıtmaktan büyük keyif duyacağını söyledi.

Kaidesinin tepesinden hiç istifini bozmadan bizi seyreden Lenin, bütün bunlara aşina gözüküyordu. Bir proletarya cenneti yerine bir aşk diktatörlüğü kurmaya niyetlenseymiş daha başanlı olurmuş.

"Öyleyse benimle gelin."

Benimle gelin mi? Ağzımı açınama fırsat kalmadan Hilal kararlı adımlarla yola koyulmuştu bile. Oyunu tersine çevirip üste çıkmaya çalışıyordu, Tatyana da bu yemi yutmuştu. Köprüye kadar uzanan muazzam caddede yürümeye başladık.

"Buralan biliyor musun?" diye sordu Hilal'e bizim dünya güzeli şaşkınlıkla.

"*Bilmek* derken ne kastettiğine bağlı. İş bilmeye geldi mi bilmediğimiz yoktur. Kemanımı çalarken algıladığım varlık..."

Doğru kelimeleri anyordu. Aklına gelenlerse benim anlayabileceğim, ama Tatyana'yı iyice sohbetin dışına itecek sözlerdi.

"... yanı başımda inanılmaz kudretli, devasa bir *bilgi tarlası* olduğunu algılarım. Kontrol altına alabileceğim bir şey değildir bu, aksine, o beni kontrol ederek kararsız

kaldığımda doğruyu gösterir. Şehri tanımama gerek yok, tek yapmam gereken itiraz etmeden onun götürdüğü yere gitmek."

Hilal'in adımları giderek sıklaşıyordu. Tatyana'nın onu gayet iyi anladığını görerek şaşırdım.

"Resim yapmaya bayılırım," dedi. "Mesleğim mühendislik, fakat ne zaman tuvalin başına geçsem her fırça darbesinin görsel bir meditasyon olduğunu bir kez daha anlarım. İşimde kesinlikle bulamadığım ve umarım ömür boyu vazgeçmeyeceğim bir mutluluk veren bir yolculuktur bu."

Lenin o an yaşananlara defalarca tanıklık etmiş olmalıydı. İlk başta iki güç çatışmaya girmişti, çünkü ellerinde tutmak ya da ele geçirmek istedikleri üçüncü bir güç mevcuttu. Çok geçmeden bu iki güç aynı safa geçince üçüncüsü unutulmuş ya da önemini yitirmişti. Şimdi ikisi sanki çocukluk arkadaşlarıymış gibi hararetle Rusça sohbet ederken, yanlarında varlığım ile yokluğum birdi. Hava hâlâ buz gibiydi. Burada bütün sene böyleydi muhtemelen, ne de olsa artık Sibirya'daydık. Gezmek bana iyi geliyor, her adımda ruhum biraz daha canlanıyordu. Kat ettiğimiz her kilometre, beni krallığıma biraz daha yaklaştırıyordu. Tunus'tayken umutsuzluğa düştüğüm bir an olmuştu, ama karım haklı çıkmıştı: Yalnız başıma kalınca daha hassas, ama aynı zamanda daha açık biri olmuştum.

İki kadının peşinden koşmaktan iflahım kesilmişti. Ertesi sabah Yao'ya bir not yazıp biraz aikido çalışmayı teklif edecektim. Son zamanlarda beynim, bedenimden daha fazla mesai yapıyordu.

* * *

Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde, ortasında bir çeşme bulunan bomboş bir meydanda durduk. Çeşmenin suyu donmuştu. Hilal hızlı hızlı soluk alıp veriyordu; biraz daha devam ederse fazla oksijen başını döndürecek,

böylece Hilal suni bir şekilde transa girmiş olacaktı ki böyle şeyler artık beni hiç etkilemiyordu.

Hilal bilmediğim bir gösterinin teşrifatçısıydı şimdi. El ele tutuşup çeşmeye bakmamızı söyledi.

"Her şeye kadir olan Tanrı," diye devam etti soluk soluğa, "kalbini açmış hazır bekleyen çocuklarına habercilerini gönder."

Çok bilinen bir duaydı bu. Tatyana'nın eli sanki o da transa girmiş gibi titremeye başlamıştı. Anlaşılan Hilal Kâinat'la, ya da kendi deyimiyle *bilgi tarlasıyla* söyleşmekteydi. Hilal niyazına devam ederken Tatyana'nın titremesi duran eli, benimkini sıkıca kavradı. Ayinimiz on dakika sonra bitti.

Aklımdan geçeni söyleyip söylememekte kararsızdım. Fakat bu zengin gönüllü, sevgi dolu kız kafamdakileri duymayı hak ediyordu.

"Anlamadım," dedim.

Hilal bozulmuş gibiydi.

"Ruhları birbirine yakınlaştıran bir ayin bu," diye açıkladı.

"Bunu nereden öğrendin?"

"Bir kitaptan."

Acaba devam etse miydim, yoksa gerisini baş başa kaldığımızda mı anlatsaydım? Sonunda, Tatyana da ayinin bir parçası olduğu için devam etmek daha uygun geldi.

"Senin uğraşıp araştırmış olmana, yazarın da o kitabı yazmasına saygım bir yana, bence buna şaşkınlık derler. Bu haliyle bu ayin ne işe yarar? Kozmosla temas kurarak insanoğlunun soyunu kurtaracağına inanan binlerce insan gördüm. Ama işin aslı öyle olmadığından her başarısızlıkta bu insanların umutları biraz kırılır. Derhal bir yenilik vaat eden başka bir kitap ya da seminer bulurlar. Gelgelelim birkaç hafta içinde öğrendiklerini unuturlar, böylece ümitleri söner gider."

Hilal şaşırmıştı. Keman çalmaktan farklı bir marifetini bana göstermek istemiş, ama çok tehlikeli sulara yelken açmış, kesinlikle göz yumamayacağım yegâne alanda gezin-

meye başlamıştı. Tatyana terbiyesizin teki olduğumu düşünmüş olacak ki hemen yeni arkadaşını savunmaya geçti:

"İyi ama dualar bizi Tann'ya yaklaştırmaz mı?"

"Soruna soruyla cevap vereyim. Güneş yann sabah sen dua ettin diye mi doğacak? Elbette hayır; güneş Kâinat'ın kanunu gereği doğar. Tann dua etsek de etmesek de hep yanımızdadır."

"Yani sence dualar gereksiz mi?" diye üsteledi Tatyana.

"Kesinlikle hayır. Sabah erken kalkmazsan güneşin doğuşunu asla göremezsin. Dua etmezsen, Tann daima yanında olsa bile O'nun varlığını hissedemezsin. Ama böyle niyazlarla herhangi bir yere varacağına inanıyorsan, o zaman Amerika'daki Sonora Çölü'ne taşın, ya da Hindistan'daki gramlardan birinde ömrünü tamamla daha iyi. Gerçek hayatta Tann'nın varlığı, az önce dua eden şu kızın kemanında daha çok hissedilir."

Tatyana birden gözyaşlarına boğuldu. Hilal de ben de kalakalmıştık. Bir an önce ağlamayı bırakıp hissettiklerini anlatsın diye bekliyorduk.

"Teşekkür ederim," dedi sonunda. "Teşekkürüm sana pek bir şey ifade etmeyecek olsa da teşekkür ederim. Hiç derdim tasam yokmuş gibi yüzüm gülse de içim kan ağlıyor. Bugün ellerimden tutulup bana, *yalnız değilsin, bizimle gel, bana bildiğin bir şeyi anlat,* dendiğini hissettim. Kendimi sevilen, faydalı, önemli biri gibi hissettim."

Hilal'e döndü:

"Doğup büyüdüğüm, ömrümü geçirdiğim bu şehri benden daha iyi tanıdığını söylediğin zaman bile ne haksızlık gibi geldi bu bana, ne de ayıp. Artık yalnız değildim ve biri bana bilmediklerimi gösterecekti. Sahiden de bu çeşmeyi hiç görmemiştim. Bundan böyle her başım sıkıştığında buraya gelip Tann'ya sığınacağım. Sözcüklerin hiçbir özel anlamı yok, biliyorum. Hayatımda kim bilir kaç kez aynı dualan etmişimdir, hiçbiri kabul olmamış, inancımsa her seferinde biraz daha zayıflamıştır. Fakat bugün önemli bir şey oldu; ikiniz bana yabancı olduğunuz halde beni anladınız."

Tatyana'nın söyleyecekleri bitmemişti:

"Sen benden çok küçüksün, benim çektiklerimi çekmedin, hayatı benim kadar tanımadın, ama şanslısın. Bir erkeğe tutkunsun, tutkunla beni de hayata bağladın yeniden, bundan sonra bir erkeğe bağlanmam daha kolay olacak."

Hilal gözlerini yere çevirdi. Bunları duymak istemezdi. Belki kendi söyleyecekti, ama şimdi Rusya'da, Novosibirsk şehrinde, Tanrı'nın dünyada yarattığı gerçekliğe hiç benzemeyen, hayallerimizden fırlamış bir gerçeklikte başka birinin ağzından çıkmıştı bu sözler. O an Tatyana'nın yüreğinden dökülen kelimeler ve bu çok özel ana bir son vermesi için baskı yapan mantığı kafasında çatışıyordu. *Herkes durumun farkında,* diye uyarıyordu mantığı. *Trende anlamayan kalmadı.*

"Daha fazla açıklama yapmayacağım, ama şu an kendi kendimi affediyorum. Birden hafifledim sanki," diye devam etti Tatyana. "Buraya niye geldiniz, ya da niye beni yanınızda istediniz bilmiyorum, ama sezgilerimde yanılmadığımı gösterdiniz: İnsanlar karşılaşmaları gerektiği zaman karşılaşırlar. Ben kendimden kurtulmayı başardım."

Gerçekten de değişmişti. İlahe, bir periye dönüşmüştü. Hilal'e kollarını uzattı, o da yanaşıp ona sarıldı. Tatyana bana bakıp başıyla yaklaşmamı işaret etti, ama yerimden kıpırdamadım. Hilal'in kucaklaşmaya benden daha çok ihtiyacı vardı. Bize büyülü bir şey göstermek isterken sıradan bir şey göstermiş, fakat enerjiyi dönüştürmeye ve kutsal kılmaya muktedir bir kadın sayesinde bu sıradanlık büyülü bir şey olup çıkmıştı.

İkisi hâlâ sımsıkı sarılmış haldeydi. Çeşmenin buz tutmuş suyuna baktım. Günün birinde yeniden akacak, sonra tekrar donacak, sonra yine akacaktı. Kalplerimiz de böyledir; zamana itaat ederler elbette, ama ebediyen suskun kalmazlar.

Tatyana çantasından bir kartvizit çıkarıp bir an tereddüt ettikten sonra Hilal'e uzattı.

"Hoşça kalın," dedi sonra. "Telefonum burada yazılı,

hoş, sizi bir daha asla göremeyeceğimi biliyorum aslında. Belki bir an iflah olmaz bir romantizme kapılmışımdır, onun için böyle konuşmuşumdur, belki çok geçmeden her şey eski haline döner. Ama yine de bu yaşadıklarım benim için çok önemliydi."

"Hoşça kal" diye karşılık verdi Hilal. "Çeşmenin yolunu bulduğuma göre otelin yolunu da bulabilirim."

Koluma girdi. Soğukta yürümeye başladık. Tanıştığımızdan beri ilk kez o an onu bir kadın olarak arzuladım. Hilal'i otelin kapısına bırakırken biraz daha yürüyüp hayat üzerine düşünmeye ihtiyacım olduğunu söyledim.

Huzur yolu

Yapmamalıydım. Yapamazdım. Kendime bin kere hatırlatmalıydım şunu: İstemiyordum.

Yao üstünü başını çıkarıp şortuyla kalmıştı. Yetmiş yaşını devirmiş olmasına rağmen kaslı, diri bir vücudu vardı. Ben de üstümdekileri çıkardım.

Buna ihtiyacım vardı. Trende günlerdir kapalı kaldığım için değil, artık arzularıma gem vuramaz olduğum için. Gerçi sadece yan yana değilken iş çığırından çıkıyordu -sözgelimi Hilal kompartımanındayken ya da ben bir iş görüşmesi yaparken-, fakat pes etmenin an meselesi olduğunun farkındaydım. Geçmişte, sanırım ilk birlikteliğimizde de böyle olmuştu, uzağımdayken zihnimi işgal edip durmuştu. Yanıma, gözümün önüne, ellerime döndüğündeyse şeytanlar beni fazla uğraştırmadan susarlardı.

İşte bu yüzden Hilal burada, şimdide kalmalıydı. Yoksa geri dönüşü olmayan bir yola girebilirdik.

Yao bir kimono giymişti, ben de öyle yaptım. Birkaç telefon konuşmasının ardından ayarladığı *dojo* denen salona sessizce yürüdük. Antrenman yapan pek çok insanın arasında biz de kendimize boş bir köşe bulduk.

Huzur Yolu görünen ve görünmeyen dünyada yazılmış kaderi ifade eden, muazzam bir yoldur. Savaşçı, ilahî varlığın tahtıdır ve daima yüce bir amaca hizmet eder. Ueşiba

Morihei, aşağı yukarı bir asır önce, aikido tekniğini geliştirirken böyle söylemişti.

Hilal'in bedeninden geçen yol, yanı başımdaki bir kapıya gidiyordu. Kapıyı çalacaktım, o da açacak ve ne istediğimi bana sormaksızın gözlerimden okuyacaktı. Belki korkacaktı. Belki, "Girebilirsin," diyecekti, "ben de bu anı bekliyordum. İlahî varlığın tahtı olan bedenim başka bir boyutta yaşadıklarımızın tecellisine hizmet etsin."

Yao'yla geleneksel selamı verdiğimiz anda bakışlarımız değişti. Artık mücadeleye hazırdık.

Hayalimde Hilal de adeta, "Evet, hazırım," dercesine başını eğiyordu, "tut beni, saçlarımı kavra."

Yao'yla birbirimize yaklaştık. Kimonolarımızın yakalarını tutup pozisyon almamızla mücadele başladı. Bir saniye sonra yerdeydim. Hilal'i aklımdan atmalıydım - Ueşiba'nın ruhunu çağırdım. Öğretileriyle *dojo'ya,* rakibime, mücadeleye, aikidoya, Huzur Yolu'na dönebilmem için yardımıma koştu.

Zihnin Kâinat'la uyum içinde olmalı. Bedenin Kâinat'a eşlik etmeli. Kâinat'la birsin sen.

Fakat Yao'nun hamlesi beni Hilal'in daha da yakınma fırlattı. Ben de aynı hamleyi yaptım. Onu saçlarından yakalayıp yatağa fırlatarak tepesine bindim. Kâinat'la uyumlu olmanın anlamı budur: Bir kadın ile bir erkeğin tek bir enerjiye dönüşmesi.

Ayağa kalktım. Yıllardır dövüşmüyordum, aklım bambaşka yerlerdeydi, dengede durmayı bile unutmuştum. Yao toparlanmamı bekledi. Duruşuna dikkat ederek ayaklarımı nasıl basmam gerektiğini hatırladım. Bu sefer doğru pozisyonda karşısına geçtim ve tekrar kimonolarımızın yakalarını tuttuk.

Karşımdaki Yao değil yine Hilal'di. Önce ellerimle, sonra dizlerimle kollarını sıkıştırdım ve hareket etmesini engelledim. Gömleğinin düğmelerini çözmeye koyuldum.

Derken ne olduğunu anlayamadan kendimi havada buldum. Yine yere serilmiş, nasıl bu kadar âciz duruma düştüğümü düşünerek tavandaki floresan lambaları sayar

olmuştum. Yao kalkmama yardım etmek için elini uzattı, ama kabul etmedim, o kadarını kendim yapabilirdim.

Tekrardan kimonolarımızın yakalarını tuttuk. Aklım yine çok uzaklardaydı: yatağa, düğmeleri çözülmüş gömleğe dönmüş, sert uçlu göğüslerini öpmek için eğilmiştim, o sırada Hilal yakınlaşmanın verdiği zevkle karışık heyecanla çırpınıyordu.

"Aklını buraya ver," dedi Yao.

"Aklım burada."

Yalan söylüyordum, bunu Yao da biliyordu. Düşüncelerimi okuyamasa bile aklımın başka yerde olduğunun farkındaydı. Kanımda dolaşan adrenalinden, aldığım iki darbeden ve darbelerle birlikte fırlatılıp kenara atılan gömlekten, blucinden ve spor ayakkabılardan ötürü vücudum alev alev yanıyordu. Bir sonraki hamleyi tahmin etmem imkânsızdı, ama içgüdülerime kulak vererek dikkatli ve...

Yao yakamı bırakıp parmağımı yakaladı ve klasik usulde büküverdi. Sadece bir parmakla bütün vücudum felç olmuştu. Tek bir parmak bütün işleyişi bozabilmişti. Bağırmamak için kendimi zor tutuyordum, fakat gözümün önünde yıldızlar uçuşuyordu. Canım o kadar yanıyordu ki çok geçmeden *dojo* silinmeye başladı.

Acıyla ilk anda düşüncelerimi doğru noktaya, yani Huzur Yolu'na toplar gibi oldumsa da çok geçmeden Hilal'in öpüşürken dudaklarımı ısırdığı hissine kapıldım. Dizlerim kollarını sıkıştırmıyordu artık; elleri beni sıkıca kavramış, tırnaklan sırtıma geçmişti. Sol kulağımda inilti-lerini duyuyordum. Derken çenesi gevşedi, başı kıpırdandı ve beni öpmeye başladı.

Kalbini çalıştır. Savaşçı disiplini bu demektir. Kalbini kontrol edebilirsen düşmanı alt edersin.

Benim de yapmaya çalıştığım buydu. Bu seferki hamleden kurtulmayı başarmıştım. Yine kimonosuna asıldım. Yao kendimi küçük düşmüş hissettiğimi sanıyordu, onca yıllık çalışmadan geriye eser kalmamıştı. Artık kendisine saldırmama izin verecekti.

Yao'nun düşüncelerini okudum, Hilal'in düşüncelerini okudum ve teslim oldum - Hilal beni yatağa çekip üstüme çıktı, kemerimi çözüp pantolonumun düğmelerini açmaya koyuldu.

Huzur Yolu bir ırmak gibi akışkandır; hiçbir direnç göstermediği için mücadeleyi daha başlamadan kazanır. Huzur savaşı yenilmez, çünkü kimse bir başkasıyla mücadele etmez, herkesin savaşı kendiyledir. Kendini yendiğinde dünyayı da alt edersin.

Evet, şimdi yaptığım da buydu. Kanın damarlarımda çağlıyor, ter gözümü perdeliyor, rakibimse üstünlüğünden faydalanmaya kalkışmıyordu. Nitekim iki harekette yere serildi.

"Böyle yapma," dedim. "Her ne olursa olsun kazanmak için çıldıran bir çocuk değilim ben. Şu an başka bir düzlemde mücadelem sürüyor. Başarmanın sevincini yaşatmayacak, hak etmediğim bir zaferi tartışma bana."

Yao beni anladı ve özür diledi. Biz dövüşmüyor, Yol'da yürüyorduk. Tekrar kimonomu tuttu, ben de tam karşıdan gelecek darbeye hazırlandım, ne var ki son anda yön değiştirdi. Yao bir eliyle kolumu yakalayıp öyle bir burktu ki, diz çökmesem kırılacaktı.

Canımın acısına rağmen artık her şeyin daha iyi olduğunu biliyordum. Huzur Yolu bir mücadele gibi gözükse de aslında değildi. Huzur Yolu boşu doldurma, taşanı boşaltma sanatıydı. Bütün enerjimi buna vermiştim. Yavaş yavaş zihnim yataktan, küçük göğüslerinin uçları sertleşmiş halde pantolonumu çözerken cinsel organımı okşayan kızdan uzaklaştı. Bu savaşta rakibim kendimdim, her ne olursa olsun, defalarca düşüp kalkmak pahasına da olsa kazanmak zorundaydım. Hiç verilmemiş öpücükler, yaşanmamış orgazmlar, şehvetli, vahşi, romantik, sınırsız ve önyargısız bir sevişmeyi takip eden okşamalar yavaş yavaş silinip gitmekteydi.

Huzur Yolu'ndaydım, enerjim tamamen buraya, nehrin akışına yönelmişti. Engel tanımayan, kaderinde yazan nihai hedefe, denize de bu sayede ulaşan bir nehirdi bu.

Tekrar ayağa kalktım. Tekrar düştüm. Aşağı yukarı yarım saat dövüştük. Salondaki insanlardan tamamen kopmuştuk. Onlar da kendilerini dövüşe vermiş, günlük hayatımız için en mükemmel duruşu keşfetmemize yardım edecek doğru pozisyonu bulmaya çalışıyorlardı.

Sonunda ikimiz de yorgunluktan bitap düşmüş, ter içinde kalmıştık. Karşılıklı selam verdikten sonra duşa girdik. Mücadele boyunca harpalanmış olmama rağmen vücudumda hiçbir yara bere yoktu: İnsan karşısındakini yaraladığında kendini de yaralamış olurdu. Karşındakine zarar vermemek için saldırganlığını dizginlemekse Huzur Yolu demekti.

Suyun bütün vücudumdan akarak hayalimde birikmiş ya da süzülmüş olan her şeyi temizlemesini bekledim. Arzu tekrar uyandığında, ki mutlaka uyanacaktı, Yao'dan aikido çalışmak için bir yer bulmasını isteyecek -ilk başta düşündüğümüz gibi trendeki koridor bile olurdu- ve yeniden Huzur Yolu'nda yürüyecektim.

Yaşamak işte böyle bir idmandır. İdman yaptıkça karşımıza çıkacaklara hazırlanmış oluruz. Hayat ve ölüm anlamını kaybeder ve geriye sadece sevinçle karşılanıp huzurla alt edilen sorunlar kalır.

* * *

"Seninle konuşmak isteyen biri var," dedi Yao giyinirken. "Ona olan gönül borcumu ödemek için seninle bir randevu ayarlayabileceğimi söyledim. Hatırım için kabul et."

"Ama sabah erkenden yola çıkıyoruz," diye hatırlattım.

"Buluşma yeri olarak bir sonraki durağı verdim. Tabii ben sadece bir tercümanım, eğer istemezsen meşgul olduğunu söylerim."

Sadece bir tercüman değildi ve bunu gayet iyi biliyordu. Sebebini bilmese de yardımına ihtiyacım olduğunu hemen sezen biriydi Yao.

"Anlaştık, seni kırmayacağım," dedim.

"Kendimi bildim bileli dövüş sanatlarıyla uğraştığımı bilmeni isterim," dedi. "Huzur Yolu'nda ilerlemek derken, Ueşiba'nın tek derdi kesinlikle düşmanı bedenen yere sermek değildi. Talebe, iyi niyetli olduğu sürece içindeki düşmanı yenecekti."

"Ben dövüşmeyeli uzun zaman oldu."

"Katılmıyorum. Belki çalışmıyordun, ama Huzur Yolu içinde devam ediyordu. Bu bir kez öğrenildi mi asla unutulmaz."

Yao'nun lafı nereye getirmek istediğini biliyordum. Konuşmayı orada kesebileceğim halde ses çıkarmadım. Görmüş geçirmiş, mücadelelerle bilenmiş, reenkarnasyonla defalarca dünya değiştirse de hep ayakta kalabilmiş bir adamdı. Ondan bir şey saklanmazdı.

Konuşmasına devam etmesini söyledim.

"Dövüştüğün kişi ben değildim, Hilal'di."

"Doğru."

"Yol boyunca her fırsatta çalışalım öyleyse," dedi. "Trende söylediklerin için teşekkür etmek isterim, hani hayatı ve ölümü bir vagondan ötekine geçmeye benzetmiş, hayatlarımız boyunca bunu pek çok kez yaptığımızı anlatmıştın. Kanımı kaybettiğimden beri ilk kez huzur içinde uyudum. Rüyamda onunla birlikteydik, mutluydu."

"Söylediğim sözler aynı zamanda kendimeydi."

Adil bir rakip olduğu ve hak etmediğim bir dövüşü kazanmama meydan vermediği için ona teşekkür ettim.

Ateş çemberi

Etrafında ne varsa kullanabileceğin bir strateji geliştirmelisin. Mücadeleye hazırlanmanın en iyi yolu, verebileceğin karşılıkları sınırsız hale getirmektir.

Nihayet internete girebilmiştim. Huzur Yolu hakkında bütün öğrendiklerimi kaydetmem gerekiyordu.

Huzur peşinde koşmak ışık ve sıcaklık getiren bir dua okumaya benzer. Biraz kendini unut, ışığın bilgelik, sıcaklığın merhamet olduğunu bil. Yeryüzünü arşınlarken göğün ve yerin gerçek şeklini görmeye çalış. Bu ancak, korkuya teslim olup felce uğramazsan ve içi dışı bir birisi olmaya karar verirsen mümkün olacaktır.

Kapıma vuruluyordu. İşime öyle dalmıştım ki neden sonra fark edebildim. İlk aklıma gelen cevap vermemek oldu, ama sonra önemli bir şey olabilir diye düşündüm - yoksa kim bu saatte başka birini rahatsız etmeye cüret edebilirdi?

Kapıyı açmaya giderken böyle cüretkârlık gösterecek yalnızca bir tanıdığım olduğunu hatırladım.

Hilal üzerinde kırmızı bir gömlek ve pijamayla kapıdaydı. Tek kelime etmeden odama girip yatağıma uzandı.

Ben de yanına uzandım. Yanıma sokuldu, ona sarıldım.

"Neredeydin?" diye sordu.

Neredeydin, basit bir kelimeden çok daha fazlasını ifade ediyordu. Bu soru aynı zamanda, *Seni özledim,* anlamına geliyordu, *Keşke yanımda olsaydım,* ya da, *Gittiğin*

yerlerin hesabını ver.

Cevap vermeden saçlarını okşamakla yetindim. Sonra Hilal sormadığım bir soruya kendi kendine cevap verdi:

"Tatyana'ya telefon ettim, öğleden sonra onunla buluştuk. Hüzünlü bir kadın o, hüzün de bulaşıcıdır. Uyuşturucu müptelası bir ikiz kardeşi varmış, ne bir işte tutunabiliyor, ne de kimseyle normal ilişki sürdürebiliyormuş. Fakat Tatyana'nın üzüntüsünün sebebi başkaymış. Onun asıl derdi başarılı, güzel, çekici bir kadın olması ve boşanmış olmasına rağmen kendisi için deli olan bir adamla karşılaşmış olmasıymış. İşin fenası, kardeşini her gördüğünde korkunç bir suçluluk duyuyormuş. Bunun birinci sebebi, elinden hiçbir şey gelmemesiymiş. İkincisiyse kendi başarısının yanında kardeşinin yenilgisinin daha da acı gelmesiymiş. Koşullar ne olursa olsun mutluluk diye bir şey yoktur, desek yeridir. Dünyada böyle düşünen tek insan Tatyana değil tabii."

Saçlarını okşamaya devam ettim.

"Elçilikte anlattıklarımı hatırlıyorsun, değil mi? Müthiş bir yeteneğim olduğundan, büyük bir virtüöz olduğumdan, başarılarla, alkışlarla dolu bir kariyerim olacağından kimsenin şüphesi yoktu. Hocam da bunu söylemişti sana, bir de, çok güvensiz ve dengesiz, demişti. Bu doğru değil; tekniğe hâkimim, nerede durup içimden gelen sesi dinleyeceğimi biliyorum, fakat ben bunun için DOĞMADIM, ve kimse beni aksine ikna edemez. Keman benim için gerçeklikten kaçmanın bir yolu, beni benden alıp uzaklara götüren ateşten bir araba gibi. Bugün hayattaysam kemanım sayesindedir. İçimdeki bütün nefretten beni kurtaracak birine rastlamak için hayatta kaldım. Kitaplarını okuyunca o kişinin sen olduğunu anladım. Kesinlikle."

"Kesinlikle."

"Tatyana'ya yardım etmeye çalıştım. Sırf içlerinden biri bilinçsizce bana zarar verdi diye küçüklüğümden beri karşıma çıkan bütün erkekleri mahvetmeye çalıştığımı söyledim. Fakat bir türlü inandıramadım; beni çocuk sanıyor. Benimle sırf sana ulaşabilmek için buluşmuş."

Bana biraz daha sokuldu. Bedeninin sıcaklığını hissettim.

"Bizimle Baykal Gölü'ne gelmek istiyormuş. Novosibirsk'ten her gün tren geçmesine rağmen bugüne kadar binmek için hiç sebebi olmamış. Artık varmış."

Tam tahmin ettiğim gibi, şimdi aynı yatakta, yana yana yatarken Hilal'e karşı tek hissettiğim şey şefkatti. Işığı söndürdüm. Oda otelin yanında bulunan bir inşaattaki kıvılcımların parlaklığıyla aydınlandı.

"Ben de olmaz, dedim. Binse bile senin kaldığın vagona asla giremeyeceğini söyledim. Bekçilerin mevkiden mevkiye geçişe izin vermediğini söyledim. Onu yakınımda istemediğimi anladı."

"Burada insanlar sabaha kadar çalışıyor," dedim.

"Sen beni dinlemiyor musun?"

"Dinliyorum, ama anlamıyorum. Başka birisi bire bir senin yöntemlerinle peşime düşüyor. Yardım edeceğine onu kapı dışarı etmeye çalışıyorsun."

"Çünkü korkuyorum. Sana fazla yaklaşır, sen de benden sıkılırsın diye korkuyorum. Kim olduğumu, buraya niye geldiğimi tam bilmediğim için bütün bunların göz açıp kapayıncaya kadar elimden gideceğinden korkuyorum."

Sol elimle sigara paketime uzanıp ikimize de birer sigara yaktım. Kül tablasını göğsüme oturttum.

"Beni arzuluyor musun?" diye sordu Hilal.

Evet, demek geliyordu içimden, *evet, uzaktayken, kafamda sadece bir hayalken seni arzuluyorum. Bugün neredeyse bir saat boyunca seninle, vücudunla, bacaklarınla, göğüslerinle dövüştüm, ve dövüş, enerjimin belki binde birini tüketebildi ancak. Karısını seven ve arzulayan bir erkek olmama rağmen seni arzuluyorum. Seni arzulayan ilk erkek değilim, başka bir kadını arzulayan ilk evli erkek de ben değilim. Hepimiz zihnimizde aldatırız, af diler, yine aldatırız. Kollarımda yatarken sana ilişmiyorsam, günahtan korktuğumdan değil bu. Benim böyle bir suç anlayışım yok. Fakat seninle sevişmekten katbekat önemli bir şey var. İşte bundan dolayı seninle yan yana, yandaki binanın kıvılcımlarıyla ay-*

dinlarken bu otel odasını seyrederken içim huzurla doluyor.

"Seni arzuluyorum elbette. Hem de çok. Ben bir erkeğim, sen de çok çekici bir kadınsın. Ayrıca sana karşı gün geçtikçe büyüyen bir zaafım var. Kadınlıktan çocukluğa, çocukluktan kadınlığa bu kadar rahatlıkla geçebilmene bayılıyorum. Keman yayının tellere temas ederek ilahî ezgiler yaratmasına da."

İkimiz aynı anda nefes çekince sigaraların ucundaki ateşler büyümüştü.

"Öyleyse niye bana dokunmuyorsun?"

Sigaramı söndürdüm, o da kendininkini söndürdü. Saçlarını okşamayı kesmeden onu geçmişe dönmeye zorladım.

"İkimiz için çok önemli bir şey yapmam lazım. Elif'i hatırlıyor musun? Bizi korkutan o kapıdan geçmek zorundayım."

"Peki ben ne yapmalıyım?"

"Hiçbir şey. Sadece yanımda kal."

Bir ışık çemberinin vücudumda aşağı yukarı hareket ettiğini gözümün önüne getirdim. Ayaklarımdan başlayıp başıma kadar yükseliyor ve geri dönüyordu. İlk başta düşüncelerimi yoğunlaştırmakta zorlandımsa da yavaş yavaş hızlandım.

"Konuşmamın sakıncası var mı?"

Hayır, yoktu. Ateş çemberi, bu dünyanın ötesinde bir yerde bulunuyordu.

"Dünyada reddedilmekten daha beteri yoktur. Işığının yolu, başka bir ruhun ışığıyla kesişir ve sen pencereler açılacak, gün ışığı içeri dolacak, geçmişin yaraları nihayet kapanacak sanırsın. Fakat çok geçmeden bütün hayallerin yıkılır. Belki de erkeklere çektirdiklerimin diyetini ödüyorum şimdi."

İlk başta sadece hayal gücümün yarattığı, geçmişteki hayatlara dönebilmek için klasik bir alıştırma olan altın renkli ışık artık kendi başına hareket etmeye başlamıştı.

"Hayır, diyet falan ödediğin yok. Ben de herhangi bir bedel ödüyor değilim. Trende söylediklerimi hatırla: Geçmişe ve geleceğe ait her şeyi şimdiki zamanda yaşarız.

Dünya tam içinde bulunduğumuz anda, Novosibirsk'teki bir otel odasında yaratılmakta ve yok olmakta. Bütün günahlarımızdan arınabiliriz, yeter ki isteyelim."

Zaman sadece Novosibirsk'te değil Kâinat'ın her yerinde kâh genişleyip kâh büzülerek, Tanrı'nın devasa yüreği gibi çarpıyordu. Hilal biraz daha sokulunca o küçücük kalbinin atışlarının giderek hızlandığını hissettim.

Bu esnada altın renkli çember de vücudumda giderek hızlanarak hareket ediyordu. Bu egzersizi ilk yaptığımda -"geçmiş hayatlarımızdaki sırları keşfetmeyi" öğreten bir kitapta okumuştum- kendimi bir anda on dokuzuncu yüzyılın ortasında, Fransa'da bulmuştum. Orada kendimi görmüştüm, günümüzde de uğraştığım konular hakkında bir kitap yazıyordum. İsmimi, nerede yaşadığımı, nasıl bir tüy kalemle yazdığını ve az önce sarfettiğim cümleyi öğrenmiştim. Fakat öyle bir paniğe kapılmıştım ki derhal bugüne, Copacabana sahiline, kanının, yanımda mışıl mışıl uyduğu odaya dönmüştüm. Ertesi gün kaderimde yazanı öğrenmek için deli gibi uğraşmış, bir hafta sonra kendi kendimle tekrar buluşmaya çalışmıştım. Ama olmamıştı. Defalarca denedimse de olmamıştı.

Sonra konuyu J.ye açmıştım. "Tanrı bunun mümkün olduğunu göstermek için insana *acemi şansı* bahşeder," demişti, "ama sonra durum tersine döner, geçmişe yolculuğun bir özelliği kalmaz." Geçmiş hayatlarından birinde cidden çözülmesi gereken bir mesele olmadıkça bir daha bu işe kalkışmamamı salık vermişti; yoksa sırf zaman kaybı olurmuş.

Yıllar sonra Sâo Paulo şehrinde beni bir kadınla tanıştırdılar. Hastalarına derin bir sevgiyle yaklaşan, çok başarılı bir homeopati doktoruydu. Ne zaman görüşsek bana tanıdık geliyordu. Meğer o da aynı şeyi hissediyormuş. Bir keresinde, güneşli bir havada benim otelin balkonundan şehri seyrederken birlikte ışık egzersizini yapmayı teklif ettim. Ansızın Hilal'le Elifte keşfettiğimiz kapının önüne fırlatıldık. O gün doktor hanım, yüzünde bir gülümsemeyle yanımdan ayrıldı, ama bir daha ondan hiç

haber alamadım. Telefonlarıma çıkmıyor, çalıştığı kliniğe kadar gittiğim halde benimle görüşmüyordu, nihayet ısrar etmenin faydasız olduğunu anladım.

Ne var ki kapı açılmıştı bir kere. Setteki bu küçük delik iyice büyüyecek, su giderek daha gür fışkıracaktı. Yıllar içinde yine bana tanıdık gelen üç kadınla daha tanışmışsa da doktor hanımla olan hataya düşmeden egzersizi hep yalnız başıma yaptım. Böylece içlerinden hiçbiri, geçmişteki hayatlarında onlara müthiş bir kötülük ettiğimi bilmedi.

Öte yandan suçlarını öğrenince elim ayağım birbirine dolaşmadı. Bütün samimiyetimle hatamı düzeltmek istiyordum. Söz konusu trajediye kurban gitmiş sekiz kadın vardı. İçlerinden birinin bu hikâyenin tam olarak nasıl noktalandığını günün birinde bana anlatacağından emindim, çünkü hemen her şeyi biliyordum, tek bilmediğim nasıl bir lanete uğradığımdı.

Derken Transsibirya trenine binmiş, on yıl aradan sonra kendimi yeniden Elifte bulmuştum. Kadınlardan beşincisi artık yanımda yatıyor, anlattıkları bir kulağımdan giriyor diğerinden çıkıyordu, çünkü ateş çemberi iyice hızlanmıştı. Hayır, evvelce karşılaştığımız yere onu da götürmek istemiyordum.

"Aşka sadece kadınlar inanıyor," dedi. "Erkekler inanmıyor."

"Erkekler de aşka inanır," diye karşılık verdim.

Saçlarını okşamaya devam ediyordum. Kalbi sakinleşiyordu. Gözleri kapalı olsa gerekti. Kendini sevilen, korunan biri gibi hissetmiş, reddedileceği fikri geldiği gibi gitmişti herhalde.

Nefesleri yavaşlamaya başlamıştı. Tekrar kıpırdandı, ama bu sefer daha rahat bir pozisyon bulmak içindi. Ben de kımıldandım, göğsümden kül tablasını alıp başucumdaki sehpaya koydum ve kollarını Hilal'e doladım.

Altın renkli çember şimdi ayaklarından başıma, başımdan ayaklarına inanılmaz bir hızla inip çıkıyordu. Derken sanki bir patlama olmuş gibi etrafımdaki havanın aniden hareketlendiğini hissettim.

Gözlüğüm kir içindeydi. Tırnaklarım pislikten simsiyahtı. Masamdaki mum doğru dürüst ışık vermese de üstümdeki kıyafetlerin kaba saba, adi kumaştan olduğu seçilebiliyordu. Önümde bir mektup duruyordu. Hep aynı mektup.

Kurtuba, 11 Temmuz 1492

Sevgili dostum,

Elimizde pek az silah kaldı, her zaman en vahşi saldırılara hedef olmuş olan Engizisyon da bunlardan biri. Kimilerinin imansızlığı, kimilerinin önyargıları yüzünden Engizisyon bir canavar gibi görülüyor. Bu önemli ve hassas anda, sözde Reform hareketi evlerde devrimi, sokaklarda karışıklığı örgütleyerek, bir taraftan da İsa'nın mahkemesini lanetleyip işkencecilikle, canavarlıkla suçlarken idare bizim elimizde! Kamuya ciddi anlamda zarar verenleri en ağır şekilde cezalandırmak, kangren olan bir uzvu ibret olsun diye kesip atmak idarenin görevidir. Dolayısıyla sapkınlığı yaymaya çalışarak pek çok ruhu Cehennem ateşine atanlar ölüm cezasına kesinlikle müstahaktır.

Bu kadınlar günahlarının zehrini saçmayı, şehvet ve şeytana tapınma tohumları ekmeyi pervasızca kendilerine hak biliyorlar. Hepsi cadı bunların! Ruhani cezalar yetmiyor. Çoğu

insan bu cezaların ağırlığını anlama kabiliyetinden yoksun. Kilise'nin hataları ifşa etmeye, yetkililerin kararlı bir tavır almasını istemeye hakkı olmalıdır, keza vardır.

Bu kadınlar kocayı karısından, kardeşi kardeşten, babayı çocuklarından ayırdılar. Kilise'nin bağışlayıcı, şefkatli bir anne olduğuna şüphe yoktur. Tek amacımız Yaradan'a ruhlarını arınmış olarak teslim etsinler diye bunlara tövbe ettirmeyi başarmaktır. Ayinlerini, tezgâhlarını, şehri bir kaosa ve anarşiye sürükleyen büyülerini itiraf ettirinceye kadar, Mesih'in ilahî sözleriyle yoğrulmuş kutsal bir sanat gibi cezalarını kademe kademe artırmaktır.

Bu sene Mesih'in muzaffer kollarının gösterdiği yolda Müslümanları Afrika'nın öbür kıyısına sürmeyi başardık. Avrupa'nın hemen hemen tamamına onlar hâkimdi, ama iman gücüyle bütün savaşlardan zaferle çıktık. Yahudiler de kaçtı, kalanlar da zorla imana gelecek.

Yahudilerden de Araplardan da beteri, Mesih'e inandıklarını söylerken bizi sırtımızdan bıçaklayan o hainlerdir. Fakat onlar da en beklemedikleri anda cezalarını görecekler, bu artık an meselesi.

Şu an bütün dikkatimizi sinsice sürülerimizin içine sızan kuzu kılığındaki o kurtlara vermeliyiz. Sizler işlenen kabahatin asla gizli kalmayacağını gösterme imkânına sahipsiniz, çünkü bu kadınlar başarıya ulaşırlarsa haber dalga dalga yayılır, herkes kötü örneği görür, günah rüzgârı bir kasırgaya dönüşür. Biz gücümüzü kaybederken Araplar geri döner, Yahudiler yeniden bir araya gelir ve Mesih'in Barışı uğruna bin beş yüz yıldır verilen savaş helak olur.

Güya işkenceyi Kutsal Mahkeme icat etmiş gibi söylentiler yayılıyor. Büyük yanlış! Tam tersine: Roma hukuku işkenceyi kabul ettiği zaman Kilise, ilk başta buna karşı çıkmıştı. Şimdi başka çare kalmadığından işkenceyi benimsedik, fakat SINIRLI olmak kaydıyla! Papa kimi vakalarda işkence yapılmasına izin verdi - ama emretmedi. Ancak bu izin sadece sapkınlar içindir. Haksız yere itibarı zedelenen Engizisyon mahkemesinin düsturu bilgelik, iyilik ve tedbirden ibarettir. Her ihbardan sonra günahkârlara, Göklerdeki mahkemenin karşı-

sına çıkmadan önce günah çıkarma şerefini bahşederiz. Bizim bilmediğimiz sırlar, Göklerdeki mahkemede ifşa olunacaktır. En büyük amacımız bu zavallı ruhları selamete erdirmektir. Engizisyoncunun, suçunu İTİRAF ETTİRMEK için suçluyu sorgulamaya ve sorgulama yöntemlerini belirlemeye hakkı vardır. İşkence de işte bu noktada devreye girer, ama ancak daha önce belirttiğimiz şekilde.

Buna rağmen ilahî zaferin düşmanları bizlere kalpsiz celladlar diye dil uzatır, Engizisyon Mahkemesi'nin işkenceyi günümüzde hiçbir medeni mahkemede olmayan bir müsamaha ve ölçüyle uyguladığını görmezler! İşkence bir dava sırasında yalnızca bir kere uygulanabilir; ki umarım bu esnada bu yegâne fırsat heba edilmiyordun Gerektiği gibi davranılmazsa mahkeme küçük düşer ve bu dünyaya sırf günah tohumları saçmaya gelmiş olanları serbest bırakmak zorunda kalırız. Hepimiz zayıfız, güç yalnızca Tanrı'dadır. Fakat adını zafere ulaştırma şerefini lütfettiğinde bize de kuvvet verir.

Geri durmaya hakkın yok. Bu kadınlar suçluysa onları Baha'nın merhametine teslim etmeden önce bunu kendi ağızlarından duymalıyız.

Bunu ilk kez yapacak olmana, yüreğinin sen merhamet zannetsen de aslında zayıflıkla dolup taşmasına rağmen, İsa' nın Tapınak'taki satıcıları gözünü kırpmadan tokatladığını hatırla. Tanrı sana doğru yöntemleri gösterecek, öyle ki ileride bunu tekrarlaman gerektiğinde kırbacı, tekerleği, elinizin altında ne varsa hepsini ruhun acze düşmeden kullanabileceksin. Ateşte yanarak ölmekten daha merhametli hiçbir şey olmadığını hatırla. Arınmanın en meşru yoludur bu. Ateş eti yakar, ama ruhu temizler; böylece ruh Tanrı'nın zaferi için göğe çıkabilir!

Yaptığın iş, düzenin korunması, ülkemizin kendi içindeki zorlukların üstesinden gelmesi, Kilise'nin haksız yere kaybettiği gücünü yeniden kazanması, Mesih'in sözlerinin tekrar insanlar arasında yankılanması için elzemdir. Ruhun yolunu bulması için bazen korku lazımdır. Huzura kavuşmak için bazen savaş gerekir. Şu an bizi nasıl yargıladıkları önemli değil, çünkü gelecekte kadrimiz bilinecek, yaptıklarımız takdir edilecektir.

Öte yandan insanlar gelecekte de ne yaptığımızı anlamasalar, herkes Oğul'un vaaz ettiği gibi huşu içinde yaşayabilsin diye mecburen katı davrandığımızı unutsalar bile, Ödülümüzün bizi Göklerde beklediğini biliyoruz.

Kötülüğün tohumları toprağa kök salıp boy atmadan sökülmelidir. Kutsal görevini yerine getirmesi için Amir'ine yardım et - o zavallı yaratıklara karşı nefret duymadan, fakat İblis'e de hiç acımadan.

Göklerde başka bir mahkemenin daha olduğunu, Tanrı'nın arzusunu yeryüzünde ne kadar yerine getirdiğinin hesabını orada vereceğini sakın unutma!

F. T.T..O.P.

Bana güvenilmese de ben güveneceğim

Bütün gece bir milim kıpırdamadan yattık. Uyandığımda Hilal ışık çemberinden önceki pozisyonda kollarımda uyuyordu. Mumya gibi yatmaktan boynum tutulmuştu.

"Kalkalım. Yapmamız gereken bir şey var."

Hilal, "Yılın bu vaktinde Sibirya'da güneş çok erken doğar" gibisinden bir şeyler homurdanarak öbür tarafa döndü.

"Kalkmalıyız. Çıkmamız lazım. Odana git, giyin, aşağıda buluşalım."

* * *

Otelin kapısındaki adam gideceğim yeri bana bir kroki üzerinde gösterdi. Yürüyerek beş dakikalık bir mesafedeydi. Hilal, kahvaltı büfesi hâlâ açılmadığı için söyleniyordu.

İki sokak sonra kafamdaki yere varmıştık.

"Ama bu bir... kilise!"

Evet, bir kiliseydi.

"Sabah erken kalkmaktan nefret ederim. Bundan... daha da çok nefret ederim," dedi Hilal, tepesi altın bir haçla süslenmiş mavi soğan kubbeyi göstererek.

Kilisenin kapıları açılmış, yaşını başını almış birkaç hanım içeri giriyordu. Etrafa göz attım. Sokakta in cin top oynuyordu, trafik henüz başlamamıştı.

"Bir konuda sana çok ihtiyacım var."

O gün ilk kez yüzünde güller açtı. Ondan bir şey isteyecektim! Varlığının bana bir faydası vardı!

"Sadece benim yapabileceğim bir şey mi?"

"Evet, senden başkası yapamaz. Tek ricam, niye istediğimi sorma."

* * *

İçeri girinceye kadar elini bırakmadım. Daha önce de Ortodoks kiliselerine gitmişliğim vardı, fakat o incecik mumlardan yakmak ve azizler ile meleklere, beni koru-sunlar diye dua etmek dışında ne yapmak gerektiğini bir türlü tam olarak öğrenememiştim. Yine de ideal mimari planı tekrar eden bu mabetlerin güzelliği karşısında her seferinde nefesim kesilirdi: Gökyüzü suretindeki tavan, boş orta sahın, yan kemerler, sanatçıların dualar edip oruçlar tutarak altın yaldızlarla bezediği ikonalar. Az önce içeri giren hanımlardan bazıları eğilmiş, ikonaları koruyan camları öpüyordu.

Herkesin başına gelmiştir; istediğimiz bir şeye gerçekten kafamızı verdiğimizde işler saat gibi yürümeye başlar. Geceki tecrübeme ve mektupta takılıp kalmış olmama rağmen Vladivostok'a kadar hâlâ zaman vardı ve içim rahattı.

Mekânın güzelliği Hilal'i de büyülemiş gibiydi. Bir kilisede olduğumuzu unutmuş olmalıydı. Bir köşede oturan bir hanımdan dört mum satın alıp üçünü Aziz Georges'a, başka bir deyişle Aziz Yorgos'a benzettiğim suretin önünde, ailem, okurlarım ve işim için yaktım.

Yanan dördüncü mumu Hilal'e götürdüm. "Lütfen," dedim ona, "sorgusuz sualsiz sözümü dinle. Şu mumu tut."

Bizimle ilgilenen kimse var mı diye içgüdüsel bir hareketle etrafı kolaçan etti. Muhtemelen bulunduğumuz yere yakışmayacak olmadık bir şey isteyeceğimden korkmuştu. Ama çok geçmeden bütün endişelerinden kurtulmuştu. Kiliselerden nefret ediyordu, herkes gibi davranmak zorunda da değildi.

Mumun alevi gözlerine yansımıştı. Başımı eğdim. En ufak bir suçluluk duymuyordum, sadece tevekkül ve başka bir boyuta ait, kabullenmeye mecbur olduğum uzak bir sızı vardı içimde.

"Sana ihanet ettim. Beni affet."

"Tatyana!"

Parmağımı dudaklarına bastırdım. İrade gücüne, savaşçı ruhuna, yeteneğine rağmen sadece yirmi bir yaşında olduğunu unutmamalıydım. Cümleyi başka türlü kurmam gerekirdi.

"Hayır, Tatyana değil. Yalvarırım, soru sormadan affet beni."

"Bilmediğim bir şeyi nasıl affedeyim?"

"Elif'i hatırla. O an ne hissettiğini hatırla. Farkında olmasan da yüreğinde taşıdığın bir şeyi o kutsal yere götürmeye çalış. Gerekirse çalmayı sevdiğin bir senfoniyi aklına getir, bırak sana o yol göstersin. Şu an başka hiçbir şeyin önemi yok. Kelimeler, açıklamalar ya da sorular faydasız, zaten karmakarışık olan durumu iyice karıştırmaktan başka işe yaramazlar. Sadece affet beni. Var olmayan zamanda, sonsuz uzamda yol aldıkça pişerek bir bedenden diğerine geçen ruhunun en derin yerinden gelmeli bu arzu.

Tann'yı yaralayamayacağımıza göre ruhu da yaralayanlayız. Fakat belleğimizin esiriyiz, işte bu yüzden, mutlu olmak için hiçbir eksiğimiz olmasa da hayatımız mihnet içindedir. Keşke Dünya denen gezegende şu an uyanmış, altın yaldızlarla kaplı bir mabette şu an karşılaşmış gibi bütün varlığımızla burada olabilseydik. Ama olamayız."

"Sevdiğim adamı niye affetmem gerekiyor anlamıyorum. Tek bir sebep olabilir bunun için, o da onun da beni sevdiğini onun ağzından hiç duymamış olmam."

Havaya tütsü kokusu yayılmaya başlamıştı. Papazlar sabah duası için içeri giriyordu.

"Şu an kim olduğunu unutup ezelden beri olduğun yere git. Orada katıksız mağfiret sözlerini bulacak, beni onlarla affedeceksin."

Hilal, yaldızlarla süslü duvarlardan, sütunlardan, sabahın o saatinde içeri doluşan insanlardan, mumların alevlerinden ilham almaya çalışıyordu. Gözlerini kapadı, tavsiyeme uyup bir ezgiyi aklında canlandırmış olmalıydı.

"Bana inanmayacaksın. Galiba küçük bir kız görüyorum... artık burada değil, ama geri gelmek istiyor..."

Hilal'e küçük kıza kulak vermesini söyledim.

"Kız affediyor. Hidayete erdiğinden değil, artık bu nefreti taşımaya tahammülü kalmadığı için. Nefret insanı yorar. Bu gökte ya da yerde bir şeyi değiştirir mi, ruhumu kurtarır mı yoksa ateşe mi atar bilemem, ama gücüm tükenmiş ve bunu ancak şimdi anlıyorum. On yaşımdayken beni mahvetmeye çalışan adamı affediyorum. O ne yaptığının farkındaydı, ben değildim. Ama hepsi benim suçum sandım, ondan da kendimden de nefret ettim, bana yaklaşan herkesten nefret ettim ve şimdi ruhum özgürlüğüne kavuşuyor."

Hayır, beklediğim bu değildi.

"Her şeyi, herkesi affet, ama beni de affet," dedim. "Affettiklerinin arasına beni de kat."

"Her şeyi, herkesi ve suçunu bilmesem de seni affediyorum. Seni sevdiğim halde beni sevmediğin için seni affediyorum, yıllardır aklıma gelmeyen şeytanımı uyandırdığın için seni affediyorum. Beni reddettiğin ve gücümü tükettiğin için seni affediyorum. Kim olduğumu ve burada olmamın sebebini anlamadığın için seni affediyorum. Seni ve hayatın ne olduğunu henüz tam anlamamışken bedenime dokunan iblisi affediyorum. O iblis bedenime dokunmakla kalmıyor, ruhumu da sakatlıyordu."

Ellerini dua etmek için açtı. Keşke sadece beni affetseydi, ama Hilal bütün dünyasını günahlarından arındırmaktaydı. Belki de böylesi daha iyiydi.

Vücudunu bir titreme sarmıştı. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

"Bunu burada yapmam şart mı? Kilisede yapmam şart mı? Dışarı gidelim, açık havaya çıkalım. Yalvarıyorum!"

"Bunu kilisede yapman şart. İleride açık havada da yapanız, ama bugün kilisede yapmaya mecburuz. Yalvarırım affet beni."

Hilal gözlerini kapatıp kollarını tavana doğru kaldırdı. Kilisedeki kadınlardan biri onu ayıplarcasına başını salladı: Burası kutsal bir mekândı, ibadeti kendine göreydi, eski köye yeni âdet getirmek ayıptı. Kadını görmezden geldim. O sırada Hilal'in Kutsal Ruhla konuştuğunu görerek rahatlamıştım. Ruh ona duaları ve gerçek kanunları anlatırken hiçbir şey dikkatini dağıtamazdı.

"Af ve sevginin yardımıyla nefretten kurtuluyorum. Önüne geçilemediği takdirde ıstırabın beni kurtuluşa götüreceğini anlıyorum. Her şeyin iç içe geçtiğini, bütün yolların bir noktada kavuştuğunu, bütün nehirlerin aynı denize döküldüğünü görüyorum. Demek ki şu an bildiğim ve bilmediğim iki suçun affı için bir vasıtayım."

Evet, bir ruh onunla konuşmaktaydı. Bu ruhu, yıllar önce Brezilya'da öğrendiğim bu duayı biliyordum. Brezilya'da duayı eden bir kız değil, bir oğlan çocuğuydu. Hilal, günü geldiğinde kullanılmayı bekleyerek Kozmos'ta dolaşan sözleri tekrar ediyordu.

Hilal alçak sesle konuşsa da kilisenin mükemmel akustiği sayesinde ağzından çıkan her kelime kilisenin dört bir köşesine taşınıyordu.

"Döktüğüm yaşları bağışlıyorum.
Acıları ve aldatmaları bağışlıyorum.
İhanetleri ve yalanları bağışlıyorum.
İftiraları ve ahlaksızlıkları bağışlıyorum.
Nefreti ve zulmü bağışlıyorum.
Yüreğimi yakan darbeleri bağışlıyorum.
Yıkılan hayalleri bağışlıyorum.
Ölen umutları bağışlıyorum.
Sevgisizliği ve kıskançlığı bağışlıyorum.

Umursamazlığı ve kötü niyeti bağışlıyorum.
Haklılık uğruna haksızlık edenleri bağışlıyorum.
Öfkeyi ve şiddeti bağışlıyorum.
İhmalkârlığı ve unutkanlığı bağışlıyorum.
Bütün kötülükleriyle dünyayı bağışlıyorum."

Kollarını indirdi, gözlerini açıp ellerini yüzüne götürdü. Yanına gidip ona sarılmak istediımse de eliyle işaret etti:

"Henüz bitmedi."

Gözlerini tekrar kapatıp yüzünü göğe çevirdi.

"Kendimi de affediyorum. Geçmişteki facialar artık yüreğime ağırlık yapmasın. Istırabın ve kinin yerine anlayışı ve ahengi koyuyorum. İsyanın yerine kemanımdan yükselen müziği koyuyorum. Acının yerine unutmayı koyuyorum. İntikamın yerine zaferi koyuyorum."

Hayal kırıklıklarına rağmen yeniden sevmeyi başaracağım,
Elimde hiçbir şey olmasa da vermesini bileceğim,
Bin türlü engele rağmen neşeyle çalışacağım,
Yapayalnız kalsam, terk edilsem de elimi uzatacağım,
Hıçkırarak ağlarken bile gözyaşlarımı sileceğim,
Bana güvenilmese de ben güveneceğim.

Gözlerini açıp ellerini başıma koydu. Yüce Varlık'tan gelen bir salahiyetle. "Böyle olsun. Böyle olacak," dedi.

* * *

Uzaklarda bir horoz öttü. Bu bir işaretti. Elini tuttum. Kiliseden çıkıp uyanmaya başlayan şehri izledik. Hilal söylediklerinden dolayı biraz şaşkındı. Bense affedilmemin yolculuğumun o zamana kadarki en önemli anı olduğunu hissediyordum. Fakat son aşama bu değildi, mektubu okuduktan sonra olup bitenleri öğrenmem gerekiyordu.

Otele vaktinde dönüp bizim grupla birlikte kahvaltı ettik, valizlerimizi topladık ve tren istasyonuna hareket ettik.

"Hilal bizim vagondaki boş kompartımanda kalacak," dedim gruptakilere.

Kimseden ses çıkmadı. Akıllarından neler geçtiğini tahmin edebiliyordum, ama durumun sandıklan gibi olmadığını açıklayarak kendimi yormaya niyetim yoktu.

"*Korkusuz yiğit*," dedi Hilal.

Tercümanım da dahil herkes şaşkın gözlerle baktığına göre söylediği söz Rusça değildi.

"*Korkusuz yiğit*," diye tekrarladı, "Türkçede cesur insan demektir."

Çay yaprakları

Hepimiz yolculuğa daha bir alışmış gibiydik. Her gün kahvaltıda, öğle ve akşam yemeklerinde etrafında toplanıp hayat ve ileride bizi bekleyenler hakkında sohbet ettiğimiz masa, evrenimizin merkezi haline gelmişti. Hilal bizim vagona yerleşmişti; soframıza oturuyor, her gün benim banyomda duş alıyor, gündüzleri saplantılı bir şekilde keman çalıyor, ama giderek içine kapanıyordu.

O gün bir sonraki durağımız olan Baykal Gölü'ndeki Şamanlardan bahsediyorduk. Yao beni bir Şamanla tanıştırmayı çok istediğini söyledi.

"Gidince bakarız," dedim. Tercümesi: "Pek ilgimi çekmiyor".

Ama onu savuşturabildiğimi zannetmiyordum. Dövüş sanatlarının en bilinen kaidelerinden biri, teslimiyettir. Usta dövüşçüler daima rakiplerinin enerjisinden ve hamlelerinden yararlanmaya çalışırlar. Nitekim enerjimi sözlerle ne kadar tüketirsem kendi söylediğimden o kadar şüpheye düşecektim, böylece lafını dinletmesi de kolaylaşacaktı.

"Novosibirsk'e varmadan önce söylediklerin aklıma geldi," dedi yayıncılardan kadın olanı. "Elif hakkında, insanlardan uzakta bir yerdir, ama tutkulu iki insan bu noktayı herhangi bir yere taşıyabilir, demiştiniz. Şamanlar birtakım özel güçlerinin olduğuna ve böyle şeyleri bir tek

onların görebileceğine inanırlar."

"Büyülü Gelenek'ten bahsediyorsak, Elif dediğimiz nokta dışarıdadır. İnsani gelenekten bahsediyorsak tutkulu insanlar bazı anlarda, ama gerçekten sadece çok özel durumlarda Bütün'ü idrak edebilirler. Gerçek hayatta kendimizi öbür varlıklardan farklı görürüz, ama Kâinat bir bütündür, tek bir ruhtur. Bununla birlikte Elif'i bu şekilde hareketc geçirmek için çok büyük bir sebep gerekir: Çok yoğun bir orgazm, büyük bir kayıp, doruğa tırmanmış bir çatışma, nadir bulunur bir güzelliğin karşısında kendinden geçmek gibi."

"Dünyada çatışmadan bol ne var," dedi Hilal. "Etraf çatışmadan geçilmiyor, mesela bu vagonda olduğu gibi."

Son zamanlarda sesi soluğu kesilmiş olan kız, aniden yolculuğun başındaki haline dönmüş, küllenmiş bir ateşe körükle gidiyordu. Savaş meydanını fethetmiş, yeni elde ettiği iktidarını kabul ettirmeye çalışıyordu. Yayıncı hanım, bu taşın kendisine atıldığını anlamıştı.

"Çatışma kendini bulamamış ruhların işidir," diye genel geçer bir karşılık verdi, ama hedefi tam on ikiden vurmuştu, "İnsanlar beni anlayanlar ve anlamayanlar diye ikiye ayrılır. Beni anlamıyorlarsa, bırakınız o insanlar gönlümü kazanmak için eziyet çeksinler."

"Çok ilginç, ben de böyleyimdir," diye yeni bir hamle denedi Hilal. "Kendimi hep olduğum gibi kabul etmiş ve kafama koyduğumu elde etmişimdir. En basitinden şu an bu vagona yerleşmiş olmam gibi."

Yao ayağa kalktı. Bu tür konuşmalara tahammülü yoktu.

Yayıncım bana baktı. Ne yapmamı bekliyordu? Taraf tutmamı mı?

"Ne söylediğinin farkında değilsin," dedi yayıncım bu kez dosdoğru Hilal'in gözlerinin içine bakarak. "Ben de gücüm her şeye yeter sanırdım, ta ki oğlum doğuncaya kadar. O an dünya sanki başıma yıkıldı, kendimi zayıf, anlamsız, onu korumaktan âciz hissettim. Kimin her şeye gücü yeter, bilir misiniz? Çocukların. Çocuk güvensizli-

ği, korkuyu bilmez, kendi gücüne inanır ve tuttuğunu koparır.

Ne var ki çocuk zamanla büyür. Zannettiği kadar güçlü olmadığını, ayakta kalabilmek için başkalarına muhtaç olduğunu anlamaya başlar. Severse sevilmek ister ve yaşadıkça karşılık görme arzusu iyice büyür. Sahip olduğu güç de dahil her şeyi fedaya hazırdır, yeter ki sevdiği kadar sevilsin. Sonunda şimdi bulunduğumuz noktaya varırız: Kabul edilmek, sevilmek için ne yapacağını şaşırmış yetişkinler olur çıkarız."

Yao yanımıza dönmüş, elinde tuttuğu tepsideki beş fincan ile demliği devirmemeye çalışarak ayakta bekliyordu.

"Elif ve aşk hakkındaki sorumun sebebi buydu," diye devam etti yayıncı hanım. "Kastettiğim yetişkin bir erkek değildi. Bazen oğlumu uyurken seyreder, dünyada başına gelebilecek ne varsa görebilirdim: Nereden geldiğini, nerelere gidebileceğini, hayal ettiğim noktaya varmak için nelere göğüs gereceğini... Derken büyüdü, sevgimin yoğunluğu hiç azalmadı, ama Elif yok oldu."

Evet, Elif'i anlamıştı. Konuşmasını saygı dolu bir sessizlik izledi. Hilal teslim bayrağını çekmişti.

"Kendimi kaybettim," diye itiraf etti. "Şu an bulunduğum noktaya beni getiren sebepler galiba ortadan kalktı. Gelecek istasyonda inip Yekaterinburg'a geri dönebilir, ömrümün geri kalanını kemanıma vakfedebilir, bütün bu olanlara bir anlam veremeden yoluma devam edebilirim. Fakat ecel kapıyı çalınca kendi kendime şunu soracağım: Orada ne işim vardı?"

Koluna dokundum.

"Gel benimle."

Onu Elif'e götürmekti niyetim; Asya'yı niye trenle kat ettiğini ona gösterecek, her türlü tepkisine kendimi hazırlayacak, kararı ne olursa olsun sineye çekecektim. Bir daha asla göremediğim doktor hanım aklıma geldi, Hilal'le de durum farklı olmayacaktı.

"Bir dakika," dedi Yao.

Bizi tekrar yerimize oturtup fincanları dağıttı, demliği de masanın ortasına koydu.

"Japonya'da yaşarken basit şeylerin ne kadar güzel olduğunu öğrendim. Yaşadığım en basit ve en karmaşık tecrübeyse çay içmek oldu. Demin sırf bunun için kalktım: Aramızdaki bütün çatışmalara, bütün zorluklara, tamahkârlığa ve cömertliğe rağmen basit şeyleri sevebiliriz. Samuraylar kılıçlarını dışarıda bırakıp salona öyle girer, usulünce oturup kaidesine göre zarafetle çay içerlermiş. O kısacık dakikalarda savaşı kafalarından siler, kendilerini tamamen güzelliğe verebilirlermiş. Biz de öyle yapalım."

Fincanlara tek tek çay koydu. Sessizce bekliyorduk.

"Masada iki kişinin birbirlerine samuraylar gibi diş bilediklerini gördüğüm için çay getirmeye gittim. Ama döndüğümde bu asil savaşçıların yerinde bütün bunlara gerek kalmadan birbirini anlayabilen iki ruh gördüm. Yine de birlikte çay içelim. Günlük hayattaki kusurlarımızla Kusursuzluk'a erişmeye vakfedelim gücümüzü. Gerçek bilgelik, yaptığımız basit şeylere saygı duymasını bilmektir, çünkü muhtaç olduğumuz yere bizi onlar götürür.

Saygıyla Yao'nun fincanlarımıza doldurduğu çayı içtik. Artık affedildiğime göre, yaprakların körpe zamanındaki tadını duyumsayabilirdim. Onlarla birlikte yaşlanıp güneşte kuruyabilir, nasırlı ellerle toplanıp içeceğe dönüşebilir, etrafıma ahenk katabilirdim. Hiçbirimizin acelesi yoktu. Bu yolculukta benliğimizi hiç durmadan yıkıp yeniden inşa ediyorduk.

Çaylarımız bitince Hilal'e benimle gelmesini söyledim. Olanları öğrenmeyi ve kendi kararını vermeyi hak ediyordu.

Tren kapılarının açıldığı küp şeklindeki bölmedeydik. Tam Elif'in olduğu yerde benim yaşlarımda bir adam ile bir kadın çene çalıyordu. O noktadaki enerji onları epey zaman orada tutabilirdi.

Biraz bekledik. Derken üçüncü bir kişi geldi, bir sigara yakıp ötekilere katıldı.

Hilal salona dönmek istiyordu:

"Burası bizim yerimiz. Onlarınki bir önceki vagon."

Müdahale etmemesini söyledim. Bekleyebilirdik.

"Niye kadın barışmaya çalışırken üstüne gittin?" diye sordum.

"Bilmiyorum. Kendimi kaybetmiştim. Her istasyonda, her geçen gün kendimi biraz daha kaybediyorum. Her ne pahasına olursa olsun dağda ateşi yakmalıyım, yanında olmalıyım, bilmediğim bir görevi yerine getirmene yardım etmeliyim, diye düşünmüştüm. Senin de tıpkı benim gibi davranmanı bekliyordum. Bana engel olmak için her yola başvuracağını hayal ediyordum. Engelleri aşacak güce sahip olmak, aşağılanmaya, hakarete uğramaya, reddedilmeye, küçümsenmeye tahammül edebilmek için dua edip durdum. Bütün bunları, varlığını hayal bile etmediğim ama mevcut olan bir aşk uğruna yaptım.

Ve nihayet hedefe varmama ramak kaldı: Yan odan boş kalmıştı, çünkü Tanrı orada kalacak kişiyi son anda

caydırmıştı. Karar veren o kişi değildi, karar Tanrı'dandı, buna eminim. Ne var ki Büyük Okyanus'a giden bu trene bindiğimden beri ilk kez içimden devam etmek gelmiyor."

O sırada bir kişi daha gruba katılmış, üstelik üç kutu bira getirmişti. Görünüşe bakılırsa sohbet daha epey sürecekti.

"Seni anlıyorum. Muradına erdin sandın, ama bir de baktın ki ermemişsin ve gayet haklı olarak burada ne işin olduğunu anlamak istiyorsun. Sen beni affettin, ben de sana niye burada olduğunu göstermek isterim. Ama kelimeler öldürür, sadece tecrübe sana her şeyi anlatabilir. Daha doğrusu ikimize; çünkü hikâyenin sonunu, son sahnesini, son kelimesini ben de bilmiyorum."

"Elif'e girmek için çıkınalarını bekleyelim."

"Ben de öyle düşündüm, ama kolay kolay gitmeyeceklerdir, bunun sebebi doğrudan doğruya Elif'tir. Bilincinde olmasalar da bir saadet ve haz âleminde yüzüyorlar. Onları seyrederken fark ettim ki belki de görevim her şeyi tek seferde gözlerinin önüne sermektense sana yol göstermek.

Gece odama gel. Bizim vagon çok sallanıyor, mışıl mışıl uyuyamayacaksın artık. Ama gözlerini kapar, gevşer ve yanımda yatarsın. Novosibirsk'teki gibi sana sarılmama ses çıkarmazsın. Ben tek başıma hikâyenin sonuna ulaşmaya çalışacağım, sonra da neler olup bittiğini sana tek tek anlatacağım."

"Tek duymak istediğim buydu zaten, odana davet edilmek. Yalvarırım sana, beni bir daha reddetme."

Beşinci kadın

"Pijamalarımı yıkamaya vaktim olmadı."

Hilal'in üstünde sadece benden ödünç aldığı, bacaklarını açıkta bırakan bir tişört vardı. Altında çamaşır olup olmadığını göremedim. Battaniyenin altına girdi.

Saçlarını okşadım. Her şeyi söyleyip aslında hiçbir şey söylememek için bütün ustalığımı ve nezaketimi kullanmalıydım.

"Şu an sadece sarılmaya ihtiyacım var," dedim ona. "İnsanlık kadar eski olan bu hareket, iki vücudun kavuşmasından çok daha fazlasını ifade eder. Sarılmanın anlamı şudur: Sende bir tehlike sezmiyorum, yanında olmaktan korkmuyorum, rahatlayabilir, kendimi yuvamda hissedebilirim, beni koruyan ve anlayan birisi var. Bizde birine isteyerek her sarıldığımızda ömrümüzün bir gün uzadığına inanılır. Lütfen, şimdi sarıl bana."

Başını göğsüne dayadım, o da kollarını boynuma doladı. Yine hızlı hızlı çarpan yüreğini dinlerken sutyen takmadığını fark ettim.

"Keşke yapmaya çalışacağım şeyi sana anlatabilseydim, ama yapamam. Olayların çözüldüğü, açıklığa kavuştuğu en son noktaya kadar hiç gidemedim. Hep aynı anda, tam ayrılırken bitiveriyor."

"Ayrılırken dedin, nereden ayrılırken demek istiyorsun?" diye sordu Hilal.

"Herkes meydandan ayrılırken, ötesini sonra. Sekiz kadın var; içlerinden biri, duyamadığım bir şey söylüyor. Son yirmi yılda bunlardan dördüyle bir araya geldimse de hiçbiri beni sonuca götüremedi. Sen karşılaştığım beşinci kadınsın. Bu yolculuğun bir tesadüf olmadığını, Tann'nın Kâinatla zar atar gibi rasgele oynamadığını bildiğim gibi, kutsal ateş hikâyesinin seni bana nasıl getirdiğini de kavradım. Bunu ancak birlikte Elif'e girdiğimizde anlayabildim."

"Canım sigara istiyor. Daha açık konuş. Ben de benimle birlikte olmak istiyorsun sanmıştım."

Yatağa oturup birer sigara yaktık.

"Keşke daha açık olabilsem, mektuptan başlayıp her şeyi anlatabilsem. Mektup ilk gördüğüm şey. Sonra sekiz kadının bizi beklediğini söyleyen amirimin sesini duyuyorum. En sonunda biriniz bana bir şey söylüyor, ama lanet mi ediyor dua mı ediyor belli değil."

"Geçmişteki hayatlarından mı bahsediyorsun? Bir mektup mu var?"

Anlamasını istediğim de buydu. Şimdi hangi hayattan bahsettiğimi uzun uzadıya anlatamazdım.

"Her şey şimdiki zamanda cereyan eder. Kendi kendimizi kâh mahkûm ederiz, kâh kurtarırız. Başka bir deyişle, sürekli taraf değiştirerek, bir vagondan ötekine, paralel dünyaların birinden öbürüne atlayarak her dakika kendimizi mahkûm eder ve kurtarırız. Bana inanmalısın."

"İnanıyorum. Sanırım söylediklerini anlıyorum."

O sırada aksi yönde bir tren geçti. Pencerelerin hızla art arda aydınlandığını, gürültüyü, havanın hareketlendiğini algıladık. Vagon her zamankinden daha çok sarsılıyordu.

"Şu an zaman ve uzam denen tek bir *tren*in öbür tarafına geçmem lazım. Bu hiç zor değil: Tek yapman gereken bir ışık çemberinin vücudunda ilk başta yavaş yavaş, sonra hızla aşağı yukan hareket ettiğini hayal etmek. Novosibirsk'te şimdiki gibi yatarken inanılmaz kolay olmuştu bu. Bu yüzden o zaman ne yaptıysak aynısını yapalım: Sen bana sarıl, ben bana sarılayım, çember de fazla zorlanmadan beni geçmişe götürsün."

"Hepsi bu mu? Çemberi düşününce oluyor mu?"

Gözlerimi masanın üzerinde duran bilgisayara dikmiştim. Kalkıp onu yatağa getirdim.

"Bunun içinde fotoğraflar, sözler, resimler, dünyaya açılan bir pencere var sanıyoruz. Ama aslında bilgisayarda gördüklerimizin hepsinin arkasında dizi dizi Olar ve 1'ler var. Programcılar buna ikilik sayı sistemi diyor.

Biz de aynı şekilde gözle görülür bir gerçeklik yaratmak zorundayız, yoksa insan soyu yaratıcıların elinde asla sağ kalamazdı. Bilgisayarlardaki gibi *bellek* diye bir şey icat etmişiz. Belleğin görevi bizi tehlikeden korumaktır, o olmasa toplum içinde yaşayamaz, karnımızı doyuramaz, büyüyemez, ileriki kuşaklara öğrendiklerimizin, tümünü aktaranlayız. Fakat bellek hayatın özü değildir."

Kalkıp bilgisayarı masaya bıraktım ve yatağa döndüm.

"Ateş çemberi sırf belleğimizden kurtulmamız için bir yöntemdir. Bu konuda bir şeyler okumuştum, ama kimin yazdığını hatırlamıyorum. Her gece rüyalarımızda farkında olmadan yakın ya da uzak geçmişe zaten gideriz. Sabah kalktığımızda rüyamızda saçma gerçeklikler yaşamışız gibi hissederiz, ama işin aslı başkadır. Olayların tam olarak buradaki gibi gerçekleşmediği başka bir boyuta gitmişizdir. Fakat gördüklerimize hiçbir anlam veremeyiz, çünkü uyandığımızda *belleğe,* yani bizim şimdiki zamanı kavrama kabiliyetimize göre düzenlenmiş bir dünyaya döneriz. Gördüklerimiz hızla unutulur."

"Geçmiş hayatlara gitmek ya da başka boyutlara geçmek bu kadar basit midir?"

"Rüya görürken ve kendimiz tetiklediğimiz zaman kolaydır, ama ikinci söylediğim hiç tavsiye edilmez. Çember bedenini ele geçirdikten sonra ruhun serbest kalarak bir boşluğa düşer. Gideceğin yeri bilmezsen derin bir uykuya dalarak hiç hoş karşılanmayacağın, hiçbir şey öğrenemeyeceğin yerlere sürüklenebilir ya da geçmişin sorunlarını bugüne taşıyabilirsin."

Sigaralarımız bitmişti. Kül tablasını sehpa niyetine

kullandığımız sandalyeye bırakıp bana sarılmasını istedim. Kalp atışları hiç bu kadar hızlanmamıştı.

"O sekiz kadından biri ben miyim?"

"Evet. Geçmişte sorun yaşadığımız herkes, gizemcilerin deyimiyle Zamanın Çarkları döndükçe başka hayatlarımızda tekrar karşımıza çıkar. Her yeni hayatta biraz daha bilinçlenmiş olduğumuz için çatışmalar da bir çözüme ulaşır. Bütün insanların bütün çatışmaları ortadan kalktığında insan soyu yeni bir aşamaya girecektir."

"Geçmişte niye çatışmalar yaratıyoruz? Sırf ileride çözebilmek için mi?"

"Hayır, insanoğlunun tam olarak bilemediğimiz bir noktaya doğru ilerleyebilmesi için. Hepimizin dünyayı kaplayan organik bir çorbanın bir parçası olduğumuz dönemi düşün. Milyonlarca yıl boyunca hücreler aynı şekilde çoğalıp durdu, ta ki içlerinden biri mutasyona uğrayana dek. O an milyarlarca başka hücre, Hata yaptın, dediler, Hepimizle birden çatışmaya girdin.

Fakat o sırada değişen hücrenin yanındakiler de değişime uğradı. Böylece hatalar üst üste yığıldıkça ilk baştaki çorba amiplere, balıklara, hayvanlara ve insanlara dönüştü. Evrim çatışmayla başladı."

Hilal bir sigara daha yaktı.

"Niye şimdi çözmemiz gerekiyor bu çatışmaları?"

"Çünkü Tanrı'nın kalbi olan Kâinat kâh büzülüyor, kâh genişliyor. Simyacıların temel düsturu, *Solve et coagula* idi. Çöz ve yoğunlaştır. Sebebini sorma, bilmiyorum.

Bugün öğleden sonra yayıncımla tartışın. Bu kavga sayesinde ikiniz de ötekinin göremediği bir ışık yaktınız. Siz çözülüp yeniden yoğunlaşırken bu hepimize iyi geldi. Sonuç büsbütün başka da olabilir, çatışma kötü bitebilirdi. Öyle olsaydı ya konunun o kadar önemli olmadığı ya da daha sonra çözüleceği anlaşılacaktı. Eninde sonunda bir sonuca varılacaktı, çünkü iki insan arasındaki nefretin enerjisi bütün vagona bulaşacaktı. Bu vagon hayatın bir metaforudur."

Teoriler, Hilal'in pek ilgisini çekmiyordu.

"Başla. Ben de seninle geliyorum."

"Hayır, gelmiyorsun. Kollarında olsam bile nereye gittiğimi bilmeyeceksin. Sakın yapma. Yapmayacağına, çemberi düşünmeyeceğine söz ver. Elim boş dönsem de en azından vaktiyle seninle nerede karşılaştığımızı söylerim. Bütün hayatlarım boyunca bu tek bir sefer mi başıma geldi bilmiyorum, ama emin olduğum yalnız bu."

Hilal karşılık vermedi.

"Söz ver," diye ısrar ettim. "Bugün seni Elif'e götürecektim, ama orada insanlar vardı. Demek oraya senden önce gitmem gerekiyor."

Hilal kollarını çözüp yataktan kalkmaya yeltendiyse de ona engel oldum.

"Elif'e şimdi gidelim," dedi. "Bu saatte orada kimse kalmamıştır."

"Lütfen güven bana. Bana yeniden sarıl, uyuyamasan bile kıpırdamamaya çalış. Bırak cevabı önce ben bulmaya çalışayım. Benim için dağda kutsal ateşi yak, çünkü gittiğim yer ölüm gibi soğuk olacak."

"Ben o kadınlardan biriyim," dedi Hilal.

Evet, bir kez daha evet. Kalbinin atışlarını dinliyordum.

"Kutsal ateşi yakıp buradan sana destek olacağım. İçin rahat olsun."

Çemberi gözümün önüne getirdim. Affedilmek beni biraz daha özgür kılmıştı. Çok geçmeden çember bedenimin etrafında kendiliğinden hareket etmeye, beni o bildiğim, gitmek istemediğim, ama dönmeye mecbur olduğum yere doğru itmeye başlamıştı.

Ad Extirpanda

Gözlerimi mektuptan kaldırıp karşımdaki iyi giyimli çifte baktım. Adamın üstünde bembeyaz bir keten gömlekle kol uçları sırma işlemeli kadife bir palto vardı. Kadınsa uzun kollu, beyaz bir gömlek giymişti, endişeli yüzünü kuşatan dik yakası da yine sırma işlemeliydi. İncilerle süslenmiş yünlü bir korsaj takmış, omzuna da kürk bir manto atmıştı. O sırada amirimle konuşuyorlardı.

"Kaç yıllık dostluğumuz var," dedi kadın yüzünde zoraki bir gülümsemeyle. Her şeyin aynen devam ettiğine, ortada sadece bir yanlış anlama olduğuna bizi ikna etmeye çalışıyor gibiydi. "Onu siz vaftiz edip Tanrı'nın yoluna çevirmiştiniz."

Sonra bana döndü:

"Onu en iyi tanıyan sensin. Birlikte oyun oynadınız, birlikte büyüdünüz, sen din adamı olmayı seçinceye kadar bir saniye ayrılmadınız."

Engizisyoncunun kılı kıpırdamıyordu.

Bakışlarıyla yardım etmem için yalvarıyorlardı. Defalarca evlerinde uyumuş, sofralarına oturmuştum. Annemle babam vebadan öldükten sonra bana onlar kol kanat germişti. Başımı olur anlamında salladım. Haklıydılar, ondan beş yaş büyük olsam da onu herkesten daha iyi tanırdım: Beraber oynamış, beraber büyümüştük. Dominiken Tarikatı'na girmeden önce ömür boyu birlikte ol-

mayı dilediğim kadındı o.

Bu sefer de baba dudaklarında sahte bir güvenle dolu bir gülümsemeyle engizisyoncuya yönelmişti. "Kızımızın arkadaşları bizi ilgilendirmez. Onların şimdi veya geçmişte neler yapmış olduklarını ben bilemem. Kanımca Magripliler gibi sapkınlığın da kökünü kazımak Kilise'nin görevidir. Onlar mutlaka suçludur, çünkü Kilise asla adaletsiz davranmaz. Fakat kızımızın masum olduğunu biliyorsunuz."

Bir önceki gün, her sene olduğu gibi Tarikat'ın üst düzey din adamları şehri ziyarete gelmişti. Geleneğe göre o gün herkes ana meydanda toplanırdı. Katılmak mecburi değildi, ama gelmeyenler bütün şüpheleri üzerine çekerdi. Her sınıftan aileler kilisenin önünde toplanmış, yüksek rütbelilerden biri ziyaretin amacını onlara okumuştu: Sapkınları tespit ederek hem fani, hem ilahî mahkemenin önüne çıkarmak. Ardından merhamete sıra gelmişti: Bir adım öne çıkıp ilahî kanuna karşı geldiğini kendiliğinden itiraf edenler hafif bir cezaya çarptırılacaktı. Herkesin içinin korkuyla dolmasına rağmen kimse yerinden kıpırdamamıştı.

Sonra herkese en ufak bir şüphede komşusunu ihbar etmesi öğütlenmişti. İşte o an kızlarını dövmesiyle ve yanında çalışanlara karşı zalimliğiyle bilinen, ama sahiden dini bütün bir insanmış gibi pazar ayinini hiç kaçırmayan bir çiftçi Kutsal Mahkeme'ye tek tek kızların isimlerini vermişti.

* * *

Aminim olan engizisyoncu bana dönüp başıyla işaret edince mektubu uzattım, o da alıp bir kitap yığının yanına bıraktı.

Kadın ile adam hâlâ bekliyordu. Soğuğa rağmen o kudretli adamın alnı ter içinde kalmıştı.

"Ailemizden kimse yerinden kıpırdamadı, çünkü biz Tanrı'dan korkan insanlarız. Buraya bütün kızları kurtarmaya gelmedim, sadece kızımı geri istiyorum. Mukaddes

bildiğim her şey üzerine ant olsun ki on altı yaşına girer girmez bir manastıra kapanacak. Bedeni de ruhu da fani dünyada sadece Yüce Rab'bin hizmetinde olacak."

"Adam sizi uluorta suçladı," dedi engizisyoncu sonunda. "Söyledikleri yalan olsaydı halkın önünde şerefinize dil uzatmaya cesaret edemezdi. İsimsiz ihbarlara alışkınız, ama bu kadar cüretkârına her zaman rastlamıyoruz."

İyi giyimli kalantor adam engizisyoncunun sessizliğini bozmasına sevinmiş, diyalog kurmak için kapının aralandığını sanmıştı.

"Bildiğiniz gibi kendisi düşmanımdı. Kızına şehvetle baktığı için onu işten çıkarmıştım. Bunu sırf intikam almak için yaptı, konunun inancınızla hiçbir ilgisi yok."

Bu doğru, demek geldi içimden. Çiftçi sadece bu adamın kızına değil, diğer yedi kıza da aynısını yapmıştı. Hatta dedikodulara bakılırsa kendi kızlarının ikisiyle yatmıştı. Ancak küçük kızlarla tatmin olabilen, doğuştan sapık bir adamdı.

Engizisyoncu masanın üzerindeki yığından bir kitap aldı.

"Buna inanmayı isterim. Keza keşke kanıtlayabilsek, ama önce kaideler harfiyen yerine getirilecek. Eğer masumsa hiç korkusu olmasın. Burada yazanın dışında hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey yapılmayacak. İlk başlarda pek çok vakada aşırıya kaçtığımız doğrudur, ama şimdi çok daha teşkilatlı ve dikkatliyiz. Artık kimse elimizde can vermiyor."

Kitabı uzattı: *Directorium Inquisitorum*. Baba, kitabı aldı ama açmadı. Ellerinin tir tir titrediği belli olmasın diye kitabın kapağını sımsıkı kavramıştı.

"Bu bizim kılavuzumuz," diye devam etti amirim. "Hıristiyan inancının temelleri; sapkınların ahlaksızlığı; ve ikisini birbirinden nasıl ayırt edebileceğimiz hep burada yazılıdır."

Kadın elini ağzına götürerek korkusuna ve gözyaşlarına hâkim olmak için parmaklarını ısırdı. Boşa kürek çektiklerini anlamıştı.

"Kızınızın çocukken kendi deyimiyle *görünmez arkadaşlarıyla* konuştuğunu mahkemeye ben söyleyecek de-

gilim. Arkadaşlarıyla ormanlarda toplandıklarını, parmaklarını bir fincana dayayıp düşünce gücüyle hareket ettirmeye çalıştıklarını bütün şehir biliyor. Kızlardan dördü ölmüşlerin ruhlarını çağırdıklarını zaten itiraf ettiler. Ayrıca kendi tabirleriyle *tabiatın güçleriyle* konuşabilmek gibi şeytani bir melekeleri varmış. Oysa Tann'dan başka güç ve irade yoktur."

"Ama bütün çocuklar yapar bunu!"

Engizisyoncu kalktı, benim masamdan bir kitap alıp karıştırmaya koyuldu. Aileyle aralarındaki hukuka rağmen -onlarla görüşmeyi kabul etmesinin tek sebebi de buydu- başladığı işi pazar gününden önce bitirmek niyetindeydi. Kadın ile adamı bakışlarımla teselli etmeye çalıştım, ne de olsa düşündüklerimi amirimin yanında uluorta söyleyemezdim.

Fakat onlar varlığımı unutmuş, pür dikkat engizisyoncunun hareketlerini takip ediyorlardı. Anne bu kez umutsuzluğunu saklamaya çalışmadan, "Lütfen," dedi ona, "kızımızı kurtarın. Arkadaşlarının itiraflarının sebebi de..."

Kocası kadının elini sıkarak sözünü yarıda kestiyse de engizisyoncu cümleyi tamamladı:

"... işkence görmüş olmalarıydı. Siz ki bunca zamandır tanıdığım, İlahîyat'ı her yönüyle enine boyuna tartıştığım insanlarsınız; bilmez misiniz ki Tann onlardan razı olsa acı çekmelerine ya da olmayanı itiraf etmelerine asla izin vermezdi? Azıcık canları yanmakla ruhlarındaki şerri söküp atmak mümkün müdür sandınız? Kutsal Papa IV. Innocentius bundan üç yüz sene evvel *Ad Extirpanda* fetvasıyla işkenceye onay verdi. Keyfimizden işkence yapmıyoruz kimseye; işkence imanımızın bir delilidir. Kalbi temiz olanları Kutsal Ruh esirger ve avutur."

Ortamı biraz ısıtan bir şömine dışında hiçbir lüksü olmayan salon ve kadınla adamın gösterişli kıyafetleri birbirine akla kara kadar zıttı. Taş duvardaki bir yarıktan içeri süzülen güneş ışığı kadının parmaklarındaki ve boynundaki mücevherleri ışıldattı.

"Kutsal Mahkeme şehre ilk kez gelmiyor," diye devam

etti engizisyoncu. "Bugüne kadar hiçbiriniz ne şikâyette bulundunuz ne haksızlıktan bahsettiniz. Tam tersine bir keresinde bir akşam yemeğinde üç asırdır süregelen bu geleneğin lehine konuşmuştunuz, Şeytan'ın gücünün yayılması başka türlü engellenemez, demiştiniz. Şehri sapkınlardan her temizlediğimizde bizi alkışlayan da sizdiniz. Bizim katil ruhlu olmadığımızı, sadece bazen yeteri kadar açık olmayan gerçeğin peşinde olduğumuzu anlamıştınız."

"Ama..."

"Ama o zaman bu işler başkalarının başına gelmişti ve size göre onlar işkenceye, ateşe müstahaktılar. Bir keresinde -parmağıyla adamı gösterdi- siz de bir aileyi ihbar etmiştiniz. Annelerinin, hayvanlarınız ölsün diye büyü yaptığını söylemiştiniz. Gerçeği ispat edip onları mahkûm etmiştik ve..."

Kelimelerin tadını çıkarmak istercesine bir an durdu.

"... o aileye ait, sizinkilerin bitişiğindeki arazileri almanıza da yardım etmiştim. Dindarlığınızın mükâfatını görmüştünüz."

Sonra bana döndü:

"*Malleus Maleficarum.*"

Masasının arkasındaki raflara yöneldim. Yaptığına kalpten inanan, iyi bir adamdı. Kişisel intikam peşinde değildi, inancı için uğraşıyordu. Hiçbir zaman duygularını açığa vurmasa da Tanrı'nın bu kadar ağır bir yükü ona niye layık gördüğünü anlamaya çalışırcasına uzaklara dalıp gittiğine defalarca şahit olmuştum.

Söylediği ismin kapağında yazılı olduğu deri ciltli kalın kitabı ona uzattım.

'Anahtar bu: *Malleus Maleficarum*. Putperestliği geri getirmek isteyenlerin dünya çapındaki kumpasları, tabiatı yegâne kurtarıcı sayan inançlar, reenkarnasyon hurafesi, suç saydığımız astroloji, inancın temellerine saldırdığı için daha da büyük suç saydığımız bilim... Hepsi bu uzun ve ayrıntılı incelemede var. Şeytan tek başına kazanamayacağını bilir, dünyayı ağına düşürüp zehirleyebilmek için ona büyücüler ve âlimler lazımdır.

Erkekler, İnanç'ı ve Krallığı korumak için savaşlarda ölmeye devam ettikçe kadınlar hükmetmek için doğduklarını zannetmeye başlayacak, kendini âlim sanan korkaklar da İncil'de âlâsı varken birtakım araç gereçlerden ve teorilerden medet umacaktır. Bize düşen buna engel olmaktır. Bu kızları buraya ben getirmedim. Benim tek görevim masum olup olmadıklarını ortaya çıkarmak ve gerekirse onları kurtarmaktır."

Ayağa kalkıp peşinden gitmemi söyledi.

"Gitmeliyim. Kızınız masumsa gün doğmadan evine dönmüş olur."

Kadın, kendini yere atarak engizisyoncunun ayaklarına sarıldı.

"Yalvarırım size! Kızım, kucağınızda büyüdü!"

Kocası da elindeki son kartı oynadı:

"Bütün topraklarımı, bütün servetimi hemen şimdi Kilise'ye bağışlayacağım. Verin bir kâğıt kalem, derhal imzalayayım. Kızımla el ele çıkmak istiyorum buradan."

Engizisyoncu, diz çöktüğü yerde elleriyle yüzünü örtmüş deli gibi hıçkıran kadından uzaklaştı.

"Dominiken Tarikatı tam da bunun için kurulmuştur. Eski engizisyoncular rüşvete tenezzül ederdi. Fakat biz dilenci tarikatız, dilenmeye de devam edeceğiz. Gözümüz parada değil; tam aksine, bu utanç verici teklifiniz durumu iyice çıkmaza sokuyor."

Adam beni omuzlarımdan yakaladı.

"Öz oğlumuz gibiydin! Annen ile baban öldükten sonra sırf amcanın zulmünden kurtarmak için sana evimizi açtık!"

"Endişelenmeyin," diye fısıldadım kulağına, engizisyoncunun duymasından korkarak. "Endişelenmeyin."

Oysa sırf arazilerinde köle gibi çalıştırmak için evine almıştı beni. En ufak bir hatamda da küfür kıyamet dövmüştü.

Kendimi adamın ellerinden kurtarıp kapıya yöneldim. Engizisyoncu son bir kez kankocaya döndü:

"Günün birinde kızınızı ezeli cezadan kurtardığım için bana teşekkür edeceksiniz."

"Elbiselerini çıkarın. Çırılçıplak kalsın."

Engizisyoncu devasa bir masanın başında oturuyordu, iki yanına da boş sandalyeler dizilmişti.

İki gardiyan öne çıktıysa da kız eliyle onlara durmalarını işaret etti.

"Onlara gerek yok, kendim halledebilirim. Tek ricam, canımı yakmayın."

Yavaş yavaş annesininki kadar zarif, sırma nakışlı kadife eteğini çıkardı. Odadaki yirmi adamdan hiçbiri renk vermese de o an akıllarından geçenleri gayet iyi biliyordum: şehvet, açgözlülük, ahlaksızlık.

"Gömleği de çıkar."

Dün bembeyazken bugün sararmış, buruşmuş olan gömleğini çıkardı. Kasten ağır hareket ediyor gibi bir hali vardı, ama aklından neler geçtiğini seziyordum: "Beni kurtaracak. Buna şimdi bir son verecek." Bense tek kelime etmeden sadece Tann'ya bu olanların doğru olup olmadığını soruyordum. Ardından yalnız kıza değil amirime de yol göstermesi için içimden deli gibi "Göklerdeki Babamız" duasını okumaya koyuldum. O an amirimin aklından geçenleri tahmin edebiliyordum: İhbarın tek sebebi kıskançlık ya da intikam hırsı değildi, kızın inanılmaz güzelliği de bunda rol oynamıştı. Kız, Şeytan'ın Cennet'ten kovulmadan önceki halinin, Lucifer'in bir yansımasıydı sanki.

Salondaki herkes babasını tanır, nüfuzlu biri olduğunu, kızına dokunanın canını yakabileceğini bilirdi. Kız bana baktı, ben de yüzümü çevirmedim. Öbürleri yeraltındaki bu devasa salona dağılmış, kızın buradan canlı çıkıp onları şikâyet edeceğinden korkarak karanlık köşelere sinmişlerdi. Ödlekler! Dünyanın arınmasında payı olacak büyük bir davaya hizmet için çağrılmışlardı. Savunmasız bir kızcağızdan niye saklanıyorlardı?

"Kalanları da çıkar."

Kızın gözleri hâlâ üzerimdeydi. Ellerini kaldırdı, vücudunu saran mavi iç gömleğini çözüp usulca yere bıraktı. Bakışlarıyla artık dur demem için yalvarıyordu, karşılık olarak başımla teskin edici bir işaret yapnm, her şey düzelecekti.

"Şeytan'ın damgasını ara," diye emretti engizisyoncu bana.

Elimde mumla yanına sokuldum. Soğuktan mı, yoksa herkesin önünde çıplak kalınca istemeden uyarıldığı için mi bilmem, ufacık göğüslerinin uçları sertleşmiş, bütün tüyleri diken diken olmuştu. Yüksekteki kalın camlı pencereler içeriyi doğru dürüst aydınlatmıyor, ama giren azıcık ışık, fildişi teninde pırıl pırıl parlıyordu. Fazla aramama gerek kalmadı: Cinsel organına yakın bir noktada -Şeytan'ın aklını çeldiği korkunç anlarda, hayalimde kim bilir kaç kez öptüğüm yerde- tüylerin arasında, sol üstte İblis'in damgasını buldum. Damgayı görünce korkuya kapıldım; belki de engizisyoncu haklıydı: Şeytanla daha önce ilişki kurduğunun tartışmasız bir kanıtıydı bu. İçim aniden tiksinti, hüzün ve öfkeyle doldu.

Yüzde yüz emin olmalıydım. Çıplak bedeninin yanına çömelip tekrar kontrol ettim. Hilal şeklinde, siyah bir işaretti.

"O, doğum lekesi."

Tıpkı dışarıda annesi ile babasının yaptığı gibi o da diyalog kurarak herkesi masumiyetine ikna edebileceğini sanıyordu. Salona getirildiğinden beri durmadan dua ediyor, Tanrı'ya bana güç vermesi için yakarıyordum. Biraz

canı yanacak, fakat yarım saate kalmadan her şey bitmiş olacaktı. Evet, hilal şeklindeki işaret, suçlu olduğunu kesin olarak kanıtlıyordu, ama ben onu bedenimi ve ruhumu Tanrı'nın hizmetine vermeden önce sevmiştim - nasıl olsa ailesi, bir asilzadenin bir köylüyle evlenmesine asla izin vermezdi.

Bu aşk hâlâ üstesinden gelemeyeceğim kadar güçlüydü. Onu acıdan kıvranırken görmeyi istemiyordum.

"Şeytan'a asla uymadım. Sen beni tanıyorsun, arkadaşlarımın kim olduğunu da biliyorsun. Masum olduğumu söyle ona!" dedi amirimi göstererek.

Tanrı kızın haline acımış olacak ki engizisyoncu beklenmedik bir sevecenlikle söze girdi.

"Aileni ben de tanıyorum. Ama Kilise, şeytanın müritlerini seçerken zengin fakir ayırmadığını, güzel sözlerle, sahte güzelliklerle insanları nasıl kandırabildiğini bilir. İsa, kötülüğün insanların ağzından çıktığını söyler. Kötülük eğer içindeyse çığlıklarla dışarı atılarak hepimizin beklediği itiraflara dönüşecektir. Şayet içinde kötülük yoksa acıya dayanabilirsin."

"Üşüyorum, acaba..."

"Ben sana söz vermeden konuşmamalısın," dedim yumuşak ama kararlı bir sesle. "Başını evet ya da hayır anlamında salla yeter. Dört arkadaşın olup bitenleri anlattılar bile, öyle değil mi?"

Başıyla onayladı.

"Muhterem efendiler, yerlerimize geçelim."

Korkaklar şimdi mecburen yüzlerini göstereceklerdi. Yargıçlar, noterler ve asiller o ana dek engizisyoncunun tek başına oturduğu masanın etrafına geçtiler. Sadece ben, gardiyanlar ve kız ayakta kaldık.

Keşke Tanrı, bu güruhu buraya toplamamış olsaydı. Sadece üçümüz olsak eminim amirimin kalbi yumuşardı. Çiftçi herkesin ortasında konuşmamış olsa -ki aslında bu çok nadir olurdu, çünkü çoğu muhbir komşuların diline düşmekten korkarak ismini vermezdi- belki de bütün bunlar yaşanmayacaktı. Fakat kader başka bir yol tayin

etmişti. Kilise'nin bu güruha ihtiyacı vardı, dava kanuni çerçevede yürütülmeliydi. Geçmişte aşınya kaçmakla suçlandığımızdan beri her şeyin usulünce yazıya dökülmesine karar verilmişti. Böylece gelecekte herkes ruhban sınıfının inancı meşru çerçevede, şerefiyle savunduğunu görecekti. Hükümleri devlet verir, engizisyon sadece suçluyu ortaya çıkarırdı.

"Korkma. Az önce ailenle konuştum. Sana isnat edilen törenlere asla katılmadığını kanıtlamak için elimden geleni yapacağıma söz verdim. Yani ölülerin ruhlarını çağırmadığını, geleceği görmeye ve geçmişe dönmeye çalışmadığını, tabiata tapınmadığını, bedenindeki AÇIKÇA görülen damgaya rağmen Şeytan'ın müritlerinin bedenine asla el sürmediğini kanıtlamaya..."

"Hepiniz biliyorsunuz ki..."

Sanığın karşısında yüzleri artık açıkta olan heyet üyeleri, kıza layıkıyla haddini bildirmesini bekleyerek öfkeyle amirime döndüler. Fakat o ellerini dudaklarına götürerek kızı tekrar mahkemeye saygıya davet etmekle yetindi.

Dualarım boşa gitmemişti. Amirime sabır ve hoşgörü ihsan eylemesi için, aklına tekerlek işkencesini getirmemesi için yüce Tanrı'ya yalvarıyordum. Tekerleğe kimse dayanamazdı, öyle ki sadece suçu sabit görülenler bu işkenceye çekilirdi. O ana kadar mahkeme karşısına çıkan dört kızdan hiçbiri bu nihai cezaya çarptırılmamıştı: Suçlu bir tekerleğin kenarına bağlanır, tekerleğin altına da kızgın korlar ve sivri çiviler konulurdu, içimizden biri tekerleği ağır ağır çevirdikçe vücut ağır ağır yanar, çiviler eti parça parça ederdi.

"Yatağı getirin."

Dualarım kabul olmuştu. Gardiyanlardan biri bağırarak bir emir verdi.

O an kız imkânsız olduğunu bile bile kaçmaya yeltendi. Bir o yana bir bu yana koşuyor, kendini taş duvarlara vuruyor, kapıya kadar gidiyor, ama mecburen geri dönüyordu. Soğuğa ve rutubete rağmen bedenini kaplayan ter içeri giren azıcık ışıkta parlıyordu. Ötekiler gibi ağlamı-

yor, sadece kaçmaya çalışıyordu. Gardiyanlar sonunda onu yakalamayı başardılar. Kargaşayı fırsat bilerek küçük göğüslerine, gür kıllarla gizlenmiş cinsel organına mahsus dokunup duruyorlardı.

O sırada iki adam Kutsal Mahkeme için Hollanda'da yapılmış olan tahta yatağı getirdi. Bu tür yataklar artık pek çok ülkede kullanılıyor ve rağbet görüyordu. Yatağı masaya iyice yaklaştırıp sessizce çırpınan kızı yakaladılar, bacaklarını açıp ayak bileklerine her iki uçtaki halkaları geçirdiler. Ardından kollarını başının iki yanından uzatıp arkada birleştirerek bir makaraya geçirilmiş urganlarla bağladılar.

"Makarayı ben idare ederim," dedim.

Engizisyoncu yüzüme baktı. Normalde bu iş askerlerden birine düşerdi. Fakat bu barbarların kızın kaslarını koparabileceğini biliyordum, üstelik amirim son dört seferde bu işi benim yapmama izin vermişti.

"Pekâlâ."

Yatağın bir ucuna gidip kullanılmaktan aşınmış tahta manivelayı iki elimle kavradım. Adamlar öne doğru eğildiler. Bacakları iki yana açılmış olarak çırılçıplak yatağa bağlanmış olan kız, hem cennetlik hem cehennemlik bir görüntü sunuyordu. Şeytan beni dürtüyor, kışkırtıyordu. Geceleyin şeytanı vücudumdan kovuncaya kadar kendimi kurbaçlayacaktım. Böylece içimde kızın üzerine kapanarak onu şehvetli gözlerden, gülüşlerden koruma arzusunun kabardığı o anın hatırası da şeytanla birlikte uçup gidecekti.

"İsa adına çık oradan!"

Şeytana bağırmıştım, ama bu arada boş bulunup makarayı çalıştırınca kızın bedeni gerilmişti. Sırtı yay gibi gerildiğinde sadece inledi. Makarayı gevşetince eski haline döndü.

Aralıksız dua ediyor, Tanrı'dan merhamet diliyordum. İnsan acı eşiğini aşınca ruh güçlenir. Günlük hayatın arzuları anlamını kaybeder ve kişi arınır. Azabın kaynağı arzudur, acı değil.

Sesim sakin ve rahatlatıcıydı.

"Arkadaşların bu aletin nasıl işlediğini sana anlattılar, değil mi? Makarayı çevirdikçe kolların uzayacak, omuzların yerinden çıkacak, omurların açılacak, derin yırtılacak. Beni sonuna kadar gitmeye mecbur etme. Tek yapacağın arkadaşların gibi suçunu kabul etmek. Aminim günahlarından seni arındıracak, ondan sonra sadece tövbe edip evine gidebilirsin ve her şey eski haline döner. Engizisyon'un şehre tekrar gelmesine çok var."

Yan gözle noterin söylediklerimi hemen kâğıda geçirip geçirmediğine baktım. Her şey gelecek için kayıt altına alınmalıydı.

"İtiraf edeceğim," dedi kız. "Ama neymiş günahım söyle ki itiraf edeyim."

Büyük bir dikkatle, sırf biraz bağırtacak kadar makarayı çevirdim. Yalvarırım sana, daha ileri gitmeme meydan verme. Yalvarırım sana, bana yardım et, vakit geçirmeden kabul et.

"Günahlarını sana ben söyleyecek değilim. Hepsi bilinse bile kendi ağzınla söylemen gerek, çünkü mahkeme önündesin."

İşkenceye gerek kalmadan, beklediğimiz ne varsa sayıp dökmeye koyuldu. Fakat bu ölüm fermanını yazması demekti ve ben buna engel olmalıydım. Onu susturmak için makarayı azıcık çevirdim, fakat can acısına rağmen susmadı. Önsezilerinden, olacakları önceden hissettiğinden, arkadaşlarıyla beraber tabiattan tıbbın pek çok sırrını öğrendiklerinden bahsediyordu. Umutsuzca makaraya asıldım, ama kız durmadı, arada acı çığlıklar atarak itirafına devam etti.

"Bir dakika," dedi engizisyoncu. "Söyleyeceği neyse dinleyelim, makarayı gevşet."

Sonra ötekilere döndü:

"Buradaki herkes suçlunun itirafına şahittir. Kilise, şeytanın bu zavallı kurbanının yakılarak idam edilmesini talep ediyor."

Hayır, olamaz! Keşke sus diyebilseydim, ama herkesin gözü bendeydi.

"Mahkeme aynı görüştedir," dedi yargıçlardan biri.

Kız bunu duymuştu. Her şey bitmişti. Salona getirildiğinden beri ilk kez o an bakışları değişerek ancak İblis'te görülebilecek bir kararlılıkla doldu.

"Dünyadaki bütün günahları işledim, kabul ediyorum. Rüyalarımda erkeklerin yatağıma kadar gelip oramı öptüğünü gördüm. Onlardan biri sendin ve itiraf ederim ki rüyamda seni baştan çıkarmaya çalıştım. Arkadaşlarımla toplanıp ruh da çağırdık, evet, çünkü hayallerimi süsleyen adamla günün birinde evlenip evlenemeyeceğimi öğrenmek istiyordum."

Başıyla beni gösterdi.

"O adam sendin. Biraz daha büyüyünce seni manastır hayatından vazgeçirmeye çalışacaktım. Evet, mektuplar ve günlükler yazıp yaktım, çünkü hepsinde annem ile babam dışında bana şefkat gösteren ve bu yüzden sevdiğim biricik insanı anlatıyordum. O insan sendin..."

Makaraya daha kuvvetli asılınca bir çığlık koparıp kendinden geçti. Pamuk teni ter içindeydi. Gardiyanlar kendine gelsin, itiraflarına devam etsin diye yüzüne soğuk su serpiyorlardı, ama engizisyoncu onları durdurdu.

"Kâfi. Kanaatimce mahkeme gerekeni duymuştur. Gömleğini giydirip tekrar zindana atın."

Kıpırtısız vücudu yataktan kaldırıp yerdeki beyaz gömleği üzerine geçirdiler ve kızı gözden uzak bir yere götürdüler. Engizisyoncu salondaki taş kalpli adamlara döndü.

"Muhterem efendiler, şimdi hükmün yazılı tasdikini bekliyorum. Tabii bu salonda herhangi birinin zanlının lehine bir diyeceği yoksa. Şayet varsa suçlamayı yeniden değerlendiririz."

Sadece o değil, herkes bana döndü. Kimileri ağzını bile açma, diyor, kimileriyse onu kurtarmamı söylüyordu, çünkü kızın da dediği gibi, ben her şeyi biliyordum.

Niye söylemişti bütün bunları? Dünyayı arkada bırakıp Tanrı'ya hizmet etmeyi seçmiş birinin üstesinden çok zor geleceği şeyleri niye hatırlatmıştı? Hayatını kurtara-

bilecekken onu savunmama niye izin vermemişti? Şimdi lehinde tek bir kelime etsem, yarın bütün şehir bana baştan beri âşık olduğu için onu kurtardığını konuşurdu. Şanım, şerefim, meslek hayatım yerle bir olurdu.

"Buradaki tek bir kişi bile lehine konuşursa kıza Kutsal Anamız Kilise'nin şefkatini göstermek boynumun borcudur."

Orada kızın ailesini tanıyan bir tek ben değildim. Onlara kimi iyilik, kimi para borçluydu, kimi de sırf kıskançlıktan gelmişti. Kimse ağzını açmayacaktı. Hiçbir borcu olmayan kişi hariç.

"Davanın kapandığını ilan edeyim mi?"

Benden çok daha bilgili ve sofu olmasına rağmen engizisyoncu adeta benden yardım bekliyordu. Ne var ki kız herkese beni sevdiğini söylemişti.

"Sen yeter ki bir söz söyle, uşağın iyileşir," demişti yüzbaşı İsa'ya. Tek bir kelimeyle benim uşağım da kurtulabilirdi.

Dudaklarım kıpırdamadı.

Engizisyoncu belli etmediyse de bana karşı ne hissettiğini sezebiliyordum: Beni küçümsüyordu. Ötekilere döndü.

"Burada naçizane bir hizmetkâr tarafından temsil edilen Kilise idam kararının onayını bekliyor."

Adamlar bir köşede toplandılar. O sırada Şeytan'ın sesi kulağımda giderek yükseliyor, daha önce de yaptığı gibi aklımı karıştırmaya çalışıyordu. Dört kızdan hiçbirinin bedeninde silinmez izler bırakmamıştım. Oysa bazı biraderlerin makarayı sonuna kadar çevirdiğini gözümle görmüştüm, mahkûmlar bütün organları parçalanarak, ağızlarından kan gelerek, vücutları en az otuz santim uzamış olarak ölmüşlerdi.

Heyet herkesin imzasını taşıyan bir kâğıtla geri döndü. Hüküm, sorguya çektikleri diğer dört kızınkiyle aynıydı: Yakılmak suretiyle idam.

Engizisyoncu herkese teşekkür ettikten sonra bana tek kelime etmeden dışarı çıktı. Kanunlardan ve adalet-

ten sorumlu adamlar da onu takip ettiler. Çıkarken kimileri incir çekirdeğini doldurmayacak sohbetlere başlamıştı bile, kimilerininse başı öne eğikti. Şömineden birkaç kor parçası alıp kıyafetimin içine attım. Yanan etin kokusu burnuma doluyor, ellerim alev alev yanıyor, bedenim acıdan kasılıyordu, ama kılımı bile kıpırdatmadım.

"Tanrım," dedim acı azalınca. "Bu yaruk izleri bedenimden ebediyen silinmesin. Bugün yaptıklarımı asla unutmayayım."

Hiç kıpırdamadan hamleyi savuşturmak

Biraz -daha doğrusu fazla- kilolu, aşırı makyajlı, yöresel kıyafetler giymiş bir kadın, yerel şarkılar söylüyordu. Herkesin iyice kurtlarını dökmesini, eğlencenin doruğa çıkmasını istiyordum. Demiryolunda kat ettiğimiz her kilometrede keyfim biraz daha yerine geliyordu.

O akşam, yolculuğa başlamadan önceki benliğimle çatışmış, bir an bunalıma girer gibi olmuştum, ama sonra toparlanmıştım. Hilal beni affettiğine göre kendimi suçlamak için hiçbir sebebim yoktu. Geçmişe dönüp eski yaraları kanatmak kolay da değildi şart da değildi. Bu ancak şimdiyi daha iyi anlayabilmek için yapılırsa bir anlam taşıyabilirdi.

İmza saatim bittiğinden beri Hilal'i gerçeğe götürecek doğru kelimeleri bulmaya çalışıyordum. Kelimelerin kötü yanı, kendimizi başkalarına anlatabileceğimiz ve başkalarının söylediklerini anlayabileceğimiz hissini uyandırmalarıdır. Fakat dönüp kaderimizle yüzleştiğimizde yetmediklerini görürüz. Lafa gelince mangalda kül bırakmayan, ama icraata gelince kaçacak delik arayan nice insanlar tanırım! Hepsi bir yana bir şeyi tasvir etmek başkadır, tecrübe etmek başka. Nitekim bir rüyanın peşinden giden bir savaşçıya hayallerinin değil, yapmış olduklarının ilham verebileceğini anlayalı çok oldu. Hilal'e birlikte yaşadıklarımızı anlatmak bizi bir adım ileri götürmezdi;

böyle şeyleri tarif edebilecek sözler daha ağzımızdan çıkamadan ölürdü.

Yeraltını, işkenceyi, yakılmayı tecrübe etmenin ona zerre kadar faydası dokunmayacaktı, tam aksine, korkunç bir hasar verebilirdi. Önümüzde hâlâ birkaç gün vardı. Acıları illa ki tekrar yaşamadan ilişkimizi anlaması için en uygun yolu bulacaktım.

Ona hiçbir şey anlatmayıp bilgisiz bırakmak da bir çözümdü. Fakat mantıklı bir sebebi olmasa da, gerçeğin Hilal'i bu hayatındaki bazı güçlüklerden de kurtarabileceğini seziyordum. Hayatımın denize koşan bir nehir gibi akmadığını hissettiğimde yollara düşmeye karar vermem bir tesadüf değildi. Bunu yapmanın sebebi etrafındaki her şeyin durağanlaşması tehlikesinin baş göstermesiydi. Hilal'in aynı şeyi hissettiğini söylemesi de bir tesadüf değildi.

Demek ki Tanrı bana destek olacak ve gerçeği söylememem için yol gösterecekti. Bizim vagonda herkes her gün hayatlarının yeni bir aşamasından geçiyordu. Yayıncılarımdan kadın olanı, savunma duvarlarını biraz indirmiş, daha insancıl olmuştu. O an yanımda sigarasını içerek dans pistini seyreden Yao, unuttuğum şeyleri bana gösterebildiği için mutlu olmalıydı, çünkü bu sayede o da öğrendiklerini tazelemiş oluyordu. Sabah İrkutsk'ta ayarladığı bir okula gidip aikido yapmıştık. Dövüşün sonunda "Hasmımızın hamlelerine hazırlıklı olmalıyız," demişti, "ve yolumuzu aydınlatması için ölümün gözlerine bakabilmeliyiz."

Ueşiba'nın Huzur Yolu'na kendini adayanlara kılavuzluk eden pek çok sözü vardır. Ne var ki Yao önceki gece yaşadıklarımla doğrudan bağlantılı olanını seçmişti: Hilal kollarımda uyurken ben onun ölümünü seyretmiştim, o da benim yolumu aydınlatmıştı.

Yao'nun paralel dünyalara sıçrayıp orada bana yoldaşlık etmek için bir yöntemi olup olmadığını bilmiyordum. En çok sohbet ettiğim insan olmasına rağmen (Hilal, birlikte olağanüstü tecrübelerden geçtiğimiz halde giderek içine kapanıyordu) onu tam olarak tanıdığım söylenemezdi. Sevilen varlıkların yok olmayıp sadece başka bir boyuta

geçtiklerini söylemem ona pek fayda sağlamamıştı anlaşılan. Kansı onda hâlâ bir sabit fikirdi. Artık tek yapabileceğim Londra'da yaşayan müthiş bir medyumu ona tavsiye etmekti. Muhtaç olduğu bütün cevapları, zamanın sonsuzluğuyla ilgili söylediklerimi kanıtlayan bütün işaretleri orada bulabilirdi.

Londra'daki bir lokantada uzun boylu düşünmeden Asya'yı trenle geçmeye karar verdiğimden beri buraya, İrkutsk'a herkesin belli bir sebeple geldiğine emindim. Böyle tecrübeleri ancak geçmişte bir yerde yolları kesişmiş olan ve kurtuluşa doğru el ele yürüyenler yaşar.

Hilal kendi yaşında bir delikanlıyla dans ediyordu. İçkiyi biraz fazla kaçırınca taşkınlık derecesinde coşmuş, ayrıca gece boyunca birkaç kez kemanını getirmediğine hayıflanmıştı. Gerçekten çok yazık olmuştu. Bu insanlar Rusya'nın en büyük konservatuarlarından birinin başkemancısının cazibesini ve büyüsünü hak ediyordu.

* * *

Derken şişman şarkıcı sahneden ayrıldı. Orkestra çalmaya devam ederken bütün salon ayağa kalkmış, çalınan şarkının nakaratını tekrar ediyordu: "Kalaşnikov! Kalaşnikov!" Goran Bregoviç'in parçası bu kadar meşhur olmasa duyanlar bir grup teröristin bir anma töreni yaptığını sanabilirdi; ne de olsa Kalaşnikov, yaratıcısı Mihail Kalaşnikov'un onuruna AK-47 tüfeğine verilen addı.

Hilal ile delikanlı sarmaş dolaş olmuş, öpüşmelerine ramak kalmıştı. Yakınımızda olmasalar da yol arkadaşlarının endişelendiğini biliyordum, belki de Hilal'in bir başkasıyla yakınlaşmasını sorun etmemden korkuyorlardı.

Oysa buna bayılmıştım.

İnşallah gerçekten de onu mutlu edebilecek, parlak kariyerini yarım bıraktırmayacak, gün batarken onu sıkı sıkı sarıp ihtiyacı olduğunda kutsal ateşi yakabilecek bekâr birine rastlardı. Bunu hak ediyordu.

Dans edenleri seyrederken "vücudundaki o izleri geçirebilirim," dedi Yao. "Çin tıbbında bunun için ilaçlar var."

Geçiremezdi.

"Önemli bir şey yok. Bir çıkıp bir kayboluyorlar, devrelerin arası da giderek uzuyor. Numuler egzamanın tedavisi yok."

"Çin kültüründe böyle lekelerin önceki hayatında savaşta yanmış askerlerde çıktığına inanırız."

Gülümsedim. Yao da gülümseyerek karşılık verdi. Söylediklerinin anlamının farkında olup olmadığını bilmiyordum. Yeraltındaki o sabahtan kalma asla silinmeyecek izlerdi bunlar. On dokuzuncu yüzyılın ortasında bir Fransız yazar olarak kendimi gördüğümde kalem tutan elimde de aynı cins egzama olduğunu fark etmiştim. Bu egzama türü adını, küçük Roma sikkelerine (*nummulus*) benzeyen yaralardan alır.

Yaralar aynı zamanda kor yanıklarına da benzer.

Derken müzik kesildi. Akşam yemeği için dışarı çıkma vakti gelmişti. Hilal'in yanına gidip dans partnerini de yemeğe davet ettim; o geceki seçilmiş okurların arasına katılabilirdi. Hilal şaşkınlıkla yüzüme baktı.

"Başkalarını davet ettin zaten."

"Bir kişi için her zaman yer bulunur," dedim.

"Her zaman değil. Hayat her zaman isteyenin bilet alıp bindiği upuzun bir tren değildir."

Tam anlamasa da delikanlı konuşmamızda bir tuhaflık olduğunu sezmişti. Ailesiyle yemek yemeye söz verdiğini söyledi. Birdenbire canım biraz oyun oynamak istedi.

"Mayakovski okudun mu hiç?" diye sordum.

"Artık okullarda zorunlu değil. Şiirleriyle devlete hizmet ederdi."

Haklıydı. Yine de onun yaşındayken Mayakovski'yi severdim. Hayatını da biraz bilirdim.

Yayıncılarım kıskançlık krizine gireceğimden korkarak yanımıza geldiler. Hayatta çoğu durumda olduğu gibi asıl olay başka, dışarıdan görünen bambaşkaydı.

Kışkırtıcı bir tavırla, "Yayıncısının balerin karısına tu-

tulmuştu," dedim. "Bu şiddetli ve esaslı aşkın sonucunda şiirinde politika önemini kaybederken insancıllık ön plana çıkmıştı. İsimleri değiştirerek şiir üstüne şiir yazıyordu. Yayıncısı karısından bahsedildiğini bildiği halde kitaplarını yayınlamaya devam ediyordu. Kadın hem kocasını hem Mayakovski'yi seviyordu. Bulduklan çözüm, üç kişi mutlu mesut beraber yaşamaktı."

"Ben de hem kocamı hem sizi seviyorum!" diye atıldı yayıncının karısı. "Haydi, Rusya'ya taşının!"

Delikanlı mesajı almıştı.

"Hilal kız arkadaşınız mı?" diye sordu.

"En az beş yüz senedir tutkunum ona. Ama cevabun hayır: Hilal bir serçe gibi yalnız ve hür. Önünde parlak bir kariyer olduğu halde, henüz ona hak ettiği sevgi ve saygıyı verecek birini bulamamış."

"Ne saçmalıyorsun sen? Sence adam ayarlamak için çöpçatana mı ihtiyacım var?"

Delikanlı ailesiyle yemek yiyeceğini yineledikten sonra teşekkür edip gitti. Öteki davetli okurlar yanımıza gelince biz de çıkıp lokantaya doğru yürümeye koyulduk.

"İzin verirsen bir yorumda bulunmak isterim," dedi Yao karşıdan karşıya geçerken. "Hilal'e de, delikanlıya da, kendine de yanlış davrandın. Hilal konusundaki yanlışın, sana olan aşkına saygısızlık etmiş olmandır. Delikanlıysa senin okurundu ve kullanıldığını hissetti. Kendine de yanlış yaptın, çünkü tek derdin kimin borusunun öttüğünü göstermekti. Kıskançlıktan olsa affedilebilirdi, ama değildi. Dostlarına ve bana sadece hiçbir şeye kıymet vermediğini kanıtlamaya çalışıyordun, ki bu doğru değil."

Başımla onu onayladım. Ruhani anlamda ilerlememiz illa ki insanlan anlama konusunda da mesafe kat ettiğimiz anlamına gelmiyordu.

"Sadece bir ek bilgi vereyim," dedi Yao, "Mayakovski okumak benim zamanımda zorunluydu. Öte yandan hepimiz böyle bir hayatın sonunun hayırlı olmadığını biliyoruz: Mayakovski kırk yaşını doldurmadan kafasına bir kurşun sıkarak intihar etti."

* * *

Yolculuğa başladığımız yerle aramızdaki saat farkı beşe çıkmıştı. İrkutsk'ta akşam yemeğine oturduğumuzda Moskovalılar öğlen yemeklerini yeni bitiriyor olmalıydı. Şehrin kendince bir cazibesi varsa da görünüşe göre iklimi, bizim trendekinden daha soğuktu. Belki de artık belli bir hedefe doğru ilerleyen küçük bir grup olarak masanın etrafındaki hayatımıza alışmıştık. Dolayısıyla tren her durduğunda kendimizi yolumuzdan alıkonulmuş gibi hissediyorduk.

Hilal, partide olanlardan beri bozuk çalıyordu. Yayıncım cep telefonuna yapışmış, biriyle bağıra çağıra kavga ediyordu. Yao konunun kitapların dağıtılmasıyla ilgili olduğunu söyleyerek içimi rahatlattı. Davetlimiz olan üç okursa alışık olmadığımız kadar çekingendiler.

Masaya içki söyledik. Okurlardan biri, gelen içkinin Moğol ve Sibirya votkalarının bir harmanı olduğunu söyleyerek ikaz etti; sabah kötü kalkabilirmişiz. Ne var ki hepimiz içip rahatlamaya can atıyorduk. Bir kadeh, iki kadeh derken yemek gelmeden ikinci şişeyi istemiştik bile. Nihayet bizi uyaran okur da masanın uslu çocuğu olmaktan vazgeçip alkışlar eşliğinde art arda üç kadeh birden yuvarladı. Keyifler yerine gelmişti. Herkes kadar içmesine rağmen bir tek Hilal'in yüzü hâlâ sirke satıyordu.

Üç dakika öncesine kadar gayet ölçülü giderken şimdi gözleri kıpkırmızı kesilmiş olan okurum, "Lanet olası şehir," dedi. "Lokantanın önündeki sokağa bakın."

Günümüzde nadir rastlanan türden sevimli ahşap oymalı evler gözüme çarptı. Adeta bir açık hava mimarlık müzesi gibiydi.

"Evleri değil, sokağı kastetmiştim."

Doğrusu parke taşları pek düzgün sayılmazdı. Bazı yerlerde de açıktan akan kanalizasyonların kokusu burnuma gelmişti.

"Şehrin bu kısmı mafyanın kontrolünde," diye devam etti okurum. "Bütün evleri yıkıp kendi korkunç binalarını

dikmek istiyorlar. Halk şu ana kadar evlerini, arsalarını satmayı kabul etmediği için onlar da mahallede altyapının gelişmesine izin vermiyorlar. Bu şehir dört asırdır Çin'le iş yapan yabancılara kucak açmış, elmas, altın, deri tüccarlarının saygısını kazanmıştır. Ama şimdi mafya şehrin işini bitirmeye çalışıyor, gerçi devlet mücadele ediyor ama..."

Mafya sözcüğü dünyanın her yerinde aynı anlama gelir.. Erkek yayıncım hâlâ telefondaydı, kadın yayıncının yemek listesinden şikâyet ediyor, Hilal başka bir gezegendeymiş gibi davranıyordu. Fakat Yao ve ben yan masadaki adamların bize kulak kabarttığını fark etmiştik.

Paranoyaya kapılıyor olmalıydık, katıksız bir paranoyaya.

Okurum içtikçe coşuyor, iki arkadaşı da her dediğine kafa sallıyordu. Hükümet hakkında atıp tutuyor, yolların halinden, havaalanının bakımsızlığından şikâyet ediyorlardı. Kendi şehirlerimiz hakkında herhangi bir şey söylemeye fırsat bırakmadan her şikâyetin arasına "mafya" lafını sıkıştırıveriyorlardı. Konuyu değiştirmek için o yöredeki Şamanları sordum (Yao henüz hiçbir şeye olur demediysem de Şamanları unutmadığıma sevinmişti), gelgelelim delikanlılar bu sefer de "Şaman mafyası" ve "turist rehberleri mafyası" konusuna daldılar. Moğol-Sibirya votkasından üçüncü şişe masaya gelmiş, memleket meseleleri ayyuka çıkmıştı; hem benim anlayabilmem hem de yan masaların sohbete karışmaması için ingilizce konuşuluyordu. Yayıncım telefonu kapatıp tartışmaya katıldı, diğer yayıncım heyecan içindeydi, Hilal ise kadehleri arka arkaya deviriyordu. Bir tek Yao hâlâ kendindeydi, dalgın bakışlarla aklından geçenleri saklamaya çalışıyordu. Bense üçüncü kadehimi içmiştim, daha fazlasına da hiç niyetim yoktu.

Derken paranoyalarımız gerçeğe dönüştü. Yan masadaki adamlardan biri kalkıp yanımıza geldi. Davetlimiz olan delikanlılara şöyle bir bakmasıyla konuşmanın bıçak gibi kesilmesi bir oldu. Gelişi herkesi şaşırtmıştı. İçkiden ve Moskova'daki sorundan dolayı zaten zihni biraz bulanık olan yayıncım Rusça bir şeyler sordu.

"Hayır, babası değilim," dedi adam. "Ama bu kadar içmeye yaşı tutuyor mu onu da bilemiyorum. Üstelik yalan yanlış konuşuyor."

Anlı şanlı ingiliz okullarında okumuş gibi mükemmel bir İngilizcesi, vardı. En ufak bir duygu ya da tehdit barındırmayan buz gibi bir sesle konuşmuştu.

Alt tarafı aptal bir tehditti. Sadece aptallar böyle şeylerden korkardı. Sözler böyle telaffuz edildiğinde bir tehlike var demektir. Fiiller, özneler ve nesneler gerekirse eyleme geçebilir.

"Yanlış lokanta seçmişsiniz," diye devam etti adam. "Buranın yemekleri kötü, servisi iyice berbat. Siz iyisi mi kendinize başka yer bulun. Hesaplar benden."

Doğruyu söylemek gerekirse yemekler tatsızdı, içki tam bizim delikanlının söylediği gibiydi, servis de daha kötü olamazdı. Fakat karşımızdaki adam bizim sağlığımızı ya da rahatımızı umursadığından böyle konuşmuyor, bizi resmen kovuyordu.

"Kalkalım bari," dedi delikanlı.

Ağzımızı açmaya fırsat kalmadan iki arkadaşıyla birlikte şimşek hızıyla gözden kayboldu. Adam da gerginliğinden kurtularak masasına geçmek için arkasını döndü.

"Yemekler benim çok hoşuma gitti, başka yere gitmeyi hiç canım istemiyor."

Yao'nun da sesinde en ufak bir duygu ya da tehdit yoktu. Gereksiz bir çıkıştı aslında, çocuklar gitmiş, konu kapanmıştı. Esrarengiz adam dönüp Yao'ya gözünü dikti. Masadaki arkadaşı da cep telefonunu kapıp dışarı çıktı. Lokantaya bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Yao ile yabancının gözleri birbirine kenetlenmişti.

"Buranın yemeği insanı bir saniyede zehirleyip öldürebilir."

Yao yerinden kalkmadan konuştu:

"İstatistiklere göre biz konuşurken, son üç dakika içinde üç yüz yirmi insan öldü, altı yüz elli kişi de doğdu. Hayat, dünya böyle bir şey. İçlerinden kaçı zehirlenerek ölmüştür bilmiyorum, ama mutlaka öyle ölen de vardır.

Kimi uzun bir hastalıkla boğuşmuştur, kimini bir kaza götürmüştür. Eminim kafasına kurşun yiyenler de olmuştur, bazılarıysa doğum istatistiklerini kabartacak bir çocuğu dünyaya getirirken gitmiştir. Sadece canı olan varlıklar ölür."

Cep telefonlu adam geri dönmüştü. Masamızın önünde dikilen adamda hiçbir duygu belirtisi yoktu. Koca lokantanın üzerine ölü toprağı serpilmiş gibiydi.

"Bir dakika geçti," dedi adam sonunda. "Yüz kişi daha ölmüş, iki yüz kişi de doğmuş olmalı."

"Evet."

Lokantanın kapısında iki adam daha peyda olmuş, bizim masaya doğru geliyorlardı. Fakat bizim adam fark edip başıyla bir işaret verince tekrar dışarı çıktılar.

"Yemek berbat, servis beşinci sınıf, ama madem gönlünüz bu lokantayı çekmiş siz bilirsiniz. Afiyet olsun."

"Teşekkürler. Fakat hesabı ödeme teklifiniz geçerliyse memnuniyetle kabul ederiz."

"Lafı bile olmaz," dedi esrarengiz adam Yao'ya, bizi yok sayarak. Sonra elini cebine daldırdı ve hepimiz bir tabanca çekecek diye beklerken zararsız bir kartvizit çıkardı.

"Günün birinde işsiz kalırsan ya da işinden sıkılırsan bize gel. İnşaat şirketimizin Rusya'nın her yerinde şubeleri var ve bize senin gibi, ölümün sadece bir istatistik olduğunu bilen insanlar lazım."

Kartını verdi, ikisi el sıkıştılar ve adam masasına döndü. Lokanta yavaş yavaş hayata döndü, sohbetler yeniden ortamı şenlendirdi. Tek bir kurşun sıkmadan düşmanı alt eden kahramanımız Yao'ya hepimiz hayranlıkla bakıyorduk. Hilal'in keyfi yerine gelmiş, kuşların samanla doldurulması ve Moğol-Sibirya votkası gibi saçma sapan konularda herkesle beraber hararetle fikir yürütüyordu. Korkudan adrenalinimiz yükselince hepimiz bir anda ayılmıştık.

Şimdilik anın tadını çıkarmaya çalışıyordum. Kendinden nasıl bu kadar emin olabildiğini Yao'ya daha sonra soracaktım.

"Rus halkının inançlarına bağlılığı beni çok etkiledi. Komünizmi tam yetmiş yıl, din halkın afyonudur, dese de de kimseyi inandıramamış!"

"Marx'ın afyonun mucizelerinden haberi yokmuş," dedi yayıncım.

Gülüştük. Söze devam ettim.

"Benim bağlı olduğum Kilise'de de aynısı oldu. Tanrı adına öldürdük, İsa adına işkence ettik, kadını toplum için tehlikeli saydık, kadınların doğal melekelerini bastırdık, tefecilik yaptık, masumları katlettik, şeytanla el ele verdik. Buna rağmen iki bin yıl sonra hâlâ ayaktayız."

"Kiliselerden nefret ederim," dedi Hilal. Yemi yutmuştu. "Bu yolculukta hakikaten sinirimi bozan tek yer Novosibirsk'te beni zorla götürdüğün o kilise oldu."

"Varsayalım reenkarnasyona inanıyorsun ve geçmişteki hayatlarından birinde, Vatikan'ın dayattığı inançlar adına Engizisyon seni yakmış. Nefretin artar mıydı?"

Uzun boylu düşünmeden karşılık verdi.

"Hayır. Yine kayıtsız kalırdın. Yao masaya gelen o adamdan nefret etmiyordu; sadece bir ilke uğruna mücadele etmek için kendini ortaya koydu."

"Ama varsayalım suçsuzmuşsun."

Yayıncım araya girdi. Bahse girerim bu konuda da bir kitap yayınlamıştı...

"Giordano Bruno aklıma geldi. Saygın bir kilise mensubu olduğu halde Roma'nın ortasında diri diri yaktılar onu. Dava sırasında mahkemeye, "Ben ateşten korkmuyorum, fakat siz vereceğiniz hükümden korkuyorsunuz," mealinde bir şey söylemişti. Bugün *yoldaşları* tarafından katledildiği yerde bir heykeli var. Onu yargılayanlar İsa değil fanilerdi, bunun için Bruno kazandı."

"Bir haksızlığı ve bir cinayeti aklamaya çalışıyorsun," dedi kadın yayıncım.

"Kesinlikle hayır. Katillerin izi bile kalmadı, Giordano Bruno ise fikirleriyle hâlâ dünyayı etkiliyor. Cesaretinin mükâfatını gördü. Meselesi olmayan bir hayatın kimseye faydası yoktur."

Konuşmaya yön veren biri vardı adeta. Dosdoğru Hilal'e baktım:

"Giordano Bruno'nun yerinde olsan cellatlarını affedebilir miydin?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Geçmişte büyük zalimlikler yapmış bir dine mensubum. Demek istediğim de bu, çünkü her şeye rağmen içim hâlâ İsa'ya karşı sevgiyle dolu, ama daha önemlisi kendilerine onun devamcısı süsü verenlerden nefret ediyorum. Ayrıca ekmek-şarap ayininin esrarına hâlâ inanıyorum."

"Bu senin sorunun. Kiliseler, papazlar, ayinler benden uzak dursun. Tabiatı huzurla seyretmek ve müzik bana yeter. Dur biraz, bu söylediğinin şeyle bir ilgisi var mı..." Durup nasıl söyleyeceğini düşündü... "Işık çemberi egzersiziyle?"

Yatakta yan yana yattığımızdan bahsetmemişti. Ateşli mizacına ve düşüncesiz çıkışlarına rağmen beni korumaya çalıştığını fark etmiştim.

"Bilmiyorum. Trende söylediğim gibi, geçmişte ve gelecekte yaşananlar aynı zamanda bugün de cereyan etmektedir. Kim bilir, belki de ben bir cellattım, sen de benim kurbanım, ve belki de af dilememin vakti gelmiştir artık."

Ben de dahil hepimiz güldük.

"O zaman bana iyi davran. Benimle daha çok ilgilen, şuracıkta, herkesin karşısında hoşuma gidecek iki kelime söyle."

Seni seviyorum, dememi beklediğini biliyordum.

"Sana ikişer kelimelik üç cümle söyleyeceğim: 1) Kanatlarımın altındasın. 2) Kafanı yorma. 3) Sana bayılıyorum."

"O zaman benim de bir çift lafım var: *Seni seviyorum* demeyi sadece *seni affediyorum*, diyebilenler becerir."

Herkes bu sözü alkışladı. Tekrar Moğol-Sibirya votkasını mideye indirip aşktan, zulümden, hakikat uğruna işlenen suçlardan, lokantadaki yemeklerden bahsettik. Hilalle iletişimimiz artık tıkanmıştı, o benim ne kastetti-

gibi anlamıyordu, fakat adımların en zoru olan ilk adım atılmıştı.

* * *

Lokantadan çıkarken Yao'ya niye öyle davranıp herkesi tehlikeye attığını sordum.

"Başımıza bir şey geldi mi ki?"

"Hayır. Ama gelebilirdi. Böyle adamlar saygısızlığa alışık değildir."

"Gençliğimde birtakım yerlerden kovulduğum olmuştur. O zamanlar büyüyünce buna asla izin vermeyeceğime ahdetmiştim. Adama saygısızlık etmedim, sadece hoşuna gidecek şekilde karşı çıktım. Gözler yalan söylemez, o da blöf yapmadığımın farkındaydı."

"Yine de ona diklendin. Küçük bir şehirdeyiz, itibarının sarsılmasından korkabilirdi."

"Novosibirsk'ten ayrılırken Elif diye bir şeyden bahsetmiştin. Çince'de de böyle bir kelime olduğu neden sonra aklıma geldi: *Ki*. Adamla ben aynı enerji noktasındaydık. Ezberden konuşmak istemem ama, tehlikelere alışık olan her insan günün birinde karşısına bir rakip çıkabileceğini bilir. Düşman demiyorum, rakip diyorum. Tıpkı bu adam gibi rakibimiz kendi gücünden eminse çatışmaya girmemiz gerekir, yoksa antrenmansızlıktan zayıf düşeriz. Rakiplerini takdir etmeyi, onurlandırmayı bilmek yağcıların, zayıfların, hainlerin harcı değildir."

"Peki onun kim olduğunu biliyor muydun?"

"Kim olduğu değil, gücünü nasıl kullandığı önemli. Birbirimizin dövüş tarzından hoşlandık, hepsi bu."

Altın gül

Bir avuç hap ve mide ilacı yutmuş olmama rağmen Moğol-Sibirya votkası yüzünden başım ağrıdan çatlıyordu. Hava açık, gökyüzü pırıl pırıldı ama ayaz insanın nefesini kesiyordu. Mevsim ilkbahar olduğu halde demiryolunun kenarındaki çakılların arasında buz parçaları göze çarpıyordu. Kalın giyinmiş olsam da soğuk dayanılır gibi değildi.

Aklımda tek bir düşünce vardı: "Ya Rabbim, burada evimdeyim!"

Karşı kıyısı zor seçilen bir göl, berrak sular, arka planda karlı dağlar, henüz yeni yola çıkmakta olan ve herhalde gece çökerken dönecek olan bir balıkçı teknesi. Günün birinde buraya yeniden gelip gelemeyeceğimi bilemezdim, onun için bütün varlığımla orada olmak istiyordum. Derin derin soluyarak her şeyi içime çekmeye çalıştım.

"Ömrümde gördüğüm en güzel yerlerden biri burası."

Yao, sözlerimden cesaret alarak birtakım teknik ayrıntılara girdi. Eski Çin metinlerinde "Kuzey Denizi" olarak anılan Baykal Gölü'nün gezegendeki tatlı suyun yüzde yirmisini topladığını, yaşının 25 milyon yıl olduğunu anlattı; fakat bunlar benim hiç umurumda değildi.

"Dikkatimi dağıtma, manzarayı olduğu gibi ruhuma almaya çalışıyorum."

"Sığmaz. Niye tam tersine sen göle dalıp onun ruhuna gitmiyorsun?"

Bunun sonu soğuktan şoka girmek, sonra da Sibirya'da donarak ölmek olurdu. Fakat dikkatimi dağıtmayı başarmıştı. Başım kazan gibiydi, rüzgâr dayanılır gibi değildi, böylece oyalanmadan geceyi geçireceğimiz yere gitmeye karar verdik.

"Geldiğin için sağ ol. Pişman olmayacaksın."

Toprak yolları, İrkutsk'takilere benzeyen evleri olan köydeki misafirhaneye kadar yürüdük. Kapının önünde bir kuyu vardı, kuyunun başında da bir kız çocuğu kovayla su çekmeye çalışıyordu. Hilal hemen yardımına koştuysa da ipi çekerken kızı tehlikeli bir şekilde kuyunun kenarına itmiş oldu.

"*Yi Çing* kitabı der ki: *Bir şehri başka yere taşıyabilirsin, bir kuyuyu taşıyamazsın.* Ben de sana diyorum ki, kovayı başka yere taşıyabilirsin, ama çocuğu taşıyamazsın."

O sırada kızın annesi koşup Hilalle ağız dalaşına girmişti, ikisini baş başa bırakıp içeri girdim ve odama gittim. Yao kesinlikle Hilal'in bizimle gelmesinden yana değildi. Şaman'la görüşeceğimiz yere kadınlar giremiyordu. Yao'ya bu ziyarete pek de bayılmadığımı söylemiştim. Dünyanın dört bir tarafına yayılmış olan Geleneği bilirdim, ayrıca kendi ülkemde pek çok Şaman'la tanışmıştım. Buraya gelmeyi kabul ettiysem sırf Yao'nun yardımlarının ve bana yol boyunca öğrettiği onca şeyin hatırınaydı.

"Hilal'den bir dakika ayrılamam," demiştim İrkutsk'tayken. "Ne yaptığımın farkındayım. Krallığıma dönüş yolundayım. Hilal şimdi bana yardım etmezse bu *hayatımda* üç şansım kalacak."

Yao ne demek istediğimi tam anlamasa da sonunda kabul etmişti.

Çantamı bir köşeye attım, ısıtıcıyı en üst dereceye getirdim, perdeleri kapattım ve başımın ağrısı çabuk geçsin diye dua ederek kendimi yatağa attım. Derken Hilal içeri girdi.

"Yabancılardan nefret ettiğimi bile bile beni orada, o kadınla bıraktın."

"Burada yabancı biziz."

"Bir yandan korkularımı, duygularımı, zaaflarımı saklamak, bir yandan da her dakika yargılanmak sinirime dokunuyor. Gözünü budaktan sakınmayan yetenekli bir kız olarak görüyorsun beni. Oysa yanılıyorsun! Benim de korkularım var. İnsanlarla göz göze gelmekten, gülümsemekten, yakınlaşmaktan kaçıyorum, senden başka kimseyle sohbet etmiyorum. Yoksa fark etmedin mi?"

Karşınızda Baykal Gölü, karlı dağlar, ayna gibi sular vardı, dünyanın en güzel yerlerinden birindeydik, biz tutmuş aptal gibi çene yarıştırıyorduk.

"Biraz dinlenelim. Sonra biraz yürürüz. Akşam Şaman'la görüşeceğim."

Sırt çantasını bir kenara bırakmaya yeltendi.

"Senin kendi odan var."

"Ama trende..."

Cümlesini bitirmeden kapıyı çarpıp çıktı. Gözlerimi tavana dikip ne yapacağımı düşünmeye koyuldum. Suçluluk duygusuna teslim olmamalıydım. Teslim olmamalıydım, olmayı zaten istemiyordum da - o an uzakta olan ve kocasını çok iyi tanıdığı halde gözü kapalı güvenen bir başka kadındaydı gönlüm. Önceki denemeler işe yaramamıştı, ama belki de bu saplantılı ve esnek, güçlü ve zayıf kıza bunu açıkça anlatmak için en uygun yere gelmiştik.

Olanlardan dolayı kendime kızgın değildim. Hilal de öyle. Hayat bizi bu noktaya getirmişti ve temennim, hakkımızda hayırlı olmasıydı. Sadece temenni mi ediyordum? Kesin konuşabilmeliydim. Kesinlikle hayırlı olacaktı. Dua etmeye koyuldum ve çok geçmeden gözlerim kapandı.

Uykudan kalkınca Hilal'in odasına gittim. Kapının ardından gelen sese bakılırsa keman çalıyordu. Çalmayı bitirmesini bekledim ve ses kesilince kapıyı tıklattım.

"Çıkıp biraz gezelim."

Şaşkınlık ve sevinçle yüzüme baktı.

"Şimdi daha iyi misin? Rüzgârla soğuk hava dokunmasın?"

"Evet, çok daha iyiyim. Çıkalım."

Peri masallarından fırlamış gibi duran köyün merkezine doğru yürüdük. Günün birinde turistler buraya akın edecek, etrafa devasa oteller dikilecek, dükkânlarda tişörtler, çakmaklar, kartpostallar, ahşap ev şeklinde biblolar satılacaktı. Arkasından iki katlı otobüsler için dev otoparklar yapılacak, otobüslerden koca gölü tek bir hafıza kartına sığdırma niyetiyle dijital makinelerini kuşanmış insan kalabalıkları inecekti. Gördüğümüz kuyu da belediye emriyle, yabancı çocuklar içine sarkmasın diye kapatılacak, sonra yıkılıp yerine şık, ama halka su vermeyen başka bir kuyu yapılacaktı. O sabah gördüğüm balıkçı teknesi de ortadan kalkmış olacaktı. Öğle yemekli günübirlik göl turları yapan modern tekneler Baykal Gölü'nün sularını yara yara dolaşmaya başlayacaktı. Balık ve av meraklıları ellerinde izin kâğıtlarıyla sökün edecek, yöre balıkçılarının ve avcılarının bir senede kazandığını bir günlük izin için ödeyeceklerdi.

Ama o sırada, adamın birinin yarı yaşında bir kadınla birlikte eriyen buzların yarattığı bir derenin kenarında yürüdüğü, Sibirya'nın kuş uçmaz kervan geçmez bir köyüydü burası. Derenin kenarına oturduk.

"Dün akşam lokantada konuştuklarımızı hatırlıyor musun?"

"Biraz. Çok içmiştim, ingiliz bizim masaya gelince Yao'nun hiç tırınadan kafa tuttuğunu biliyorum."

"Geçmişle ilgili bir şeyler anlatmıştım."

"Evet, hatırlıyorum. Anlattıklarını gayet iyi anladım, çünkü Elif'e girdiğimizde sen kafana kapüşonunu geçirmiş, sevgi ve umursamazlıkla bana bakıyordun. Kendimi ihanete uğramış, küçük düşürülmüş hissetmiştim. Fakat eski hayatlardaki ilişkiler umurumda değil. Biz şu an şimdiki zamandayız."

"Önümüzden akan şu dereyi görüyor musun? Bizim evin salonunda da aynı böyle bir nehirde bekletilmiş bir gül tablosu var. Resmin yarısını sular yıkamış, o yüzden kenarları tarazlanmış vaziyette. Ama o halde bile altın zemin üzerine çizilmiş güzel kırmızı gülü kısmen görebiliyorsun. Ressamını tanırım. 2003'te birlikte Pireneler'de bir ormana gitmiştik. Nehri o zaman keşfettik. O sırada suyu çekilmişti, biz de tabloyu nehir yatağındaki taşların altına sıkıştırdık.

Ressam benim karımdı. Şu an fiziksel olarak binlerce kilometre uzakta uyuyor, çünkü burada saat akşamüstü dört olsa da onun şehrinde henüz gün doğmadı. Onunla çeyrek asırdır beraberiz. İlk tanıştığımızda bu ilişkinin yürüyeceğine hiç ihtimal vermemiştim. İlk iki yıl boyunca ikimizden biri her an çıkıp gidecek diye bekledim. Sonraki beş yıl, ilişkimiz alışkanlık haline geldi, diye düşündüm, çok geçmeden ayrılıp kendi yolumuza gidecektik. İş daha ciddiye binerse *özgürlüğümden* olurdum, istediğim gibi yaşayamazdım, kendimi buna inandırmıştım."

Hilal'in huzursuzlandığını fark etmiştim.

"Bunun nehirle, gülle ne ilgisi var?"

"2002 yazıydı. Ben artık tanınmış bir yazardım, pa-

ram vardı ve bana sorarsan temel değerlerim hep aynı kalmışn. Ama bundan nasıl emin olacaktım? Sınayarak. Kendimize Fransa'da iki yıldızlı bir otelde bir oda tuttuk. Artık yılın beş ayı oradaydık. Odaya daha büyük bir elbise dolabı sığmadığı için mecburen kıyafetlerimizi iyice ayıkladık. Ormanlarda, dağlarda geziyor, dışarıda yemek yiyor, saatlerce sohbet ediyor, her gün sinemaya gidiyorduk. O koşullarda yaşayınca dünyada en büyük lüksün, aslında herkesin ulaşabildiği şeylerde olduğunu bir kere daha anlamışık.

İkimiz de işimize tutkuyla bağlıyız. Çalışırken bana tek lazım olan bir dizüstü bilgisayar. Ne var ki karım... ressam. Ressamlara çalışmak ve yaptıklarını saklamak için devasa atölyeler lazımdır. Tutkusundan benim için feragat etmesine kesinlikle razı olamazdım, o yüzden bir yer kiralayalım, dedim. Etrafındaki dağlara, vadilere, nehirlere, göllere, ormanlara bakarken onun da aklına bir şey gelmiş: Niye yaptıklarımı burada saklamıyorum? Hem niye tabiat da benimle çalışmasın?"

Hilal gözlerini nehirden hiç ayırmıyordu.

"Böylece resimleri açık havada *saklama* fikri doğdu. Ben her zamanki gibi bilgisayarımı alıp yazmaya devam ediyordum. Karım çimenlerin arasına oturup resim yapıyordu. Bir yıl sonra ilk tablolan bıraktığımız yerden aldığımızda sonuç benzersiz ve muhteşemdi. Gün yüzüne ilk çıkardığımız gül tablosu oldu. Bugün Pireneler'de bir evimiz olmasına rağmen karım hâlâ dünyanın bağrına tablolarını gömüp çıkarıyor. Bir ihtiyaçtan doğan bir fikir onun üslubuna dönüştü. Nehre baktığım zaman gül aklıma geliyor, karım sanki yanımdaymış gibi içimde neredeyse elle tutulur, somut bir sevgi kabarıyor."

Rüzgâr biraz hafiflemiş, bu sayede güneş az da olsa ısıtmaya başlamıştı. Geri dönerken ışık, hayal edilemeyecek kadar güzeldi.

"Seni anlıyorum, saygı da duyuyorum," dedi Hilal. "Ama lokantada geçmişten bahsederken, Aşk daha güçlüdür, demiştin. Aşk, bir insandan daha büyüktür."

"Doğru. Ama aşk, bir seçim yapmak demektir."

"Novosibirsk'te seni affetmemi istemiştin, ben de razı olmuştum. Şimdi benim de senden bir isteğim var: Beni sevdiğini söyle."

Elini sıkıca kavradın, ikimiz de nehri seyrediyorduk.

"Sükût ikrardandır," dedi Hilal.

Kolumu boynuna sarıp başını omzuma yasladım.

"Seni seviyorum. Seni seviyorum çünkü dünyadaki bütün aşklar aynı göle akan farklı ırmaklar gibidir. O gölde kavuştuktan sonra hepsi tek bir aşk olur, yağmur bereketiyle toprağa yağar.

Seni geçtiği her yerde bitkilere, ormanlara hayat veren bir nehir gibi seviyorum. Seni susayana su veren, insanları istedikleri menzile ulaştıran bir nehir gibi seviyorum.

Çağlayanlarda başka hızda koşacağını anlamış, çukurlarda dinlenmeyi öğrenmiş bir nehir gibi seviyorum seni. Seni seviyorum, çünkü hepimiz aynı yerde, bizi hâlâ suyuyla besleyen aynı kaynaktan doğduk. O yüzden zayıf düştüğümüzde tek ilacımız biraz beklemektir. Elbet bahar gelir, kış karları eriyip bize taptaze bir enerji verir.

Bir dağın başından yapayalnız yola çıkan cılız bir su gibi seviyorum seni; o su giderek büyür, önüne çıkan başka sularla birleşir, ta ki hedefine giden yoldaki bütün engelleri yıkacak hale gelene kadar.

O yüzden sevgini içime alıyor, sana da sevgimi veriyorum. Bir erkeğin bir kadına, bir babanın kızına, Tanrı'nın bütün yarattıklarına duyduğu sevgi değil bu. Tıpkı niye o yollardan geçtiğini anlatamadan hedefine koşan bir nehir gibi, ismi ve açıklaması olmayan bir sevgi. Alacağı da vereceği de olmayan, sadece varlığını hissettiren bir sevgi. Asla senin olmayacağım, asla benim olmayacaksın, ama yine de söyleyebilirim: Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum."

Belki akşam olduğundan, belki de ışıktandı, ama o an Kâinat nihayet ahengine kavuşmuş gibi göründü. Yao'nun muhtemelen çoktandır beni beklediği otele dönmek için en küçük bir istek duymadan, orada öylece oturduk.

Baykal kartalı

Havanın kararması an meselesiydi. Kıyıya demirlemiş küçük bir teknenin önünde altı kişiydik: Hilal, Yao, Şaman, ben ve yaşlıca iki kadın. Rusça konuşuyorlardı. Şaman başını olumsuz anlamda sallıyordu. Anlaşılan Yao ısrar ediyordu, ama Şaman bir noktada sırtını dönüp tekneye bindi.

Şimdi Yao ile Hilal tartışmaya başlamıştı. Yao tedirgin görünmesine rağmen sanırım içten içten eğleniyordu da. Kaç kez birlikte Huzur Yolu'na girmiştik, artık beden dilini çözebiliyordum. Öfkelenmiş numarası yapıyordu sadece.

"Ne konuşuyorsunuz?"

"Ben gelemiyormuşum," dedi Hilal. "Ömrümde görmediğim bu iki kadınla burada kalacakmışım. İşin yoksa bütün gece, bu soğukta burada bekle. Beni otele geri götürecek kimse de yok."

"Biz adada ne yapıyorsak sen de aynısını burada bu kadınlarla yapacaksın," dedi Yao. "Ama töreyi çiğneyenleyiz. Önceden uyarmama rağmen buraya gelmen için ısrar eden Paulo'ydu. Artık gitmemiz lazım, çünkü bu işin belli bir zamanı var: sizin Elif, benim *ki* dediğimiz şeye Şamanlar da mutlaka başka bir isim vermiştir. Çok sürmez, iki saat içinde dönmüş oluruz."

Yao'yu kolundan yakalayıp tekneye doğru çekerek, "Gidelim," dedim.

Sonra gülümseyerek Hilal'e döndüm:

"İki dünya bir araya gelse yeni bir şey öğrenebileceğini bile bile otelde kapanıp kalmazdın. Böyle daha iyi mi oldu kötü mü oldu bilemem. Ama en azından tek başına yemek yemekten iyidir."

"Güzel sözlerle gönlümü alabileceğini mi sandın acaba? Tamam, anladık, karını seviyorsun, ama ayaklarına serdiğim onca dünyanın karşılığı sadece bu mudur?"

Sırtımı dönüp tekneye yürüdüm. Yine saçma sapan bir tartışma.

* * *

Şaman tekneyi hareket ettirip dümenin başına geçti. Rotayı kıyıdan iki yüz metre mesafedeki bir kayalığa çevirmişti. Kafamdan on dakika içinde varmış olacağımızı hesapladım.

"Artık geçmişe dönmeme gerek kalmadığına göre niye illa ki Şamanla tanışmam için ısrar ettin? Bu yolculukta benden tek istediğin bu oldu, oysa sen bana çok şey verdin. Sadece aikidodan bahsetmiyorum. Ne zaman trende denge bozulacak gibi olsa ortamı yumuşattın, benim sözlerimi kendin söylemiş gibi samimiyetle tercüme ettin, hatta daha dün, sırf rakibe saygıdan dolayı dövüşe soyunmanın ne kadar önemli olduğunu gösterdin."

Yao biraz tedirgin gözüküyor, sanki teknenin güvenliğinden kendi sorumluymuş gibi başını bir sağa bir sola çevirip duruyordu.

"Tanışmak ilgini çeker diye düşündüm, ne de olsa böyle konulara ilgilisin..."

"Bu cevap pek ikna edici değil. Tanışmak istesem kendim söylerdim."

Sonunda yüzüme bakıp başını evet anlamında salladı.

"Vaktiyle, günün birinde bölgeye tekrar geldiğimde, burayı yeniden ziyaret edeceğime söz vermiştim. Yalnız da gelebilirdim, ama yayıneviyle yaptığım anlaşmaya gö-

re seni hiç yalnız bırakmamam lazımdı. Yayıncılar kızabilirdi."

"Yanımda sürekli birine ihtiyacının olmadığı zamanlar oluyor. Ayrıca İrkutsk'ta kalmaya karar versem yayıncıların üzüleceğini hiç sanmıyorum."

Hava beklediğimden daha hızlı kararıyordu. Yao konuyu değiştirdi:

"Tekneyi kullanan şu adam karımla konuşabiliyor. Bunun yalan olmadığını biliyorum, dünyada başka kimsenin bilemeyeceği şeyler söylüyor. Ama daha önemlisi bu adam kızımı kurtardı. Moskova, Pekin, Şanghay ve Londra'daki dört dörtlük hastanelerin yapamadığını yaptı. Üstelik tekrar onu görmeye gelmemden başka hiçbir karşılık istemedi. Talihe bak ki bu sefer yanımda sen varsın. Belki beynimin kabul etmek istemediği şeyleri sen anlayabilirsin."

Gölün ortasındaki kayalığa az kalmıştı; bir dakikaya kalmadan varmış olacaktık.

"İşte şimdi oldu. Bana güvendiğin için teşekkür ederim. Bu pırıl pırıl akşam vakti, dünyanın en güzel yerlerinden birinde, tekneye vuran dalgaların sesini dinliyorum. Yani bu adamı görmek için buralara gelmek, yolculuğun başından beri yaşadığım en hayırlı şeylerden biri."

Karısının ölümüne ne kadar üzüldüğünü anlattığı gün dışında Yao hislerini hiç açığa vurmamıştı. Ama şimdi elimi tutmuş sıkıca göğsüne bastırıyordu. Teknenin sahildeki küçük bir çakıltaşı şeridine sürtünerek durmasıyla demir atmış olduk.

"Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim."

* * *

Kayalığın tepesine tırmandık. Ufuk çizgisi hâlâ kıpkırmızıydı. Etrafımızda sadece cılız çalılar vardı, doğu yönündeyse henüz yaprakları çıkmamış üç dört ağaç seçiliyordu. Ağaçlardan birinin dalında adak kalıntıları ve bir

hayvan iskeleti asılıydı. İhtiyar Şaman keramet sahibi muhterem birine benziyordu. Çok yollardan geçtiğim ve hepsinin tek noktada birleştiğini bildiğim için bana yeni bir şey gösteremezdi. Yine de yaptığını ciddiye aldığını görebiliyordum. O ayin için hazırlık yaparken benim zihnim medeniyetler tarihinde Şamanların rolü hakkında bütün bildiklerimi toparlamakla meşguldü.

Eski devirlerde kabilelerde öne çıkan iki sima vardı. Bunlardan biri kabilenin reisiydi. Kabilenin en cesur adamı, hasımlarını alt edebilecek kadar kudretli, ezeli iktidar savaşında tuzaklardan sıyrılabilecek kadar zeki biriydi (iktidar savaşları sadece bugün yaşanmıyor, bu savaşlar tarihle yaşıttır). Reis başa geçince fiziksel dünyada halkının korunmasından ve refahından sorumlu sayılırdı. Zaman geçtikçe bu doğal seçim yozlaştı ve reislik babadan oğula geçmeye başladı. İmparatorları, kralları, diktatörleri yaratan daimi iktidarlar devri böylece başlamış oluyordu.

Ne var ki Şaman, reisten bile daha önemli sayılırdı. İnsanlığın ilk doğduğu zamanlarda bile insanlar tam olarak nereden geldiğini açıklayamasalar da büyük bir gücün varlığını, yaŞamanın ve ölmenin bir sebebi olduğunu seziyorlardı. Aşkın doğumuyla birlikte varoluşun esrarına da bir açıklama getirme ihtiyacı doğdu. İlk Şamanlar hayatın kaynağı olan kadınlardı; avlanmakla ya da balık tutmakla meşgul olmadıklarından bütün vakitlerini tefekkürle geçirerek sonunda kutsal sırlara kendilerini vakfetmişlerdi. Gelenek, genellikle yalnız yaşayan, bundan ötürü çoğu bakire kalan en kerametlilere aktarılırdı daima. Şamanlar bambaşka bir boyutta işlerini yapar, manevi dünyayla fiziksel dünyanın kuvvetlerini dengede tutmaya çalışırlardı.

Ayin düzeni hemen hiç değişmezdi: Topluluğun Şamanı müzikle transa girer (genelde davullarla), tabiattan

elde ettiği iksirleri içer ve içirir, nihayet ruhu bedeninden çıkıp paralel evrene girerdi. Orada bitkilerin, hayvanların, ölülerin ve dirilerin ruhlarıyla buluşurdu - hepsi, Yao'nun *ki*, benimse Elif dediğim yekpare bir zamanın içinde birlikte yaşardı. Şaman, bu benzersiz noktada kılavuzlarıyla görüşür, enerjileri dengeler, hastalara şifa verir, yağmur yağdırır, barış getirir, tabiatın yolladığı simgeleri ve işaretleri çözer, kabilenin Bütünle ilişkisini zedeleyen bireyleri yola getirirdi. O zamanlar kabile yiyecek bulmak için sürekli yer değiştirdiğinden mabet ya da sunak inşa etmek mümkün değildi. Sadece kabilenin bağrında yürüdüğü Bütün vardı.

Ne var ki tıpkı kabile reisleri gibi Şamanlık da giderek yozlaşacaktı. Topluluğun tehlikelerden korunmasının ve sağlıklı yaşamasının yolu ormanla, kırlarla, tabiatla uyumlu olmaktan geçtiği halde, manevi güçlerle -kabilenin ruhuyla- temas kurma görevini üstlenmiş olan kadınlar zamanla çoğu kabile reisinde bile olmayan büyük yetkilere kavuştular. Tarihte tam olarak bilinmeyen bir dönemde (tarımın keşfinden ve göçebelik defterinin kapanmasından hemen sonra diye tahmin edilir) erkekler kadınlığa ait olan yeteneği gasp etti. Güç ahengin önüne geçti. Kadınların doğal melekeleri hesaba katılmaz olmuştu; tek önemli olan ellerindeki iktidardı.

Bir sonraki adımda erkeklerin eline geçmiş olan Şamanizm, toplumsal bir yapıya kavuşturuldu ve ilk dinler doğdu. Toplum eskisi gibi değildi, göçebelik geride kalmıştı, ama reis ve Şaman'ın telkin ettiği saygı ve korku, insanoğlunun ruhuna sağlam bir şekilde kök salmış durumdaydı. Bunun farkında olan din adamları halkı boyunduruk altında tutabilmek için idarecilerle el ele verdiler. Devlete meydan okuyanlar tanrıların gazabıyla tehdit ediliyordu. Derken bir noktada kadınlar Şamanlık rolünü geri istediler, zira onlar olmadan dünya büyük bir felakete doğru sürüklenmekteydi. Fakat kadınlar ne zaman talepte bulunsalar derhal zındık ya da fahişe diye damgalanarak püskürtüldüler. Tehdit ciddiye bindiğin-

deyse sistem gözünü bile kırpmadan kadınları yakarak, taşlayarak, en hafifinden sürgüne yollayarak cezalandırdı. Medeniyetin tarihinde kadın dinlerinin izi kalmamıştır; tek bildiğimiz arkeologların keşfettiği en eski nesnelerin tanrıça tasvirleri olduğudur.

Ne var ki zamanın kumları, bütün bunların üzerini örttü. Tıpkı büyü gücü gibi bunlar da sadece fani işler için kullanıldı ve sonunda iyice eriyip gücünü kaybetti. Geriye tek kalansa ilahî varlıkların gazabından duyulan korku oldu.

Karşımdaki bir kadın değil bir erkekti - hoş, ondaki özel güce Hilal gibi sıra dışı kadınların da sahip olduğuna şüphe yoktu. Orada ne işi var, diye düşünmedim, içindeki *kadın tarafla* barışık olduğu sürece erkeğin ve kadının bilinmeyenle temas kurabilme yeteneği eşittir. Buraya gelmekteki isteksizliğimin sebebi, insanlığın kendi kökeniyle olan bağlarının, Tanrı'nın Sesi'yle temasının nasıl kesildiğini zaten biliyor olmamdı.

Şaman, alevler sürekli esen rüzgârdan sönmesin diye bir çukurda bir ateş yaktı, yanına davula benzeyen bir çalgıyla, bilmediğim bir sıvıyla dolu olan bir şişeyi açıp koydu. Sibiryalı Şaman -Şaman teriminin doğduğu yer burasıdır-Amazon ormanlarındaki kabile doktorları, Meksika'daki büyücüler, Afrika kökenli *candomblé* rahipleri, Fransa'daki tinselciler, Amerikan yerli kabilelerindeki otacılar, Avustralya'daki Aborijinler, Katolik Kilisesi'ndeki tinselciler, Utah'taki Mormonlar ve daha niceleriyle aynı ritüelleri uyguluyordu.

Bu büyük benzerlik, ilk bakışta hiç durmadan kıyasıya çatıştığı zannedilen bu geleneklerin en şaşırtıcı yönüdür. Birbirleriyle hiçbir temasları olmamalarına rağmen bu inançlar, dünyanın dört bir köşesinde doğmuş ve ayrı manevi boyutta buluşmuştur. Yüce El şöyle der:

"Bazen oğullarımın gözleri vardır görmezler. Kulakları

vardır duymazlar. Bu yüzden bazılarına bana kör, bana sağır olmayın, diyeceğim. Bedeli yüksek de olsa onlar Geleneği yaşatmaktan sorumlu olacak, ve günün birinde bereketim yeryüzüne geri dönecek."

Şaman davulu belli bir ritimle çalmaya başlamıştı ve tempoyu yavaş yavaş artırıyordu. Yao, Şaman'ın kendisine söylediklerini şöyle tercüme etti:

"O aynı terimi kullanmadı ama *ki* rüzgârla gelecekmiş."

Rüzgâr şiddetlenmeye başlamıştı. İnsan ne kadar sıkı giyinse de -özel bir anorak, eldivenler, yün bere ve gözlerim hariç bütün yüzümü saran bir atkı- kâr etmiyordu. Burnum adeta hissizleşmiş, kaşlarımda, sakalımda küçük buz parçaları birikmişti. Yao zarif bir tavırla bağdaş kurmuştu. Onun gibi oturmaya çalıştıysam da bir türlü rahat edemedim. Pantolonum o soğuğa uygun olmadığından rüzgâr kumaşı geçerek kaslarımı uyuşturuyor, her yerimi sızım sızım sızlatıyordu.

Alevler çılgınca dans ediyor ama sönmüyordu. Davulun temposu iyice artmıştı. O noktada Şaman, kalbinin temposunu, altı ruhlar girebilsin diye açık bırakılmış olan davulun temposuna uydurmaya çalışıyordu. Afro-Brezilya geleneklerinde işte tam bu anda medyum ya da rahip ruhunu dışarı salarak, daha deneyimli başka bir ruha bedeninde yer açar. Aradaki tek fark, benim ülkemde Yao'nun deyimiyle *ki*'nin tezahür ettiği belli bir andan bahsedilmemesidir.

O an ben de sadece izlemekle yetinmeyip transa katılmaya karar vermiştim. Kalbimin davulun ritmine ayak uydurması gerekiyordu. Gözlerimi kapadım, kafamı düşüncelerden arındırdım, ama soğuk ve rüzgâr yüzünden o noktada takandım. Oturuşumu yine değiştirmek zorundaydım. Gözlerimi açtığımda Şaman'ın davulu tutan elinde muhtemelen o yöreye özgü nadir bir kuşa ait tüyler vardı. Dünyanın neresine giderseniz gidin bütün geleneklerde kuşlar, ilahî varlıkların habercileri olarak kabul edilir. Büyücünün göklere yükselip ruhlarla konuşmasına yalnız onlar yardım eder.

Yao'nun da gözleri açıktı, vecde gelmek, sadece ve sadece Şaman'ın harcıydı. Rüzgâr iyice şiddetlenmişti, benim içim donuyor, Şaman'ınsa kılı bile kıpırdamıyordu. Ayin devam ediyordu: Yanındaki şişedeki yeşilimsi sıvıdan içti, şişeyi Yao'ya verdi, o da içip bana uzattı. Saygısızlık etmemek için ben de onlar gibi yaptım. Hafif alkollü şekerli karışımdan bir yudum alıp şişeyi Şaman'a verdim. Davul aynı ritimde devam ediyor, ses sadece Şaman toprağa birtakım şekiller çizerken kesiliyordu. Bu sembolleri daha önce hiç görmemiştim, uzun zaman önce kaybolmuş bir yazıya benziyorlardı. Şaman'ın gırtlağından yüksek perdeden kuş seslerine benzeyen tuhaf hırıltılar geliyordu. Davula giderek daha kuvvetli, daha hızlı vuruyordu. Soğuk şimdi eskisi kadar rahatsız etmiyordu sanki. Nitekim çok geçmeden rüzgâr dindi.

Kimsenin açıklama yapmasına gerek yoktu: Yao'nun deyimiyle *ki* zuhur etmişti. Üçümüz birbirimize baktık. Ortama bir huzur çökmüştü, Şaman ne tekneyi kullanan adama benziyordu ne de Hilal'i kıyıda bırakana: Hatları değişmiş, yüzüne daha genç, daha kadınsı bir hava gelmişti.

Ne kadar sürdü bilemiyorum, ama Yao ile Şaman, bir müddet Rusça konuşmaya daldılar. Ufukta bir ışık belirdi, ay doğuyordu. Gölün bir anda yatışmış olan sularına gümüşi ışıkları vuran aya, gökyüzündeki yolculuğunda yoldaşlık ettim. Solumda küçük köyün ışıkları yanmıştı. Sakindim, daha nice anlar gibi hiç beklemediğim halde yoluma çıkmış olan bu anı, mümkün olduğu kadar özümsemeye çalışıyordum. İnşallah beklenmedik olaylar hep bu kadar güzel, bu kadar barışçıl olurdu.

Nihayet Şaman, Yao'yu tercüman olarak kullanarak niye geldiğimi sordu.

"Buraya geri geleceğine söz veren bir arkadaşa yoldaşlık etmek için. Sanatına saygılarımı sunmak için. Yanında sırrı görebilmek için."

"Yanındaki adamın hiçbir şeye güveni yok," dedi Şaman, yine Yao aracılığıyla. "Defalarca buraya gelip kansıyla konuştu, ama yine de inanmıyor. Zavallı kadın! Yer-

yüzüne yeniden geleceği vakte kadar Tann'nın yanında yürüyebilecekken ikide bir bu bahtsızı teselli etmeye dönüyor. İlahî güneşin sıcağını bırakıp Sibirya'nın ayazına dönüyor, çünkü aşk elini kolunu bağlıyor!"

Bir kahkaha patlattı.

"Niye bunu ona anlatmıyorsun?" dedim.

"Anlattım bile. Ama çoğu insan gibi o da kayıp addettiği şeyle bir türlü barışamıyor."

"Safi bencillik bu."

"Evet, safi bencillik. Böyleleri zaman dursun ya da geri dönsün isterler. Bu yüzden de ruhları yolundan ederler."

Şaman yine kahkaha attı.

"Karısının başka bir boyuta geçtiği gün, bu adam Tann'yı öldürdü. Buraya bir, iki, on kere daha dönüp yine karısıyla konuşmaya çalışacak. Onun derdi hayatı daha iyi anlamak için yardım istemek değil. Her şey onun hayata ve ölüme bakışına ayak uydursun istiyor."

Bir an durdu. Etrafına baktı. Artık tamamen karanlıktaydı, ortamın tek ışığı alevlerden geliyordu.

"İnsanlar umutsuzlukla avunurken bu duyguya çare bulamam."

"Kiminle konuşuyorum?"

"Sen inanıyorsun."

Tekrar sordum.

"Valentina."

Bir kadındı demek.

"Yanımdaki adam, ruh meselelerinde biraz toydur, ama kendi deyimiyle karısının *ölümü* hariç her şeye hazırlıklı, dört dörtlük bir insandır. Yanımdaki adam, iyi bir insandır."

Şaman başıyla onayladı.

"Sen de öylesin. Yoldaşlık ettiğin arkadaşını çok uzun zamandır tanıyorsun, bu hayattaki karşılaşmanızın çok öncesinden beri. Bu arada ben de seni uzun zamandır tanıyorum."

Bir kahkaha daha yükseldi.

"Biz üçümüz başka bir yerde görüşmüştük, sonra aynı

kaderi paylaşarak arkadaşının deyimiyle bir savaş meydanında birlikte *öldük*. Hangi ülkedeydi bilmiyorum, ama kurşunla yaralanmıştık. Bütün savaşçılar eninde sonunda yeniden bir araya gelir. İlahî Kanun'un bir kaidesidir bu."

Alevlere otlar atarken başka bir hayatta da aynı bugünkü gibi ateşin etrafına oturup maceralarımızı anlattığımızı söyledi.

"Ruhun, Baykal kartalıyla söyleşiyor. Kartal her şeyi gözetler ve görür, düşmanlara acımaz, dostlarına kol kanat gerer."

Şaman'ın söylediklerini doğrularcasına uzaktan bir kuş sesi geldi. Üşümemin yerini bir rahatlık almıştı. Şişeyi bize uzattı.

"Mayalı içkiler canlıdır, küçükten başlayıp yavaş yavaş yaşlanırlar. İçki olgunluğa vardığında Çekingenlik Ruhu'nun, İnsanlardan Kopukluk Ruhu'nun, Korku Ruhu'nun, Kaygı Ruhu'nun hakkından gelebilir. Gelgelelim ölçüyü kaçırırsan isyan eder ve Bozgun Ruhu ile Saldırganlık Ruhu'nu çağırır. Bütün mesele hangi noktada duracağını bilmekte."

İçtik ve hayır duası ettik.

"Şu an bedenin toprakta, ama ruhun benimle yüksekterde. Ona tek sunabileceğim şey, Baykal göklerinde bir gezinti. Bana soru sormaya gelmediğine göre sana bu gezintiden başkasını veremem. Umarım yaptığına devam etmen için yüreğine ilham verir.

Adın kutlu olsun. Kendi hayatını dönüştürürken yanındaki iki kişinin de hayatını değiştiriyorsun. Senden bir talepleri olduğunda vermekten kaçınmayasın. Kapını çaldıklarında sakın açmaktan bıkmayasın. Bir şeyi yitirip sana gelirlerse elinden ne geliyorsa yapıp kaybolanı bulasın. Fakat önce kapıyı çalıp kendi hayatında neyin kayıp olduğunu gör. Bir avcı başına geleceği bilir: Ya sen avı yersin ya o seni yer."

Başımla onu onayladım.

"Bunu daha önce de yaşadın, daha çok defa yaşayacaksın," diye devam etti Şaman. "Dostlarının dostu, Baykal

kartalının da dostudur. Bu akşam beklenmedik bir şey olmayacak; ne gönül gözün açılacak ne büyülü tecrübeler yaşayacaksın. Vecde gelip dirilerle yahut ölülerle temasa geçemeyeceksin. Herhangi olağandışı bir güce de kavuşmayacaksın. Sadece Baykal kartalı, ruhuna gölü gezdirirken sevinçten kendinden geçeceksin. Sen hiçbir şey görmüyor olabilirsin, ama ruhun şu an yükseklerin keyfini çıkarıyor."

Ruhum yükseklerin tadını çıkarıyor, bense hiçbir şey göremiyordum. Gerek yoktu zaten, doğru söylediğini biliyordum. Ruhum bedenime hiç olmadığı kadar sakinleşmiş, olgunlaşmış olarak dönecekti.

Zaman durmuştu, çünkü artık zamanı ölçemez olmuştum. Alevler kıpırdadıkça Şaman'ın yüzünde tuhaf gölgeler beliriyordu ama ben sadece orada değildim. Ruhumu göklere salmıştım, benimle bunca çaba harcadıktan sonra buna ihtiyacı vardı. Üşümem geçmişti. Hiçbir şey hissetmiyordum - özgürdüm, ve Baykal kartalı, gölün ve karlı dağların üzerinde uçtukça bu böyle sürecekti. Ne yazık ki ruhum neler gördüğünü bana anlatamayacaktı; fakat sonuçta başından geçenlerin hepsini bilmem gerekmiyordu.

Rüzgâr yine esmeye başlamıştı. Şaman yerlere kadar eğilerek toprağa ve göğe selam verdi. Çok korunaklı bir yerde yanan ateş birden sönüverdi. Gökte iyice yükselmiş olan aya baktım, tepemizde uçan çeşit çeşit kuşların şekillerini seçebiliyordum. Yeniden yaşlanmış olan Şaman yorgun görünüyordu. Davulunu işlemeli büyük bir çantaya koydu.

Yao, Şaman'ın yanına gidip sol elini cebine daldırdı ve bir avuç bozuklukla kâğıt para çıkardı. Ben de aynısını yaptım.

"Baykal kartalı için dilendik. Topladıklarımız bunlar."

Şaman eğilerek selam verdi ve para için teşekkür etti. Hiç acele etmeden tepeden inip tekneye bindik. Şamanların kutsal adasının kendi ruhu vardı, hava zifirî karanlıktı, doğru yere basıp basmadığımızı hiç bilemiyorduk.

Kıyıya vardığımızda Hilal'i sorduk. Kadınlar otele döndüğünü söylediler. İşte ancak o an Şaman'ın bana onun hakkında tek kelime etmediğini fark ettim.

Korkmaktan korkmak

Odadaki kalorifer sonuna kadar açıktı. Işığı bile yakmadan derhal paltomu, beremi ve atkımı çıkarıp içeriyi havalandırmak için pencereyi açmaya gittim. Otel küçük bir tepede olduğundan köyde sönmekte olan ışıkları görebiliyordum. Biraz orada durup ruhumun şahit olduğu güzellikleri gözümde canlandırdım. Tam arkama dönecekken bir ses duydum.

"Sakın dönme."

Hilal odamdaydı. Sesinin tonu beni ürkütmüştü. Şaka yapmıyordu.

"Silahım var."

Yo, bu doğru olamazdı. Tabii o kadınlar...

"Biraz geri çekil."

Söylediği gibi yaptım.

"Biraz daha. Tamam. Şimdi sağa bir adım at. Tam orada kal, artık kıpırdama."

Düşünmeyi bir kenara bırakmıştım, şimdi bütün tepkilerime hayatta kalma dürtüsü kumanda ediyordu. Beynim şimşek hızıyla hayatta kalmak için yapabileceklerimi gözden geçirdi: Kendimi yere atmak, konuşmaya çalışmak ya da sadece bir sonraki adımı beklemek. Beni öldürmeyi gerçekten kafasına koyduysa fazla oyalanmadan harekete geçerdi, ama bir dakika sonra tetiği hâlâ çekmemiş olursa konuşmaya başlayacak demekti, o zaman da

üstünlük bana geçerdi.

Derken kulakları sağır eden bir ses duyuldu, bir patlama oldu ve tepemden cam kırıkları yağdı. Başımın üstündeki ampul paramparça olmuştu.

"Sağ elimde yay sol elimde keman var. Sakın dönme."

Dönmedim, ama rahat bir nefes aldım. Az önce olanların büyüyle ya da özel efektlerle bir ilgisi yoktu. Opera sanatçıları da sesleriyle aynısını yapabilir, yani havayı narin nesnelerin dayanamayacağı bir frekansta titreştirerek sözgelimi şampanya kadehlerini tuzla buz edebilirler.

Yay yeniden tellere sürtünerek ayrı tiz sesi çıkardı.

"Her şeyi biliyorum. Gördüm. Kadınlar ışık çemberine gerek kalmadan beni oraya götürdüler."

Görmüştü.

Cam kırıkları içindeki sırtımdan büyük bir yük kalkmıştı. Yao bilmese de oraya gitmek aynı zamanda benim de krallığıma geri dönmem demekti. Tek kelime etmeme gerek kalmamıştı, Hilal göreceğini görmüştü.

"En çok muhtaç olduğum anda beni terk etmişsin. Senin yüzünden ölmüşüm. Şimdi vicdanına çöreklenmeye geldim."

"Vicdanıma çöreklenemezsin. Beni korkutmuyorsun. Ben affedildim."

"Kendini zorla affettirdin. Ne yaptığını tam bilmeden affettim."

Buruk ve sevimsiz bir nota daha çaldı.

"İstiyorsan affını geri al."

"İstemiyorum. Affedildin. Ve bin kere affetmek gerekse yine affederim. Ama kafamdaki görüntüler kanıtlan çoğalmandı. Tam olarak neler olduğunu anlat bana. Tek hatırladığım; çıplaktım, sen bana bakıyordun, ben herkese seni sevdiğimi söylüyor, bu yüzden de ölüme mahkûm ediliyordum. Aşkım beni mahkûm etti."

"Yüzümü sana dönebilir miyim?"

"Henüz değil. Önce neler olduğunu anlat. Tek bildiğim geçmişteki bir hayatta senin yüzünden öldüğüm. İster burada ister dünyanın bambaşka bir yerinde olmuş

olsun, ben kendimi bir aşk uğruna, aşkımı kurtarmak uğruna feda etmişim."

Gözlerim karanlığa alışmıştı ama odanın sıcağı dayanılır gibi değildi.

"Kadınlar tam olarak ne yaptılar?"

"Gölün kıyısına oturduk. Bir ateş yakıp davul çaldılar, transa girip bana bir içki verdiler. İçince o karışık görüntüler belirmeye başladı. Çok kısa sürdü. Bütün hatırladığım sana anlattıklarım. Sadece bir kâbustur diye düşündüm, ama kadınlar geçmişteki bir hayatta seninle birlikte olduğumuza yemin ettiler. Sen de öyle söylemiştin."

"Hayır. Her şey şimdiki zamana ait, şu an cereyan etmekte. Şu anda Sibirya'da bir otelde, adını bilmediğim bir köydeyim. Aynı zamanda İspanya'da, Kurtuba'da bir zindandayım. Karımla birlikte Brezilya'da, hayatım boyunca birlikte olduğum nice kadınla beraberim, ve bu hayatların bazılarında ben de kadınım. Bir şey çal."

Kazağımı çıkardım. Hilal keman için yazılmamış bir sonat çalmaya koyuldu. Annem aynı sonatı çocukken bana piyanoyla çalardı.

"Bir zamanlar dünya da dişiydi, güzel bir enerjisi vardı, insanlar mucizelere inanırdı, şimdiki zaman ellerindeki tek şeydi, bu yüzden zaman yoktu. Yunancada zaman anlamına gelen iki kelime vardır. Birincisi Kairos'tur; Tanrı'nın zamanı, sonsuzluk. Sonra birden bir kırılma oldu. Hayatta kalma mücadelesi, ürün almak için tohumların atılacağı yeri hesaplama ihtiyacı ve bugün yaşadığımız şekliyle zaman, tarihimizin bir parçası haline geldi. Yunanlılar buna Kronos, -Romalılar ise Satürn- derler ve bu, kendi çocuklarını yutmuş olan bir tanrının adıdır. Hâlâ belleğin esiriyiz. Sen çaldıkça derdimi daha iyi anlatacağım."

Hilal çalmaya devam etti. Gözlerimden yaşlar süzülmeye başlamasına rağmen ben de susmadım:

"Şu anda köyün birinde, bir bahçede, evimin önündeki bir bankta oturuyorum. Göğe bakıyor, bir saat önce duyduğum *kumdan kaleler yapmak* anlamındaki *göğe şa-*

toiar yapmak deyimini anlamaya çalışıyorum. Yedi yaşındayım. Hayalimde altından bir şato yapmaya çalışıyorum, ama bir türlü kafamı toplayamıyorum. Arkadaşların evlerinde akşam yemeği yiyor, annem şimdi dinlediğim müziği çalıyor, tek fark onun piyanoda çalması. Hissettiğimi anlatmak zorunda olmasam bütün varlığımla orada olurdum. Yazın kokusu, ağaçlarda türkü söyleyen ağustosböceklerinin arasında deli gibi sevdiğim kızı düşünüyorum.

Geçmişte değilim, bugündeyim. Bir zamanların o oğlan çocuğuyum şimdi. Hep o çocuk olarak kalacağım, hepimiz daima, vaktiyle olduğumuz ve günün birinde olacağımız çocuklar, yetişkinler, yaşlılar olarak kalacağız. Ben şu an HATIRLAMAKLA KALMIYORUM; o zamanı yeniden YAŞIYORUM."

Daha fazla devam edemedim. Hilal giderek yoğunlaşan, mükemmelleşen müziğiyle beni hayattaki nice benlere götürürken ellerimle yüzümü örtüp ağlamaya başladım. Giden annem için değildi döktüğüm yaşlar, çünkü o zaten şimdi burada, benim için çalmaktaydı. Anlaşılmaz bir tabir yüzünden kafası karışmış halde kendine altından bir şato yapmaya çalışan, fakat şatosu bir görünüp bir kaybolan o çocuğa da ağlamıyordum. O da şimdi burada Chopin dinliyor, müziğin ne kadar tatlı olduğunu biliyordu. Defalarca dinlemişti, bin kere daha dinlese de bıkmazdı. Ağlamamın sebebi hissettiklerimi anlatmamın başka yolunun olmamasıydı: YAŞIYORDUM. Bedenimin her gözeneğinde, her bir hücresinde yaşıyordum, asla doğmamış ve asla ölmemiştim. Üzüldüğüm anlar olmuştu, bazen zihnim karışmıştı, fakat benim üzerimde her şeyi anlayan ve ıstırabıma gülüp geçen büyük bir Ben mevcuttu. Kelimelerin müzikten daha fakir olduğunu, onun için bu anı asla tasvir edemeyeceğimi bilerek faniliğe ve ebediyete ağlıyordum. Chopin, Beethoven, Wagner'e kendimi bırakarak onların peşinden aslında şimdiki zaman olan geçmişe gitmiştim - onların müziği bildiğim bütün ateş çemberlerinden daha kudretliydi. Hilal çal-

dıkça ağladım. Hilal de ben ağlamaktan bitap düşene kadar çaldı.

Hilal gidip ışığı yaktı. Kırık ampul kısa devre yaparak patladı. Oda karanlıkta kalmıştı; bunun üzerine Hilal başucumdaki sehpaya gidip masa lambasını yaktı.

"Şimdi bana dönebilirsin."

Gözlerim aydınlığa alışınca Hilal'in çırılçıplak olduğunu gördüm. Bir elinde keman bir elinde yayla kollarını iki yana açmış duruyordu.

"Bugün beni bir nehir gibi sevdiğini söylemiştin. Ben de şimdi sana diyorum ki seni Chopin'in müziği gibi seviyorum. Basit ve derin, göllerin suları gibi mavi ve..."

"Müzik kendi kendini anlatır. Söze gerek yok."

"Korkuyorum. Çok korkuyorum. Gördüğüm tam olarak neydi?"

Zindanda olanları ona bütün ayrıntısıyla anlattım; korkaklık ettiğimi ve gördüğüm kızın tıpkı onun şimdiki haliyle karşımda durduğunu söyledim, tek farkı ellerinin keman ve yay tutmak yerine bağlanmış olmasıydı. Hilal kollarını iki yana açık tutup ağzından çıkan her kelimeyi yutarak beni sessizce dinledi. Odanın ortasında, ayaktaydık. Vücudu o an Kurtuba şehrinde ateşe götürülen on beş yaşındaki kızınki gibi bembeyazdı. Onu kurtaramazdım, arkadaşlarıyla beraber alevlerin kurbanı olacağını biliyordum. Bu bir kez olmuştu, şu an defalarca yaşanmaktaydı ve dünya yerinde durdukça daha pek çok kez olacaktı. O kızın bacaklarının arasında tüyler olduğunu söyledim, şimdi karşımda duransa tıraşlıydı - bunu iğrenç buluyorum, sanki bütün erkekler küçük kızlara mı düşkün... Bu alışkanlıktan vazgeçmesini söyledim, o da bir daha asla yapmayacağına söz verdi.

Hiç olmadığı kadar belirginleşmiş, canlanmış olan egzamalarını ona göstererek bunların da aynı yerin, aynı

geçmişin izleri olduğunu söyledim. Acaba bana ne söylediğini ya da ateşe giderken ötekilerin ne söylediğini hatırlıyor muydu?

Başıyla hayır dedi.

"Beni arzuluyor musun?"

"Hem de çok. Gezegendeki bu benzersiz yerde yalnızız ve sen karşımda çıplaksın. Seni çok arzuluyorum."

"Korkumdan korkuyorum. Kendi kendimden özür diledim, burada olduğum için değil, öteden beri ıstırabımı bencilce yaşadığım için. Affetmek yerine hep intikam peşinde koştum. Daha güçlü olduğum için değil, aksine, oldum olası kendimi daha zayıf hissettiğimden. Başkalarını yaraladıkça kendimde daha da büyük yaralar açtım. Kendimi aşağılanmış hissetmek için başkalarını aşağılıyor, kendi duygularım yüzünden tecavüze uğramış olmak için saldırıyordum.

Elçilikte dünyanın en sıradan olayı gibi anlattığım türden, yani aile dostu bir komşumuz tarafından taciz edilmek gibi şeylerin bir tek benim başıma gelmediğini biliyordum. O gece bunun nadir bir vaka olmadığını söylemiştin, benim de masadaki kadınlardan en az birinin çocukken tacize uğradığından hiç şüphem yok. Ama yine de herkes benim gibi tepki vermiyor. Ben kendimle barışamıyorum bir türlü."

Söyleyeceklerini toparlamaya çalışarak derin bir nefes aldı, sonra devam etti:

"Herkesin üstesinden gelebildiği şeyin ben üstesinden gelemedim. Sen kendi hazinenin peşindesin, ben de o hazinenin bir parçasıyım. Ama buna rağmen kendi bedenimde bir yabancı gibiyim. Şu an kollarına atılıp seni öpmeyi, seninle sevişmeyi istemiyorsam bunun tek bir sebebi var: Cesaretim yok, seni kaybetmekten korkuyorum. Sen kendi krallığını ararken ben de kendimle yüzleştim, ta ki yolculukta bir an gelip tıkanana kadar. İşte o zaman saldırganlaştım. Kendimi reddedilmiş, yararsız hissediyorum ve ne söylersen söyle fikrimi değiştiremezsin."

Odadaki tek sandalyeye oturup onu kucağıma çağır-

dım. Hilal'in de bedeni sıcaktan ter içindeydi. Kemanıyla yayı hâlâ elindeydi.

"Pek çok korkum var," dedim. "Ve hep olacak. Hiçbir şeyi açıklamaya çalışmayacağım. Ama şu an yapabileceğin bir şey var."

"Bir gün geçecek, diye kendi kendimi oyalamak istemiyorum artık. Asla geçmeyecek. Şeytanlarımla yaşamayı öğrenmeliyim!"

"Dur biraz. Bu yolculuğu dünyayı kurtarmak için, hele seni kurtarmak için yapmış değilim kesinlikle. Ama Büyülü Geleneğe göre acıları aktarmak mümkündür. Hemen geçmez, ama sen başka bir yere taşıdıkça yavaş yavaş yok olurlar. Ömür boyu bilmeden böyle yapmışsın zaten. Şimdi bunu bilinçli olarak yap diyorum."

"Benimle sevişmek içinden gelmiyor mu?"

"Hem de çok. Şu an odada sıcaktan durulmuyor, ama bacaklarıma değdiğin yerler bir başka kavruluyor. İnsanüstü bir erkek değilim. O yüzden senin acını, benim de arzumu başka bir yere aktaralım."

Şimdi kalk, odana git ve tükenene kadar çal. Bu handa bizden başka kimse yok, yani gürültüden şikâyet eden olmaz. Bütün hislerini müziğe akıt, yarın yine aynısını yap. Her çaldığında seni yaralayan şeyin bir yeteneğe dönüştüğünü hatırla. Sen ne dersen de başka insanlar travmalarını kesinlikle atlatmıyor, sadece ilişmeyecekleri bir yerde saklıyorlar. Ama senin durumunda Tanrı sana yolu göstermiş. Şu an seni tazeleyecek olan kaynağı ellerinde tutuyorsun."

"Seni Chopin'i sevdiğim gibi seviyorum. Kendimi bildim bileli piyanist olmak istemişimdir, ama annemle babamın parası o zaman ancak kemana yetiyordu."

"Ben de seni bir nehir gibi seviyorum."

Hilal ayağa kalkıp çalmaya başladı. Gökler müziği dinledi, melekler yere inip benimle birlikte kâh dimdik duran, kâh çalgısıyla dans eden bu çıplak kadını seyretti. Onu arzuluyordum ve bedenine dokunmadan, doyuma ulaşmadan sevişttim onunla. Dünyanın en sadık erkeği ol-

duğum için değil, her şeye şahit olan meleklerle birlikte bedenlerimizin birleşmesinin yolu bu olduğu için böyle yaptım.

O gece üçüncü kez -ruhum Baykal kartalıyla uçarken, çocukluğuma ait bir şarkıyı dinlerken, bir de şimdi- zaman durmuştu. Geçmişsiz ve geleceksiz olarak bütün varlığımla oradaydım, Hilalle beraber müziği, beklenmedik bir duayı yaşıyor, krallığımın peşinde yollara düşmemin ödülünü alıyordum. Yatağa uzandım. Hilal çalmaya devam etti. Kemanının sesiyle uykuya daldım.

Güneşin ilk ışıklarıyla uyanıp Hilal'in odasına gittim. Yüzüne bakınca ilk kez gerçekten yirmi birinde gösterdiğini fark ettim. Onu nazikçe uyandırıp giyinmesini söyledim, çünkü Yao bizi kahvaltıya bekliyordu. Tren birkaç saat sonra kalkacaktı, fazla oyalanmadan İrkutsk'a dönmemiz gerekiyordu.

Aşağı inip soslu balığımızı yedik (o saatte başka seçenek yoktu), derken bizi almaya gelen arabanın sesini duyduk. Şoför günaydın dedikten sonra çantalarımızı alıp bagaja yerleştirdi.

Çıktığımızda pırıl pırıl bir hava vardı, gökyüzü berraktı, rüzgâr dinmişti; uzaktaki karlı dağlar rahatça görülebiliyordu. Durup göle veda ettim, hayatım boyunca muhtemelen bir daha buraya hiç gelemeyeceğimi biliyordum. Yao ile Hilal arabaya bindiler ve şoför motoru çalıştırdı.

Ne var ki benim ayağım bir türlü gitmiyordu.

"Haydi, gidelim. Yolda kaza falan vardır diye bir saat önceden çıkıyoruz, ama yine de risk almak istemem."

Göl beni çağırıyordu.

Yao arabadan inip yanıma geldi.

"Belki Şamanla görüşmemizden daha fazlasını bekliyordun. Ama bu benim için önemliydi."

Hayır, daha azını bekliyordum. Hilalle yaşadıklarımızı

onunla daha sonra konuşacaktım. O an güneşle birlikte doğan, sularıyla her ışığı ayrı ayrı yansıtan göle bakıyordum. Ruhum Baykal kartalıyla beraber onu ziyaret etmişti, fakat benim de onu daha yakından tanımam lazımdı.

"Ne yaparsan yap bazen işler düşündüğümüz gibi gitmez," diye devam etti Yao. "Ama her ne olursa olsun geldiğin için teşekkür ederim."

"Tanrı'nın çizdiği yoldan sapmak mümkün müdür? Evet, ama bu her seferinde bir hatadır. Acıya engel olmak mümkün müdür? Evet, ve sen bunu asla öğrenemeyeceksin. Bazı şeyleri gerçekten tecrübe etmeden öğrenmek mümkün müdür? Evet, ne var ki o zaman asla senin gerçek anlamda bir parçan olmazlar."

Böyle konuşarak sularını beni çağırdığı yere doğru yürümeye koyuldum. İlk başta yavaş yavaş, tereddüt ederek, o noktaya varmayı başaracağıma pek inanamadan yürüyordum. Çok geçmeden mantığımın beni geri çektiğini fark edince hızlandım, kışlıklarımı üzerimden atarak koşmaya başladım. Gölün kıyısına geldiğimde üstümde sadece şortum kalmıştı. Bir an, saniyenin binde biri kadar bir an, bir kararsızlık geçirdim. Ama şüphem beni yolumdan alıkoyacak kadar güçlü değildi. Buz gibi su ayaklarıma, bileklerime değdi. Suyun dibinin kayalık olduğunu fark ettim, dengemi sağlamakta zorlanıyordum, ama yine de su derinleşinceye dek ilerlemeye devam ettim ve...

SUYA DALDIM!

Bedenim buzlu suya gömülürken her yerime binlerce iğne batıyordu adeta. Elimden geldiği kadar dayandım, belki birkaç saniye sürmüştür belki ebediyete kadar, sonra yeniden su yüzüne çıktım.

Mevsim yazdı! Hava sıcaktı!

Haddinden fazla soğuk bir yerden hızla daha sıcak bir yere geçen herkesin aynı benim gibi hissettiğini daha sonra öğrenecektim. Orada, göğsüm çıplak halde, dizlerime kadar Baykal'ın sularının içindeyken çocuklar gibi şendim, şimdi bütün o güç beni sarmalamış, benim bir parçam olmuştu.

Yao ve Hilal, beni kıyıdan -gözlerine inanamadan- seyrediyorlardı.

"Gelin! Gelin!"

İkisi de elbiselerini çıkarmaya koyuldu. Hilal'in altında hiçbir şey yoktu, yine çırılçıplak kalmıştı, ama ne önemi vardı? Birkaç kişi iskelede toplanmış bizi seyrediyordu. Ama bunun da ne önemi vardı? Göl bizimdi. Dünya bizimdi.

Suya ilk Yao girdi, fakat suyun dibinin ne kadar engebeli olduğunu fark edemeyerek düştü. Kalktı, biraz daha yürüyüp suya daldı. Hilal taşların üzerinden atlamış olmalıydı, çünkü göle koşarak girdikten sonra hepimizden uzağa giderek uzun bir dalış yaptı, kollarını gökyüzüne açarak çılgınlar gibi güldükçe güldü.

Göle doğru koşmaya başlamamla gölden çıkmamız arasında beş dakikadan fazla geçmemişti. Beti benzi atmış olan şoför alelacele otelden ayarladığı havlularla yanımıza koştu. Biz üçümüz kucak kucağa, bağıra çağıra, "Dışarıda hava sıcak!" diye şarkılar söyleyerek zıplıyorduk, tıpkı ömrümüz boyu asla, asla olmaktan vazgeçmeyeceğimiz çocuklar gibi.

Şehir

Yolculukta son kez saatimi ayarladım: Tarih 30 Mayıs 2006, saat sabahın beşiydi. Aradaki yedi saat farktan dolayı Moskova'da insanlar o saatte 29 Mayıs gününün akşam yemeğini yiyor olmalıydı.

Bütün vagon ayaklanmış, belki de zaten kimse uyuyamamıştı. Trenin çok sallanmasıyla ilgisi yoktu bunun, ona alışmıştık, asıl sebep kısa süre sonra son durak olan Vladivostok'a varacak olmamızdı. Son iki günü vagonda, çoğunlukla da bütün o sonsuz zaman boyunca evrenimizin merkezi haline gelen malum masanın etrafında geçirmiştik. Yemekler yemiş, hikâyeler anlatmıştık, ben de herkesin asıl Şaman ziyaretini merak ettiğini bildiğim halde, Baykal Gölü'ne dalmanın nasıl bir his olduğunu anlatıp durmuştum.

Yayıncılarımın aklına, duracağınız istasyonlara trenin kaçta geleceğini haber vermek gibi parlak bir fikir gelmişti. Gece gündüz demeden her seferinde vagondan iniyordum. Peronlarda bekleyenler bana kitaplarını imzalattırıyor, karşılıklı teşekkürler ediliyordu. İstasyonlarda bazen beş dakika kalıyorduk bazen yirmi. İnsanlar benim için hayır dualarını ediyor, ben de kâh uzun mantolu, çizmeli, başörtülü ihtiyar hanımlardan, kâh işten çıkmış eve dönen, genellikle "soğuk bana işlemez" havalarında incecik montlarla dolaşan delikanlılardan gelen bütün dualarını kabul ediyordum.

Bir önceki günse nihayet treni baştan sona gezmeye karar vermiştim. Bu aslında hep aklımdaydı, ama nasıl olsa önümüzde çok yol var diye her seferinde ertelemiştim, ta ki son durağa çok az kaldığını anlayıncaya kadar. Yao' yu da çağırdım. Birlikte sayısız kapıyı açıp kapatmaya koyulduk. Sadece bir trende değil, bir şehirde, bir ülkede, koca bir Kâinat'ta olduğumuzu ancak o zaman kavrayabildim. Bunu daha önce yapmalıydım - daha dolu dolu bir yolculuk olurdu, çok ilginç insanlarla tanışabilir, belki de kitaplara dönüşebilecek hikâyeler dinleyebilirdim.

İstasyonlarda bekleyen okurlarımla görüşmelerim hariç, akşama kadar hiç durmadan raylar üzerindeki bu şehri gezdim. Dünyadaki pek çok kardeşinden hiçbir farkı olmayan bu büyük şehirde yürüdüm ve her yerde rastlanan sahnelere tanık oldum: Cep telefonuyla konuşan adamlar, yemekli vagonda unuttuğu bir şeyi almak için koşan delikanlılar, kucağında bebekleriyle anneler, dışarıda akıp giden manzarayı umursamadan kompartımanların önündeki daracık koridorda öpüşen gençler, yüksek sesle çalan radyolar, çözemediğim işaretler, bir şey ikram eden ya da bir şey isteyen insanlar, arkadaşlarıyla beraber kahkahalar atan altın dişli bir adam, boşluğa bakarak ağlayan başörtülü bir kadın. Öndeki vagona açılan daracık kapıdan geçerken bir grup insanla birkaç sigara içtim, dünyanın yükünü omuzlamış gibi duran, düşünceli, iyi giyimli adamları fark ettirmeden seyrettim.

Gürül gürül akan çelikten büyük bir nehir gibi uzadıkça uzayan bu şehri arşınladım. Ülkenin dili konuşulmuyordu burada, fakat ne fark ederdi? Binbir çeşit lehçe ve dil dinledim ve bütün büyük şehirlerde olduğu gibi çoğu insanın kimseyle konuşmadığını fark ettim. Her yolcu kendi dertlerine, kendi rüyalarına gömülmüş, kompartımanı muhtemelen bir daha hiç yüzünü görmeyeceği, kendi dertleri, kendi rüyalarıyla meşgul üç yabancıyla paylaştığına seviniyordu. Böyle daha sefil, daha yalnız olsalar da, yeni bir şey keşfetmenin sevincini ya da içlerini

kemiren bir üzüntüyü başkalarıyla paylaşmaya can atsalar da sessizlik daha emniyetliydi.

Sonunda yolcuların arasında, benim yaşlarımda olduğunu tahmin ettiğim bir kadınla ahbaplık etmeye karar verdim. Ona nereden geçtiğimizi sordum. Yao söylediklerimi tercüme etmeye başladı, ama yardımını geri çevirdim, bu yolculuğu tek başıma yapsam nasıl olacağını merak ediyordum: Acaba sonuna kadar gitmeyi başarabilir miydim? Kadın başıyla beni anlayamadığını işaret etti, tekerlekler çok gürültü yapıyordu. Sorumu tekrar ettim, bu sefer beni duyabildiyse de yine hiçbir şey anlamamıştı. Beni deli zannetmiş olmalıydı, ben de yoluma devam ettim.

Arkasından ikinci, üçüncü kişilerle tekrar denedim. Soruyu değiştirmiştim, bu kez niye seyahat ettiklerini, bu trende ne işleri olduğunu merak ediyordum. Kimse derdimi anlamadı, sevindim buna, çünkü aptalca bir soruydu, herkes ne yaptığının, nereye gittiğinin farkındaydı - belki hedefime ulaşamamış olmama rağmen benim için bile geçerliydi bu. Daracık koridorda aramızdan geçmeye çalışan biri, ingilizce konuştuğumu duyunca durup sakin bir sesle, "Yardımcı olabilir miyim?" dedi, "Yolunuzu mu kaybettiniz?"

Hayır hayır, kaybolmamıştım. Acaba nereden geçmekteydik?

"Çin sınırındayız. Az ileride sağa dönüp Vladivostok'a ineceğiz."

Teşekkür edip yoluma devam ettim. Biriyle diyalog kurmayı başarmıştım, demek ki tek başıma bu yolculuğu yapabilirdim, bana yardım edecek bu kadar insan varken asla yolumu kaybetmezdim.

Sonu yok gibi görünen bu şehirde yürüdüm, yürüdüm. Sonra gülüşleri, bakışları, öpüşmeleri, müzikleri, sayısız dillerden sözcükleri, camın önünden geçen, herhalde bir daha asla göremeyeceğim, ama retinamda, yüreğimde daima benimle kalacak olan ormanı yüklenip başladığım yere geri döndüm. Evrenimizin merkezi olan

masada birkaç satır karalayıp Yao'nun günün sözünü astığı yere tutturdum.

* * *

Tren gezmesi bittikten sonra bir önceki gün yazdıklarımı okudum.

"Ben bir yabancı değilim, çünkü evime sağ salim dönmek için durmadan dua etmedim, evimi, masamı, yatağımı hayal ederek vaktimi israf etmedim. Ben bir yabancı değilim, çünkü hepimiz aynı yolun yolcusuyuz, kafamızdaki sorular, yorgunluğumuz, korkularımız, bencilliğimiz, cömertliğimiz hep aynı. Ben bir yabancı değilim, çünkü ihtiyacını olduğunda verileni almasını bildim. Çaldığım kapılar açıldı. Aramasını bilince kafamdan geçeni buldum."

Bu sözlerin Şaman'dan geldiğini hatırladım sonra. Kısa süre sonra bu vagon başladığı noktaya geri dönecek, temizlikçi kadın temizliğe gelir gelmez bu kâğıt yok olacaktı. Ama neden bir yabancı olmadığım ve asla da olmayacağım hakkında yazdıklarımı ben asla unutmayacaktım.

* * *

Hilal vaktinin büyük kısmını odasında keman çalarak geçiriyordu. Bazen meleklerle söyleştiğini hissediyordum. Bazen de sadece el alışkanlığını ve tekniğini kaybetmemek için pratik yapıyordu. Arabayla İrkutsk'a dönerken, Baykal kartalıyla gezerken yalnız olmadığıma şüphem kalmamıştı. Ruhlarımız aynı harikaları birlikte keşfetmişti.

Önceki gece Hilal'e yine birlikte uyumayı teklif etmiştim. Işık çemberi egzersizini tek başıma yapmayı denedimse de tek elime geçen, istemediğim halde on dokuzuncu yüzyıldaki yazar halime gitmek olmuştu. Yazar (ya da ben) bir paragrafın sonuna gelmişti:

"Rüyadan hemen önceki anlar ölümün bir sureti gibidir.

Üzerimize bir uyuşukluk çöker ve 'BEN'in ne zaman başka bir surette mevcudiyet kazandığını anlamak imkânsız hale gelir. Rüyalarımız, bizim ikinci hayatımızdır. Gözle görülmeyen dünyaya bizi götüren kapılardan geçerken ister istemez içim ürperiyor."

O gece Hilal yanıma uzanmış, başını göğsüme yaslamış, tek kelime etmeden öylece yatmıştık - çok uzun zamandır tanışan ruhlarımız artık sözlere ihtiyaç duymuyor, bedenlerimizin birbirine değmesi onlara yetiyordu sanki. Ve nihayet altın çemberin beni tam istediğim yere, Kurtuba civarındaki o şehre götürmesini sağlayabilmiştim.

Hüküm, sanki büyük bir bayram günüymüş gibi ana meydanda toplanmış olan halka okunmuştu. Topuklarına kadar inen beyaz elbiseler içindeki sekiz kız soğuktan titriyordu, ama az sonra Cehennem ateşinin ne olduğunu göreceklerdi - ne var ki Tanrı adına hareket ettiklerini sanan insanlar yakacaktı bu ateşi. Bu arada ben de amirimden kilise mensuplarından ayrı oturmak için izin istemiştim. Onu ikna etmek hiç de zor olmamıştı, sanırım korkak davrandığım için feci kızgındı, canın nereye istersе git, demişti kısacası. Dominiken cüppesinin başlığını kafamdan hiç indirmeden, utançtan kıvranarak kalabalığa karışmıştım.

Bütün gün komşu şehirlerden meraklılar bizim oraya akın etmiş, daha akşam olmadan meydan tıklım tıklım dolmuştu. Soylular en renkli kıyafetleriyle gelmiş, en ön sıraya, kendi özel sandalyelerine oturmuşlardı. Kadınlar herkes sözüm ona güzelliğe doysun diye saçlarını yapıp suratlarını boyamayı ihmal etmemişlerdi. Meydanda hazır bulunanların gözlerinden okunan sadece merak değildi; herkesi birleştiren duygu intikam arzusuydu anlaşılan. Onların derdi suçluların cezalarını çektiğini görüp rahatlamak değildi; mesele bu kadınlara genç, güzel, hayat dolu zengin kızları olmalarının bedelini ödetmekti. Meydandakilerin çoğunun gençliğinde bıraktığı ya da zaten

asla erişemediği her şey için cezayı hak etmişlerdi. Güzelliğin hesabını vermeliydiler. Neşenin, gülüşlerin ve umudun hesabını vermeliydiler. Böyle bir dünyada hepimizin ne kadar sefil, öfkeli, güçsüz olduğumuzu ispat eden duygulara yer yoktu.

Engizisyoncu, Latince bir ayin hazırlamıştı. Ne var ki zındıkları bekleyen korkunç acıları anlatarak meydandakilere gözdağı verirken birden birtakım çığlıklar yükselmişti. Yakılacak olan kızların o ana kadar meydana sokulmamış olan annebabaları nihayet bariyeri aşıp içeri girmeyi başarmışlardı.

Engizisyoncu, ayine ara vermişti. Kalabalıktan sesler yükselirken muhafızlar suçluların ailelerini zorla uzaklaştırmayı başarmıştı.

Derken bir öküz arabası gelmiş, Dominiken rahipler de elleri arkadan bağlanmış olan kızları arabaya bindirmişti. Muhafızlar arabanın çevresinde bir güvenlik çemberi oluşturmuştu. Kalabalık açılarak arabaya yol vermiş ve öküzler uğursuz yükleriyle ateşin yakılacağı hemen yakındaki bir çayıra doğru sürülmüştü.

Kızların başı öne eğik olduğu için korkuyorlar mıydı, gözleri yaşlı mıydı, belli değildi. İçlerinden birine öyle zalimce işkence edilmişti ki ancak yardımla ayakta durabiliyordu. Askerler gülen, hakaretler eden, bir şeyler fırlatan kalabalığı güçbela zapt etmeye çalışıyordu. Arabanın yolu üstünde durduğumu fark edince yer değiştirmeye yeltenmiştim ama çok geçti. Arkamdaki kadınlı erkekli çocuklu yekpare kütle yüzünden yerimden kıpırdayamıyordum.

Adım adım yaklaşan kızların beyaz gömlekleri yumurta, bira, şarap, patates kabuklarından leş gibi olmuştu. Tanrı merhamet eylesin. Ateş yakılırken ben hâlâ nedamet getirmelerini bekliyordum - o günahların günün birinde erdem sayılacağı, o an hiçbirimizin aklına gelmezdi. Af dilerlerse biraderlerden biri bir kez daha itiraflarını dinleyip ruhlarını Tanrı'ya emanet eder, sonra önce boğazlarına sonra direğe dolanan bir iple hep birlikte boğularak öldürülürlerdi. Böylece sadece cesetleri yakılmış olurdu.

Masum oldukları konusunda inat ederlerse diri diri yakılacaklardı.

Bu geceki gibi infazları daha önce de görmüşlüğüm vardı. Bütün samimiyetimle kızların ailelerinin cellada para verdiklerini umut ediyordum; o zaman odunlara biraz yağ atılır, ateş çabucak harlanır, alevlerin önce saçlarını, sonra ayaklarını, ellerini, yüzlerini, bacaklarını ve nihayet gövdelerini yakmasına fırsat kalmadan dumandan zehirlenip giderlerdi. Ne var ki cellada rüşvet verme imkânı olmadıysa tarifsiz bir acıyla ağır ağır kavrulurlardı.

Araba şimdi tam önümden geçiyordu. Başımı eğdimse de kızlardan birine yakalanmıştım. Hepsi bana dönmüştü. Bana hakaret etmelerine, saldırmalarına hazırlanmıştım, çünkü bunu hak etmiştim, hepsinden daha suçluydum, tek bir sözümle her şeyi değiştirebilecekken ellerimi yıkayıp köşeye çekilmekle yetinmiştim.

Kızlar bana seslenmişlerdi. Etrafımdakiler şaşkınlıkla suratıma bakmıştı - bu büyücüleri nereden tanıyordum? Üzerimde Dominiken cüppesi olmasa herhalde bir temiz dayak yerdim. Fakat bir saniye geçmeden onları mahkûm edenlerden biri olduğumu çözmüşlerdi. Biri sırtımı sıvazlayarak tebrik ederken kadının biri, "Tanrı, inancından razı olsun," demişti.

Kızlar hâlâ bana sesleniyorlardı. Nihayet, korkaklık-

tan artık yorulmuş olduğumdan başını kaldırıp yüzlerine bakmaya karar vermiştim.

O an her şey dondu. Ötesini göremedim.

Bir an aklından Hilal'i hemen yanı başımızdaki Elif' götürmek geçmişti, ama bu yolculuğun anlamı bu olabilir miydi? Beni seven bir insanı, sırf içimi kemiren bir soruya cevap bulmak için kullanarak krallığıma dönebilir miydim sahiden? Sonuna kadar gidecek cesareti toplarsam şimdi başaramazsam da ileride ulaşabilirdim hedefime - diğer üç kadın mutlaka yoluma çıkacaktı. Bu hayatımdan cevapsız gitmeyeceğim kesin gibiydi.

* * *

Gün doğmuştu. Pencerelerde büyük bir şehir peyda olmuştu. Ne var ki yataktan kalkanlarda, hedefe ulaştığımız için herhangi bir sevinç ya da coşku belirtisi yoktu. Belki de yolculuğumuz esas şimdi başlıyordu.

Tren giderek yavaşlıyor, çelik şehir ağır ağır ve son olarak duruyordu. Hilal'e döndüm:

"Beraber inelim."

Böylece Hilal benimle birlikte indi. Dışarıda bekleyenler vardı. İri gözlü genç bir kadının elinde Brezilya bayrağıyla Portekizce yazılmış büyük bir karton vardı. Gazeteciler yanımıza koştu, ben de devasa Asya kıtasını arşınlarken her adımda benden sevgilerini esirgemedikle-

ri için bütün Rusłara teşekkür ettim. Elime çiçekler tutuşturdular, fotoğrafçılar tunçtan dev bir sütunun önünde poz vermemi istediler. Sütunun tepesinde çift başlı bir kartal, kaidesindeyse şu ibare vardı: 9288. *Kilometre* diye ayrıca belirtmeye gerek yoktu. Buraya varan herkes bu rakamın ne anlama geldiğini bilirdi.

Telefon görüşmesi

Bindiğimiz tekne Büyük Okyanus'ta huzurla süzülürken şehrin bulunduğu tepelerin gerisinde güneş alçalmaya başlamıştı. Trendeki yol arkadaşlarımdaki hüzne yorduğum duygu, istasyona vardığımız anda yerini müthiş bir coşkuya bırakmıştı. Hepimiz sanki ilk defa deniz görmüş gibiydik, pek yakında, sırf ayrılığı kolaylaştırmak için tekrar görüşmeye sözler vererek vedalaşacağımızı kimse düşünmek istemiyordu.

Yolculuk bitmiş, maceranın sonuna gelinmişti. Üç gün içinde hepimiz evlerimize dönmüş olacaktık. Ailelerimizle hasret giderecek, çocuklarımızı görecek, birikmiş mektuplarımıza göz atacak, çektiğimiz yüzlerce fotoğrafı gösterecek, trenimiz, geçtiğimiz şehirler, karşımıza çıkan insanlar hakkında hikâyeler anlatacaktık.

Hepsini kendi kendimizi bütün bunları yaşadığımıza inandırmak için yapacaktık. Üç gün sonra günlük rutine döndüğümüzde sanki onca yolu tepmemişiz, o kadar uzaklara gitmemişiz gibi gelecekti bize. Elimizde fotoğraflarımız, biletlerimiz olacaktı tabii, yolda topladığımız anılar olacaktı, ama zaman -hayatlarımızın biricik, mutlak, ezelî ve ebedi efendisi olan zaman- bize, "Sen bu evden, bu odadan, bu bilgisayarın başından hiç ayrılmadın," diyecekti.

İki hafta mıydı geçen? Koca bir hayatın içinde bu ne-

dir ki? Sokaklan nasıl bıraktıysak öyle bulacaktık, komşular aynı dedikodulara devam ediyor olacaktı, sabah gazetesi kelime kelime aynı haberleri verecekti: Almanya'da başlayacak olan Dünya Kupası, İran'la atom bombası meselesiyle ilgili görüşmeler, İsrail-Filistin çatışması, meşhurlann karıştığı skandallar, hükümetin vaat edip yapmadığı şeyler hakkında bitmek bilmez şikâyetler.

Hayır, hiçbir değişiklik olmayacaktı. Sadece kendi krallığımızın peşinde yollara düşmüş ve daha önce adım atmadığımız topraklan keşfetmiş olan bizler, değiştiğimizin farkında olacaktık. Ama anlattıkça bu yolculuğun tıpkı daha öncekiler gibi sadece belleğimizde mevcut olduğuna inanacaktık. Belki torunlanmıza anlatacak ya da hakkında bir kitap yazacaktık, ama tam olarak ne söyleyebilirdik?

Hiç. Belki dışarıda neler yaşandığını anlatabilirdik, içimizde değişen şeyiyse asla.

Belki de birbirimizi bir daha hiç görmeyecektik. O an içimizde, gözü ileride olan yalnız Hilal vardı. Bu meseleyi nasıl çözeceğini düşünüyor olmalıydı. Hayır, onun için Transsibirya burada bitmiyordu. Yine de hislerini belli etmiyor, onu sohbete dahil etmeye çalışanlara terbiyeli, akıllı cevaplar veriyordu. Birlikte geçirdiğimiz süre boyunca hiç yapmadığı bir şeydi bu.

* * *

Yao, onun yanından ayrılmak istemiyordu. Birkaç kez yaruna gitmişti de, ama Hilal her seferinde üç beş kelime ettikten sonra uzaklaşmıştı. Yao sonunda pes edip yanına geldi.

"Ne yapabilirim?"

"Sanırım suskunluğuna saygı gösterebilirsin."

"Bence de öyle. Ama biliyorsun ki..."

"Evet, biliyorum. Fakat sen niye kendi derdine odaklanmıyorsun? Şaman'ın ne söylediğini hatırla: Sen Tann'yı

öldürmüşsün. Tanrı'yı ya şimdi diriltirsin ya da bütün yolculuk boşa gider. Sırf kendi sorunlarından kaçmak uğruna başkalarına yardım etmek için dört dönen çok insan tanırım."

Yao "anlaşılmıştır" manasında sırtıma vurdu, sonra beni okyanusla baş başa bıraktı.

O an, dünyanın öbür ucundayken karım yanı başındaydı. Öğleden sonra okurlarımla bir araya gelmiştim, sonra klasik partimizi yapmıştık. Arkasından valiyi ziyaret ederek odasında duran silahı, yani gerçek bir Kalaşnikov'u ömrümde ilk kez elime almıştım. Çıkarken masasının üstünde bir gazete gözüme çarpmıştı. Tek kelime Rusça bilmesem de fotoğraflar zaten konuşuyordu: Futbolcu fotoğraflarıydı bunlar.

Dünya Kupası'na birkaç gün kalmıştı! Karım, Münih'te beni bekliyordu. Kısa görüşmemizde onu ne kadar özlediğimi söyleyecek, Hilalle yaşadığımız her şeyi ayrıntılarıyla anlatacaktım.

O da bana, "Bu hikâyeyi dördüncü dinleyişim," diyecekti. Sonra birlikte Alman birası içmeye gidecektik.

Yolculuğun amacı hayatımda eksik olan cümleyi tamamlamak değil, yeniden kendi dünyamın hükümdarı olabilmekti. Krallığıma kavuşmuştum, kendimle ve etrafımdaki sihirli kâinatla yeniden bağ kurmuştum.

Evet, Brezilya'dan hiç ayrılmadan da bu noktaya gelebilirdim, ama kitaplarımdan birinde Santiago adındaki çobanın yaptığı gibi, yakınımızdakini anlamak için önce uzaklara gitmek gerekir. Yağmur toprağa dönerken havadan bir şeyler getirir. Olağanın dışındaki büyülü âlem benim ve Kâinat'taki bütün varlıkların daima yanındadır, ama bazen bunu unuturuz ve hatırlamamız gerekir, koca bir kıtayı bir uçtan bir uca kat etmek pahasına olsa bile. Hazinelerle döneriz geriye. Günün birinde bu hazinelerin üstü örtülebilir, yeniden ve bir kez daha peşlerine düşmemiz gerekebilir. Hayatı güzelleştiren de budur: Hazinelere ve mucizelere inanmak.

"Bunu kutlamamız lazım. Teknede votka var mı?"

Teknede votka yoktu ve Hilal'in bana bakan gözleri ateş saçıyordu.

"Neyi kutlayacaknuşız? Burada yapayalnız kalacak olmamı mı? Yoksa aynı trende, bitmek bilmeyen günlerde ve gecelerde, birlikte yaşadıklarımızı defalarca yeniden düşünecek olmamı mı?"

"Hayır. Yaşadığım şeyi kutlamak, kendi şerefime kadeh kaldırmak istiyorum. Sen de cesaretine kadeh kaldır. Macera peşindeydin, nitekim buldun. Belki kısa bir süre üzüleceksin, ama sonra biri komşu, dağda senin için bir ateş yakacak.

Sen o ışığı görecek, ateşin olduğu yere gidip ömür boyu aradığın adama kavuşacaksın. Gençsin, geçen gece kemanı senin ellerin değil, Tanrı'nın elleri çalıyordu. Bırak, Tanrı ellerini kullansın. Şu an umudun olmasa da sonradan mutlu olacaksın."

"Ne hissettiğimi anlamıyorsun. Bencilin tekisin, dünya sana çok şey borçlu sanıyorsun. Sana tamamen teslim olmuştum ama bir kez daha yarı yolda bırakıldım."

Tartışmanın faydası yoktu, ama söylediklerimin bir gün gerçek olacağını biliyordum. Ben elli dokuz yaşındaydım, o ise yirmi bir.

* * *

Tekneden indikten sonra konakladığımız yere dönmüştük. Bu seferki bir otel değil, 1974'te, o zamanki Komünist Parti Genel Sekreteri Leonid Brejnev ile Amerikan Başkanı Gerald Ford'un silahsızlanma görüşmeleri için inşa edilmiş muazzam bir konaktı. Her yer silme beyaz mermer kaplıydı, ortada da dev bir salon vardı. Geçmişte muhtemelen politik heyetler tarafından kullanılmış olan odalarda bugün bazı konuklar ağırlanıyordu.

Niyetimiz bir banyo yaptıktan sonra üstümüzü değiştirmek, sonra da hiç vakit kaybetmeden bu soğuk ortamdan kaçıp akşam yemeği için şehre inmekti. Ne var ki

salonun tam ortasında hiç kıpırdamadan duran bir adam gözümüze çarptı. Yayıncılarım onun yanına giderken Yao ile ben biraz uzakta bekledik.

Adam cep telefonunu çıkarıp bir numara çevirdi. Erkek yayıncım saygılı bir edayla telefonla konuşmaya başladı, gözleri adeta sevinçten parlıyordu. Kadın yayıncım da gülümsüyordu. Sesleri mermer duvarlarda yankılanıyordu.

"Konuştuklarını anladın mı?" diye sordum Yao'ya.

"Evet, anladım," dedi Yao. "Bir dakika içinde sen de anlayacaksın."

Yayıncım telefonu kapatıp neşeyle gülümseyerek yanıma geldi.

"Yarın Moskova'ya dönüyoruz," dedi. "Akşam saat beşte orada olmamız lazım."

"Burada iki gün kalmayacak mıydık? Hiç olmazsa şehri görebilseydim. Hem ayrıca buradan oraya uçuş dokuz saat sürüyor. Akşam saat beşte nasıl varırız?"

"Arada yedi saat fark var. Buradan öğlen gibi çıkarsak akşamüstü rahat rahat inmiş oluruz. Lokantayı da iptal edip buradan yemek isteyeceğim. İşi şansa bırakmamak lazım."

"İyi ama neden bu acele? Almanya uçağım saat..."

Sözümü kesti.

"Devlet Başkanı Vladimir Putin yolculuğunuz hakkında her şeyi okumuş. Sizinle şahsen görüşmek istiyormuş."

Türkiye'nin ruhu

"Peki ya ben?"

Yayıncım, Hilal'e döndü.

"Gelmeyi kendin istedin. Ne zaman, nasıl döneceğini de kendin bilirsin. Bizim yapacağımız bir şey yok."

Cep telefonlu adam gözden kaybolmuştu bile. Yayıncılarım önde, Yao arkada salondan çıktılar. Devasa, ezici beyaz salonun ortasında yalnız kalmıştık.

Her şey çok hızlı gelişmiş, henüz şoktan çıkamamıştık. Putin'in yolculuğumdan haberdar olacağı aklımın köşesinden bile geçmezdi. Hilal bana bir kere bile aşkı, aşkın hayatlarımız için önemini, evli olsam da yolumuzdan dönmemek gerektiğini anlatamadan her şeyin bu kadar ani, bu kadar hoyratça noktalandığına inanamıyordu. En azından aklından geçenleri ben böyle tahmin ediyordum.

"BANA BUNU YAPAMAZSIN! BENİ BURADA BIRAKAMAZSIN! HAYIR DİYECEK CESARETİN OLMADIĞI İÇİN BENİ BİR KERE ZATEN ÖLDÜRMÜŞTÜN, ŞİMDİ BİR DAHA ÖLDÜRECEKSİN!"

Koşarak odasına kaçarken ben en kötü ihtimallerin korkusu içindeydim. Eğer ciddiyse o an her şey mümkündü. Yayıncıma telefon edip ona da bilet almasını istemeyi düşündüm, yoksa bir trajedi yaşanacak, Putin'le görüşme hayal olacak, krallığım, tövbeler, fetihler, hiçbiri kalmayacak, büyük macera bir intihar ve ölümle noktala-

nacaktı. Derhal ikinci kattaki odasına koştumsa da pencereyi açmıştı bile.

"Dur! Bu yükseklikten atlayınca ölmezsin. Olsa olsa ömür boyu sakat kalırsın!"

Hilal beni dinlemiyordu. Daha sakin davranmalı, kontrolü ele geçirmeliydim. Baykal'da, çıplaklığını göstermemek için arkamı dönmemi engelleyişindeki kararlılığı şimdi ben göstermeliydim. O an aklımdan binlerce şey geçti. Sonunda işin kolayına kaçtım.

"Seni seviyorum. Seni asla burada yalnız bırakmam."

Bunun doğru olmadığını biliyordu, ama sevgi kelimesi anında etkisini gösterdi.

"Sen beni bir nehir gibi seviyorsun. Ben seni bir kadın gibi seviyorum."

Hilal ölmek istemiyordu. Öyle olsa hiç sesini çıkarmazdı. Fakat sözleri bir yana, sesi, "Sen benim bir parçamsın," diyordu. "Ama en önemlisi geçmişe gömülen bir parçamsın. Asla eski ben olamam artık." Tamamen yanlış düşünüyordu, ama anlayamayacağı bir şeyi anlatmakla nefes tüketmenin sırası değildi.

"Seni bir kadın gibi seviyorum. Tıpkı daha eskiden sevdiğim, dünya durdukça sevmeye devam edeceğim gibi. Defalarca anlattım sana; zaman geçmez. Her şeyi sil baştan anlatayım mı istiyorsun?"

Bana döndü.

"Yalan söylüyorsun. Hayat ancak ölünce uyandığımız bir rüyadır. Yaşadığımız müddetçe zaman akar gider. Zamanı notalardan okuyan bir müzisyenim ben. Zaman olmasa müzik de olmazdı."

Tutarlı şeyler söylüyordu. Onu seviyordum. Bir kadın olarak değil belki, ama yine de seviyordum.

"Müzik notaların arka arkaya dizilmesinden ibaret değildir. Müzik bir notanın sesten sessizliğe, sessizlikten sese durmadan sıçramasıdır. Bunu sen de gayet iyi bilirsin," diye karşı çıktım.

"Sen müzikten ne anlarsın? Farz et ki öyle, bunun şimdi ne önemi var? Geçmişinin esiri olmuşsun madem,

bil ki ben de öyleyim! Seni bir hayatımda sevdiysem bu ebediyen sürecek!

Artık ne bir yüreğim, ne bir bedenim, ne bir ruhum var, hiçbir şeyim kalmadı! Tek sahip olduğum şey, aşk. Sen benim var olduğumu sanıyorsun, ama gözlerinin bir oyunu bu, gördüğün şey kendini göstermek isteyen katıksız Aşk, fakat tezahür edebileceği zaman ve mekânın dışında bir yerde."

Pencereden uzaklaşıp odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Kendini aşağı atmaya en ufak bir niyeti yoktu. Ahşap zemindeki ayak seslerinin dışında duyulan tek ses, yanlış düşündüğümü, zaman diye bir şeyin mevcut olduğunu, hatta anbean bizi tükettiğini kanıtlayan bir saatin ölümcül tiktaklarıydı. Yaşo olsa onu sakinleştirmeme yardım edebilirdi. Başkalarına herhangi bir faydası dokunduğunda dünyada ondan mutlusu yoktu. Zavallı adam, yalnızlığın kara rüzgârı hâlâ yüreğini kasıp kavuruyordu.

"Karına dön! İyi günde de kötü günde de hep yanında olan kişiye dön! İyi yürekli, tatlı, hoşgörülüdür o, ama nefret ettiğin her ne varsa ben oyum: dengesiz, saldırgan, saplantılı, gözükara!"

"Karım hakkında böyle konuşma!"

Kontrol yine elimden gitmekteydi.

"Canım ne isterse konuşurum! Artık bana sözün geçmez, hiçbir zaman da geçmeyecek!"

Sakin olmalıydım. Konuştukça sakinleşecekti. Fakat ömrümde hiç kimseyi o halde görmemiştim.

"Kimsenin kontrolünde değilsen sevin. Cesaretini, kariyerini riske atarak maceranın peşine düşmeni ve bulmanı kutla. Teknede söylediğimi hatırla: Biri senin için kutsal ateşi yakacak. Bugün keman çalan senin ellerin değil, melekler çoktan sana yardıma başlamış. Ellerini Tann'ya ver. Er ya da geç kırgınlığın geçecek; kaderin yoluna çıkaracağı biri, elinde bir mutluluk buketiyle gelecek ve her şey yolunda gidecek. Şu an umudun olmasa da, yalan söylediğimi zannetsen de böyle olacak."

Çok geç kalmıştım.

Olsa olsa, "Büyü artık küçük kız," diye özetlenebilecek yanlış sözler seçmiştim. Tanıdığım onca kadından biri bile bu kadar aptalca bir özrü kabul etmezdi.

Hilal ağır, metal bir masa lambasını prizden kopardığı gibi üstüme attı. Yüzüme çarpmadan yakalamayı başardım, ama şimdi de var gücüyle, olanca öfkesiyle bana saldırmıştı. Masa lambasını uzak bir yere koyduktan sonra ellerini yakalamaya çalıştımsa da başaramadım. Burnuma isabet eden bir yumrukla birden oluk gibi kan fışkırdı.

İkimiz de kanımla ıslanmıştık.

Türkiye'nin ruhu bütün sevgisini kocanıza verecek. Fakat kocanız, kanı akmadan aradığını bulamayacak.

"Gel!"

* * *

Sesim bir anda değişmişti. Hilal bana vurmaktan vazgeçmişti. Onu kolundan tuttuğum gibi dışarı sürükledim:

"Gel benimle!"

Şimdi konuşmanın sırası değildi. Öfkesinin yerini korku almış olan Hilal'i sürükleyerek koşar adım merdivenlerden indim. Kalbim yerinden çıkacak gibiydi. Binadan dışarı fırladık. Beni yemeğe götürecek olan araba kapıda bekliyordu.

"Tren istasyonuna gidiyoruz!"

Şoför tek kelime anlamadan yüzüme bakıyordu. Kapıyı açıp Hilal'i içeri ittim, kendim de peşinden girdim.

"Söyle ona derhal istasyona gidiyoruz!"

Hilal'in cümleyi Rusça söylemesiyle arabanın fırlaması bir oldu.

"Söyle ona hız sınırına falan takılmasın. Ceza alırsa ben sonra hallederim. Hemen gitmemiz lazım!"

Duydukları, adamın hoşuna gitmişti anlaşılan. Şimşek gibi ileri atıldı. Virajlarda tekerlekler acı acı gıcırdıyor,

resmî plakayı gören arabalar derhal frene basıyordu. Şaşkınlıkla arabada bir de siren olduğunu fark ettim, şoför onu da arabanın tepesine koymuştu. Parmaklarım Hilal'in kolunu mengene gibi kavramıştı.

"Canımı yakıyorsun!"

Parmaklarımı biraz gevşettim. Bana yardım etmesi için, zamanında varabilmek için, her şeyin gerektiği yerde cereyan etmesi için içimden Tanrı'ya yakarıyordum.

Hilal sürekli konuşuyor, sakinleşmemi, onun gibi yapmamamı telkin ediyordu. Odada kendini öldürmenin aklından bile geçmediğini, sadece numara yaptığını söylüyordu. "Seven insan ne kendine kıyar ne karşısındakine," diyordu. Benim acıyla ve vicdan azabıyla yeni bir hayata geçmeme göz yumamazmış, bunu zaten bir kere yaşamışız, o kadarı yeter de artarmış. Keşke cevap verebilseydim ona, ama söylediklerini doğru dürüst takip edemiyordum.

Araba on dakika sonra istasyonun girişinde frene bastı.

Kapıyı açtım, Hilal'i kolundan tuttuğum gibi istasyona soktum. Henüz bilet kontrolü başlamadığı için içeri girilemiyordu. Ben gözümü kararıp ilerlemeye çalıştımsa da dev gibi iki bekçi peyda oldu. Hilal beni yalnız bırakmıştı ve o an yolculuğun başından beri ilk kez kendimi şaşkın hissettim, ne yapacağımı bilemiyordum. Hilal'e ihtiyacım vardı. O olmadan hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey gerçekleşemezdi. Yere oturdum. Bekçiler yüzüme, kanlar içindeki kıyafetime bakarak yanıma geldiler. Elleriyle kalk işareti yapıp sorular sormaya başladılar. Onlara Rusça bilmediğimi anlatmaya çalıştımsa da giderek saldırganlaşıyorlardı. Vaziyeti anlamak için başka insanlar da başımıza toplanmaya başlamıştı.

O esnada Hilal de şoförle birlikte geri gelmişti. Şoförün sesini hiç yükseltmeden ettiği iki kelimeyle bekçiler bir anda yüz seksen derece değişip yumuşadılar, fakat kaybedecek vaktim yoktu. İlerlemek zorundaydım. Bekçiler başımıza toplananları kenarlara doğru dağıttılar. Yolum açıktı artık, Hilal'in elini kavradım, birlikte peronun

en sonuna koştuk, karanlığa rağmen son vagonu seçebilmeyi başarmıştım.

Evet, hâlâ buradaydı!

Hilal'e sarılıp nefesimi toparlamaya çalıştım. Fazla efordan ve kanımda dolaşan adrenalinden dolayı kalbim yerinden çıkacak gibi atıyordu. Bir an başım döndü. Öğleden sonra doğru dürüst yemek yememiştim, ama şimdi bayılmanın sırası değildi. Türkiye'nin ruhu, ihtiyacım olan şeyi bana gösterecekti. Hilal bir ana şefkatiyle beni okşuyor, sakinleştirmeye çalışıyordu. Artık yanımdaydı, başıma hiçbir kötülük gelemezdi.

Derin bir nefes aldım, kalbim yavaş yavaş normale dönüyordu.

"Gel, gel benimle!"

Kapı açıktı - Rusya'da istasyonlarda hırsızlık yapmaya kimse cesaret edemezdi. Küp şeklindeki bölmeye girdik. Ben çok uzun zaman önce, bu sonsuz yolculuğun başındaki gibi bir duvara yaslandım. Yüzlerimiz adeta bir an sonra öpüşecekmişiz gibi birbirine yaklaşmıştı. Belki de başka bir peronun yegâne lambasından gelen uzak bir ışık gözlerinde yansıyordu. Ama ortalık zifirî karanlık olsaydı bile görebilirdik. Burası Elifti. Derken zamanın frekansı değişti, baş döndürücü bir hızla karanlık bir tünele daldık - hikâyeyi zaten bildiği için Hilal korkuya kapılmazdı.

"Tut elimi gidelim, birlikte öbür dünyaya gidelim, ŞİMDİ!"

Develer ve çöller, yağmurlar ve rüzgârlar, Pireneler'deki bir köyde bir pınar, Piedra Manastın'ndaki çavlan, İrlanda kıyıları, galiba Londra'da bir sokak köşesi, motosikletli kadınlar, kutsal dağın karşısında bir peygamber, Santiago de Compostela Katedrali, Cenevre'de müdavimlerini bekleyen fahişeler, ateşin başında çıplak dans eden büyücüler, karısı ile karısının sevgilisine kurşun yağdırmaya hazırlanan bir adam, Asya bozkırlarında erkeğinin yolunu gözleyerek güzel halılar dokuyan bir kadın, hastanelerdeki deliler, bütün balıklarıyla denizler ve bütün yıl-

dızlarıyla Kâinat gözümüzün önüne serildi. Yeni doğan çocukların, ölümle pençeleşen ihtiyarların, araba frenlerinin, şarkı söyleyen kadınların, küfreden erkeklerin ve kapıların, kapıların, çoğaldıkça çoğalan kapıların sesleri kulaklarımıza doldu.

Yaşadığım, yaşayacağım ve yaşamakta olduğum bütün hayatlardaydım o an. Yanında bir kadınla trenin birinde duran bir adam, on dokuzuncu yüzyılın sonunda Fransa'da yaşamış bir yazar, olduğum ve olacağım daha nice insanlardım. Benim istediğim kapıdan geçtik. Hilal'in sıkıca kavradığım eli silinmeye başlamıştı.

Kahkahalar atan, küfreden, bağırıp çağıran, bira ve şarap kokuları saçan bir kalabalığın içindeydim şimdi.

Bana seslenen kızları duyuyordum. Utanç içindeydim, onları görmeye yüzüm yoktu, ama ısrar ediyorlardı. Yanımdakiler sırtımı sıvazlıyordu: Demek bu iş benim sayemde olmuştu! Şehri zındıklardan, günahlardan kurtarmıştım! Sesler hâlâ adımı haykırıyordu.

O gün için, hatta bütün bir ömür için yeterince korkaklık etmiştim. Başımı yavaşça kaldırdım.

Öküz arabası beni geçmişti bile, bir saniye sonra hiçbir şey duyamaz olacaktım. Ama kızları gözlerimle takip ediyordum. Onca hakarete rağmen sakin görünüyorlardı, adeta olgunlaşmış, büyümüş, evlenmiş, çoluk çocuk sahibi olmuş, şimdi de doğal olarak hepimizin gideceği yere, ölüme yürüyormuş gibiydiler. Var güçleriyle mücadele etmiş, ama bir noktada daha doğmadan alınlarına böyle yazıldığını anlamışlardı. İnsan, hayatın büyük sırlarına iki yoldan erebilirdi sadece: acıyla ve sevgiyle. Onlar her ikisinden de geçmişti.

Gözlerinde gördüğüm de buydu: sevgi. Bütün çocuklar gibi birlikte oyunlar oynamış, asiller, prensesler hayal etmiş, gelecek için planlar yapmıştık. Bizi hayat ayırmıştı. Ben Tanrı'ya hizmet etmeyi seçerken onlar başka bir yola girmişti.

On dokuz yaşındaydım. Benden birkaç yaş daha küçük olan kızların bakışları o an, sırf başımı kaldırdım diye

minnetle dolmuştu. Ne var ki çelişkilerin, vicdan azaplarının, doğru ve mantıklı addettiğim saçma sapan bir köle zihniyeti yüzünden "hayır" demeye cesaret edememiş olmanın çok daha ağır yükünü taşıyordum yüreğimde.

Kızların yüzüme baktığı saniye, ebediyete kadar uzadı. İçlerinden biri adımı telaffuz etti. Sadece onların anlayabileceği şekilde mırıldandım:

"Affedin beni."

"Gerek yok," dedi içlerinden biri. "Evet, ruhlarla konuşuyoruz. Olacakları söylediler bize. Korkunun hükümdarlığı bitecek, geriye sadece umut dolu zamanlar kalacak. Suçlu muyuz sahiden? Günün birinde dünya hükmünü verecek ve utanan biz olmayacağız.

"Gelecekte, bütün ömrünü, bütün gayretini bugün anlaşılamayan şeylere vakfettiğinde tekrar karşılaşacağız seninle. Sesin yüksek çıkacak, çok insan seni dinleyecek."

Araba uzaklaşıyordu. Muhafızların itip kakmasına aldırmadan yanında koşmaya başladım.

"Sevgi, nefreti yenecek," diye devam etti bir başkası sakin bir sesle. Çocukluğumuzun ormanlarında, korularındaydık adeta. "Bugün yakılanlar, vakti gelince yüceltilecek. Sihirbazlar, simyacılar geri dönecek, insanlar bir tanrıçayı kabul edecek, büyücülere itibar edilecek ve bütün hepsi, Tanrı'nın inayetiyle olacak. Şimdi seni takdis etmek için ettiğimiz dualar, kıyamete kadar seninle olsun."

Muhafızlardan birinin karnıma attığı yumrukla soluğum kesilerek iki büklüm oldumsa da inatla başımı kaldırdım. Araba iyice uzaklaşmıştı, artık yakalamam mümkün değildi.

Hilal'i yana ittim. Tekrar trendeydik.

"Tam göremedim," dedi. "Bağırıp çağıran büyük bir kalabalık vardı, bir de cüppeli bir adam seçebildim. Galiba o sendin, ama emin değilim."

"Korkacak bir şey yok."

"Aradığın cevabı buldun mu?"

Keşke, "Evet," diyebilseydim. "Evet, sonunda kaderimle yüzleştim." Ama dilim tutulmuştu.

"Beni bu şehirde bir başıma bırakmayacaksın, değil mi?"

Ona sarıldım.

"Kesinlikle bırakmam."

Moskova, 1 Haziran 2006

O akşam otele döndüğümüzde Yao, Moskova biletleriyle bizi bekliyordu. Aynı uçakla, farklı sınıflarda dönecektik. Yayıncılarım Devlet Başkanı Vladimir Putin'le görüşeceğim yere gelemeyeceklerdi, ama bir gazeteci arkadaşıma izin çıkmıştı.

Uçak alana varınca Hilalle ayrı kapılardan indik. İki adam ile arkadaşımın beklediği özel bir salona götürüldüm. Diğer yolcuların indiği terminale gidip yayıncılarımla ve bir arkadaşımla vedalaşmak istediğimi söyledim. Adamlardan biri, vakit yok, diye karşı çıktıysa da arkadaşım saatin henüz öğlen iki olduğunu hatırlattı. Randevumuz saatbeşteydi. Gerçi Devlet Başkanı beni Moskova'nın dışında, yılın bu zamanlarını geçirdiği evde bekliyordu, ama yol elli dakikadan fazla sürmezdi.

"En kötü ihtimalle arabalarda sirenleriniz var," dedi arkadaşım sonunda işi şakaya vurarak.

Böylece öbür terminale doğru yürümeye başladık. Yolda bir çiçekçide durup on iki tane gül satın aldım. Bir sürü insanın yolcusunu beklediği çıkış kapısının önüne gelince, "İçinizde İngilizce konuşan var mı?" diye bağırdım.

Bekleyenler tedirgin olmuştu. Ne de olsa yanımda izbandut gibi üç adamla gelmiştim.

"Aranızda İngilizce bilen var mı?"

Bazıları el kaldırdı. Elimdeki gülleri gösterdim.

"Az sonra çok sevdiğim bir kız buraya gelecek. Bu çiçekleri ona vermeme yardım edecek on bir gönüllüye ihtiyacım var."

Anında on bir kişi gönüllü oldu. Hemen sıraya dizildik. Derken Hilal ana kapıda belirdi. Beni görür görmez yüzünde güller açarak yanıma koştu. Gönüllüler sırayla gülleri ona verdiler. Hilal hem utanmış hem sevinmiş gibiydi. Karşı karşıya geldiğimizde on ikinci gülü de takdim edip olanca sevgimle ona sarıldım.

"Beni sevdiğini söylemeyecek misin?" dedi kontrolü ele almaya çalışarak.

"Evet. Seni bir nehir gibi seviyorum. Hoşça kal."

"Hoşça kal mı?" dedi gülerek. "Benden bu kadar kolay kurtulamazsın."

Beni Devlet Başkanı'na götürmek için bekleyen adamlar Rusça bir şeyler konuşuyordu. Arkadaşım gülünce ne söylediklerini sordum, ama tercüme etmek Hilal'e düştü:

"Bu havaalanında meydana gelen en romantik şey bu," diyorlar.

Aziz Georges Yortusu, 2010

Yazarın Notu

Hilal'le 2006 yılının Eylül ayında, Melk Manastın'ndaki bir toplantı için davet edildiğim Avusturya'da tekrar görüştük. Oradan Barcelona'ya, daha sonra da Pamplona ve Burgos'a geçtik. Bu şehirlerden birinde müzik okulunu bıraktığını, hayatını kemana vakfetmekten vazgeçtiğini söyledi. Böyle yapmaması için onu ikna etmeye çalıştımsa da içten içe onun da kendi krallığına tekrar hükümdar olduğunu ve şimdi o krallığı yönetmesi gerektiğini biliyordum.

Bu kitabı yazdığım sırada gönderdiği iki e-postada Hilal, rüyasında beni hikâyemizi anlatırken gördüğünü anlattı. Ondan sabretmesini istedim ve ancak tamamı yazılıp bittikten sonra kitaptan onu haberdar ettim. Pek şaşırmadı doğrusu.

Öte yandan ben de, Hilal'le fırsat bulamasaydık yine de üç şansım daha olur muydu gerçekten, diye soruyordum kendime (neticede o gün sekiz kız idam edilmişti, bense şimdiye kadar beşiyle karşılaştım). Şimdi düşününce cevabı asla bilemezmişim gibi geliyor bana: Adını asla öğrenemediğim o kız, sekiz mahkûmun içinde beni gerçekten seven tek insandı.

Artık birlikte çalışmıyor olsak da Rusya'yı trenle kat etmek gibi benzersiz bir tecrübeyi yaşattıkları için Lena'ya, Yuri Smirnov'a ve Sofia Yayınevi'ne teşekkür ederim.

Hilal'in Novosibirsk'te beni bağışlarken okuduğu ilahî de başkalarından geldi. Kitapta bu ilahînin Brezilya'da bilindiğini söylerken André Luiz diye bir oğlan çocuğunu kastediyordum.

Son olarak ışık çemberi egzersiziyle ilgili bir uyarıda bulunmak isterim. Daha önce de söylediğim gibi temel bilgilere sahip olmadan geçmişe dönmeye çalışmak feci sonuçlar doğurabilir.

Paulo Coelho

Elif

"Hilal ben; Türkçede, ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi demektir. Ülkemin bayrağında da vardır hilal."

Elif'in başkahramanı dünyaca meşhur yazar Paulo Coelho, bir süredir bilgelik yolunda gelişmesinin durduğunu hissetmektedir. Belki de yapması gereken tek şey, esrarengiz ustası J.nin tavsiyesine uyup, "Gönlünün onu çektiği yere," gitmektir...

Rastlantılar Coelho'yu Rusya'ya savurur. 9288 kilometrelik yolu, bu uçsuz bucaksız ülkeyi, baştan sona trenle kat etmeye karar verir. Daha ilk durağından itibaren manevi bir arayışa dönüşen bu yolculukta ona üç kişi eşlik eder: bir Tao ustası, Rus yayıncısı ve en ilginci, yetenekli bir keman virtüözü olan, sıra dışı genç bir Türk kadını; Hilal...

Coelho, son romanı *Elif*'le, bir kez daha hayatı güzelleştiren hazineleri ve mucizeleri kutluyor. Zamanın, mekânın, yaşadığımız başka hayatların dışında bir yerde, katıksız "aşk"ın peşinde, ruhun upuzun yolunu kat ediyor.

Ama bu kez, bize çok tanıdık gelen duraklardan geçerek...

"Coelho'nun kitapları, milyonların hayatına büyü katıyor."

London Times

ISBN 978-975-07-1291-3

20 TL
KDV DAHİL